

Rampzalige gevolgen voor burgerbevolking:

Continuering economische boycot Irak

De NVMP heeft zich aangesloten bij een oproep aan regering en parlement inzake de humanitaire noodsituatie van de bevolking in Irak. Hieronder het bijbehorende persbericht. De volledige tekst en argumentatie is verkrijgbaar bij het bureau.

De economische sancties tegen Irak zijn uniek in hun soort en duur. Economische boycots en sancties zijn bedoeld om het regeringsbeleid te beïnvloeden en de strijdende partijen weer aan de onderhandelingstafel te krijgen. Maar de sinds 1990 dwingende sanctie tegen Irak is eerder te vergelijken met sancties uit de oudheid: het uithongeren van de beleegerde gebieden.

Tot 1990 waren economische boycots zeldzame maatregelen, slechts tweemaal (handelsembargo tegen Rhodesië en wapenembargo tegen Zuid-Afrika) maakte de VN gebruik van deze maatregel, zonder normelijk tijdens als gewelg. Sinds 1990 zijn echter sancties opgelegd aan voormalig foegoslavië, Somalië, Libië, Haïti en Angola. Deze hadden wel gevolgen voor de burgerbevolking maar zo waren nog te vergelijken met de zeer ernstige situatie in Irak.

Ook al wordt er een uitzondering gemaakt voor voedsel en medicijnen, de gevolgen van de sancties tegen Irak zijn rampzalig voor de Irakese burgerbevolking. Ten gevolge van de golfoorlog is het peil van de gezondheidszorg geraakt naar een zeer laag niveau. Ook heeft deze combinatie van oorlog en sancties diepe psychische sporen achtergelaten bij de Irakese bevolking. De vaccinatieprogramma's kunnen niet meer goed worden uitgevoerd en allerlei verdwenen ziekten zetten weer de kop op. De voedings- en gezondheidstoestand van met name kinderen is zorgelijk alarmerend. Elke maand vervoen zekere 5000 - 8000 Iraksse kinderen minder ten gevolge van deze sancties. Denis Halliday, VN assistent-secretaris generaal en coördinator van het humanitaire programma van de VN in Baghdad heeft onlang getuigeren, daar bij niet langer geassocieerd wilde worden met de negatieve gevolgen van de opgelegde economische sancties.

Ook wij, Eirenarren voor de Vrede, Johannes Wier Stichting (gezondheidszorg en mensenrechten), NVMP (gezondheidszorg en vredesvraagstukken) en Vereniging Juristen voor de Vrede, willen geen verantwoordelijkheid meer dragen voor deze genocide: wij roepen regering en parlement op de boycot onmiddellijk nu te verruimen die hieraan een einde komt. ⊠

VN versoepelen regels voor Irak bij olie-export

NEW YORK, 4 dec. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft Irak gisteren toegestaan tijdelijk meer olie te exporteren dan tot dusverre mag onder de lopende olie-voor-voedingsregeling. Irak mag krachtens dit programma per zes maanden voor 5,26 miljard dollar olie exporteren, onder strikte voorwaarden voor de bevolking. Moslimlanden waren verheugd over de aankomp van de bevolking. Maar omdat de olieprijzen nog gewogen, zal Irak voor verwachting dit jaarinkomsten slechts maand verzien, maar dan een maand vóór de huidige periode die op 31 november afloopt. Zonder de actie van de Veiligheidsraad zou Irak dit jaar 1990 onder algemeen handelssancties exporteren. Irak kreeg Westers reageerden. De Amerikaanse, Britse, Nederlandse, Franse, Russische, voor Nederland ingestemd, deed Nederland opmerkingen zoals (AP, Reuters)

Amerikaanse luchtaanval leidt volgens Irak tot burgerslachtoffers

Meerdere burgers zijn gisteravond om het leven gekomen bij deze luchtaanval van Britten en Amerikanen vlakbij de stad Mosul, in het noorden van Irak.

Dit heeft de Iraakse minister van informatie verklaard. Het precieze aantal doden en gewonden is nog niet bekend. Volgens de Amerikanen is er slechts een militaire radarpost getroffen.

Vorige week vielen bij geallieerde aanvallen op het noorden en midden van Irak ruim twintig doden. Britse en Amerikaanse toestellen bombardeerden burgerwijken buiten de 33e en 36e breedtegraad, die de grens vormen van de zone het Westen opgelegde no-fly zone. Het was voor het eerst dat Bagdad melding maakte van aanvallen buiten de no-flyzones sinds december. Na de golfoorlog van 1991 stelden de geallieerden de vliegverboden in om de Koerdische minderheid in het noorden en de sjiieten in het zuiden te beschermen tegen luchtaanvallen van Saddam Hussein. (AFP/AP)

'Situatie Irak verslechtert'

NEW YORK, 4 dec. De situatie van de rechten van de mensen Irak blijft verslechteren, zo heeft de speciale rapporteur van de Verenigde Naties voor Irak, Max van der Stoel, gisteren gezegd. „Het huidige regime in Irak heeft de rechten van de burgers op losen, vrijheid en fysieke integriteit als zende de vrijheid van gedachte, meningsuiting, associatie en vergadering daadwerkelijk geëliminiteerd", aldus Van der Stoel. Van der Stoel beschuldigde het regime van president Saddam Hussein ervan het hulpprogramma van de VN niet ten volle voor de bevolking te gebruiken. Volgens Van der Stoel gebruikt de Iraakse regering daarentegen een deel van de hulp om zichzelf te verrijken. (AP)

'Ruim een miljoen doden door sancties tegen Irak'

BAGDAD – Het heeft de VN gisteren de dood van meer dan een miljoen inwoners verweten. De door de VN opgelegde handelssancties hebben volgens Bagdad tot nu toe geleid tot honger, longontsteking, zuiderziekte, tbc, tyfoïden, cholera en kanker. Vooral 1 139 807 kinderen zijn als gevolg van de sancties gestorven.

Uit dezelfde ticker komt de volgende mededeling betreffende Irak, tijdens de Golfoorlog beschuldigden de Amerikanen Irak dat Irakezen in Koeweit de baby's uit de couveuses in ziekenhuizen haalden en liften stegven, etc. En nu: De Iraakse leider Saddam Hussein verkoopt de VN-hulpgoederen voor de hongerlijdende bulvy's in zijn land net zo vlug als se het land binnenkomen. Volgens de Britse krant Sunday Telegraph financiert hij met de opbrengst van de producten o.a. wapenaankopen voor zijn regime en de konten van zijn familie. Volgens de voordag krant is de illegale handel in VN-goederen ongelooflijk omvangrijk. Zo werd onlangs een schip onderschepte dat met 250 ton babyvoedsel, dat uiteindelijk op de zwarte markt in Irak zou worden verkocht. VN-onderzoekers hebben geconstateerd, dat de goederen vort daarvoor in het kader van het humanitaire programma van de V.N. naar Irak waren gestuurd. SLOT

Sancties brengen bedelaars terug in Bagdad

Van onze correspondent
Boris Luyendijk

BAGDAD

Oud lijkt Amal naar de lege plekken in haar enkelwijnkel Princess of Legeh Gallery. 'Het aanbod van antiek daalde op. Na de Golfoorlog was er veel, families terden in op reserves of emigreerden. Maar nou is er doorheen. Wat nu?'

De winkeliers in Amals winkel zijn het ook niet in de hoge nabije Iraakse geschiedenis tot joodse, Turkse, en Perzische teerden, als in de recente afscheiding.

'Mijn land wordt langzaam dood,' zegt Amal. Door diplomaten, VN-medewerkers en journalisten, en door Iraanse, Palestijnse en Syrische pelgrims die zelfs tapijten meenemen. 'Ik verkoop ver onder de kostprijs, maar wat kunnen we doen?'

Negen jaar na geld voor Irak een ramp. Overzeese legenden een leverantie, het vliegveld is gesloten en er mag geen handel worden gedreven met het buitenland. Om de bevolking te sparen, geld sinds 1996 het Voedsel-voor-Olieprogramma waarbij Irak olie mag verkopen tegen, door een 'sanctiecomité' goed te keuren, humanitaire goederen. Toch lobbies de meeste lies volgens de VN al aan eenhonderdduizend kinderen het leven gekost.

Het regime zegt het zelf ook: er is geen hunger in Irak. Wat is er onderwerping, en kunnen de kwetsbaarste leden van de bevolking niet in hun eerste levensbehoeften voorzien. Opeens beeft Bagdad weer bedelaars en schooiers. Het gesprek van de dag gaat over medicijnen en reserveonderdelen. Omdat benzine aan bijna gratie was, zijn de straten rusie opgeeet. Zonder auto benje nergens, maar waar haal je reserveonderdelen vandaan als je land niets mag importeren?

Bagdad is nu zo verhoeded dat de enorme schildering van Saddam voor het vijfsterren Mandan hotel nauw is weggeboild. Hierop staat de Leider in wit vrijetijdspak met hoed en Cubanese sigaar; een te groot contrast met de rest van het land, zoals het regime hebben gedacht.

De diplomaat Denis Halliday zei het al, toeval hij uit protest tegen de sancties ontslag had genomen als VN-coördinator van het Voedsel-voor-Olieprogramma. 'Het embargo zelf de Iraakse samenleving in al haar vezels.'

Ook had het land van de meest sexuelleerd regimes van de Arabische wereld, tot de oliewinvoert gebruikte voor schaarse

> 'De middenklasse is in Irak weggevaagd'

diensartificiële en cosmetische. Eind jaren negentig werd het om VN-prijs voor het consumentenbrood. Die politiek hoopte een deel van de oorlog tegen Iran te betalen met de royal in Koeweit en de sancties.

Vlaams de sluiting van de Irak tot als schoonheidsmiddelen, fabrikanten en buitenlanders, wegt

Irakese diplomaat. 'Maar anderen die de landen leidden wij onze eigen ingenieurs, professoren en advocaten op. Nu zijn de gastarbeiders verdwenen en werken de Iraakse hoogopleiden als schoonmaker of chauffeur. De middenklasse is weggevaagd.'

Buiten Bagdad staan zijn rossende tractoren – geen reserveonderdelen. Met hetzelfde probleem kampen de irrigatie-installaties waardoor landbouwgebieden verzilten. Het braakliggende terrein slaat wit uit.

Omdat veel beroepsgroepen leven ook kunnen worden gebruikt voor chemische wapens – 'de dubbele toepassing' – moet de landbouw het al negen jaar zonder doen.

De sterkerhuizen hebben gebrek aan alles, met mene aan medicijnen met 'dubbele toepassing'.

De hoffelijkheid van Irakezen is hun troggraat, terwijl het aantal kankerpatiënten sinds 1991 is vertienvoudigd. Volgens Bagdad komt dat doordat Amerikaanse bommen waren voorzien van uranium uit verarmd uranium.

Rijkend langs de lege velden en door het afgetrapte Bagdad, dringt zich de vraag op hoe toekomstige generaties zullen oordelen over de sancties. Als noodzakelijk kwaad, of als 'koloniale oorlog op een koopje', zoals de Britse krant *The Independent* laatst schreef?

Dat de sancties Irak tot de grond toe afbreken, wordt aan beterst, evenmin als de steeds hogere dodelijkheid. Volgens de Irakezen schiet het Voedsel-voor-Olieprogramma tekort en blokkeert het sancto-comité' bestalligen. Zo ring Irak geen schoolpotloden invoeren omdat het land ook kan worden gebruikt om raketten onzichtbaar te maken voor radar.

De VS leggen de schuld bij Saddam, die zich niet hield aan afspraken over ontwapening, een bedreiging voor de regio zou blijven vormen en die de doelhefte van de humanitaire gaadeest een schuurtem tot zijn voordeel.

En de Irakezen zelf? 'Weet je wat ons denken is?' vraagt een grondwerkte de Iraaa onderde raken het na wat wegent bij getrek aan oefening. 'Zelfvertrouwen' op alle gebieden. C'est tout.

Irak, het doel heiligt de middelen
Volkerenmoord door VS-imperialisme



16-11-1999

Door Luk Brusselaers(*)



In de nacht van 16 op 17 januari 1991 vond de luchtaanval tegen Irak plaats. Meer dan twee millennia, nadat Carthago werd platgebrand door het Romeinse rijk, hebben de VS, een technologisch geavanceerde supermacht, een nieuw wapensysteem in praktijk gebracht om een ander klein en in verhouding machteloos land, een halve wereld van het eigen land verwijderd, met militaire aanvallen, gekoppeld aan gedwongen isolement (embargo), ondervoeding en verarming, ten gronde te richten.

De VS werden en worden bij hun vernietigende agressie en het moordende embargo bijgestaan door aan hen economisch en politiek verbonden lakeien. Hun belangrijkste slippendrager bij dit alles is nog steeds Groot-Brittannië, hoewel ook Nederland tijdens de militaire agressie in slaafse volgzaamheid voor geen enkel ander westers land onderdeed.

Bewust georganiseerde genocide

Om half drie in de nacht van 17 januari 1991 begonnen de bommen te vallen en gedurende 42 dagen hebben de VS-vliegtuigen met een gemiddelde van één per dertig seconden, uitgerust met de modernste technologie, de beschaving in Irak trachten uit te wissen. George Bush noemde dat alles "bevrijding". Zonder zelfs voet te zetten op Iraakse bodem, zonder rechtstreeks contact gehad te hebben met het Iraakse leger, werd er in een periode van zes weken systematisch gebombardeerd met als doel niet enkel mensenlevens onmiddellijk te vernietigen, maar vooral om de levensnoodzakelijke voorzieningen te treffen. De electriciteitsvoorzieningen en de telecommunicatie werden uitgeschakeld, de watervoorziening, de irrigatievoorzieningen en vooral ook de waterzuiveringsinstallaties waren doelwit: de drinkwatervoorziening werd getroffen met alle gevolgen vandien. Voedselopslagplaatsen in heel Irak waren doelwit, bedrijven van belang voor de voedselvoorziening werden zonder onderscheid gebombardeerd... Talrijke hospitalen en voorzieningen ten behoeve van de volksgezondheid werden doelbewust vernietigd, evenals scholen en andere instellingen, noodzakelijk voor het Iraakse volk. De Iraakse industriële bedrijven werden met de grond gelijkgemaakt. In juni 1992, meer dan een jaar nadat de Iraakse soldaten uit Koeweit weg waren, schoten VS-vliegtuigen graanvelden in brand in het noorden van Irak. Nog geregeld na 1991 werden, voor de landbouw belangrijke, irrigatiewerken aangevallen. Het doel is overduidelijk: hier is sprake van een bewust georganiseerde genocide in Irak.

Interveniëren, handelsmerk van Nieuwe Orde

Acht jaar later herhaalt hetzelfde militaire overvalscenario zich in Europa in Joegoslavië. De NAVO-leiders hebben, evenals in Irak, ook in Kosovo duidelijk getoond, dat het hen niet te doen is om levens te beschermen. De echte etnische zuivering in Kosovo is, nu onder NAVO-toezicht, gestart. Een zuivering gericht tegen alle niet-Albanese bevolkingsgroepen in Kosovo, zoals zigeuners (Roma), Serviërs, mensen van Turkse en Montenegrijnse afkomst e.d.

SOS Kinderen Irak roept u op om steun te geven aan onze strijd tegen de genocide die plaatsvindt in Irak. Steun voor een onverantwoordelijke opheffing van het embargo dat Irak wordt opgelegd. SOS Kinderen Irak wil zich blijven inzetten om de ellende die het Iraakse volk wordt aangedaan aan te klagen en wil voorkomen dat de oorlog en de moord op het Iraakse volk stil en geruisloos aan blijven doorgaan. SOS Kinderen Irak zet zich in voor de aankoop van medicijnen en/of noodzakelijke medische hulp ten behoeve van het Iraakse volk, in bijzonder voor de Iraakse kinderen. Financiële steun kunt u overmaken op ons girorekening 01.04.253. Op verzoek is het mogelijk om iemand van SOS Kinderen Irak uit te nodigen ten behoeve van een informatie-avond over Irak

Ook Kosovaren van Albanese origine die zich niet achter het UCK opstellen zijn het slachtoffer. Voor de moordpartijen, gepleegd door het UCK, knijpen de NAVO en de VN een oogje dicht. Meer zelfs, het UCK wordt getraind door de VS tot een bruikbare militaire marionet voor de toekomst. De VN keren de vredesrol die zij zich ooit toegemeten hadden duidelijk de rug toe. De oorlog tegen Joegoslavië betekent feitelijk dat elke buitenlandse interventie in een land, met als excuus een binnenlands conflict, gewettigd wordt!

Nederlandse regering ondergraaft internationale rechtsorde

De aanhoudende Amerikaans-Britse blokkade van en bombardementen op Irak en de agressie tegen Joegoslavië, gevolgd door de bezetting van Kosovo en de etnische zuivering die nu onder NAVO-toezicht plaatsvindt, hebben het systeem van de VN en de internationale rechtsorde een enorme slag toegebracht. De hele structuur, na de Tweede Wereldoorlog opgebouwd op basis van het handvest van de Verenigde Naties, dreigt, sinds de val van de Sovjet-Unie, in elkaar te storten. Het startschot voor nog meer oorlogen in de nabije toekomst is gegeven. De enorme ophef die gemaakt werd rond de val van de Berlijnse muur en de "wereldvrede" die er daarna zou gaan volgen ligt in de vergeethoek. Sinds het ineenstorten van het Oostblok zijn er nog nooit zoveel oorlogen gevoerd. De enige supermacht die er nog over is in deze wereld blijkt duidelijk een greep te doen naar de absolute wereldheerschappij, de internationale rechtsorde achteloos terzijde schuivend. Nederland steunt feitelijk niet alleen de verwoestende agressie van de VS, maar geeft impliciet steun aan de ondergraving van de internationale rechtsorde.

Vergeten oorlog tegen Irak gaat gewoon door

De oorlog tegen Irak gaat inmiddels onverminderd voort. Niet alleen wordt de bevolking wreed uitgehongerd, maar dagelijks vinden er ook bombardementen op Irak plaats, zelfs tijdens de oorlog tegen Joegoslavië, waarbij burgerdoelen een vanzelfsprekendheid lijken. Nog los van de aanhoudende bombardementen op Irak kostte het embargo al meer dan anderhalf miljoen mensen het leven, waaronder dat van vele kinderen. Nog talloze mensen zullen sterven door de slechte drinkwatervoorziening en het structurele tekort aan medicijnen en voedingsmiddelen. Verder kent men, niet onbelangrijk, speciaal in Zuid-Irak een explosieve toename van vroeggeboorten, geboortemisvormingen en diverse, deels zelfs onbekende, vormen van kanker als gevolg van de, met name door de Amerikanen, gebruikte munitie met verarmd uranium in de golfoorlog en daarna. De munitie met verarmd uranium werd overigens ook tijdens de oorlog tegen Joegoslavië kwistig aangewend, dus binnen de Europese grenzen! Verarmd uranium is een vorm van bewapening die door de westerse bondgenoten zonder enige reserve wordt ingezet, zoals al enkele malen is gebleken, alsof het simpelweg om conventionele bewapening zou gaan. Sinds 1991 rapporteren diverse VN-organisaties die werkzaam zijn in Irak over het ineenstorten van de gezondheidszorg, het onderwijs en de infrastructuur in algemene zin. Zij wijzen er bij herhaling op dat het embargo de directe oorzaak daarvan is. Het door de VN goedgekeurde embargo vormt een flagrante schending van de universele verklaring van de rechten van de mens (1948), alleen al op de punten van het recht op onderwijs en gezondheidszorg. Nagenoeg iedereen is het er, zowel binnen als buiten de veiligheidsraad, over eens, dat Irak aan de verschillende resoluties met de opgelegde verplichtingen heeft voldaan, zodat het embargo zou moeten worden opgeheven.
Dit wordt echter stelselmatig tegengewerkt door de VS en GrootBrittannië, vanwege politiek-strategische en economische belangen.

Nieuwe oorlogshaarden worden aangewakkerd

Het rechtvaardigen van de moorddadigste oorlogen, het uithongeren van het Iraakse volk tracht men te rechtvaardigen onder het aanroepen van de mensenrechten! Dat men schendingen van de mensenrechten aanklaagt is prima, maar is het dan wel aan het Westen om hier recht te spreken? Is niet het eerste recht van mensen het recht op een fatsoenlijk bestaan en wordt door datzelfde Westen niet het recht op een fatsoenlijk bestaan van miljoenen mensen in de Derde Wereld ontzegd? De eigen bevolking in het Westen wordt bedolven onder de op grote schaal opgezette campagnes in de westerse pers om, al dan niet gefingeerde, misdaden aan te klagen, speciaal in die landen die zich niet willen plooien naar de westerse belangen. Die landen die zich plooien naar de westerse belangen hebben vrij spel op het vlak van de mensenrechten. Turkije is daarvan een dichtbijgelegen voorbeeld.

Nieuw wapengekletter kondigt zich nu al aan. In Montenegro wordt vanuit het Westen de etnische problematiek en het nationalisme aangewakkerd, opdat ook daar een Kosovo kan worden gecreëerd. De spanningen rondom Noord-Korea worden opgeschroefd, China met de kwestie Taiwan, Cuba en Colombia worden bedreigd, Afrika staat in brand... Het bombardement op de Chinese ambassade in Belgrado was een doelbewuste, maar mislukte poging, om de Chinese regering te intimideren. Oorlogen in de zuidelijke staten van de vroegere Sovjet-Unie worden aangemoedigd. De olie uit die gebieden, net als uit het Midden-Oosten, de strategische ligging van Joegoslavië op het kruispunt van de olieproducenten, zijn de drijfveren voor nieuw oorlogsgevaar.

De uiteindelijke bedreiging en omsingeling van Rusland

De VS proberen hun wereldheerschappij uit te breiden en te versterken. In dat streven botsen zij op de weerstand van landen die zich niet willen plooien naar hun wensen. De weerstand tegen de versterking en uitbreiding van de VS-wereldheerschappij ontwikkelt zich evenwel ook binnen het eigen bevriende kamp. Andere opkomende machten (Duitsland c.q. Europa) willen hoe langer hoe meer ook hun deel van de koek binnenhalen! Ook dat kan leiden tot ernstige conflicten!

(*) Luk Brusselaers is voorzitter van SOS Kinderen Irak, Nederland.

EUROPEES COMITE TER ONDERSTEUNING VAN HET IRAAKSE VOLK
In samenwerking met cultuurkelder "De Groene Waterman"

17 – 23 januari 2000
SOLIDARITEITSWEEK MET HET IRAAKSE VOLK

Beste vrienden

Wij hopen u te mogen verwelkomen op de opening van de tentoonstelling op maandag 17 januari 2000– 19.30 uur in "De Groene Waterman" – Wolstraat 7 – 2000 ANTWERPEN

Het programma voor de avond ziet eruit als volgt:

Voostelling van het PROJECT.

Muzikaal INTERMEZZO

"IRAQ SOLIDARITY ACTION": een Italiaanse videoclip van 20 min, zonder woorden; enkel beelden en muziek. De gevolgen van negen jaar embargo.
De clip brengt het verhaal van Kasim, een jonge Iraqi die het land doorkruist op zoek naar zijn vader, gekazerneerd in het zuiden van het land.

Mogelijkheid tot UITWISSELING VAN GEDACHTEN.

De TENTOONSTELLING met werken van schilder Abdul Hamid Saeed en sculpteur Ibrahim Al-Naqqash loopt nog tot en met 23 januari 2000.

Graag tot dan!

Namens het comité voor België

Chantal Van de Cruys

Correspondentieadres voor België: Schoorstraat 10 – 22 75 GIERLE

EUROPEES COMITE TER ONDERSTEUNING VAN HET IRAAKSE VOLK

17 januari 1991

17 januari 2000

Om halfdrie 's ochtends begonnen de bommen te vallen. 42 dagen lang hebben de VS-vliegtuigen, met een gemiddelde van één vliegtuig per dertig seconden, uitgerust met de modernste technologie, getracht de beschaving in Irak uit te wissen. Elektriciteitscentrales, telecommunicatie, watervoorziening, irrigatievoorzieningen, waterzuiveringsinstallaties, ... levensnoodzakelijke voorzieningen waren het doelwit. Hospitalen, scholen en andere instellingen, noodzakelijk voor het Iraakse volk, werden doelbewust vernietigd. Iraakse industriële bedrijven en voedselopslagplaatsen werden met de grond gelijk gemaakt.

De oorlog tegen Irak gaat inmiddels nog steeds onverminderd voort. Niet enkel wordt nog altijd het moordende embargo tegen Irak gehandhaafd, ook de bombardementsvluchten, uitgevoerd door Amerikaanse en Britse vliegtuigen, worden nog geregeld verder gezet.

Terwijl organisaties van de VN enerzijds op de uitzichtloze toestand van het Iraakse volk wijzen, gaan anderzijds diezelfde VN door met de handhaving van het embargo, oorzaak van alle ellende in Irak. Zowel binnen als buiten de Veiligheidsraad is men het erover eens dat Irak aan de verschillende resoluties met de opgelegde verplichtingen heeft voldaan, zodat het embargo zou moeten worden opgeheven!

De wetenschappelijke wereld in Irak ontvangt sinds augustus 1990 geen wetenschappelijke informatie meer. Kranten, tijdschriften en boeken zijn haar ontzegd! Internationale contacten met collega's zijn onmogelijk, deelname aan internationale congressen uitgesloten....

Onze media besteden slechts sporadisch aandacht aan de gevolgen voor het gewone volk. Irak is de bakermat van onze beschaving, maar kunstroof en afbraak van deze cultuur tiert welig. Door het embargo is de huidige Iraakse kunst ons zo goed als onbekend. Hoog tijd om dit stilzwijgen te doorbreken.

Ons comité is van mening dat cultuur mensen samen brengt. Een reden waarom we reeds viermaal deelnamen aan het jaarlijkse Internationale Festival van Babylon in september. We zijn zeer dankbaar dat we deze Iraakse kunstenaars hier in de cultuurkelder van de Groene Waterman juist op deze - toch wel strategische datum - mogen verwelkomen.

Wij willen onze extra dank uitdrukken naar de verantwoordelijken van deze cultuurkelder toe, uiteraard omdat ze ons deze ruimte gratis ter beschikking stellen maar vooral ook omdat we voelen dat de solidariteit met het Iraakse volk groot is. Het grote probleem is al deze krachten te bundelen, dat is de hoofdbetrachting van ons comité.

We durven hopen dat deze week de aandacht van veel mensen en vooral van de media kan trekken en dat er voor de Iraakse bevolking de hoop kan rijzen dat deze genocide eindelijk zal eindigen.

Namens het comité
Correspondentieadres voor België
Chantal Van de Cruys
Schoorstraat 10
B- 2275 GIERLE



Identificatienummer BS 851/97

xxxxxxxx
030-6956867

de heer E.C.M. Wennen
Kruisbessenstraat 33
2564 VB Den Haag

betreft: - Irak
- de PC

9 december 1999

Beste Emiel,

Hierbij stuur ik je toe een oproep t.b.v. Irak. Als je die zelf nog niet hebt ontvangen, dan is het wellicht nuttig om daar even de aandacht op te vestigen. Misschien kan je daar nog iets mee doen richting HVP en/of NVMP. Ik heb de bijgaande verklaring verstuurd in - hoop ik - tenminste dan toch bevattelijk Engels.

Verder maak ik maar even van de gelegenheid gebruik om je wat stukken te sturen van de PC. Momenteel bepaalt Orahovac even de agenda, maar dan gaan we weer onverdroten door met de voorbereiding van schadevergoedingsprocessen i.v.m. de aanval op de RTS-studio's.
Zouden Ton en Chris daarvoor belangstelling hebben, zou je dat dan op den duur ook eens aan hen door willen geven ?

hartelijke groeten,

Wim

xxxxxxxx
030-6956867

Aan het Europese Comité ter
ondersteuning van het Iraakse volk
t.a.v. de heer H. Sadiq
Burgemeester Fockstraat 21/1
1063 CL Amsterdam

betreft: petitie aan het Europese Parlement tot het doen van een uitspraak tot opheffing van de sancties.

8 november 1999

Geachte heer Sadiq,

Gaarne voldoe ik, zij het wat laat, aan uw verzoek om het Europese Parlement te vragen zich uit te spreken tegen voortzetting van de sancties tegen Irak.

Door de Vereniging van Juristen voor de Vrede is daarvoor de bijgaande verklaring opgesteld.
Ik neem aan dat u deze ter kennis zult willen brengen van het Europese Parlement.
Ik wens u succes toe met deze aktie en hoop op een spoedige en totale beëindiging van de moorddadige sancties op het Iraakse volk.

hoogachtend,

N.M.P. Steijnen

VERENIGING VAN JURISTEN VOOR DE VREDE

secretariaat: couwenhoven 52-05
3703 er zeist
03404 - 56867
postrekening: 4972153 The Netherlands

DECLARATION

Of the Dutch Branch of the INTERNATIONAL ASSOCIATION OF LAWYERS AGAINST NUCLEAR ARMS to the Europian Parliament about Iraq

It is our testimony that the biggest crime in history of the past century since the deliberately mass murder on the Jews in World War II is the purposive genocide on the Iraqi people by the Western countries by means of sanctions as a weapon of mass destruction.

Sanctions as imposed on Iraq - and it is well known that in fact they are imposed on the Iraqi people - are unprecedented in history. In comparison with these sanctions putted upon Iraq, the terms of the Versailles package imposed on Germany after World War I were merely a fun package. And every body who has a little knowledge about history do know how the terms of Versailles had a stranglehold on Germany en did contribute to the uprise of fascism in Germany.

All western governments are an accomplice in the crime of genocide on the Iraqi people and by imposing them en by the maintenance of this unconceivable regime of sanctions they made the peoples of their coutries also guilty on this massive crime.

So for the sake of humanity we stress that the Europian Parliament expressly pronounces that all sanctions against Iraq must be lifted. Immediately and unconditionally.
We in Europe are no longer in a moral position to impose conditions whatsoever upon Iraq any longer !

Only an immediate and unconditional end to the sanctions can make a slight beginning on the settlement of our massive debt to the Iraqi people and the more than one milion people killed by our monstrous sanctions policy.

Mr. N.M.P. Steynen

lawyer and secretary of the board of the Dutch affiliate of IALANA

8 december 1999

EUROPEES COMITE TER ONDERSTEUNING VAN HET IRAAKSE VOLK

1999-11-16

Mevrouw
Mijnheer

Zoals u wellicht weet slaagden de vijf permanente leden van de VN-Veiligheidsraad er nog steeds niet in concrete maatregelen overeen te komen met betrekking tot Irak. De VS. en Groot-Brittannië willen wel de boycot op de olie-export opheffen maar het importembargo moet van kracht blijven. De drie overige permanente leden: Frankrijk, Rusland en China zijn het er echter over eens dat het negen jaar oude VN-embargo moet worden stopgezet.

Het VN-embargo staat gelijk met het gebruik van een massavernietigingswapen tegen het Iraakse volk. Diverse officiële organisaties en instellingen getuigen regelmatig over de ellende in het land die veroorzaakt wordt door deze genocidaire boycot.

Het Europees comité ter ondersteuning van het Iraakse volk nam daarom het initiatief om namens verschillende organisaties en privaat personen deze toestand aan te kaarten bij het Europese Parlement als onderdeel van een internationale campagne voor de "volledige" opheffing van dit moordende embargo met de hoop dat de leden van het Parlement zich effectief gaan bezighouden met de zaak-Irak om een eind te maken aan deze menselijke tragedie.

Wij durven hopen op uw steun voor dit initiatief. Voor alle eventuele reacties of vragen kan u zich wenden tot één van onderstaande contactadressen.

Met de meeste hoogachting

Voor het comité

Haider Sadiq
Burgemeester Fockstraat 21/1
NL-1063 CL AMSTERDAM
Nederland

Chantal Van de Cruys
Schoorstraat 10
B-2275 GIERLE
België

EUROPEES COMITE TER ONDERSTEUNING VAN HET IRAAKSE VOLK

1999-11-16

Aan de voorzitter en leden van het Europese Parlement

Mevrouwen
Mijne Heren

Sinds augustus 1990 werd door de Veiligheidsraad een algeheel handelsembargo tegen Ir ingesteld. Diverse organisaties en instellingen rapporteren regelmatig over het totaal ineenstorten van de gezondheidszorg, het onderwijs, de infrastructuur in de ruimste zin va woord, vele zieken en doden onder kinderen en ouderen.

Na een periode van 9 jaar zijn zowel binnen als buiten de Veiligheidsraad voor- en tegenstanders het erover eens dat Irak is tegemoetgekomen aan tenuitvoerlegging van de diverse resoluties opgelegde verplichtingen en dat redelijkerwijs tot een opheffing van het embargo tegen het Iraakse volk dient te worden overgegaan.

Zoals bekend, wordt deze opheffing al lange tijd stelselmatig door de Verenigde Staten er Verenigd Koninkrijk tegengewerkt om redenen van politiek-strategische en economische belangen op lange termijn.

De gevolgen van dit door de VN "gedragen" embargo, overigens zonder weerga in de hedendaagse geschiedenis, vormen in se een flagrante schending van de Universele Ver van de rechten van de mens (VN 1948!), waar het gaat om het recht op onderwijs en gezondheidszorg. Wij durven hopen dat Europa als opkomende grootmacht een positie c innemen tegen deze culturele en genocidaire boycot tegen een totale bevolking.

Wij wijzen hierbij ook extra op de zeer opmerkelijke toename van allerlei vormen van kanl tengevolge van het gebruik van depleted uranium door de V.S. Medicijnen zijn helaas ni voorradig evenmin als de medische apparatuur om behandelingen uit te voeren.

Als Europeanen hopen wij dat vanuit het Europese Parlement kan geijverd worden voor e totale opheffing van dit onmenselijke en onrechtvaardige embargo tegen het Iraakse volk

Dit schrijven werd rondgestuurd naar sympathisanten met het Iraakse volk in: België, Noorwegen, Italië, Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, Frankrijk en Nederland. Namens h comité zouden wij graag enige reactie op dit schrijven ontvangen.

Inmiddels verblijven wij Mevrouwen, Mijne Heren met de meeste hoogachting

Haider Sadiq
Burgemeester Fockstraat 21/1
NL-1063 CL AMSTERDAM
Nederland

Chantal Van de Cruys
Schoorstraat 10
B-2275 GIERLE
België

juli 99

Challenge to Genocide
Let Iraq Live

Schrijver: Ramsay Clark
Participants in the Iraq sanctions challenge and others

Uitgever: International Action Center, New York
Blz. 251 - engels

Een aantal heldere essays over de oorzaken en de desastreuze gevolgen van de oorlog en de economische sancties tegen Irak. In het hoofdstuk "Fire and Ice" behandelt Ramsey Clark de geschiedenis van de Golfoorlog. Verder een aantal persoonlijke impressies van deelnemers aan de delegatie die in weerwil van de sancties Irak in mei 1998 bezocht, en daarbij voor $4 miljoen aan medicijnen meebracht. Zij riskeerden daarmee een gevangenisstraf van 12 jaar en boetes tot $ 1.250.000.

Bestelnummer: BO 707 - fl. 25.00 *excl. verzendkosten*



juli 99

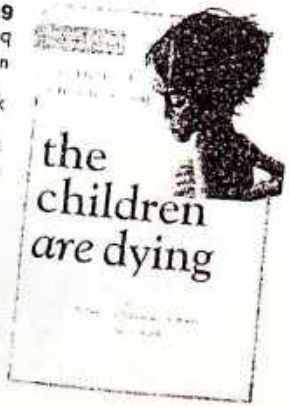
The Children are dying
The impact of sanctions on Iraq
Reports by UN Food and Agriculture Organization

Schrijver: Ramsay Clark

Uitgever: International Action Center, New York
Blz. 167 - engels

Rapporten van de FAO over de effecten van de economische sancties tegen Irak. Sancties treffen en heel volk. Gezien de rampzalige gevolgen van de sancties voor het Iraakse volk is maar een conclusie mogelijk: Sancties zijn een massa-vernietigingswapen.

Bestelnummer: BO 709 - fl. 20.00 *excl. verzendkosten*



Geen Nobelprijs voor Max van der Stoel!

Toen ons ter ore kwam dat er plannen bestonden om Max van der Stoel voor te dragen voor de Nobelprijs van de Vrede, vonden we het onze plicht om het Nobelcomité ook van enkele minder vreedzame trekjes van onze voormalige minister van Buitenlandse Zaken op de hoogte te stellen. Vandaar de onderstaande brief.

SEPT 99

Nobel Stichting
Box 5232
102 45 Stockholm, Zweden

Aan het Nobelcomité voor de toekenning van de Nobelprijs voor de vrede 1999.

Hoenderloo, 9 september 1999.

Geachte dames en heren,

De Media in Nederland vermeldden dat Oud-minister Max van der Stoel door het Kabinet is voorgedragen als kandidaat voor de Nobelprijs voor de Vrede, op grond van zijn inspanningen voor mensenrechten en minderheden. Van 1973 tot 1977 was Max van der Stoel onze minister van Buitenlandse Zaken en sinds begin van de jaren negentig: hoge commissaris voor nationale minderheden bij de OVSE, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa. De media meldden tevens dat veel van zijn activiteiten en resultaten onzichtbaar bleven. Max van der Stoel verklaarde in vraaggesprekken dat zijn diplomatieke handelingen schade konden ondervinden als ze te veel in de openbaarheid moesten plaatsvinden.

Leden van onze organisatie, mensen die zich tijdens de opkomst en overheersing van het fascisme en de nazi's, zo men daarover al van twee stromingen wil spreken, hebben zich met grote risico's en levensgevaar voor vervolgden en onderdrukten door het fascistische systeem ingezet. Zij en de nabestaanden van tijdens die inzet omgebrachte strijders, hebben bedenkingen tegen deze voordracht van het Kabinet.

Zoals gemeld in de media is er van de inzet van de heer Van der Stoel over zijn optreden in verband met de mensenrechten en minderheden, weinig bekend. Meer bekend is hij door zijn fel anti-communistische gezindheid. Zonder een enkel feitelijk bewijs te leveren, betekent communisme voor hem: "Schending van de mensenrechten." Soms geeft hij, door de omstandigheden gedwongen, node toe dat mensen en/of landen met een communistische levensovertuiging, gestreden hebben tegen het fascisme. Geen woord over het grote, zo niet doorslaggevende aandeel dat zij daarin hadden.

Hij had de treurige moed tijdens zijn toespraak ter gelegenheid van een officiële bevrijdingsherdenking. Stalin en Hitler in één naam te noemen.

Het communisme is voor hem duidelijk de opperduivel, een land dat niet de Amerikaanse hegemonie erkend, schendt ook de mensenrechten.

Hij reageerde toen door het Amerikaanse TV-station CNN en de Internationale Christelijke hulporganisatie Venture Middle East Nederland een doodziek Iraaks kind vanuit Nederland medische hulp werd geboden. M. van der Stoel noemde dat een "propaganda stunt" van Saddam Hussein en toonde daarmee in het Openbaar zijn onmenselijkheid, door via de televisie die oproep te doen om toch vooral de boycot tegen Irak voort te zetten. Een ieder weet dat die boycot Saddam Hussein niet op de knieën dwingt. In de eerste plaats worden daardoor de Iraakse kinderen getroffen in hun mensenrechten van genoeg voedsel.

Het eventueel toekennen van de Nobelprijs voor de Vrede in 1999 aan Max van der Stoel, zal het Nobelcomité in haar integriteit aantasten.

Hoogachtend,

H. van Luttikhuizen,
voorzitter AFVN
Koudebergweg 55
7351 TJ Hoenderloo
Nederland.

20 sept. 1994

open brief aan het bestuur van de vereniging "In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV)

AKTE VAN BESCHULDIGING

Geen club vervult nu al jaren intenser een vijfde colonne-rol als het gaat om het ondersteunen en stimuleren van **wapengeweld, massamoord** en **uitroeiing op termijn** door de gevestigde machten, als de vereniging **"In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV).**

IKV siert zich met het epitheton "vredesorganisatie". Ha, en hoe enthousiast wordt deze pretentie door het politike plebejerdom en de media-mogolen gekoesterd, opgepoetst en toegejuicht!
Want wat levert nu een mooiere legitimatie voor de eigen hitsige moorddadigheid dan een "vredesorganisatie" die meedoet als verkavelaar van de moraal ?
Vermomd als **mensenrechten-mummelaar** en **humanitaire humbug-verkoper** vormt **"In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV)** al jaren ten diepste een steunpilaar voor de thanatocratie die het Westen jegens landen als Irak en Servië heeft opgezet.

Wat de giga-genocidalen van de westerse wereld, door de Grote Roerganger MJF van **"In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV)** steevast aangeduid als "de internationale gemeenschap", jegens het Iraakse volk aan volkerenmoord bedrijven, is natuurlijk in al zijn weergaloosheid sinds jaar en dag volkomen bekend. Een miljoen-voudige vernietiging van mensenlevens door oorlogsverwoestingen en afwurging.
"Allemaal de schuld van Saddam Hoessein", gifspuiten het politieke gepummelte en het journalistieke Janhagel al jaren in koor. Om vervolgens hun ongeëvenaarde moordcampagne met ultieme wellust voort te zetten. Want reken maar dat er onderhuids een ongehoorde hoeveelheid agressie in ons vrije kapitalistiese democratische systeem opgetast ligt. En een democraat is ook maar en mens en die wil zijn agressie wel eens kwijt!
En IKV voegt zich in al zijn horigheid in dit koor van hartstochtelijken voor moreel verval.

Want keer op keer geeft **"In Kruisraketten een vertrouwen" (IKV)** er in zijn uitlatingen blijk van dat niet een <u>onmiddellijke</u> beëindiging van deze opzettelijke massamoord op het Iraakse volk zijn bekommernis vormt, maar een verder containment van Saddam Hoessein, aldus optredend als de gedresseerde aap van de gevestigde machten.
Ook deze bijeenkomst in Nieuwspoort vormt hier weer een manifestatie van. Hiermee levert IKV opnieuw zijn tribuut aan de obsessief ontspoorden die het doen voorkomen alsof zij in de persoon van Saddam Hoesein de duivel bevechten. Terwijl zij zelf de hel scheppen.

En zo steunen de morele kaalkonten van **"In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV)** de moorddadige monsters van de macht.

Nieuwste voorstel in dit verband van de Grote Roerganger MJF dat hier vandaag in Nieuwspoort ter sprake zal worden gebracht: het opleggen van een no drive zone in Zuid-Irak aan Saddam Hoessein.
Hoe dat moet ? **Door kruisraketten natuurlijk !**

Jarenlang riep de Grote Roerganger MJF van IKV in één grote anti-Servische hijg op tot gewapend optreden tegen Joegoslavië.
Hij kreeg zijn zin.

Voordat de NAVO dood en verderf zaaide in Servië waren er volgens de meest sombere schattingen 2000 doden en 100.000 Albanese Kosovaren op de vlucht als gevolg van de burgeroorlog in Kosovo.
Nu, nadat de roep van **"In Kruisraketten een Vertrouwen" (IKV)** is ingewilligd, is Servië als land economisch totaal verwoest en staat miljoenen mensen daar een Irak-scenario te wachten.
Er zijn tienduizenden doden en ruim 280.000 mensen op de vlucht. Kosovo is vrijwel volledig etnisch gezuiverd van Serviërs, zigeuners en andere aan de Albanese vrienden van IKV-hoofdman MJF onwelgevallige onreine volkselementen.

Maar, aldus IKV-opperhoofd MJF in Vrij Nederland van 23 juni 1999 letterlijk: "We noemen het geen etnische zuivering als de Serviërs uit Kroatië of Kosovo worden verdreven, omdat de Serviërs in onze perceptie aan de verkeerde kant staan".

En zo staat IKV ook hier weer in de voorste rij van de mega-hooligans, de politieke pissebedden, de morele fluimen en de journalistieke steenpuisten. De ijskoude ploerten die de vernietigingsoorlog tegen Servië voorstellen als een humanitair sukses. Die de goorheid hebben om etnische zuiveringen alleen etnische zuiveringen te noemen als daarmee Serbofobie bedreven kan worden.
Die van ieder van ons net zulke morele invertebraten willen maken als ze zelf zijn. Predikers van heilzame <u>zuivere</u> zuiveringen (van Serviërs uiteraard), die ons alemaal willen degraderen tot getroebleerden, die moreel, intellectueel en logisch volkomen de kluts kwijt zijn.

Blijkbaar is dat de wezenlijke missie van MJF en zijn IKV-hofhouding (want meer is het niet) daar om heen.
Onder voortdurend klaterend applaus van de westerse thanatocraten en hun journalistieke holtorren.

<u>getekend</u>: die grote delen van de vredesbeweging die in deze of meer gematigde bewoordingen MJF en zijn IKV-paladijnen meer dan spuugzat zijn

Irak, *golf van oorlog*



ERRATA

Het landelijk symposium over Irak zal niet plaatsvinden op 23 september maar op maandag 20 september 14.00-17.30 in Nieuwspoort in Den Haag. Een vooraankondiging van het debat treft u hierbij aan.

Het symposium en het project over Irak worden mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling NCDO.

ikv
interkerkelijk vredesberaad

EAd
حوار اورو شعبي

VOORAANKONDIGING

IRAK, EEN GOLF VAN OORLOG

Symposium over Irak, maandag 20 september 1999, 14.00 – 17.30 uur,

Nieuwspoort, Den Haag

Negen jaar na de bezetting van Koeweit door het leger van Saddam Hoessein duurt het embargo tegen Irak nog steeds voort. Irak is inmiddels in Koeweit verslagen en grotendeels ontwapend, maar her regime van Saddam Hoessein blijft aan de macht. De schade van het embargo en de voortdurende militaire acties tegen Irak is enorm. Door de sancties vallen mogelijk evenveel slachtoffers als door de recente oorlogen in Irak. Steeds nadrukkelijker dringt de vraag zich op of de prijs voor het isoleren van het regime van Saddam Hoessein niet te groot is, en welke maatregelen dan wel gerechtvaardigd en effectief zijn tegen regimes die zoals Saddam Hoessein op grote schaal de eigen bevolking onderdrukken en uitmoorden.

Het IKV stelt zich op het standpunt dat er snel een einde moet komen aan het economisch embargo tegen Irak. Tegelijkertijd zal er nagedacht moeten worden over alternatieven om het regime te isoleren en een democratisch alternatief te ondersteunen. Over deze vragen organiseert het IKV op 20 september in Nieuwspoort in Den Haag een debat met politici, Iraakse vluchtelingen, mensen uit de kerken en vredesbeweging, migranten groepen en wie zich verder betrokken voelt bij de discussie over de toekomst van Irak.

Het programma voor het debat bestaat uit de volgende onderdelen:

14.00 Opening van het programma

14.15 Inleiding over de humanitaire en mensenrechten situatie in Irak

14.30 Het Internationaal beleid en de Nederlandse betrokkenheid

15.45 De Iraakse oppositie aan het woord

17.00 De rol van de Vredesbeweging

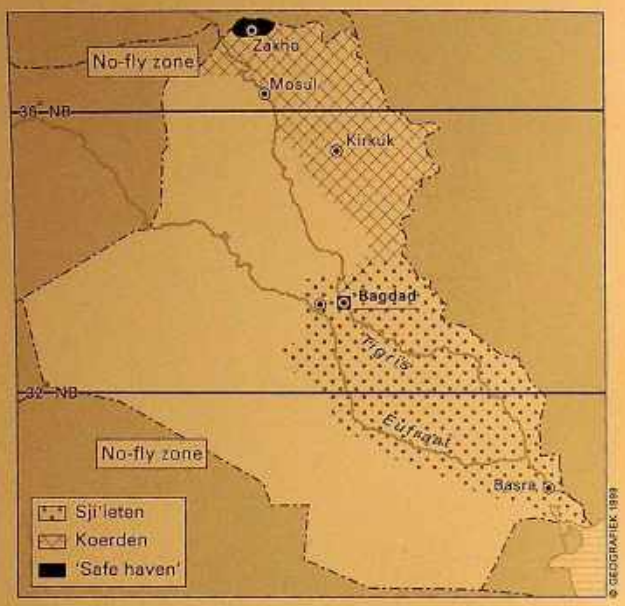
Ieder programma onderdeel zal bestaan uit één of twee korte inleidingen door politiek verantwoordelijken of direct betrokkenen, gevolgd door een kritisch ondervraging door Fuad Hoessein, politicoloog van Iraaks-Koerdische afkomst, en Jan Keulen, voormalig correspondent van de Volkskrant in het Midden Oosten. Deelnemers in de zaal krijgen ruime gelegenheid zich in de discussie te mengen.

De namen van de sprekers kunnen op dit moment nog niet bekend gemaakt worden.

Het programma wordt georganiseerd in het kader van de Vredesweek 1999 en het Euro-Arabisch dialoog project. Nadere informatie over het symposium is te verkrijgen bij Jan Jaap van Oosterzee, co-ordinator van het Euro-Arabisch dialoog project bij het secretariaat van het Interkerkelijk Vredesberaad na 1 augustus 1999. In augustus krijgt u het definitieve programma toegestuurd en kunt u zich voor deelname opgeven.

Het symposium maakt deel uit van het project "Euro-Arabische dialoog en de kerken over Irak" dat uitgevoerd wordt tijdens de Vredesweek van 1999. In dat kader worden plaatselijke groepen opgeroepen locale discussiebijeenkomsten over Irak te organiseren. Een brochure met een handleiding voor dergelijke bijeenkomsten en enige aanwijzingen voor de discussie is te bestellen bij het Interkerkelijk Vredesberaad.

Het symposium en het debat over Irak worden mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Nationale Commissie.



Aan deze brochure werkten mee:
Marianne Hoek van Dijke, Fuad Hussein, Jannie Kuik, Jan Jaap van Oosterzee

Omslagfoto: ANP

Druk: Drukkerij Moretus B.V., Den Haag

Irak,

golf van oorlog

Brochure over de gevolgen van het embargo tegen Irak

Vredesweek 1999

Uitgave van het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV)
ten behoeve van de Vredesweek 1999.

Inhoud

Inleiding: Irak, golf van oorlog 3
Jan Jaap van Oosterzee

Irak: het gevecht om de toekomst 5
Fuad Hussein

Overleven onder het economisch embargo 9
Fuad Hussein

Practische handleiding 13
Marianne Hoek van Dijke

Discussieavond 14
Jongerenactiviteit 17
Practische suggesties 18
Adressenlijst 20

Irak, golf van oorlog

Op 2 augustus 1990 viel het Iraakse leger Koeweit binnen. In de maanden daarop volgde een volledig handelsembargo tegen Irak, de opbouw van een internationale troepenmacht en tenslotte de militaire confrontatie. Op 17 januari 1991 begonnen de bombardementen, op 24 februari gevolgd door een korte grondoorlog waarbij Koeweit bevrijd werd. De bevolking van het door de bombardementen verwoestte Irak wordt echter niet van Saddam Hoessein bevrijd. Integendeel, tot op de dag van vandaag leven zij onder een onderdrukkend regime en een internationaal economisch embargo.

De golfoorlog leek een eerste uiting te zijn van een nieuw soort conflict na de Koude Oorlog: een confrontatie tussen twee verschillende beschavingen, een conflict dat ook zijn weerslag binnen onze eigen samenleving had. Want terwijl de meeste regeringen de internationale coalitie tegen Irak ondersteunden, vonden in Arabische steden massale demonstraties plaats tegen de militaire interventie, vóór het Iraakse volk en vaak ook vóór Saddam Hoessein. Ook onder migranten uit de Arabische wereld in Europa bestond veel verzet, ofschoon Europa verder brede steun gaf aan de militaire interventie.

Om de spanning op te vangen organiseerden kerken, islamitische en joodse organisaties talrijke bijeenkomsten en gezamenlijke gebeden voor vrede. Deze "Golf van Vrede" hielp hier het gesprek gaande te houden. Vanuit IKV, Pax Christi en het Nederlands Centrum Buitenlanders werd in de jaren daarna het Euro-Arabisch dialoog project opgezet. De EAd stelt zich ten doel de spanningen tussen de beide regio's en de weerslag ervan op de relaties tussen autochtone Nederlanders en migranten uit de Arabische wereld vreedzaam en creatief te verwerken. Zij doet dat door het opzetten van samenwerkingsrelaties en uitwisselingen tussen groepen burgers in Europa en de Arabische wereld.

Voor de Irakezen is de oorlog nog steeds gaande. Ook in de Arabische wereld blijven het embargo en de incidentele bombardementen op Irak de gemoederen bezig houden.

Niet Irak, maar de westerse acties worden als een bedreiging van de vrede en stabiliteit in de regio ervaren. Voor het IKV voldoende reden om Irak weer op de agenda van de Vredeweek '99 te zetten. Met Iraakse vluchtelingen in Nederland, migranten en Arabische partnerorganisaties willen wij in de Vredesweek de dialoog over Irak intensiveren. Hoe kan er een einde komen aan het voortdurende lijden van het Iraakse volk? Kan het embargo opgeheven worden en hoe moet gereageerd worden op Saddam Hoessein?

Op donderdag 23 september 1999 zal het IKV een landelijk politiek debat organiseren over de toekomst van Irak.

Deze brochure is bedoeld om een aanzet te geven tot het organiseren van plaatselijke activiteiten over het embargo tijdens de Vredesweek. Want de dialoog hierover moet vooral ook op plaatselijk niveau plaatsvinden.

Jan Jaap van Oosterzee,
coördinator Euro-Arabische dialoog van onderop (EAd)

Irak: het gevecht om de toekomst

'Het was een wonder om te zien dat de mensen op foto's en beelden van Saddam Hoessein schoten. Een paar dagen eerder moesten wij nog, als zijn naam in het openbaar werd genoemd, direct toevoegen: 'Mijnheer de President, moge God u beschermen!' Aldus een Irakees die deel had genomen aan de intifada *(opstand).*

De *intifada* was van korte duur. In maart en april 1991 slaagden de Irakezen erin om zo'n veertien van de achttien provincies in Irak te bevrijden uit de greep van het Ba'th regime van Saddam Hoessein. Dat was zeven maanden na de bezetting van Koeweit door het Iraakse leger en een maand nadat Operation Desert Storm in een staakt-het-vuren was geëindigd. De dagen na de opstand kunnen worden beschouwd als een Iraakse *Killing Fields*. Saddams leger en veiligheidstroepen vermoordden duizenden mensen in het zuiden en noorden (Koerdisch gebied) van Irak. De meerderheid van de Irakezen was zeer geschokt en teleurgesteld. Men was op de hoogte van het bloedige beleid van het regime in Bagdad, maar deze massamoorden in zo'n korte tijd kwamen als een donderslag uit heldere hemel. Ook was de bevolking teleurgesteld in de Amerikaanse troepen, die in het zuiden van Irak waren gestationeerd en werkloos toekeken hoe het Iraakse leger de mensen verjoeg of vermoordde.

Toekomststrategie

Terwijl de Irakezen een harde strijd voerden om zoveel mogelijk gebieden te bevrijden, kwamen vertegenwoordigers van de Iraakse oppositiepartijen in ballingschap in Beiroet (Libanon) bijeen om een gezamenlijke strategie te bepalen voor de toekomst van Irak. De geest van de opstand was sterk aanwezig in de vergaderzaal. De politieke leiders van de oppositie waren zeer optimistisch over de overwinning van het volk op Saddam Hoessein. Deze bijeenkomst, die op 11 maart 1991 begon, werd na een paar dagen afgerond in de hoop dat de volgende vergadering op korte termijn zou worden gehouden in een bevrijd Bagdad. Inmiddels wachten zij al meer dan acht jaar op dat moment.

Het mislukken van de opstand veroorzaakte veel verwarring bij de verschillende oppositiegroepen. De opstand kwam voor velen als een verrassing en wekte hoge verwachtingen, waarna de nederlaag een scheuring onder de samenwerkende oppositiepartijen teweeg bracht. Er kwam een grote stroom vluchtelingen op gang. Ongeveer twee miljoen Koerden vluchtten richting Iran en Turkije, uit angst dat het regime van Saddam nog een keer gebruik zou maken van de chemische wapens waarmee het al eerder duizenden Koerden had vergast.

Westerse maatregelen

De beelden van de Koerdische vluchtelingen hadden veel invloed op de publieke opinie in het Westen. Een *safe zone* werd gecreëerd voor de Koerden, zodat zij veilig konden terugkeren naar hun gebied. Verder bepaalden de Amerikanen en hun bondgenoten dat Iraakse vliegtuigen in twee gebieden niet mochten vliegen. Één in het Koerdische gebied en één in het zuiden van het land. Deze twee *no-fly* zones, die nog steeds bestaan, zijn bedoeld om de Koerden in het noorden, de Sjiieten in het zuiden en Koeweit te beschermen tegen Iraakse luchtaanvallen.

Met deze maatregelen was het voor de Koerdische verzetsorganisaties mogelijk om een groot deel van Iraaks Koerdistan onder controle te krijgen. De provincies Duhok, Arbil en Sulaymaniah zijn in handen van de Koerden. Dit betekent dat een groot deel van de Koerdische bevolking niet langer wordt beheerst door Saddam. In het zuiden van Irak, waar de meerderheid van de bevolking tot de Sjiëtische moslims behoort, heeft de *no-fly* zone weinig geholpen. De terreur van Saddam gaat gewoon door en veel mensen worden vervolgd en vermoord. De rapporten van Max van der Stoel, rapporteur voor de VN over Irak, over de daden van het regime in dat gebied en in andere regio's van Irak spreken boekdelen.

Angst en begunstiging

Ondanks de misdaden van Saddam, kan men constateren dat zijn macht aanzienlijk is verminderd sinds 1991. Allereerst krijgt het regime minder geld in handen. De macht van Saddam was gebaseerd op twee begrippen: *al- tarhieb wa al-targieb*, wat betekent angst zaaien en begunstigen. Door middel van allerlei inlichtingen- en veiligheidsdiensten, het leger (met name de republikeinse garde), de Ba'th partijleden, etc. wordt angst ingeboezemd. Begunstiging gaat gepaard met veel geld, hoge posities in de regering en voorrang op veel gebieden.

Een ander groot probleem voor Saddam zijn de conflicten binnen zijn eigen familie, die aan het licht kwamen toen twee schoonzoons van Saddam in 1995 naar Jordanië vluchtten. De broers Saddam en Hoessein Kamel Hassan waren niet alleen de schoonzoons van de president, maar vormden samen met de twee zonen van Saddam de echte machthebbers in Irak. De schoonzoons, die werden vergezeld door de dochters van Saddam, verklaarden vanuit Jordanië dat zij van plan waren het regime in Irak omver te werpen. Zij konden hun droom niet realiseren en keerden terug naar Irak, waar zij direct beestachtig werden vermoord. De gevolgen van de familieruzie zijn nog steeds zichtbaar. Drie halfbroers van Saddam hebben een groot conflict met zijn oudste zoon, Uday. Het is heel moeilijk om te weten waartoe deze machtsstrijd in de kring rond Saddam zal leiden.

Verdeeldheid

De ruzies onderling en de verzwakking van het regime van Saddam hebben hem echter nog niet ten val gebracht. De vraag is: hoe is het mogelijk dat hij nog aan de macht is? De oppositie tegen Saddam is sinds 1991 breder geworden.

Naast de traditionele bevolkingsgroepen, zoals Koerden en Sjiieten, die in het algemeen tegen het regime zijn, werden er talloze politieke partijen en organisaties opgericht. Sommige van deze partijen zijn klein en van weinig betekenis. Andere voeren strijd vanuit het buitenland.

De verdeeldheid tussen de tegenstanders van Saddam was altijd een krachtig punt in het voordeel van zijn regime. Verschillende partijen probeerden deze situatie te veranderen, zij kwamen in juni 1992 in Wenen bij elkaar, gesteund door de Amerikaanse regering. Een overkoepelende organisatie werd opgericht onder de naam Iraqi National Congress (INC). Dit INC organiseerde een tweede bijeenkomst, deze keer in Irak in het gebied dat onder controle van de Koerden staat. In oktober 1992 kwamen vertegenwoordigers van bijna alle belangrijke oppositiepartijen daar bijeen. Het resultaat van dit grote congres was de vorming van een parlement (Nationale Assemblee). Ook werd een uitvoerend comité met een presidentiële raad benoemd. Het was de bedoeling dat deze organen een democratisch alternatief zouden voorbereiden voor het regime van Saddam. Vertegenwoordigers van verschillende politieke stromingen, zoals de islamisten, communisten, democraten, etc., namen er aan deel. Arabieren, Koerden en vertegenwoordigers van minderheden, zoals de Turkmenen en de Assyriërs participeerden in het congres. De tegenstanders van Saddam vormden een eenheid en velen waren optimistisch over de onderlinge samenwerking.

Dit optimisme werd al gauw begraven toen de buurlanden van Irak, met name Syrië, Iran en Turkije, druk gingen uitoefenen op sommige leiders van de Iraakse oppositie die in deze landen verbleven of banden hadden met de regering van deze landen. Zij wilden dat deze leiders afstand zouden nemen van de INC. Het autoritaire gedrag van sommige INC-leiders versterkte dit conflict nog. Syrië was niet blij met de nieuwe vorm van samenwerking omdat het regime van president Asad van mening was dat zijn belangen beter werden gediend met een staatsgreep in Bagdad door de Arabische Ba'thistische generaals van het Iraakse leger. Men zag in Damascus niets in een regering na Saddam Hoessein die voor democratie zou pleiten.

De Iraniërs waren tegen, omdat zij bang waren dat de invloed van de Amerikanen in Irak, na een machtsovername in Bagdad, zou toenemen en mogelijk op de lange termijn een bedreiging voor Iran vormen. Bovendien zou een democratische regering in Bagdad die de rechten van de Koerden in Irak erkent een voorbeeld kunnen zijn voor de Koerden in Iran en dat druiste in tegen de belangen van de Iraanse regering. De Turkse regering beschouwde de aspiraties van de Iraakse Koerden om een federatief systeem te scheppen in Irak als een directe bedreiging van haar eigen nationale belang.

Kortom: de belangen van de omringende landen van Irak waren niet gebaat bij een overkoepelende organisatie die streefde naar democratie in Irak en erkenning van de rechten van de Koerden binnen een federaal systeem. De conflicten tussen de Iraakse Koerden onderling in

1994 waren de genadeslag voor het INC.

Amerikaans beleid

Het Amerikaanse beleid heeft ook een belangrijke rol gespeeld in de verzwakking van de oppositie tegen het regime van Saddam. De Amerikanen hadden geen duidelijk beleid ten aanzien van de toekomst van Irak. Veel waarnemers concludeerden dat de Amerikanen een zwakke Saddam aan de macht prefereerden boven een onbekende toekomstige regering. Deskundigen waren van mening dat de regering in Washington gebruik wilde maken van de oppositie om Saddam onder de duim te houden, maar niet om hem ten val te brengen. De steun van de Amerikanen aan het INC was ook niet enorm. De goede relaties van INC-leider Ahmed Al-Chalabi met verschillende kringen in Washington betekende niet dat de Amerikanen het INC zagen als het alternatief voor het regime van Saddam.

Het laatste jaar is er een duidelijke ommekeer in het Amerikaanse beleid nadat het Amerikaanse Congres een wet heeft aangenomen waarin de Amerikaanse regering zich verplicht om financiële en politieke steun te geven aan de oppositie in Irak om het regime van Saddam omver te werpen. Er worden bijeenkomsten georganiseerd tussen Amerikaanse vertegenwoordigers en de Iraakse opposite, waarbij de Amerikanen proberen de breuk tussen de partijen te lijmen en een nieuwe overkoepelende organisatie op te richten. Sommige partijen, zoals de Iraakse communistische partij en de Islamitische Al-Dawa partij, hebben vraagtekens gezet bij dit nieuwe Amerikaanse beleid. Zij geloven niet dat de regering in Washington serieus bezig is met het omverwerpen van het regime in Bagdad. Mobiliseren van het Iraakse volk is volgens hen de enige manier om Saddam ten val te brengen.

Terwijl de oppositiepartijen door blijven discussiëren over de beste strategie, is Saddam hard bezig met zijn geheime oorlog tegen de Sjiieten in het zuiden van Irak en met zijn etnische zuivering van de Koerden, Turkmenen en Assyriërs in verschillende steden, met name in de Koerdische oliesteden Kirkuk en Khanaqin.

Als iemand Irak van hem afpakt zal hij een land zonder bevolking krijgen, heeft Saddam ooit gezegd. De situatie in Irak kan worden vergeleken met een gekaapt vliegtuig en de kaper is Saddam Hoessein. De passagiers (de meerderheid van de Iraakse bevolking) zitten angstig maar hoopvol te wachten. Angstig omdat men niet weet wanneer Saddam weer zal toeslaan, hoopvol omdat zij ooit zullen worden bevrijd. Zij dromen ervan dat kaper Saddam hard wordt gepakt, ongeacht door wie dat gebeurt.

Overleven onder het economisch embargo

De auto's die achter elkaar geparkeerd staan voor de Al-Sa'ayed club zijn allemaal nieuw en veelal van het merk Mercedes. In de club hoor je een muziekgroep die Westerse muziek speelt. De mensen zijn aan het dansen. Er wordt veel alcohol, vooral whisky, gedronken.

De Al-Sa'yed club is een van de vele clubs in Bagdad. Het verschil is dat hij onder de hoede staat van de oudste zoon van Saddam Hoessein, Uday. De mensen die hier de avond doorbrengen zijn vaak bewindslieden van het regime van Saddam Hoessein of behoren tot de rijke elite die een sterke band met dat regime heeft. Op deze mensen heeft het embargo geen enkele invloed. Er is genoeg geld om te genieten van het leven in de hoofdstad van duizend-en-één-nacht.

De meerderheid van de Irakezen brengt zijn vrije tijd op een totaal andere manier door dan de kringen rond Saddam Hoessein. Op het trottoir van de Al-Rashid straat, een van de hoofdstraten in Bagdad, zitten veel mensen die van alles en nog wat verkopen om wat bij te verdienen. Sommige docenten van middelbare scholen en universiteiten verkopen sigaretten in hun vrije tijd, anderen werken als taxichauffeur. Voor deze mensen is er geen vrije tijd. Men moet twee of drie banen hebben om te kunnen overleven.

Tweedeling

Het beleid van het regime van Saddam Hoessein en het embargo hebben een tweedeling in de Iraakse samenleving veroorzaakt: degenen die alles hebben en de grote meerderheid die in armoede leeft. In Irak is de middenklasse langzamerhand verdwenen. De economische kloof tussen de rijke regeringsfunctionarissen en de arme bevolking is enorm. Door alle oorlogen (intern en extern) die Saddam Hoessein heeft gevoerd is de infrastructuur vernietigd of in zeer slechte staat. De gezondheidszorg is chaotisch en het onderwijssysteem functioneert heel slecht. Corruptie is een vast onderdeel geworden van het politieke systeem in Irak. Men kan bijna alles regelen voor geld. Het gemiddelde salaris van een ambtenaar is ongeveer 6000 Iraakse dinar per maand (3 à 4 dollar). Voor dat bedrag kan men soms nog geen 30 eieren kopen. Het is niet eens genoeg voor een kilo vlees per maand.

Embargo

Toen Koeweit op 2 augustus 1990 werd bezet door het regime van Saddam Hoessein werd het embargo tegen Irak ingesteld. Deze internationale actie had tot doel het land te dwingen zijn troepen terug te trekken uit Koeweit. Na de bevrijding van Koeweit werden de sancties gehandhaafd om Irak te dwingen de grenzen van Koeweit te erkennen en resolutie

nr. 687 van de Veiligheidsraad van de Verengde Naties, aangaande de vernietiging van massawapens, te aanvaarden en uit te voeren. De Veiligheidsraad aanvaardde naderhand, in het belang van de Iraakse burgers, een tweetal resoluties, te weten resolutie nr. 706 op 15 augustus 1991 en resolutie nr. 712 op 19 september 1991, waarin de verkoop van een deel van de Iraakse olie werd toegestaan om voedsel en medicijnen te kopen voor de Iraakse bevolking. De Iraakse regering weigerde deze regeling te accepteren. In 1995 heeft de Veiligheidsraad weer een resolutie (nr. 986) aangenomen, waarin het regime van Irak de mogelijkheid werd geboden om iedere zes maanden voor 2 miljard dollar olie te verkopen. Deze resolutie werd uiteindelijk in december 1996 door de machthebbers in Bagdad aanvaard. In 1998 nam de Veiligheidsraad een andere resolutie (nr. 1153) aan, waarbij het bedrag werd verdubbeld tot 5,2 miljard dollar per zes maanden. Deze regelingen staan bekend als de 'olie in ruil voor voedsel'-resoluties en werden getroffen om te voorkomen dat de olieopbrengsten in handen van de Iraakse regering zouden vallen. De aankoop van voedsel en medicijnen staat onder toezicht van een speciale commissie die door de VN is aangesteld.

De Iraakse bewindslieden proberen geld in handen te krijgen door de illegale verkoop van olie aan de buitenwereld. De zoon van de Iraakse president, Uday, is heel actief op dit gebied. De olie bereikt de internationale markt voornamelijk via de grenzen met Turkije, hoewel de laatste tijd ook de grenzen van Syrië openstaan voor dit soort activiteiten. Verschillende bronnen melden dat Uday ongeveer 8 miljoen dollar per maand verdient aan de verkoop van illegale olie.

Iraaks Koerdistan

In Centraal- en Zuid-Irak worden voedsel en medicijnen gedistribueerd door de Iraakse regering. In Iraaks Koerdistan (het noordelijk deel van Irak) is de distributie in handen van waarnemers van de Verenigde Naties. Zij voeren hun taak uit in samenwerking met de Koerdische autoriteiten die dat gebied onder controle hebben. In oktober 1991 kregen het Iraakse leger en alle ambtenaren in dienst van het regime in Bagdad, het bevel om zich terug te trekken uit een groot deel van het Koerdische gebied. Sindsdien zijn de Koerdische politieke partijen er de baas. Tegelijkertijd introduceerde de Iraakse regering een interne economische blokkade tegen de Koerden.

Het Koerdische deel van Irak heeft hierdoor in feite te maken met een dubbel embargo, aangezien het internationale embargo tegen Irak ook het Koerdische gebied treft. Toen Irak de resolutie 'olie in ruil voor voedsel' aanvaardde, reserveerde de Veiligheidsraad 13% tot 15% van de olieopbrengsten voor het Koerdische gebied dat niet onder controle van de Iraakse regering valt. De 'olie in ruil voor voedsel'-regeling heeft de gewone burger een klein beetje geholpen, met name in het Koerdische gebied. Wat betreft de rest van Irak is de economische situatie aanzienlijk slechter geworden.

Sociale gevolgen

De binnenlandse oorlogen die Saddam Hoessein heeft gevoerd tegen de Koerden en de Sjiieten in Irak, en de buitenlandse oorlogen zoals die tegen Iran (1980-1988) en de oorlog in Koeweit van 1991, hebben enorme gevolgen gehad voor de Iraakse economie. Het embargo tegen Irak heeft nog meer ellende veroorzaakt voor de Iraakse bevolking. Dit alles heeft grote sociale gevolgen voor de Iraakse samenleving.

De armoede is zo groot geworden dat sommige mensen één van hun nieren verkopen om geld te verdienen. De prostitutie, met name in de grote steden, is toegenomen, evenals de criminaliteit. Veel mensen verkopen de binnendeuren van hun huizen om wat bij te verdienen.

Deze miserabele economische situatie heeft tot gevolg gehad dat meer dan twee miljoen Iraakse burgers het land hebben verlaten. In bijna alle buurlanden van Irak bevinden zich duizenden Irakezen. In Jordanië zijn het er waarschijnlijk meer dan honderdvijftig duizend. De hoog opgeleide mensen hebben in verschillende onderwijsinstellingen en bedrijven werk gevonden. De lager opgeleiden proberen hier en daar een dienst te verlenen om wat geld te verdienen. Veel Irakezen in Jordanië hopen dat zij de mogelijkheid krijgen om naar een Westers land te emigreren.

De Iraakse gemeenschap in Syrië is even groot als die in Jordanië. Sommige Irakezen zijn er geïntegreerd in het economische leven, met name in Damascus waar ze kleine winkeltjes bezitten. De meerderheid is echter werkloos. In Iran bevindt zich waarschijnlijk de grootste groep Irakezen. In het begin van de jaren tachtig heeft het regime van Saddam Hoessein daar duizenden mensen naartoe gedeporteerd. Het argument van het regime was dat deze mensen van Iraanse afkomst waren. De meeste gedeporteerden waren Fayli Koerden. Zij woonden in Bagdad, soms al vier of vijf generaties lang. Hun voorouders waren al meer dan een eeuw geleden geïmmigreerd. Zij hadden economisch gezien een goed leven opgebouwd in Bagdad. Veel van hen behoorden tot de rijke elite. Saddam Hoessein wilde hun aanwezigheid en macht kwijt en daarom werden zij massaal gedeporteerd.

Een andere grote groep Irakezen vormen de Arabische Sjiieten die werden vervolgd door Saddams regime vanwege hun sympathie met verschillende Sjiietische oppositieorganisaties. Velen bevinden zich in Iran, in de Sjiietische heilige stad Qum en in de hoofdstad Teheran. Een grote groep Iraakse krijgsgevangenen, die door het Iraanse leger gevangen werd genomen tijdens de oorlog tussen Irak en Iran, wilde na de oorlog niet terugkeren naar Irak. Zij wonen in Iran en werken samen met verschillende Iraakse Sjiietische groeperingen, met het doel om het regime van Saddam ten val te brengen.

In Turkije zijn ook veel Irakezen. Het juiste aantal is moeilijk vast te stellen. Veel van hen zijn Iraakse Koerden, die vaak illegaal in Turkije verblijven. De Turkmenen, die een minderheid vormen in Irak en evenmin geliefd zijn bij het regime in Bagdad, hebben ook hun weg

naar de ballingschap gevonden. In Turkije is het mogelijk voor Turkmenen om een verblijfsvergunning te krijgen als zij kunnen bewijzen dat ze tot de Turkmeense gemeenschap in Irak behoren.

Veel Irakezen zijn inmiddels gesetteld in verschillende Westerse landen. In de VS, Australië, Canada, en bijna alle West-Europese landen zijn Iraakse gemeenschappen.

Toekomstperspectief

Vanaf de oprichting van de staat Irak na de Eerste Wereldoorlog was armoede voor Irakezen nooit een reden om te emigreren of hun land verlaten. Tegenwoordig proberen sommige Irakezen hun huis te verkopen om een smokkelaar te kunnen betalen, zodat ze in een Westers land kunnen gaan wonen. Voor veel Irakezen is het toekomstperspectief in Irak somber. Men ziet geen oplossing voor de economische en politieke situatie in de nabije toekomst. Enig uitzicht op een spoedige opheffing van het embargo is er ook niet. Dit alles heeft tot een massaal vertrek uit het land geleid.

Om de Iraakse burger te ondersteunen is het noodzakelijk om waarnemers naar Irak te sturen om de distributie van voedsel en medicijnen te controleren. Verder moet de speciale commissie van de VN, die belast is met het embargo, soepeler en minder bureaucratisch te werk gaan. Op een gegeven moment duurde het bijvoorbeeld een half jaar voor de commissie akkoord ging met de inkoop van bepaalde medicijnen en nog een paar maanden voor ze naar Irak werden verstuurd.

Mocht het embargo worden opgeheven, dan moet dat worden gekoppeld aan de bescherming van de mensenrechten in Irak. De mensenrechten in Irak zou onder toezicht van een speciale internationale commissie moeten komen, zodat Saddam de olieopbrengsten niet zal gebruiken als represaillemiddel tegen de bevolking.

Het is een feit dat het regime van Saddam is verzwakt door het politieke isolement en het embargo, maar de gewone Iraakse burger is erdoor aangetast in zijn menselijk bestaan. Deze burger weet heel zeker dat de mensen die bijna iedere avond in de Al-Sa'yed club dansen en drinken nooit zullen erkennen dat dit alles is veroorzaakt door hun bloedige politiek. Zij zullen nooit het initiatief nemen om afstand te doen van de macht. De buitenwereld wil deze mensen straffen, maar tot nu toe is de Iraakse bevolking gestraft.

Voor de universiteitsdocent die in zijn vrije tijd sigaretten verkoopt op straat is er voorlopig geen rust. Hij heeft zijn bijbaantje hard nodig om brood te kunnen kopen voor zijn kinderen en misschien geld te sparen om zijn land te kunnen verlaten.

Fuad Hussein is politicoloog en directeur van het Middle East Bureau.

Praktische handleiding

De 'Golf van oorlog' in Irak is een van de aandachtspunten tijdens de Vredesweek 1999. U kunt op verschillende manieren in uw eigen gemeente, parochie of groep aandacht besteden aan het embargo, de alternatieven en aan mogelijkheden om de bevolking van Irak een hart onder de riem te steken.

Het embargo treft de bevolking van Irak zwaar en de macht van Saddam Hoessein is na acht jaar niet gebroken. Maar zijn er alternatieven? Opheffing van het embargo zonder tegelijkertijd stappen tegen Hoessein te ondernemen geeft hem zijn oude macht terug. Dat mag niet gebeuren. Verder worden de mensenrechten van de Koerden en de Sjieten in Irak al jaren systematisch geschonden. Tegen deze schendingen dient de internationale gemeenschap krachtig stelling te nemen. Is het embargo dan misschien toch het beste middel, bij gebrek aan beter? Duidelijk is in ieder geval dat een eenvoudige oplossing niet direct te vinden is.

Toch is het belangrijk om de discussie over het embargo gaande te houden. Het isolement van de bevolking van Irak, van de Koerden en van de Sjieten moet doorbroken worden. En in Nederland wonen inmiddels 30.000 vluchtelingen uit Irak die ook een eigen verhaal te vertellen hebben.

Nederland is onderdeel van de internationale gemeenschap die tot het embargo besloten heeft. Dat brengt de verantwoordelijkheid met zich mee voortdurend te blijven onderzoeken of het doel dit middel nog wel heiligt. Zoeken naar wegen die vrede, veiligheid en gezondheid voor de bevolking van Irak naderbij brengen, begint met het verbreken van de stilte. Daar kunt u in uw eigen omgeving mee beginnen, zowel door middel van discussie als door concrete activiteiten.

In het laatste deel van deze brochure vindt u tips voor het organiseren van activiteiten en adressen van organisaties die u daarbij kunnen helpen. Iedere 'golfbreker' - hoe klein ook - is nodig in deze Golf van oorlog!

Tijdens de Vredesweek 1999 organiseert het EAd een landelijke discussie over Irak. De bijeenkomst zal plaatsvinden op donderdag 23 september 1999. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het EAd.

Discussieavond

HET EMBARGO: PRESSIEMIDDEL OF MASSAVERNIETIGINGSWAPEN?

U kunt tijdens de vredesweek een gespreksavond over het embargo tegen Irak organiseren. Mogelijke opzet van een dergelijke avond:

- Een korte inleiding over de geschiedenis van het embargo en de gevolgen ervan voor Irak,
- Een verhaal van een vluchteling bij u uit de omgeving,
- Pauze,
- Discussie over het nut van het embargo,
- Afspraken over mogelijke vervolgactiviteiten.

De voorbereiding

Begin op tijd met organiseren en maak uw activiteit bekend door het versturen van uitnodigingen en het verspreiden van aankondigingen via de plaatselijke (kerk)media.
De situatie rond het embargo is voortdurend in beweging. Het is daarom raadzaam om bij het organiseren van de discussieavond nog even contact op te nemen met het EAd voor informatie over de laatste stand van zaken.
Voor het houden van de inleiding kunt u iemand uitnodigen die veel over de politieke situatie in Irak weet. U kunt voor namen van inleiders terecht bij het EAd of bij de Iraakse organisaties die in de adressenlijst achterin deze brochure staan.
Wanneer u in contact wilt komen met Iraakse vluchtelingen die in uw omgeving wonen, kunt u terecht bij de plaatselijke afdeling van Vluchtelingenwerk of bij AZC's (asielzoekerscentra) bij u in de omgeving. Via het telefoonboek kunt u hen vinden. Met hen kunt u overleggen over een geschikte gast die, eventueel met een tolk of begeleider, aan de avond kan deelnemen. Maak met beide gasten van te voren goede afspraken over inhoud en lengte van hun verhaal (allebei ongeveer 30 minuten). Houdt er bij het uitnodigen van een vluchtelingen rekening mee dat hun geschiedenis soms heel pijnlijk is. Het is mogelijk dat uw gast zich prettiger voelt wanneer hij of zij een wat algemener beeld van de situatie in Irak kan schetsen. Bespreek wensen daaromtrent tijdens een voorgesprek.
Verder heeft u voor de avond een gesprekleider nodig, die de tijd in de gaten houdt en de discussie in goede banen leidt.

De discussie

Het is van belang om te zorgen dat tijdens de discussie meerdere aspecten van het onderwerp aan bod komen. U kunt dat doen door bijvoorbeeld met de volgende stellingen te werken:

1. Het embargo faalt omdat het de bevolking van Irak treft in plaats van Saddam Hoessein.
2. Alle middelen mogen worden ingezet om massale schendingen van mensenrechten door Irak te voorkomen.
3. Er zijn alternatieven denkbaar voor het embargo tegen Irak en wel ...

Mogelijke vervolgactiviteiten

Wilt u naar aanleiding van de gespreksavond verder met dit onderwerp, dan zijn er verschillende mogelijkheden om actie te ondernemen.

- U kunt een vervolgavond organiseren met Nederlandse politici om met hen in discussie te gaan over het Nederlandse standpunt t.a.v. het embargo tegen Irak. Aanvullende informatie over het embargo en de situatie in Irak is verkrijgbaar bij het EAd.
- U kunt naar aanleiding van de discussie een brief schrijven naar de Minister van Buitenlandse Zaken over het Nederlandse beleid t.a.v. Irak.
- U kunt tijdens een viering aandacht besteden aan Irak in de overweging en in de voorbeden en na afloop van de viering. Een petitie aan de Tweede Kamer kan ter ondertekening worden neergelegd.
- U kunt gebruik maken van de actiemogelijkheden uit deze brochure.

Opheffing van het embargo, en dan ...?

Niemand heeft een pasklare oplossing voor de situatie in Irak, maar het is wel zinvol om te proberen alternatieven voor het embargo te bedenken. Alleen op die manier kan een zinvolle toekomststrategie voor Irak vorm en inhoud krijgen.
Opheffing van het embargo dient in ieder geval gekoppeld te worden aan maatregelen die verhinderen dat Saddam Hoessein zijn positie weer versterkt. Een permanente groep internationale waarnemers, die langdurig de wapens in Irak controleert is dan ook noodzakelijk.
Om wapens te kopen heeft Saddam Hoessein geld nodig. Aangezien de belangrijkste bron van inkomsten van Irak olie is, vormt de olieprijs een strategische factor.
Beperking van de import en productie van strategische producten (zoals wapens) kan het embargo deels vervangen.
Verder wordt onder het embargo 15 procent van de inkomsten van de olieverkoop van Irak bestemd voor hulp aan de Koerden. Ook na opheffing van het embargo blijven zij steun en bescherming nodig hebben. Daar zou permanent een bedrag voor gereserveerd moeten worden.
Naast dit alles is het van belang om de oppositie tegen Saddam Hoessein te steunen en trainingen te organiseren in democratische besluitvorming. Hiervan zouden zowel de oppositie binnen Irak, de gezagsdragers in de Koerdische gebieden, als mensen in de vluchtelingenkampen in Iran kunnen profiteren.
Als laatste zou een systeem van internationale rechtspraak het mogelijk moeten maken om dictators als Saddam Hoessein blijvend te isoleren door middel van een internationaal opsporingsbevel (wellicht kunnen we in dat kader iets leren van de zaak-Pinochet).

Jongerenactiviteit

IEDEREEN IS VAN DE WERELD

Met jongeren kunt u aandacht besteden aan Irak en het embargo door op bezoek te gaan bij jongeren die vanuit Irak naar Nederland gevlucht zijn.

Inleiding
Van iedere 160 mensen op de wereld is er één op de vlucht. Hoe is het om je huis, je vrienden, je spullen en je land te moeten verlaten en in een ander land opnieuw te moeten beginnen? Ook vanuit Irak vluchten veel mensen, onder andere naar Nederland. Waarom zijn zij gevlucht? Wat vinden ze van Nederland? En hoe kijken ze aan tegen de situatie in Irak?

Wat kunnen jullie doen?
Stap 1: Informeer in welk asielzoekerscentrum in de omgeving jongeren uit Irak wonen en maak een afspraak voor een bezoek aan het centrum.

Stap 2: Bereid de ontmoeting voor door informatie te verzamelen over de situatie in Irak. Dat kan door het lezen van deze brochure, door naar de bibliotheek te gaan, door op Internet te kijken, enzovoort.

Stap 3: Maak samen een lijst met vragen om aan de Iraakse jongeren te stellen. Probeer daarbij zowel persoonlijke als politieke vragen te bedenken.

Stap 4: Kijk aan het einde van het bezoek of het mogelijk is om een vervolgactiviteit met elkaar af te spreken. (Misschien willen de Iraakse jongeren ook een keer terug op bezoek komen of kunnen jullie iets met elkaar ondernemen.)

Stap 5: Praat nog een keer na over het bezoek: hoe vond je het om in het AZC te zijn? Wat waren de grootste verschillen tussen jullie en de jongeren uit Irak? Ben je anders gaan denken over het embargo tegen Irak na deze ontmoeting?

Wat kunnen we practisch doen?

Deze vraag komt steeds weer naar voren wanneer we horen over een land waar de bevolking lijdt en in angst leeft. Allereerst kunnen we druk uitoefenen op de Nederlandse regering en het Europese parlement, om het embargo in Irak op te heffen en de mensenrechten in Irak te beschermen. Door middel van discussie met politici, het schrijven van brieven en petities kunt u laten merken dat de politieke situatie leeft onder de Nederlandse bevolking.

Aangezien de situatie in het land nog altijd uiterst gevaarlijk is, zijn de mogelijkheden om de bevolking van Irak te ondersteunen zeer beperkt. Zowel in het noorden van Irak als in het zuiden, over de grens met Iran, is het mogelijk hulp te bieden aan vluchtelingen en onderdrukte bevolkingsgroepen.

Stichting Zawite: een plaatselijk initiatief

Vlak voor het begin van de Golfoorlog besloot de IKV-kern Castricum na een lezing op zoek te gaan naar contact met een dorp in Irak. Het duurde twee jaar, maar uiteindelijk werd via een Nederlandse deskundige en een Koerdische vluchteling contact gelegd met Zawite, een Koerdisch dorp in Noord-Irak. De Stichting Zawite stimuleert sindsdien de plaatselijke kerken, scholen en andere organisaties om via allerlei creatieve acties geld in te zamelen. Zo zijn er kerkelijke collectes geweest, maar ook sponsoractiviteiten, rommelmarkten e.d. Via een contract wordt met de NCDO (Nationale commissie voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling) per project afgesproken of deze het bijeengebrachte bedrag verdubbelt. Naast voedselhulp, de aanschaf van een generator en de renovatie van scholen, is geld beschikbaar gesteld voor het bouwen van eenvoudige huizen voor Koerden die terug willen keren naar het dorp. Inmiddels is in Zawite een zustercomitee opgericht, dat aangeeft waar de meeste hulp nodig is. Dit 'Castricum-comitee' verdeelt de binnengekomen goederen en behartigt inmiddels ook andere belangen van de gemeenschap. De bewoners van Zawite vinden het heel bijzonder dat 'gewone' mensen uit een ver land actie ondernemen voor hun dorp. En ook dat is werken aan vrede, vinden ze in Castricum.

Sjiieten: internationale organisaties

Veel Sjiieten zijn vanuit het zuiden van Irak naar Iran zijn gevlucht. Meerdere internationale hulporganisaties zijn werkzaam in de vluchtelingenkampen. Wilt u in contact komen met deze organisaties, dan kunt u contact opnemen met het EAd.

Koerden: Dutch Consortium

Memisa werkt samen met Mensen in Nood en SOH (stichting oecumenische hulp) aan het hulpproject Dutch Consortium in Noord-Irak. Dit project biedt al enige jaren hulp aan de Koerden in Noord-Irak. Hun activiteiten in Noord-Irak hebben onder andere betrekking op de ontwikkeling van landbouw en veeteelt en gezondheidszorg in de regio. Ook zorgt Dutch Consortium voor de huisvesting en watervoorziening van vluchtelingen die door Irak nog maandelijks over de grens met Koerdistan worden gezet.
Het is mogelijk om een onderdeel van de activiteiten van het Dutch Consortium te adopteren. Met de medewerker projectadoptie van Memisa kunt u uw wensen en mogelijkheden bespreken. Voor meer informatie kunt u terecht bij Jacqueline Bal, medewerker projectadoptie van Memisa: (010) 206 46 77.

Amnesty International

Het schrijven van brieven aan gevangenen en hun familieleden - en zelfs het aanschrijven van ministers en officiële instanties - is uiterst gevaarlijk in Irak. Het is wel mogelijk om brieven te schrijven voor mensen die verdwenen zijn in Irak. Amnesty is wel actief op het gebied van de mensenrechten in Irak. Wanneer binnen uw gemeente of parochie een Amnestygroep bestaat kan die groep een dossier aanvragen en als lokale groep aandacht aan de situatie besteden. Ook kunt u zich opgeven voor bliksemacties. U krijgt dan bericht op het moment dat er op korte termijn gereageerd moet worden op een ontwikkeling in Irak.

Adressen

Algemene informatie

IKV
Euro-Arabische dialoog van onderop (EAd)
Postbus 85893
2508 CN Den Haag
(070) 350 71 00
ead@antenna.nl

AMNESTY INTERNATIONAL
Keizersgracht 620
1017 ER Amsterdam
(020) 626 44 36
amnesty@amnesty.nl
www.amnesty.nl

MEMISA
Postbus 61
3000 AB Rotterdam
(010) 414 48 88
postmaster@memisa.nl

MIDDLE EAST BUREAU
Drs. Fuad Hussein
Postbus 75876
1070 AW Amsterdam

VLUCHTELINGENWERK NEDERLAND
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
(020) 346 72 00
vvn@vlw.antenna.nl

VON (VLUCHTELINGENORGANISATIES NEDERLAND)
Merelstraat 2bis
3514 CN Utrecht
(030) 271 45 05

Adressen van Iraakse organisaties in Nederland

De organisaties hebben verschillende karakters: sommige zijn meer cultureel, andere vooral gericht op mensenrechten, weer andere politiek. Bijna alle organisaties ontvangen financiële steun van een van de politieke (oppositie)partijen in Irak en zullen de situatie daar mede vanuit hun politieke invalshoek bekijken.

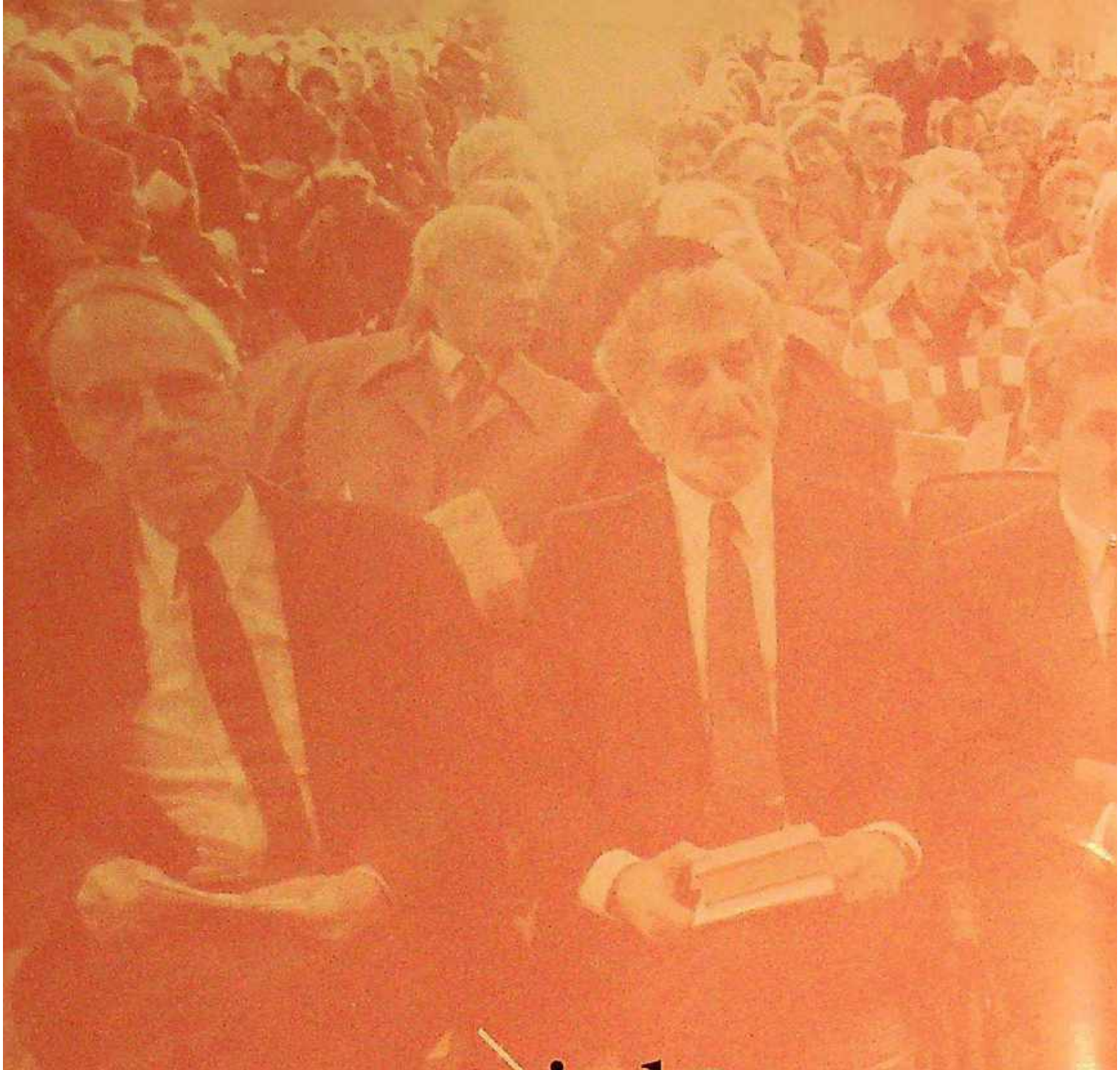
IRAAKSE CULTURELE VERENIGING
E.D. Dekkerstraat 19
3314 RJ Dordrecht

IRAAKS DEMOCRATISCH CENTRUM (IDC)
Weena 1099
3013 AL Rotterdam
(010) 233 05 60

IRAAKSE ORGANISATIE TER VERDEDIGING VAN DE MENSENRECHTEN IN NEDERLAND
Postbus 3156
3502 GD Utrecht

K.V.N. MIDIA
Postbus 75562
1070 AN Amsterdam
(020) 6935915

OMRI
Postbus 26
2150 AA Nieuw-Vennep
(0252) 675002



ikv

interkerkelijk vredesberaad

Interkerkelijk Vredesberaad (IKV)
Postbus 85893 – 2508 CN Den Haag
Tel. 070 - 350 71 00 – Fax 070 - 354 26 11
E-mail: ikv@antenna.nl

IRAQ

SYMPOSIUM ORGANISED BY
THE INTERCHURCH PEACE COUNCIL (IKV)
AND
PAX CHRISTI NETHERLANDS

Monday 20 September 1999
14.00 -17.30 hrs
Nieuwspoort, Lange Poten 10, 2511 CL The Hague

The embargo against Iraq does not bring an end to the regime of Saddam Hussein and the humanitarian price is too high. Bombing Iraq will not put an end to the suffering of the Iraqi people either. What should be our response to violence and genocide in Iraq?

14.00 Opening

Mient Jan Faber, secretary general IKV

14.15 Introduction on the Humanitarian and Human Rights Situation in Iraq

Joe Stork, Middle East Devision Human Rights Watch

14.45 The International Policy towards Iraq

Hans Graf von Sponeck, UN Humanitarian Co-ordinator for Iraq (asked)

15.30 The involvement of the Netherlands

representative of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs

MP's and representatives of political parties in the Netherlands

16.15 The word to the Iraqi opposition

Falih A. Jabar Mahmood, Iraqi writer and sociologist

Kameran Karadaghi, director Radio Free Iraq

Each part of the programme will consist of one or two short introductions followed by a critical interview by **Fuad Hussein**, political scientist from Kurdisch Iraqi descent and **Jan Keulen**, university of Groningen. The audience will be given enough time for questions and participation in the discussion. The working language for the seminar will be English

Participation will be free of charge.
Applications before 15 September and more information:
send a note, fax or e-mail with your name, address and organisation to this address:

Address: ***PO box 85893***
2508 CN Den Haag
telephone: ***070 350 7100***
telefax: ***070 354 2611***
email: ***ead@antenna.nl***

Why this seminar?

The Interchurch Peace Council organises a seminar on Iraq during the 1999 Peace Week and as part of the Euro-Arab dialogue project. The seminar aims to stimulate the discussion on the international policy and the Dutch contribution to it. After the conquest of Kuwait in 1990 an economic embargo against Iraq was imposed. After the War and the liberation of Kuwait the International Community maintained the embargo in order to put pressure on the Iraqi government to dismantle its weapons of mass destruction.

Now, after nine years, one can concluded that the embargo is partially successful. Iraq has lost most of its weapons of mass distraction and is hardly a direct threat to its neighbouring countries. On the other side the effects of the embargo for the civilian population are disastrous. Malnutrition and lack of medical care cause thousands of deaths every year. Yet, the government of Saddam Hussein seems not to suffer from the embargo. Its internal position is still strong. Political repression and violence against large parts of the population continue. Only a part of Iraqi Kurdistan is safe under US and UK protection.

Many have advocated an end to the embargo against Iraq in order to allevate the bad living conditions of the civilian population. Even the UK and Netherlands government have proposed changes in the embargo. The central question remains, what are just and effective ways to deal with the tyranny of Saddam Hussein and what can be the contribution of the international community to changes towards a democratic Iraq.

The seminar is meant for politicians and opinion leaders in the Netherlands, Iraqi refugees living in the Netherlands and organisations involved in humanitarian aid and political action.

The seminar is organised with the support of the Nationale Commissie voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling NCDO

PROGRAMMA

14.00 Opening van het programma
Mient Jan Faber, algemeen secretaris IKV

14.15 Inleiding over de humanitaire en mensenrechtensituatie in Irak
Joe Stork, Middle East Devision Human Rights Watch

14.45 Nederlands beleid ten aanzien van Irak
Ferdinand Smit, Ministerie van Buitenlandse Zaken waarnemend hoofd afdeling humanitaire hulp
Carolien Smit, Ministerie van Buitenlandse Zaken, afdeling conflict preventie

Reactie van Nederlandse politieke partijen

15.30 Thee pauze

15.50 De Iraakse oppositie aan het woord
Falih A. Jabar Mahmood, Iraaks schrijver en socioloog
Kameran Karadaghi, directeur Radio Free Iraq

16.35 Plenaire discussie

17.30 Afsluiting

Ieder programma onderdeel zal bestaan uit één of twee korte inleidingen gevolgd door een kritische ondervraging door **Fuad Hussein**, politicoloog van Iraaks-Koerdische afkomst, en **Jan Keulen**, universiteit van Groningen en voormalig correspondent van de Volkskrant in het Midden-Oosten.

DELEN IN VEILIGHEID
EEN BEGIN VAN VREDE

Vredesweek 1999

Het symposium wordt georganiseerd als onderdeel van de Vredesweek. Centraal staat dit jaar de vraag hoe wij in Nederland omgaan met gewelddadige conflicten, grootschalige schendingen van mensenrechten en genocide in andere landen. Humanitaire hulp, opvang van vluchtelingen en in een later stadium wederopbouw, verzoening en berechting van oorlogsmisdaden zijn belangrijke vredesvragen. De vraag van deze vredesweek gaat echter nog verder en raakt de moeilijke maar noodzakelijke discussie waar wij zelf staan in gewelddadige conflicten, welke antwoorden wij daarop kunnen geven en welke offers wij daar voor bereid zijn te doen. Welke positie nemen wij in tegenover gewapende bevrijdingsbewegingen, bombardementen, economische boycots en humanitaire interventie op de grond?

Euro-Arabische dialoog van onderop

Aan het einde van de Tweede Golfoorlog (1990-1991) hebben IKV en Pax Christi samen met het Nederlands Centrum Buitenlanders het initiatief genomen tot het project: "Euro-Arabische dialoog van onderop". De spanningen tussen Europa en de Arabische wereld, die zo duidelijk opleefden in die dagen, vragen om een civiel antwoord van dialoog en partnerschap. In het kader van dit project zijn samenwerkings- en uitwisselingsrelaties tot stand gebracht tussen scholen, gemeenten, vrouwen- en jongerengroepen in Nederland en een aantal Arabische landen.

pax christi

ikv interkerkelijk vredesberaad

Euro-Arabische dialoog van onderop

IRAK, EEN GOLF VAN OORLOG

PROGRAMMA

Dit programma wordt mogelijk gemaakt door ondersteuning van de Nationale Commissie Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling

duurzame wereld ncdo

SYMPOSIUM GEORGANISEERD DOOR
HET INTERKERKELIJK VREDESBERAAD
EN PAX CHRISTI NEDERLAND

wbe site: WWW.ANTENNA.NL/IKV
Postadres: Postbus 85893
2508 CN Den Haag
telefoon: 070 350 7100
telefax: 070 354 2611
email: oad@antenna.nl

EAd

حوار اورو شعبي

ikv interkerkelijk vredesberaad

VOORAANKONDIGING

IRAK, EEN GOLF VAN OORLOG

Symposium over Irak, maandag 20 september 1999, 14.00 – 17.30 uur,

Nieuwspoort, Den Haag

Negen jaar na de bezetting van Koeweit door het leger van Saddam Hoessein duurt het embargo tegen Irak nog steeds voort. Irak is inmiddels in Koeweit verslagen en grotendeels ontwapend, maar her regime van Saddam Hoessein blijft aan de macht. De schade van het embargo en de voortdurende militaire acties tegen Irak is enorm. Door de sancties vallen mogelijk evenveel slachtoffers als door de recente oorlogen in Irak. Steeds nadrukkelijker dringt de vraag zich op of de prijs voor het isoleren van het regime van Saddam Hoessein niet te groot is, en welke maatregelen dan wel gerechtvaardigd en effectief zijn tegen regimes die zoals Saddam Hoessein op grote schaal de eigen bevolking onderdrukken en uitmoorden.

Het IKV stelt zich op het standpunt dat er snel een einde moet komen aan het economisch embargo tegen Irak. Tegelijkertijd zal er nagedacht moeten worden over alternatieven om het regime te isoleren en een democratisch alternatief te ondersteunen. Over deze vragen organiseert het IKV op 20 september in Nieuwspoort in Den Haag een debat met politici, Iraakse vluchtelingen, mensen uit de kerken en vredesbeweging, migranten groepen en wie zich verder betrokken voelt bij de discussie over de toekomst van Irak.

Het programma voor het debat bestaat uit de volgende onderdelen:

14.00 Opening van het programma

14.15 Inleiding over de humanitaire en mensenrechten situatie in Irak

14.30 Het Internationaal beleid en de Nederlandse betrokkenheid

15.45 De Iraakse oppositie aan het woord (o.a. Kamran Karadaghi, directeur radio "Free Irak" te Praag)

17.00 De rol van de Vredesbeweging (Mient Jan Faber)

Celebesstraat 60
Postbus 85893
2508 CN Den Haag
Telefoon 070-350 7100
Telefax 070-354 2611
E-mail: ikv@antenna.nl
Gironummer 61 00 63
t.n.v. Stichting beheer IKV

Ieder programma onderdeel zal bestaan uit één of twee korte inleidingen door politiek verantwoordelijken of direct betrokkenen, gevolgd door een kritisch ondervraging door **Fuad Hoessein**, politicoloog van Iraaks-Koerdische afkomst, en **Jan Keulen**, voormalig correspondent van de Volkskrant in het Midden Oosten. Deelnemers in de zaal krijgen ruime gelegenheid zich in de discussie te mengen.

Nog niet alle beoogde sprekers hebben toegezegd. Hun namen kunnen we daarom op dit moment nog niet bekend maken.

De namen van de sprekers kunnen op dit moment nog niet bekend gemaakt worden.

Het programma wordt georganiseerd in het kader van de Vredesweek 1999 en het Euro-Arabisch dialoog project. Nadere informatie over het symposium is te verkrijgen bij Jan Jaap van Oosterzee, co-ordinator van het Euro-Arabisch dialoog project bij het secretariaat van het Interkerkelijk Vredesberaad na 1 augustus 1999. In augustus krijgt u het definitieve programma toegestuurd en kunt u zich voor deelname opgeven.

Het symposium maakt deel uit van het project "Euro-Arabische dialoog en de kerken over Irak" dat uitgevoerd wordt tijdens de Vredesweek van 1999. In dat kader worden plaatselijke groepen opgeroepen locale discussiebijeenkomsten over Irak te organiseren. Een brochure met een handleiding voor dergelijke bijeenkomsten en enige aanwijzingen voor de discussie is te bestellen bij het Interkerkelijk Vredesberaad.

Het symposium en het debat over Irak worden mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de Nationale Commissie.

Verban het Iraakse leger uit zuiden van Irak

Een no-drive zone in het zuiden van Irak, waar het leger zich niet mag vertonen. Dat zou Irakezen de kans geven zich te organiseren tegen Saddam Hoessein. Dat is een betere optie dan het voortzetten van de sancties tegen Saddam die vooral de burgers treffen.

Sancties

Meer Jan Faber en Jaap van Oosterwijk

Negen jaar duurt het embargo tegen Irak nu. In het begin is het zeker effectief geweest, en Saddam Hoessein vormt geen reële bedreiging meer voor de buurlanden. Het valt aardig been in zijn hok te houden. Maar daarmee zijn de positieve effecten van het embargo wel genoemd.

In dat hok van Saddam Hoessein is de toestand afgrijselijk. Unicef berekt onze vijfduizend kinderen die maandelijks sterven aan ondervoeding en medicijngebrek. De samenleving is in vergaande staat van ontbinding. Maar het regime heeft bijna alle voorzieningen voor het Koerdische noorden en zuiden wordt gracht, gaan repressie en genocide in het zuiden onverminderd door. Zelfs het nationale voetbalelftal is niet veilig. Oudanja verscheinen berichten dat spelers gemarteld worden als zij onvoldoende presteren.

De discussie over de voortzetting van de sancties gaat voort. Voorstellen tot verlichting ervan blijven beperkt tot verruiming van het *oil for food*-regime. Elk ander voorstel wordt door Washington regelmatig tegengehouden en door Bagdad gefrustreerd. De laatste zet in de discussie is een rapport van de Verenigde Staten dat aantoont dat de humanitaire ellende vooral aan Saddam zelf te wijten is. De Koerden zeggen dat in het noorden van Irak, evenzeer getroffen door de sancties maar niet onder controle van het regime, geen kinderen van ondervoeding sterven. Unicef weest er onlangs op dat de goederen die er zijn, niet verdeeld worden. Het Iraakse regime heeft van zijn kant een embargo tegen de eigen bevolking ingesteld.

Twee belangrijke argumenten pleiten voor opheffing van de sancties. Ze legitimeren de uithongering en repressie van de Iraakse bevolking. Saddam heeft een argument om zijn eigen bevolking te laten verrekken: de Irakezen zijn te dronk met zweteven om aan verzadering te denken. De sancties leiden ook tot een inenmering van het onderwijsniveau en dragen bij tot de vlucht van honderddúizenden beter opgeleide en initiatiefrijke Irakezen. Voor het regime komt dat niet slecht uit. 20/21 zal er groot een sterkste binnenlandse oppositie kunnen ontstaan.

Bovendien hebben de sancties geen duidelijk doel. Nemir is gedefinieerd wanneer ze moeten eindigen; alleen het vertrek van Saddam zou dat kunnen inhalen. Maar Saddam en de zijnen blijven zitten, zijn zoon staat al klaar hem op te volgen. De bewapening van het leger is stopgezet. De inspecteurs van Unscom kennen het land niet meer in.

Dit beleid is failliet. Het Nederland als voorzitter van zowel de VN Veiligheidsraad als de sanctiecommissie is er alle mogelijkheid en redres om de dynamie actiever te voeren. Wat zijn de opties om in Irak het regime van Saddam Hoessein aan de kant te schuiven?

• Een humanitaire interventie om in lediger geval de lijdende bevolking te redden betekent in feite een bezetting van Irak. Dat beboert slechts theoretisch tot de mogelijkheden. Militair optreden door westerse landen is in de regio bijzonder impopulair. Zolang geen Iraaks alternatief voorhanden is, zal de internationale gemeenschap Irak na zo'n interventie zelf moeten blijven besturen. De vorige mandaatspersoon in Irak na de Perzes Wereldoorlog, is geen succes geweest. Bovendien is interventieren op de grond uit de zoete lucht bombarderen en beschieten met raketten il in. Sinds december wordt Irak dagelijks door Groot-Brittannie en de Verenigde Staten beschoten met kruisraketten en bommen. Veel aanslachtingen de bombardementen-overigens niet meer, in de woestenij noch in de Arabische pers.

Het alternatief voor Saddam moet Iraaks zijn

• De tweede optie: selectieve sancties die het regime treffen en de bevolking sparen, en tegelijkertijd de binnenlandse oppositie steunen. De parallel met Servië dreemt opnieuw op. Maar Irak is Servië niet. Servië kent een civiele samenleving, een legale oppositie die in verschillende steden het bestuur in handen heeft en een – zij het beperkte – vrijheid van pers. Irak heeft niets daarvan. De politieke oppositie zit vooral in het buitenland en de bewapende oppositie in het buurland Iran. Vrije Iraakse pers is er alleen in Londen en Praag. Binnenlands is iedere vorm van oppositie een dodelijk experiment. Toch is dat op de lange termijn de enige weg; het alternatief voor Saddam Hoessein zal een Iraaks alternatief moeten zijn.

• De derde optie is de opheffing van het embargo en het opnemen van diplomatiek overleg met het regime. Opheffing van de sancties zal nog niet direct een verandering ten goede voor de Irakezen brengen. De repressie zal niet zonder meer ophouden. En zólr de Amerikaanse regering gelijk heeft, zullen voeding en medicijnen ook dan de Iraakse kinderen niet bereiken. Alleen zal Saddam de opheffing van sancties, onder welke voorwaarden dan ook, als een overwinning vieren. Het zal zijn prestige in de Arabische wereld vergroten. Dat is een prijs die misschien maar betaald moet worden. Belangrijk zijn de voorwaarden waaronder opheffing van het embargo plaats kan vinden. Uiteraard zullen de wapeninspecties hervat moeten worden, en zal Irak de verdragen tegen de verspreiding van nucleaire, biologische en chemische wapens moeten tekenen en ratificeren. Maar even belangrijk zijn garanties voor de veiligheid van de bevolking. Een recent Nederlands-Brits voorstel voor verlichting van het embargo was een duidelijke stap in die richting, maar werd zowel door Washington als Bagdad afgewezen.

• Een vierde optie: het creëren van een gedemilitariseerde zone in Irak. Het gebied in het noorden van Irak waar VS en Groot-Brittannie een *no-fly* en *no-drive* zone hebben ingesteld waar het Iraakse leger niet mag komen, is een veilig gebied voor de Koerden geworden. Hier kan zich een binnenlands alternatief gaan vormen. Het zuidelijke zuiden is alleen een *no-fly* zone, waarboven Irak niet mag vliegen. Hoewel de gewapende oppositie 's nachts grote delen beheerst, kan het Iraakse leger overdag nog steeds zijn gang gaan. Daar zou een no-drive zone op den duur de veiligheid kunnen garanderen voor een deel van de bevolking. Voorafgaand zijn de buurgenoten van de VS in de regio niet enthousiast, omdat Iran zo'n invloed in het gebied zou kunnen vergroten. Vanuit de Arabische landen zal het argument klinken dat dat het begin van de opdeling van Irak is. Maar misschien is het de optie die op korte termijn toch het best werkt.

Meer Jan Faber is algemeen secretaris van het Interkerkelijk Vredesberaad en Jaap van Oosterwijk is coördinator van het Euro-Arabisch dialoogproject van IKV, Pax Christi en Nederlands Centrum Buitenlanders.

In het kader van de Vredesweek vindt vandaag dagmiddag over Irak een debat plaats in gemeenschap Nieuwpoort in Den Haag



voor voedsel in Bagdad

Irak toont uitgemergelde baby's aan Amerikaanse bezoekers

Vredesweek 1999 Stor gy

Tijdens de Vredesweek 1999 zal het handelsembargo tegen Irak een van de hoofdthema's zijn. Onder de titel 'Irak, golf van oorlog' heeft het IKV zelfs een speciale brochure uitgebracht.
Sinds 1991 gaat het Irakese volk gebukt onder economische boycots en sancties die bedoeld zijn om het regeringsbeleid te beïnvloeden en Saddam Hoessein zijn massavernietigingswapens te laten opruimen. De boycot ligt gevoelig want velen zijn van mening dat alles op alles gezet moet worden om Saddam Hoessein onder de duim te houden. In acht jaar tijd is echter gebleken dat de economische boycot alleen maar desastreuze gevolgen voor de gewone Irakese burger heeft opgeleverd.
Het peil van de gezondheidszorg is gezakt naar een zeer laag niveau. Vaccinatieprogramma's kunnen niet meer worden uitgevoerd en allerlei verdwenen ziektes steken weer de kop op. Vooral de gezondheidstoestand van kinderen lijdt sterk onder de boycot. Sommigen houden vol dat ook dit de schuld is van Saddam Hoessein omdat hij onvoldoende werk maakt van het 'olie voor voedsel'-programma.
Hoe dan ook het is duidelijk dat de economische boycot weinig effect heeft op de positie van Saddam Hoessein maar des te meer rampzalige gevolgen oplevert voor het Irakese volk, dat, in tegenstelling tot bijvoorbeeld destijds Zuid-Afrika, niet gevraagd heeft om deze harde maatregelen.
Denis Halliday, VN assistent-secretaris generaal en coördinator van het humanitaire programma van de VN heeft zelfs ontslag genomen omdat hij niet langer geassocieerd wilde worden met de negatieve gevolgen van de opgelegde maatregelen.
Binnen de NVMP is een commissie actief die zich sterk maakt voor opheffing van de Irakese boycot die al meer slachtoffers heeft gemaakt dan beide Golfoorlogen.
Andere middelen dan deze zijn nodig om Saddam Hoessein te isoleren en een democratisch alternatief te scheppen.
De NVMP heeft samen met Economen voor de Vrede, Johannes Wier Stichting en Vereniging Juristen voor de Vrede een oproep gedaan bij regering en parlement voor opheffing van de boycot tegen Irak.
Te licht wordt vergeten dat ook Nederland onderdeel is van de internationale gemeenschap die tot deze maatregelen heeft besloten.

Herman Spanjaard
Voorzitter NVMP

Bijgesloten vindt u de adresdragende acceptgirokaart. Wij stellen het zeer op prijs als u de NVMP een extra steuntje wilt geven.

Irak gebruikt epidemie in strijd tegen sancties

Irak kampt met een mond- en klauwzeerepidemie en wil vaccins produceren in – in een fabriek waar vroeger biologische wapens werden vervaardigd.

Door onze redacteur
MICHAEL STERN

AMSTERDAM, 27 AUG. Irak wordt geteisterd door een nieuwe golf: het zeer besmettelijke mond- en klauwzeer, waarvan reeds veel paarden en koeien zijn overleden. Daarom heeft de Iraakse regering volgens het Britse blad The Times de VN-waarnemingsmissie gevraagd om in Duitse fabrieken, waar vroeger vaccins werden gemaakt, te mogen inspecteren. Deze fabriek werd drie jaar geleden door UNSCOM, de Speciale Uitvoeringscommissie van de VN voor Irak, ontdekt en in het geheim biologische wapens werden gemaakt.

De bewuten waren zó overweldigend dat Bagdad uiteindelijk moest toegeven dat de fabriek in 1990 door een onderzoekcentrum voor biologische wapens was overgenomen. Dat centrum had vervolgens vanaf 1992 de productie van vaccins gestaakt en in plaats daarvan op grootschalige basis vaccins vervaardigd. Daarvoor werd dezelfde uitrusting gebruikt als voor de aanmaak van wapens. Toch bleef Irak volhouden dat het nooit biologische wapens had gemaakt.

Wapeninspecteurs hunen en buiten UNSCOM zijn op tientallen gronden ervan overtuigd dat president Saddam Hussein nog steeds doorgaat met zijn door de VN verboden programma van massavernietigingswapens. Volgens The Times, die zich baseert op informatie van de Britse inlichtingendiensten, heeft Saddam Hussein met name bevolen de verwoesting en de projectile van bepaalde bacteriën die tegen antibiotica bestand zijn, ter hand te nemen.

Sinds een paar maanden gebruikt de Iraakse regering de mond- en klauwzeerepidemie voor haar niet aflatende campagne tegen de sancties van de VN, die naar ook voor die ramp verantwoordelijk zouden zijn. Daarom heeft zij geen maatregelen genomen om de epidemie daadwerkelijk te bestrijden door het slachten van zieke dieren te verplichten en besmette weiden te vernietigen.

Bagdad weert precies dergelijke politiek ten aanzien van de aardappelen van de Iraakse bevolking. Volgens Benan Sevan, de directeur van UNICEF (het kinderfonds van de VN, in Irak voor humanitair), heeft Bagdad het vertrek van UNICEF-voedselmedewerkers uit Irak en in het kader van het Olie-voor-Voedsel-programma – slechts een deel van dat bedrag (6,6 miljoen dollar) uitgetrokken voor gezondheidszorg. UNICEF publiceerde onlangs een gezondheidsrapport over de sterk toegenomen kindersterfte in Irak, die het zwaar aan de sancties van de VN zou wijten.

De politiek van Bagdad weet.

Doordat de overheid minder voedzame eiwitzwaar aankoopt dan UNICEF heeft aanbevolen, krijgt de bevolking in de door Saddam Hussein gecontroleerde gebieden minder calorieën dan nodig is. Dat is des te opmerkelijker nu Bagdad door de sterk gestegen olieprijzen in de periode mei-november opeens veel meer geld binnenkrijgt: 6,3 miljard dollar. Maar het heeft – volgens het Olie-voor-Voedsel-programma – slechts eenderde van dat bedrag (6,6 miljoen dollar) uitgetrokken voor aanvullend en proteïnerijk voedsel ten behoeve van moeders en kinderen. Ter vergelijking: toen het Olie-voor-Voedsel-programma in 1996 van start ging, werd daarvoor nog 15 miljoen dollar uitgetrokken.

In het Koerdische gebied, waar Saddam het niet voor het zeggen heeft en de VN voor de distributie van voedsel verantwoordelijk zijn, wordt conform de wens van UNICEF veel meer geld besteed aan koekjes met een hoog proteïnegehalte en verrijkte melk. Daar is de kindersterfte dan ook fors gedaald.

Zelfs secretaris-generaal Kofi Annan van de VN, die de afgelopen jaren blijk gaf van grote welwillendheid tegenover het regime in Bagdad, heeft in zijn rapport aan de Veiligheidsraad geschreven dat de Iraakse overheid veel meer zou kunnen doen voor moeders en kinderen. Tevens vroeg hij de sanctiecommissie van de Veiligheidsraad om zich soepeler op te stellen wat betreft de export van waterzuiveringsinstallaties. Met name de VS blokkeren vaak die verzoeken omdat zij bevreesd zijn dat daarmee een *dual purpose* wordt gediend, dat wil zeggen niet alleen civiele, maar ook militaire doeleinden.

Naar aanleiding van het schandaal rond het onlangs door Koeweit in beslag genomen schip met leveringsdelen die Irak zou hebben geëxporteerd, schreef Annan ook dat de Iraakse overheid op een betere kwaliteit van de aangeleverde goederen zou moeten letten door betrouwbaarder importeurs in de hand te nemen. Volgens Irak was er namelijk absoluut geen sprake geweest van export, maar van teruggezonding van levensmiddelen waarvan de gebruiksdatum was verstreken.

Al deze beschuldigingen en tegen-beschuldigingen zijn onderdeel van de campagne die momenteel wordt gevoerd Irakse de VN-sancties tegen Irak. De komende weken moet de Veiligheidsraad die al sinds december worstelt met het probleem van de ontwapening van Irak, de controle daarop en de daarmee gepaard gaande sancties, over al die zaken overeenstemming zien te bereiken. Drie leden met vetorecht, Frankrijk, Rusland en China, en Maleisië willen een minder stringente controle op Iraks verboden massa-vernietigingswapens. Bovendien willen zij een zo snel en zo volledig mogelijke afschaffing van de sancties.

'Extra oliegeld Irak naar kinderen'

NEW YORK, 28 AUG. VN-secretaris-generaal Kofi Annan wil de komende drie maanden het huidige criterium Bagdad pril behouden, dat Irak waarschijnlijk voor een miljard dollar meer olie exporteren dan het kinderen het inkomt. olie-voor-voedsel programma mag doen. Dat staat in een rapport van secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Kofi Annan. Deze stelt voor om die overschot te gebruiken om de gezondheidstoestand van de Iraakse bevolking te verbeteren. Volgens een recent rapport van het VN-kinderfonds UNICEF is het overlijden voor jonge kinderen in Irak in de afgelopen tien jaar meer dan verdubbeld, onder andere als gevolg van twee oorlogen, de handelssancties van de VN en het beleid van de Iraakse regering.

Onder het olie-voor-voedsel-programma mag Irak elk half jaar voor maximaal 5,2 miljard dollar olie exporteren, waarvan in het bijzonder voedsel en medicijnen moeten worden gekocht. De huidige fase loopt tot 21 november. De Veiligheidsraad van de VN, die een elke wijziging van het programma moet instemmen, heeft al besloten grosmoed om het plafond van 5,2 miljard dollar te verhogen. Washington, dat over veto-recht beschikt, heeft erop gewezen dat er wel een gedocumenteerde humanitaire noodzaak moet zijn.

In zijn rapport schrijft Annan dat hij bereid is zo'n document op te stellen. Hij zou Bagdad vragen aan te geven waarvan het extra geld het best kan worden uitgegeven. Irak heeft al te kennen gegeven eventueel extra geld beschikbaar te willen stellen voor onderdelen voor zijn olie-industrie, die zwaar te lijden heeft gehad onder de Golfoorlogen en de sancties. Maar Annan onderstreept zijn „aanhoudende bezorgdheid over het lijden van het Iraakse volk".

Annan kritiseert verder de sanctiecommissie van de Veiligheidsraad omdat deze cruciale leveringscontracten zou ophouden „met ernstige implicaties voor de tenuitvoerlegging van het humanitaire programma". De VS en Groot-Brittannië hebben bepaalde contracten vastgehouden omdat ze waarborgen willen dat het niet gaat om de levering van *dual use* goederen die eventueel voor wapenprogramma's kunnen worden gebruikt (AP)

* EXPLOSIE OLIEPIJP, Pagina 17

Wapens voor babyvoedsel

Saddam en zoon smokkelen voor eigen familie

LONDEN — De Iraakse dictator Saddam Hussein verkoopt de VN-hulpgoederen voor de hongerige Iraakse bevolking in zijn land met zo veel als in het land binnenkomen. Volgens de Britse krant Sunday Telegraph financiert hij met de opbrengst van de producten onder andere wapenaankopen voor zijn regime en de kosten van zijn familie.

Vorige week onderschepte Koeweit een schip dat met 250 ton hygiënische producten en diepvries onderweg was van Basra in Irak naar India. De goederen blijken nu kort daarvoor in het kader van het humanitaire programma van de Verenigde Naties naar Irak te zijn gestuurd.

Westerse diplomaten geloven dat dit smokkelincident deel uitmaakt van een veel grotere operatie. Volgens de Britse krant Sunday Telegraph was het transport georganiseerd door Saddam en zijn zoon Uday.

Het bericht over de smokkel komt nog geen twee weken na de publicatie van een rapport van het VN-kinderfonds Unicef over de dramatische toename van de kindersterfte in Irak. Onderzoekers zeggen dat nu duidelijk is dat Saddam en Uday 'alles smokkelen waarop ze de hand kunnen leggen', ook vitale humanitaire goederen.

VLIEGTUIGCRASH — Een passagiersvliegtuig van de Taiwanese maatschappij China Airlines is gisteren bij de landing op de internationale luchthaven Chek Lap Kok bij Hongkong verongelukt. Daarbij zijn zeker twee mensen om het leven gekomen.

Special Report

The men guarding the ruins of the remote Kharanj oil pumping station near Iraq's border with Saudi Arabia don't wander around much. Parts of this facility, destroyed by American air raids during the 1991 Gulf War, remain "hot"—radioactive. The guards confine themselves to one small building, avoiding wreckage contaminated by US bullets made of depleted uranium (DU).

Driving into the former battlefield, one passes Iraq's rich Rumeila oil fields and the demilitarized zone with Kuwait, which is littered with rusting tanks and vehicles. Many are hot.

The favored bullet of American tank gunners and pilots was the armor-piercing DU "penetrator," first used in combat in the Gulf War because of its remarkable density—not its radioactivity. Pentagon figures indicate that at least 860,000 DU rounds were fired, leaving behind a trail of radioactive toxic jetsam that will remain contaminated for 4.5 billion years, a time-span comparable to the age of our solar system. Unaware of the potential risks, falconers hunt along a side road and two men scour the ground for mushrooms.

Although the Pentagon has issued contradictory statements about the dangers posed by the 320 tons of DU fired in Iraq, it predicts that every future battlefield—including in the former Yugoslavia, where DU is now being used by US forces—will be contaminated with DU.

Radiation occurs almost everywhere, at low levels known as "background." DU, however, is a highly concentrated form, consisting of the "tailings" left over from the enrichment process that produces nuclear fuel and bombs. When protectively encased, DU's health risks are small. But when DU smashes at twice the speed of sound against metal, it burns and pulverizes, becomes toxic and releases radioactive dust that can soar in the heat column of a flaming tank and waft for miles in the desert wind.

As a heavy metal, DU's short-term risk is chemical toxicity. Although DU is only 60 percent as radioactive as natural uranium, its particles can become trapped in the body for long periods, which can result in severe health problems.

A visitor witnessed a radiation detector register about 35 times normal background radiation in some battlefield areas in southern Iraq. Old tanks "killed" with DU bullets showed radiation levels 50 times above background. "It's hot forever," says Doug Rokke, a former Pentagon DU expert. "It doesn't go away. It only disperses and blows around in the wind." The military's reluctance to acknowledge DU's dangers reminds Rokke of another war, in Vietnam: "[DU] is the Agent Orange of the 1990s," he says. "Absolutely."

The Gulf War battlefield was awash in a radioactive and toxic stew, including DU ammunition, nerve and other chemical agents, and fumes from hundreds of oil fires in Kuwait. Exposure to any of these toxins is associated with long-term problems. With one in seven Gulf War veterans—more than 100,000—complaining of a spectrum of ailments termed Gulf War Syndrome, some attention is now turning to conditions in Iraq.

Interviews with Iraqi physicians and veterans yielded considerable anecdotal evidence that Iraq is experiencing a sharp rise in the types of severe health problems, such as cancer, which are associated with DU and chemical exposure.

"This [situation] is a tragedy that befell not only Iraqi soldiers and civilians," says Sami al-Aragi, a senior Iraqi official. "It befell American and British troops as well." Iraq formally complained to the UN in May about the "appalling damage" caused by DU. But experts in the US have yet to find a common cause—or even a common symptom—of Gulf War Syndrome. "The battlefield was dynamic and fluid, and exposures [to everything] were multiple and varied—you can't separate them," says James Tuite, a former Senate investigator who has focussed on Gulf War chemical exposures. "What caused the problem? The answer is yes," says Tuite.

And in Iraq, such hazards are compounded by United Nations sanctions and Iraq's status as a pariah state. Politicized Iraqi efforts to win international sympathy, which portray allied DU use as an "illegitimate tactic" of "genocide," make an accurate assessment difficult. Iraqi officials firmly blame DU for Iraq's post-war health crises, though Iraq does not have the laboratory capacity to confirm a direct link between DU and Iraq's profound health problems.

Outside Iraq, the extent of DU's hazards is still bitterly debated, with Western scientists at odds over the risks posed by this controversial nuclear bullet. Nonetheless, Iraq's poor health situation has convinced the World Health Organization (WHO) of the necessity of conducting a detailed two or three-year survey of DU's impact. The WHO is awaiting Iraq's approval for the study.

The Pentagon contends that not one American veteran is ill because of DU exposure. Any tie between radioactive rounds and cancer, birth defects and other anomalies in Iraq, they say, is "misinformation" spread by Saddam Hussein. Pentagon officials downplay DU's risks, but critics charge that the reason may have less to do with science than with keeping a favorite weapon in the US arsenal and avoiding Gulf War compensation payments.

"Misinformation disseminated by both the Iraqi government and the US Department of Defense has made analysis of DU's impact difficult," explains Dan Fahey, a former Navy officer who wrote an extensive DU report for national veterans groups last year.

Still, some scientists are convinced that DU is a chief culprit. "Gulf War Syndrome will be traced to a variety of factors," says Michio Kaku, a professor of theoretical physics at the City University of New York. "Ultimately, when the final chapter is written, DU will have a large portion of the blame."

In Iraq, the problem is undeniable: "People tell funny stories, they call it the 'Strange Disease,'" says Thamer

Scott Peterson *is the Middle East correspondent for* The Christian Science Monitor, *based in Amman, Jordan.*

MERIP Middle East Research & Information Project

ale leven in Irak na de boycott

DOM, WOENSDAG 1 SEPTEMBER 1999

20-6-99

...an afwezige in de Britse ...mentariër 'West heeft uit ...lel' een afwezige uit de ...Sadam Hussein in Sadam ...aan, in de hele film wordt ...er één maal gesproken.

...ber volmaakt duidelijk dat ...draait.

...nderdom journalisten die ...hun de politieke vrijs in ...ltting van een dreigende ...uld meemaakten was ...Sean McAllister. Hij als ...wend bij tijdens die dagen ...e zogenaamde 'mindere', ...laar het Ministerie van ...ar journalisten worden ...van de (western) media ...n getransmitteerde beeld ...n te ...de Irak was overgeblevenen. ...ditaire in Irak te blijven en ...ard zonder toestemming van een ...der' - te vertrekken in het ...n twee naste begeleiders, ...Alia, eind vorig, en al ...e persoonlijke, blijkt in ...aren bijna de hele wereld ...

...van de pers in Irak



Unicef signaleert in Irak rampzalige kindersterfte

13 Augustus

NEW YORK – De kindersterfte in Irak heeft rampzalige vormen aangenomen. Dat zei gisteren Carol Bellamy, de directeur van Unicef, het Kinderfonds van de Verenigde Staten, met een vernietigende motivering.

Bij de presentatie van een uitgebreid rapport in New York wees Bellamy in eerste aan de oorlog die Irak heeft gevoerd, het gebied van Saddam Hoessein en de economische sancties tegen Irak. Het rapport van Unicef is het resultaat van een onderzoek in 14 arme landen in het zuiden van Irak.

Bellamy onderstreept van niet minder de wereldwijde koppigheid van EAO-leiders tot terugkeer van besprekingen. Maar het conflict in Irak is nog geïntensiveerd in vergelijking met de Golfoorlog in 1991. Toen werden vooral militaire doelen getroffen, nu ook de burgerbevolking.

Volgens Bellamy dienen sancties kinderen te sparen. Unicef roept de internationale gemeenschap op meer geld beschikbaar te stellen voor hulp aan Irak. Ook vraagt het Kinderfonds de regering in Bagdad te zorgen voor goede voedingsprogramma's voor moeders en baby's.

Sancties Irak moeten milder zijn

1-7-99

Jonathan Power

Dat de oorlog van Milošević voorlopig voorbij is, biedt wellicht een goede gelegenheid te bedenken dat die met Saddam Hussein nog altijd voortduurt. Het bombarderen is meer opgeschort, eenmaal als de sancties.

Wanneer we spreken over wat we met Saddam Hussein aan moeten, dienen we altijd goed te bedenken wat president Clinton meer dan eens heeft gezegd, namelijk dat de vn-wapeninspecteurs meer Iraakse massavernietigingswapens hebben opgespoord en vernietigd dan tijdens alle intensieve bombardementen in de dagen van de Golfoorlog. De ontwapening van Irak is merendeels voltooid. De vn-inspecteurs waren wellicht niet waterdicht, maar ze waren tamelijk effectief. Nooit eerder in de geschiedenis van de oorlogvoering is een land zo efficiënt ontwapend, tenzij door een algehele bezetting.

Als er nog munitiestockten op te delven zijn – voorzaken nucleaire, chemische of biologische wapens, zoals door raketten kunnen worden bewogen – dan zijn die een zeer primitief en kunnen ze een tweede Iran-Irak-oorlog alleen bereiken per vliegtuig, dat betrekkelijk gemakkelijk is op te sporen en neer te halen, of met de tank.

Toch schijnt het Westen veel gelegen te zijn aan de terugkeer van de inspecteursteams, die eind vorig jaar deels zijn teruggetrokken en deels door Irak het land zijn uitgezet na een ruzie over de onderzoeksvoorwaarden en over beweringen dat de inspecteurteams door Amerikaanse inlichtingendiensten als dekmantel werden gebruikt.

En zo kan Irak dus nu, als het dat wil, opgeschoond alle wapens bouwen waartoe het in staat is.

Om die reden is de nieuwe Britse-Nederlandse ontwerpresolutie die met Amerikaanse steun ter tafel is gebracht in de vn-Veiligheidsraad een soort van misstap, maar bij nadere beschouwing eigenlijk meer een historisch curiosum, in het belangrijke gebarenwerk met Saddam Hussein. De ontwerpresolutie belooft 'opschorting' van de sancties in ruil voor volledige medewerking aan een nieuw inspectiesysteem. Maar het belangrijkst is dat ze de beëindiging van de sancties niet afhankelijk stelt van het afbreken van Saddam Hussein – een forse bijstelling van het Amerikaans-Britse beleid. Kortom, als wat tot dusverre alleen een stok was, wordt nu een middelgrote wortel gehangen. Haast is die wortel waarschijnlijk te klein. Maar goed, voor zowel de Amerikanen als de Britten betekent het een aanzienlijke doenlijke, die in een eerder stadium wellicht de nu ontstane impasse hadden kunnen voorkomen.

Maar voorlopig heeft Saddam betere kaarten dan zijn tegenspelers. In ruil voor sancties die zijn bevolking harder treffen dan hemzelf en voor een paar honderden dollars zo onbetekenend zijn dat de kranten er zelden meer dan een regel aan wijden, is hij van die lastige inspecteurs verlost. Niemand weet of hij een smoed plan in de zin heeft waarmee hij de kansen van het Westen kan doen keren – wellicht een simpele koffer-atoombom die hij naar New York of Londen heeft gestuurd heeft. Alleen bij de gedachte al zou bij Westerse leiders het hart in het lijf stocken rondmaken, maar die maken een onbezorgde indruk. Saddam is zich dan ook zeer wel bewust van de zware verantwoording die hij met zo'n provocatie over zich zou afroepen. En daarmee is nog een onderstreept dat de eigenlijke afdichting nooit van de inspecteurs uitging, maar van de militaire macht van het Westen.

Dit werpt de vraag op waarom Washington en Londen nog altijd geen het volledige pakket sancties willen handhaven. Deze hebben de dood van meer dan 500.000 mensen tot gevolg gehad. Als we het zo hebben over aantallen doden, dan is juist het Westen schuldig aan het potentie van 'massavernietigingswapens'. En bij al hen weerdheid zijn de sancties er niet als gezaagd Saddams populariteit te ondermijnen, maar hebben ze enkel de aanwezige gezondheid aangewakkerd.

Het is thans tijd de sancties te verzoepen zonder een tegenprestatie aan het inspectieflitsst. Dat is een hoog en brood gepasseerd station, en alleen een nieuwe Golfoorlog zal Saddam ervoor beangstigen te keren. De enige sanctie waarvan het belangrijk is dat ze van kracht blijft, is het verbod op de aankoop van militair materieel en technologie die zich voor militaire doeleinden leent. En natuurlijk moet Irak ook geld blijven betalen aan het Golfoorlog-herstelbetalingsfonds van de vn.

Wil een beleid effectief zijn, dan moet het de unanieme steun van de Veiligheidsraad hebben. Op het ogenblik valt het Amerikaans-Britse beleid een vijandig onthaal in Moskou en Peking en een kille ontvangst in Parijs ten deel. En hoewel de Arabische landen weinig op hebben met Saddam, kunnen ze zich al helemaal niet vinden in de sentimenten waarop het beleid van Washington en Lon... berust.

Wordt het beleid echter om... omed tot een wapenembargo, ... is er een kans van slagen. Irakse... litaire vermogen is sinds de G... oorlog zwaar gehavend: het h... heeft geen luchtmacht of raa... meer die die naam verdient en ... tankstertte is drastisch terugge... gen door gebrek aan onderdel... Tenzij het in het buitenland ... pens kan kopen, vormt Irak ... menaard een bedreiging.

Voortzetting van het oude ... leid maakt slechts een koppig... druk. Een nieuw beleid zal voor... opgevat als een dynamische be... met het verleden, waarmee W... hington en Londen de kracht ... indruk wekken dat zij het leed ... het Iraakse volk willen verlicht... leds wel men was vergeten.

Dat is geen appeasement, d... het toespitsen van het imperiali... beleid zodat dat zich concentr... op wat het meest essentieel is: ... gen dat Saddam niet meer zo'n ... sensaal kan verwerven als Ira... Thatcher en Mitterrand hem e... verleden hebben helpen op... wen.

Jonathan Power is publicist.

IRAQ, MARCH/APRIL 1999

Report to the International Physicians for the Prevention of Nuclear War
and
Washington Physicians for Social Responsibility

Table of Contents

		Page
I.	Introduction	2
II.	History	4
III.	Oil, the Cash Crop	4
IV.	Continuing Effects of the Destroyed Infrastructure	5
V.	Hunger and Malnutrition	6
VI.	Direct Medical Consequences of the War and Sanctions	7
VII.	Education	8
VIII.	Inflation and Poverty	9
IX.	Social Consequences: The Fabric of Iraqi Society	10
X.	The Legacy of Depleted Uranium	10
Delegation Members		11
Reference Material		13

Society and at the University of Baghdad. At the conclusion of the journey, an invitation was issued by the Iraqi Minister of Health and the Red Crescent Society for a future delegation of physicians to teach seminars at the University of Baghdad. The group also received a request to bring children from Iraq to western nations for medical treatment no longer available in Iraq.

At the WPSR Annual Dinner in 1996, Ramsey Clark reported that sanctions are having a devastating effect on the people of Iraq. This delegation witnessed the devastation of Iraq. Based on a World Health Organization report, Denis Halliday has stated that every day between 200 and 250 children are dying from sanctions-related causes. In three hospitals, we visited children with diseases seldom seen in the United States: end stage celiac disease, infectious diarrhea with associated extreme dehydration, hemachromatosis from inadequately treated thalassemia, extreme malnutrition, untreated cardiac anomalies i.e. ventricular/septal defects, terminal meningitis, pertussis, post-measles pneumonia, etc. A pediatrician in the Ibn Balady Hospital in Saddam City stated simply that "at least" 250 children are dying every day in Iraq of sanctions-related causes.

The social fabric of the Iraqi society has been torn. In a country where begging was virtually unknown, child beggars support entire families. Children wander through traffic approaching drivers with small goods to sell or simply to beg for money. Homelessness and prostitution are increasing. Wages are static while the price for goods and services has climbed exponentially. In 1998, the price of flour was 11,667 times the price in 1990. Physicians now earn the equivalent of $2 – 3/month. Clean water costs $0.75/bottle. Water-borne diseases are rampant. Chronic malnutrition affects 25-30% of the population. The situation is grim beyond words. A reporter from London, Felicity Arthbunot, who has traveled to Iraq 15 times since the Gulf War says simply, "Iraq is dying."



Kwashiorkor, an extreme result of malnutrition, was virtually unknown in Iraq prior to the economic sanctions



Iraq, March/April 1999

Report to the International Physicians for the Prevention of Nuclear War and Washington Physicians for Social Responsibility

I. Introduction:

Following his resignation in October 1998, Denis Halliday, UN Assistant Secretary General and head of the UN Humanitarian mission in Iraq, stated "We are in the process of destroying an entire society...It is as simple and terrifying as that." In Iraq, the present UN Humanitarian Mission Chief, Hans Von Sponeck speaks words that echo Mr. Halliday, "The sanctions are an experiment that has failed...we must not do this again."

On March 31, 1999 a delegation sponsored by the International Physicians for the Prevention of Nuclear War and endorsed by Washington Physicians for Social Responsibility traveled to Iraq taking medicines, medical literature and supplies, toys, pens and pencils to the people of Iraq. This delegation, composed of representatives from Australia, Canada, Palestine, the United Kingdom and the United States journeyed to Iraq to demonstrate solidarity with medical colleagues, protest the embargo and bear witness to the effects of the nearly nine years of sanctions. Kathy Kelly, Bert Sacks and other members of Voices in the Wilderness and Ramsey Clark, Former U.S. Attorney General, provided essential assistance for this delegation.

For seven days, the group toured hospitals, commercial areas, bombed sites and schools. We met with officials and talked with people in many areas of the Iraqi society, learning about the effects of the sanctions and witnessing the societal devastation caused by the sanctions regime. Five members of the press and nine peace activists joined eight physicians, two medical students and one nurse for this trip. The medical team met with physicians in Baghdad – in hospitals, at the Ministry of Health, at the Red Crescent



This woman at the Dijlah School in Baghdad wanted to know how Americans can sit at home in comfortable chairs while American planes drop bombs that kill Iraqi children.

II. History

During the Gulf War military sites and the civilian infrastructure of Iraq were targeted and bombed. Whether or not civilian infrastructure is a legitimate target of a military bombing campaign is not the focus of this discussion. That some of these targets are essential to the life and livelihood of the civilian population of Iraq remains significant to this day. These destroyed or damaged targets include:

A. Electrical production facilities
B. Water and sewage treatment plants
C. Pharmaceutical supply facilities for humans and for animals
D. Oil production and transport facilities

The damage and destruction is relevant not because it has been costly to repair, but because repair has been largely forbidden and the loss of these services has a critically negative effect on the lives of the Iraqi people. Living with this damaged infrastructure – combined with the loss of access to the source of the country's natural wealth (oil) - has created a situation of incredible poverty and death for Iraq.

III. Oil, The Cash Crop:

Iraq is known to hold the world's second (and possibly first) largest oil reserves. With the imposition of economic sanctions on Iraq, following Iraq's invasion of Kuwait in 1990, Iraq lost access to the wealth associated with the sale of its oil. In 1990, Iraq purchased 70% of its food from other countries. Without the ability to produce and sell oil, Iraq's primary cash crop, it is impossible for the people of Iraq to purchase food. This cash crop was also the source of money for medicine, and even though the UN does not technically sanction medicine and food, there is little money to purchase these items.

As the sanctions tightened in 1990-1991, food and medicine – as well as all of the items on the list of sanctions (paper, textbooks, pencils, medical equipment, linens, school desks, – everything except food and medicine) – became increasingly difficult to obtain.

The UN Humanitarian Mission in Iraq, along with other agencies, pressured the UN Security Council to find a way to feed Iraq and following a series of start and stop negotiations with the Iraqi government, the Oil for Food arrangement was created. The first phase of this arrangement allowed Iraq to sell 2.2 billion dollars of oil every six months. Of this amount, nearly half was earmarked for support of the UN mission in Iraq, payments to Kuwait and rental of oil pipelines to Turkey. With a population of 22 million people, the remaining amount was completely insufficient to the need for sustenance. Acute malnutrition and its medical endpoints grew.

In 1998, under the direction of Denis Halliday, the Oil for Food Program amount was doubled. Since that time, Iraq has been allowed to sell 5.26 billion dollars worth of oil every six months. Deductions from these sales mean that just over half of the amount of money from oil sales is available to purchase items needed by the Iraqi people. Continued bombing and destruction of the oil production and delivery facilities by the U.S. and Britain, combined with Iraq's inability to purchase parts to repair war and subsequent damages, makes the production of the amount of oil allowed a rarity. The amount of money available for use by Iraq to purchase food, medicine and infrastructure supplies averages under $2 billion every six months.

To begin to rebuild and repair the Iraqi infrastructure, Denis Halliday reports that a minimum of $30 billion would be required in the first year of reconstruction. This is at least four times the present allotment (after deductions for war reparations, pipeline rental and support for the UN) and 7.5 times the present actual oil revenue available for use by Iraq. Generating $30 billion in one year assumes that Iraq could produce enough oil to market for that revenue. Additionally, the war reparations claimed by Kuwait and other countries hold Iraq to a debt of $200 billion. Without significant economic and material assistance from the international community, lifting the sanctions will not be enough to save the lives of thousands of Iraqi citizens.

IV. Continuing Effects of the Destroyed Infrastructure:

The destroyed infrastructure continues to have devastating effects on the people of Iraq:

A. Electricity is an insufficient commodity. In Baghdad, there are two periods of three hours or more each day when there is no electricity. In outlying areas of the country, there is no electricity for the majority of each day. Electricity was available throughout the country in 1990, and in this area of summer temperatures above 110 degrees F., the lack of electricity for constant refrigeration of food and medicine adds significantly to the devastation of health and morale. Oil production is also slowed by insufficient electrical power.

B. Water and sewage treatment is deficient. By the end of the 1980s, 92% of the Iraqi population had access to safe drinking water. Presently, less than 50% of the population has access to clean water. The majority of the water (60% or more) is unsafe for drinking. Sewage treatment plants must still be repaired. Inadequate amounts of chlorine are available for water treatment

(chlorine is thought to be a dual use substance and the amount of chlorine approved for purchase is far less than the amount required to treat the Iraqi water supply.) This means raw sewage is deposited in the Tigris and Euphrates Rivers. People drink the water of these rivers.

C. Pharmaceutical supplies are broadly insufficient to the needs of the people and animals. This spring, an epidemic of hoof and mouth disease spread through Iraq. UNSCOM inspectors destroyed the plant manufacturing the immunization against this disease several years ago. Our group heard from officials of the Red Cross, UN and the Middle East Council of Churches that stockpiling of medicines is not a significant problem, but that access to consistent medicines for chronic problems is a critical problem. Access to a full course of immunizations for childhood disease is impossible. Just recently, the majority of children in urban centers have gained access to the first round of immunizations – there are few to no second doses available.



Epidemic anemia in young mothers makes breastfeeding impossible – exposing infants to formula diluted with polluted water.

V. Hunger and Malnutrition:

Iraq is hungry. Although "Oil for Food" has diminished the rate of acute malnutrition and its tragic medical consequences, the rate of chronic malnutrition remains at 18-25% of the entire population. From our meetings with UNICEF and the UN Mission we learned that these agencies are to publish updated nutritional reports in May or June. Malnutrition is most severe in Central and Southern Iraq. In Northern Iraq, potentially because food is quietly being supplied through the northern border, the rate of malnutrition is under 20% - still a dismal figure in a country that suffered obesity in 1990.

Monthly Oil for Food "food basket" rations from Iraq's 52,000 food-distribution centers typically last each family 20 - 24 days. Iraqis sell their possessions for food and

medicines and when their possessions are gone, some turn to begging or prostitution – activities previously unknown in their society. The first animal protein was added to the basket in 1998. By U.S. National Academy of Sciences standards, the caloric requirement for an adult male is 2,900/day. The food basket is designed to supply 2,050 calories/day. The UN Food and Agricultural Organization calls the food basket inadequate and unbalanced. Supplemental food produced in Iraq is estimated to provide only 10% of the country's nutritional requirements.

Chronically malnourished people require special re-feeding. The food basket does not address this need for the five to seven million chronically malnourished Iraqis.

One way the Iraqis cope is by creating ersatz flour (using a combination of wheat, barley and corn flour) to replace their customary pure wheat flour. With this flour, they create "sanctions bread" – a symbol of the degradation felt by the Iraqi people.



Physicians in the Saddam Hussein Pediatric Teaching Hospital report that leukemia is nearly 100% fatal

VI. Direct Medical Consequences of the War and Sanctions:

One Iraqi physician in Basra, Dr. Akram Hammoud, talking with a Voices in the Wilderness delegation in October 1998, stated, "Before the war, we received in this hospital about one cancer patient a week – now I am getting an average of 40 a week."

Another physician in Basra estimated recently that the survival rate of children with leukemia is less than 10%. The survival rate for the same leukemias in the US and UK is generally higher than 60%. In Baghdad, we met with a physician who had cared for 66 patients with leukemia during his three months on that service - every child died.

Anti-leukemia drugs, easily available in other countries, are available only through black-market or at a cost unaffordable for the majority of Iraqi families. One dose of Vincristine, marketed at 30 dollars, represents 10 months of salary for most Iraqi families.

Washington State recently published "The State of Washington's Children" (1998) noting that the incidence of low birthweight babies (under 2.2 Kg. or 4.84 pounds) has

increased from 5.3 to5.6%. In Iraq, the incidence of low birthweight babies in one maternity hospital was 60%. The World Health Organization estimates that approximately 25% of all babies are born in Iraq have low birthweights and states that many of these children will lag in their physical and/or mental development – leading to long-term health problems. The presence of epidemic diarrhea markedly decreases the life expectancy of these already compromised children who are more susceptible to infectious disease and health compromising conditions.

Partially due to the poverty of resources available for good epidemiology, the full level of disease and death now present in Iraq is unknown. The presence of a large itinerate Bedouin population who may not report a death at home adds to the difficulty of knowing precisely how many deaths are occurring. What is known:

- The number of children estimated by the World Health Organization to be dying of causes related to the sanctions is now 5,000 – 6,000/month.
- Diseases virtually unknown 10 years (polio, measles, malaria) ago are rampant and there is insufficient medicine to treat these diseases.
- Chronic malnutrition affects 18 –25% of the population.
- Susceptibility to infectious disease increases in malnourished individuals – particularly the very young and very old.
- Rates for cancers and congenital birth defects are increasing.



School children in Iraq rarely have pencils, paper, or textbooks – desk space is crowded and school attendance is falling

VII. Education:

Prior to the sanctions, 93% of children in urban areas attended elementary school. Presently, less than 75% of children attend elementary school. Teachers report 25 – 40% of students absent each day due to hunger/disease and that when they attend school, malnourished students find it difficult to concentrate.

Teachers moonlight as taxi drivers (and other 24-hour available jobs) to supplement their $3/month salaries. Some may be absent from school as they attempt to earn enough money to feed their own families.

The physical condition of most schools is deplorable. There is a severe lack of books and pencils and the lack of electricity makes cooling of schoolrooms impossible – even when temperatures climb above 100 degrees F. Our group distributed many hundreds of pencils to children and adults who accepted these simple implements as precious and rare. In the south central region of Iraq, 1/3 of the schools were severely damaged by bombs. In September 1998, UN spokesperson Eric Falt reported that the Iraqi Education Ministry reported a need for 300,000 new desks, rehabilitation for 30,000 schools and a need for 5,000 new schools. Through oil for food, 50,000 desks and 25,000 blackboards were distributed in 1998. Textbook production is at 30% of need after receiving $9.3 million in printing equipment in 1998.



Delegates presenting medical textbooks and periodicals to the faculty of the School of Medicine at the University of Baghdad

Medical books are a priceless commodity. Our group took hundreds of textbooks and periodicals to hospitals and to the University of Baghdad School of Medicine. We were saddened to hear students, young physicians and professors proclaim how rare it is to touch a new text – to see an original book – to hold a source of knowledge in their hands. English is the language of medical education in Iraq - English textbooks are sanctioned. Margaret Hassan, a worker for CARE International says, "The doctors here are excellent – many were trained in Europe as well as Iraq – but because of sanctions, they haven't had access to a medical journal for eight years. And in the sciences, what does this mean?"

VIII. Inflation and Poverty

In the Fall of 1998, Richard McDowell wrote, "Wheat flour now costs 11,667 times more than it did in July, 1990, salaries average between $2 and $7 per month and the UN estimates that four million Iraqis – about 20 per cent of the population – live in extreme poverty." Hans Von Sponeck reported to us that every Friday there are auctions in

Baghdad where "the last little bits" of people's possessions are offered for sale – so that people may have a few dollars to purchase essential items such as food and medicine.

IX. Social Consequences: The Fabric of Iraqi Society

The sanctions are having profound social consequences. Iraq is a country centered intensely on the family. Yet as a result of war death, sanctions deaths, family desertion, and an increase rate of divorce, there is a rise in single parent families. UNICEF also reports an increase in the number of orphans, an increase in homelessness, rising street crime and begging and an increasing rate of illiteracy.

UN agencies report widespread and increasing destitution, an increase in violent crime, previously unknown corruption - the rending of the social and moral fabric of society.

Young adults are being severely affected. Unemployment is increasing. Highly educated young people are unable to find jobs in their area of education. The UN Mission has submitted a report to the UN Security Council describing the disastrous situation for young people: geologists driving taxis, medical doctors waiting tables in restaurants or unemployed, etc. This internal displacement of the young fosters anger and impatience, makes them financially unable to marry and form stable homes, and is causing reversal of some of the advances for women which Iraq promoted prior to the Gulf War.

In response to the hopelessness and fear of the political and sanctions situations in Iraq, more than two million skilled and professional individuals have emigrated. The present situation offers them no hope, yet the expertise they represent is essential to the rebuilding of Iraq if the sanctions are lifted. Additionally, Robert Watkins, Chief of the International Red Cross in Iraq related to our group that prior to the Gulf War, many of the people holding infrastructure jobs (nurses, pharmacists, skilled factory workers) were employed from countries outside Iraq. Between 2 and 4 million of these workers left Iraq when the bombing started in 1991 and they have not returned. We witnessed large hospital wards with only one nurse in attendance and were told that the nurse/patient ratio is at least 40 patients per nurse.

X. The Legacy of Depleted Uranium

Science has yet to prove or disprove the relationship between the rising rate of cancer and congenital anomalies in Iraq and the use/deposit of depleted uranium (DU) during the Gulf War. Yet Iraqi scientist believe that the 300+ tons of depleted uranium released by US tanks and aircraft during the war are directly responsible for the 4 to 7 fold increase in childhood leukemias. Depleted uranium is a dense, radioactive byproduct of the uranium enrichment process. DU (half-life of 4.5 Billion years) was made into armor-piercing shells that exploded and burned, releasing clouds of radioactive dust to be inhaled, ingested and absorbed through open wounds. Scientists in Iraq held a conference in December 1998 to discuss the effects of depleted uranium on their country – its environment and people – the report of this conference is available on the Internet.

The following individuals participated in this trip to Iraq:

Laurence Michel Aboukhater
Melbourne, Australia: Member of the Australian Arabic Council and the Aboriginal Reconciliation Commission. Executive member of the Ethnic Communities Council of Victoria.

Ramzy Baroud
Seattle, Washington, USA: Palestinian writer and journalist - syndicated columnist for newspapers around the world. Special columnist to the Gulf Times and Arabia OnLine.

Allan Connolly, M.D.
Vancouver, B.C., Canada: Psychiatric physician and peace activist. Member of Physicians for Global Survival, the national chapter of the International Physicians for the Prevention of Nuclear War.

Dan DeLong
Seattle, Washington, USA: Staff photographer for the Seattle Post-Intelligencer newspaper.

Geraldine (Gerri) Haynes, R.N.
Seattle, Washington, USA: Trip organizer. Washington Physicians for Social Responsibility Executive Board member & Chair, Middle East Task Force, pediatric hospice consultant, and grief counselor.

Robert (Bob) Haynes, M.D.
Seattle, Washington, USA: Member, Board of Sponsors, Washington Physicians for Social Responsibility. Cardiologist in private practice and member of the University of Washington clinical faculty.

Deryk Houston
Victoria, B.C., Canada: Artist and activist.

Larry Johnson
Seattle, Washington, USA: Foreign desk editor at the Seattle Post-Intelligencer newspaper.

Evan Kanter, M.D.
Seattle, Washington, USA: Psychiatrist, neuroscientist, and social activist. Vice President of Washington Physicians for Social Responsibility. Thomas Holmes Scholar and Acting Instructor, University of Washington Department of Psychiatry and Behavioral Sciences. Research Fellow, Seattle VA Medical Center. Specialty in the neurobiology and clinical treatment of posttraumatic stress disorders.

Wolfgang Kluge, M.D.
Seattle, Washington, USA: Cardiologist. Member of the International Physicians for the Prevention of Nuclear War and of Physicians for Social Responsibility, and member of the Board of Directors for Washington Physicians for Social Responsibility.

Busso Volker Lemme'
Seattle, Washington, USA: Retired Landscape Architect, entrepreneur and businessman.

Benjamin Luna
Portland, Oregon, USA: Third year student at the National College of Naturopathic Medicine.

Irene Macinnes
Vancouver, B.C., Canada: Social worker and organizer for the Pastors for Peace-sponsored medical caravans to Cuba.

Leonard Moore, M.D.
Ottawa, Canada: Family practitioner completing a fellowship in Population Health.

David Morgan
Vancouver, B.C., Canada: National President of Veterans against Nuclear Arms.

Linda Morgan
Vancouver, B.C., Canada: President of the British Columbia branch, Women's International League for Peace and Freedom.

Jim Pence
Vancouver, B.C., Canada: Former Chair of the Justice and Peace unit of the Anglican Diocese of New Westminster.

Bre Nicole Reiber
New York, New York, USA: Executive assistant, Physicians for Social Responsibility of New York City.

Miriam Ryle
London, England, UK: Film director.

Bert Sacks
Seattle, Washington, USA: Engineer, Iraqi activist. Fifth journey to Iraq as a member of Voices in the Wilderness. Responsible for preliminary work in Iraq for this group.

Jillian Skeet
Vancouver, B.C., Canada: Coordinator of End the Arms Race and founding member of the Campaign to End Sanctions Against the People of Iraq.

Magdalena Szuszkiewicz
Baltimore, Maryland, USA: Third year medical student at the University of Maryland. Working to establish a PSR chapter at the U of Maryland.

Kawsar Talaat, M.D.
Milwaukee, Wisconsin, USA: Pediatric resident, Washington Physicians for Social Responsibility Middle East delegate 1997. Completed an externship in pediatric infectious disease in Egypt, 1997.

Anwar S.E. Wadi
Gaza City, Gaza, Palestine: Psychologist. Anwar was turned back at the Iraqi border as he had an Israeli stamp on his passport.

Grant Wakefield
London, England, UK: Freelance production and camera assistant.

Sue Wareham, M.D.
Canberra, Australia: General and family practice. National President of the Medical Association for Prevention of War (Australia) and the Regional Vice-President for South East Asia Pacific of IPPNW.

Zoughbi Zoughbi
Bethlehem, Palestine: Director, Palestine Center for Reconciliation, Wi'am. Masters Degree in Peace Studies from Notre Dame University and worked for the Middle East Council of Churches.

The following reference notes were assembled by Elias Davidson of Iceland and Gerri Haynes of Seattle, Washington:

Economic sanctions as applied in Iraq defy international law

1. **Charter of Economic Rights & Duties of States, U N General Assembly, 1974:** No state may use or encourage the use of economic, political or any other type of measures to coerce another State in order to obtain from it the subordination of the exercise of its sovereign rights or to secure from it advantages of any kind.

2. **Protocol 1, Additional to the Geneva Convention, 1977, Part IV, Section I, Chapter III, Article 54:**
   - Starvation of civilians as a method of warfare is prohibited
   - It is prohibited to attack, destroy, remove, or render useless objects indispensable to the agricultural area for the production of foodstuffs, crops, livestock, drinking water installations and supplies and irrigation works, for the specific purpose of denying them for the sustenance value to the civilian population or to the adverse Party, whatever the motive, whether in order to starve out civilians, to cause them to move away, or for any other motive.

3. **UN General Assembly Resolution 44/215, December 22, 1989. Economic measures as a means of political and economic coercion against developing countries:** Calls upon the developed countries to refrain from exercising political coercion through the application of economic instruments with the purpose of inducing changes in the economic or social systems, as well as in the domestic or foreign policies of other countries:
   - Reaffirms that developed countries should refrain from threatening or applying trade and financial restrictions, blockades, embargoes, and other economic sanctions, incompatible with the provisions of the Charter of the United Nations and in violation of undertakings contracted multilaterally and bilaterally, against developing countries as a form of political and economic coercion that affects their political, economic, and social development.

4. **International Conference on Nutrition, World Declaration on Nutrition, Food and Agriculture Organization/ World Health Organization, 1992:** We recognize that access to nutritionally adequate and safe food is a right of each individual. We affirm...that food must not be used as a tool for political pressure.

5. **UN General Assembly, December 1997:** The UN General Assembly, representing 185 nations, voted that starvation of civilians is unlawful.

The Moving Target of Sanctions on Iraq

- Sanctions to remain in place until Iraq withdrew from Kuwait
- Sanctions to remain in place until all weapons of mass destruction removed

- Sanctions to remain in place until all potential for weapons development destroyed
- Sanctions to remain in place until monitors satisfied that the situation of capability for weapons development permanently obliterated and never be regained
- With no monitors in place, the status of weapons of mass destruction development is unknown (as of May, 1999) – and the sanctions remain in place pending completion of the assurance that Iraq's capacity for weapons development no longer exists

US Legal Code: We are reminded that according to United States Legal Code (Title 18'2331), terrorism is defined as:

1. involving violent acts or acts dangerous to human life that are a violation of the criminal laws of the US or of any State, or that would be a criminal violation if committed within the jurisdiction of the US or of any State;
2. appear to be intended:
   a) to intimidate or coerce a civilian population;
   b) to influence the policy of a government by intimidation or coercion; or
3. Occur primarily outside the territorial jurisdiction of the US, or transcend national boundaries in terms of the means by which they are accomplished, the persons they appear intended to intimidate or coerce, or the locale in which their perpetrators operate or seek asylum...

Civilian Casualties: In WWI, the total number of civilian casualties was about 10% of the total casualties, in WWII the civilian loss was approximately 50% of the total, in the Vietnam War, civilians were 85% of the casualties. Since the end of the proclaimed Gulf War, the more than 1 million who have died are nearly all (100%) civilians.

Additional notes:

One of the first authoritative reports regarding the tragedy in Iraq was published in the New England Journal of Medicine, September 26, 1991. A group of physicians who traveled to Iraq following the Gulf War reported: "We found suffering of tragic proportions...(T)he youngest and most vulnerable are paying the price for the actions of others. Children are dying of preventable diseases and starvation as a direct result of the Gulf crisis (...) Although the allied bombing may have caused relatively little direct damage to the civilian population, the destruction of the infrastructure has resulted in devastating long-term consequences for health."

Sadly, this report is still being written today. In 1990, using 1987 statistics, the UN Human Development Report classed Iraq as having high medium human development, 54th in the world. In 1998, based on 1995 statistics, the report place Iraq at 127th in the world. Life expectancy in 1987 was 65 years. In 1995 the life expectancy was 58 years and falling. We await the 1999 UNICEF and UN Humanitarian Mission reports to update this information.

Denis Halliday: "I believe the sanctions are a very blunt instrument...indiscriminate...do not work in terms of (the) intended purpose vis a vis change in governance or approach and discriminates in a sense against the weak and the poor and the lower echelons of the economic scale in a way that I find unacceptable...contrary to the basic human right of individuals throughout the world which we in the United Nations are so...wedded to. And as an instrument for change I find (sanctions) to be a failure and a very tragic one and I think in Iraq we've all learned that lesson, including the member states. I thinks it's a policy growing out of bankruptcy in terms of ideas how to work better with those member states who often temporarily step out of line, so to speak, with the views and the wishes of a great majority of member states world wide...some alternative has to be found and I know the United Nations, the Secretary-General is and colleagues, are working on alternative to sanctions of this type, but of course there are no simple answers – but it's something that needs to be done."

This report was prepared by:
Gerri Haynes, Middle East Task Force Chair, WPSR
May, 99

"DE EXPEDITIE"

Op zaterdag 19 juni van 14.30 tot 17.00 uur

vertelt

KATHY BERGEN

over haar ervaringen in IRAK.

Kathy is nu voor een bezoek van twee weken in Irak en komt er bijna rechtstreeks vandaan.

Zij is in Irak om voor de internationale Quaker vredesorganisatie te bekijken hoe de situatie is en om te onderzoeken welke projecten in het programma opgenomen kunnen worden. Zij heeft daarbij veel persoonlijke contacten.

Kathy is een goede vriendin van ons. We hebben haar in 1985 in Jerusalem leren kennen waar zij jaren lang voor de doopsgezinde hulporganisatie (MCC) werkte ter ondersteuning van Palestijnen en aan joods- moslim-christelijke contacten.

We nodigen u hartelijk uit om naar haar verhaal te komen luisteren.

Kathy spreekt engels. De lezing wordt niet vertaald. Vragen kunnen in het nederlands gesteld worden. De lezing vindt plaats op onderstaand adres. Het is prettig als u laat weten dat u komt. Met vriendelijke groeten,

Abel Hertzberger
Magda van der Ende

<u>VERZOEK:</u> Wij weten niet goed wie zich op dit moment met Irak bezighoudt. Daarom vragen we u deze uitnodiging door te geven aan mensen met een specifieke belangstelling voor Irak.

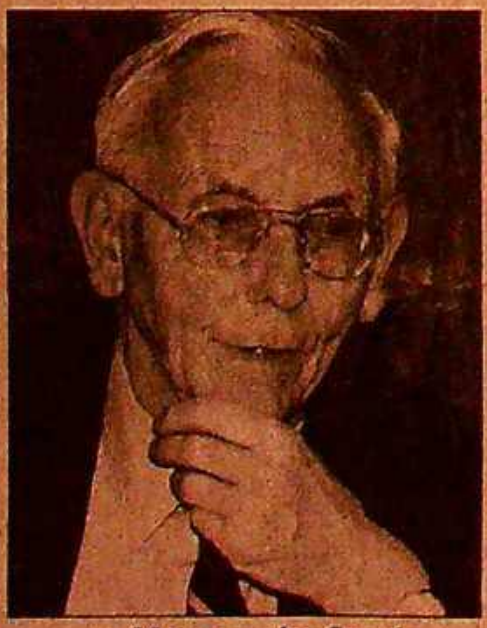
"DE EXPEDITIE"Vof Schimmelpenninckkade 30 3813 AE Amersfoort
tel. 033-753001 Postbank 6037758 KvK 33011

Van der Stoel veegt Irak in VN-rapport mantel uit

door Wim Pieters 1-4-94

GENÈVE, donderdag

Voormalig minister van Buitenlandse Zaken Max van der Stoel heeft gisteren in de VN Mensenrechtencommissie zijn — niet mis te verstane — rapport over de toestand in Irak gepresenteerd. Hij komt daarin tot de conclusie hij geen reden heeft zijn bittere bevindingen over de mensenrechtensituatie in 1992 te herzien.



• *Max van der Stoel*

Na een bezoek in 1991 werd hem verdere toegang ontzegd en evenmin laat Bagdad inmiddels nog VN-waarnemers toe. Van der Stoel veroordeelt de uiterst gebrekkige voedsel- en gezondheidssituatie door onverantwoordelijkheid van de autoriteiten, die onvoldoende gebruik maken van de 'voedsel voor olie'-clausule van de VN, vooral in regio's ver van de hoofdstad. Tegelijkertijd ligt er voor 500 miljoen gulden aan medicamenten ongebruikt in een Bagdads pakhuis.

In kringen van sji'ieten zijn het afgelopen jaar drie ayatollahs weggevoerd en vermoord.

In het zuidelijke moerasgebied verrichtte de beruchte generaal Ali Hassan Al-Majeed, met een zoon van Saddam, een strafexercitie en werden dorpen platgebrand en uitgemoord omdat er deserteurs zouden zijn verstopt.

Van der Stoel spreekt ook van een „gevangenisschoonmaak" in Ghraib en Radwaniyah. Hij beschikt over bewijzen van meer dan 200 executies, wat het totaal van terechtstellingen sinds 1997 op 2500 brengt.

De speciale rapporteur hoopt dat de VN druk op Irak zullen verzwaren en niet zullen afwijken van de sancties voor aan alle Veiligheidsraadvoorwaarden zijn voldaan. Iraks beschuldiging dat Van der Stoel als „agent van het imperialisme door de VN moet worden ontslagen", vindt Van der Stoel een opmerking om „langzaam langs de koude kleren te laten afzakken."

NEDERLANDSE IRAAKSE KRING

SOLIDARITEITSMANIFESTATIE MET HET IRAAKSE VOLK

Datum : Vrijdag 04-Juni-1999
Tijd : 19:00 uur
Plaats : Pegrimskerk –V- Boshuizenstraat 560 Amsterdam – Buitenveldert

PROGRAMMA:

Het woord van de Nederlandse Iraakse kring
Het woord van de deelnemende organisaties: namelijk
Nederlandse – Iraakse- Marokanse-Belgische en Arabische organisaties
Muziek
Discussie

Embargo kostte 1,5 miljoen mensen het leven .

Stop de agressie tegen het Iraakse volk.
Opheffing van het embargo tegen Irak.

الجمعية الهولندية العراقية

مهرجان تضامن مع الشعب العراقي

اليوم: الجمعة 4 حزيران 1999

الوقت: الساعة السابعة مساء

المكان: Pelgrimskerk
V-Boshuizenstraat 560
Amsterdam-Buitenveldert

البرنامج:

-كلمة الجمعية الهولندية-العراقية

-كلمة المنضمات المشاركة فى المهرجان: هولندية-عراقية-مغربية-بلجيكية-عربية

-موسيقى

-مناقشة

كلف الحصار حياة مليون و نصف المليون انسان

اوقفوا العدوان عن الشعب العراقي

ارفعوا الحصار الجائر عن العراق

Nederlandse Iraakse kring
Mary zeldenruststraat 59 –2135 JM Hoofddorp
Tel:020-4110184 Fax:070-3282009

Lente 1998

A perfume of evidence, nogmaals het Golfoorlogsyndroom

Door: Akke Botzen



Met de Bijlmerramp dagelijks op het scherm krijgt een artikel over Gulf War Illnesses (GWI) een extra, emotionele dimensie. Na de Golfoorlog evalueerde het Amerikaanse Ministerie van Defensie de gezondheid van de veteranen. Conclusie: de veteranen hebben niet meer gezondheidsproblemen dan de Amerikaanse bevolking als geheel. Ook niet minder? Deze overwegend jonge mensen zijn voor hun vertrek medisch gescreend.
De *National Guard* en de *Air Force Reserve* zijn later door het Center for Disease Controle (CDC) onderzocht op een verband tussen chronische gezondheidsklachten en verblijf in de Golfregio: de uitgezondenen hebben 2,5 tot 13,5 keer zoveel chronische klachten als hun niet uitgezonden collega's. Overheidshulp is minimaal doordat de veteranen niet in een medisch vakje passen. Ook weet Defensie zich geen raad met de "besmette" familieleden. Diagnoses als "*unknown*" en *Post Traumatic Stress Disorder* (PTSD) duiken op.
Nicolson and Nicolson (N&N) bestudeerden 650 Golfveteranen en hun naaste familie. De klachten sporen niet met PTSD. Ook de incubatietijd van 1/2 tot 1 jaar en de evenzo lange incubatietijd daarna bij hun naaste familie, passen niet bij een PTSD. Het Golfoorlogsyndroom bestrijkt lichaamssystemen en organen in wisselende combinaties en heeft een chronisch karakter. De grootste gemene deler lijkt op het chronische vermoeidheidssyndroom, myalgische encephalomyelitis of fibromyalgie, vaak met dysfunctie van het immuunsysteem (allergie, auto-immuunziekten, immuundeficiëntie).

Hypothese

N&N gaan uit van een multicausale genese: blootstelling aan biologische, chemische, radiologische invloeden (wapens?) en andere schadelijke stoffen (massieve vaccinaties, pesticiden, roet e.d.) met stress als medefactor, met bijzondere aandacht voor familieleden die ziek worden met een vergelijkbaar beeld. Dit wordt door Defensie ontkend of toegeschreven aan contact met kleding of souvenirs. Het aantal besmette familieleden is "*overwhelming*", wat pleit tegen de souvenirtheorie en eerder doet denken aan een langzame infectie.

Diagnostiek

In hun Instituut voor Moleculaire Geneeskunde zijn N&N bezig met onafhankelijk onderzoek, om diagnostische methoden en therapiën te vinden inzake chronische vermoeidheidsziekten. Golfveteranen krijgen gratis diagnostiek en zomogelijk behandeling.

Ruim 100.000 veteranen lijden aan invaliderende vermoeidheid, intermitterende koorts, spier- en gewrichtspijnen, defecten in het korte geheugen, hoofdpijn, huiduitslag, maagdarmklachten en gestoorde visus. De beelden afzonderlijk zijn niet dodelijk, maar duizenden Golfveteranen zijn overleden aan een combinatie van ziekten/opportunistische infecties. Een probleem is dat de symptomen van biologische, chemische, radiologische en andere beschadigingen elkaar overlappen. Door het chronische verloop konden N&N acute infecties uitsluiten. In het bloed wordt gezocht naar chronische infecties waarbij herhaaldelijk een onbekende stam van het zeldzame Mycoplasma fermentans wordt aangetroffen, een langzaam groeiend organisme, in de leucocyten aangetoond bij 45 % van de GWI-patienten (tegenover 5 % bij gezonde volwassen burgers). 'Gewone' mycoplasma wordt wel gevonden aan lichaamsoppervlakken (mondholte), echter niet in het bloed. Eenmaal in de leucocyt, kan het Mycoplasma f. het immuunsysteem aantasten en/of zich verspreiden en andere weefsels beschadigen. Het vinden van Mycoplasma f. in het bloed vereist geavanceerde technieken, door N&N kort genoemd.

Therapie

Bij aangetoond Mycoplasma f. geven N&N specifieke antibiotica waaronder doxycycline, ondersteund door speciale voeding. Nodig zijn minstens 6 cycli van 6 weken. Uiteindelijk worden deze patiënten negatief voor Mycoplasma f. en verdwijnen de meeste klachten. De langzame genezing schrijven N&N toe aan de trage groei van Mycoplasma f. en de moeilijk bereikbare locaties. Tegen een placebo- of uitsluitend anti-inflammatoir effect pleit dat de ziekte bij een niet-specifiek antibioticum niet reageert. Penicilline verergert het beeld. Nalaten van therapie zou, afgezien van ziekteprogressie en opportunistische infecties bij de patiënt, op termijn kunnen leiden tot een sluipende verbreiding van Myco-plasma f. onder de bevolking.

Kritiek

- Als reactie op N&N beweerden ambtenaren van Defensie en Veterans' Affairs in brieven naar pers en Congress dat Mycoplasma f. algemeen is en ongevaarlijk. Zij pleiten tegen behandeling.
- Het onderzoek van N&N zou niet in andere laboratoria zijn herhaald.
- Er zijn geen dubbelblinde proeven gedaan met de therapie.
- N&N zouden niet willen samenwerken met Defensie, Veteran's Affairs en Center for Disease Controle.

Reactie N&N

- De detectiemethoden voor Mycoplasma f. van Defensie zijn inadequaat.
- De School voor Militaire Geneeskunde onderwijst dat Mycoplasma f. weliswaar zelden voorkomt, maar dodelijk kan worden via wijdverspreide systeem- en orgaanschade.
- Ook het Armed Forces Institute of Pathology rapporteert dat Mycoplasma f. dodelijk kan zijn en adviseert, evenals NN, behandeling met specifieke antibiotica.
- Het Immunosciences Laboratorium of Beverly Hills verkreeg bij GWI-patienten soortgelijke resultaten als N&N.
- Op samenwerking met Defensie e.a. is met klem aangedrongen (*Washington Post januari '97*), tevergeefs.
- Dubbelblind proeven vragen om een fors budget. N&N hebben een concept. De financiele verantwoordelijkheid leggen zij bij het Congress en het NIH, gesteund door burgerfondsen.
- N&N stellen dat ook de vele andere factoren bij GWI moeten worden onderzocht, gedefinieerd en zo mogelijk behandeld. Zij hopen dat via de GWI-patienten nieuw licht wordt geworpen op soortgelijke syndromen bij burgers (meer dan 1 miljoen patiënten).

Tenslotte stellen N&N dat er niets van terecht komt als de GWI-patiënten aan Defensie worden overgelaten. Op zijn Hollands gezegd: dan blijft het bij "parfum en bloemen".

Bron: Nicolson and Nicolson, Medicine, Conflict and Survival, april-juni 1998

Vervolg van pagina 19

gen, of hun ouders, het aanpakken van het vredesprobleem uit te leggen. Evenzo, mutatis mutandis, seminars voor studenten en hoogleraren. Na 1993 kwamen er groepen bij uit de bezette gebieden, vrouwengroepen etc. Hoewel dit na Rabins dood de deelnemers heel moeilijk werd gemaakt, bleven ze met elkaar samenkomen. NSWAS leverde toen voor alle scholen in Israël het programma hoe het vredesprobleem te behandelen.
Minder bekend is het goede resultaat van hun werk met de Noord-Ierse volksleiders, het tot stand gebrachte contact tussen "daders en slachtoffers" uit WO II en het tweetalig onderwijs dat ze begeleiden in Macedonië. Om dit te helpen financieren bestaan er "Vriendengroepen" in 10 Europese landen, in de VS en in Israel zelf. NSWAS zal in "de Hague Appeal" vertegenwoordigd zijn en hoopt er op veel belangstelling.

F. Schreuder, Kennemerweg 10, 2061HS Bloemendaal, tel/fax 023-5251707, e-mail: sepps@euronet.nl

24-4-94

Amerikaans

Geen regime is veilig voor Van Houcke maar hij is op zijn felst als de Amerikaan se buitenlandse politiek aan bod kom Zoals in het hoofdstuk over Irak. Va

een schone oorlog was geen sprake, zo verzekert hij ons. Meer dan tachtig miljoen kilo aan explosieven zou over Irak zijn uitgestort. Slechts acht procent bestond uit precisiebombardementen. Niks schone oorlog; het land ligt in puin. Een deel van de bommen was vervaardigd met verarmd uranium, de oorzaak van een explosie aan kanker onder de Iraakse bevolking. Behandeling in een ziekenhuis is onmogelijk, omdat de internationale boycot van Irak de medische voorzieningen heeft doen opdrogen.

Het is een karrenvracht aan wereldleed die de lezer krijgt opgedist. De poging deze zware kost te verluchtigen met hier en daar een gedicht, een persoonlijke mijmering, is dapper, maar volstrekt niet toereikend. De stroom van aanklachten is daarvoor te sterk. En te gemakkelijk. Als een Don Quichotte trekt Van Houcke van leer tegen onrecht, maar vooral ook tegen Westers imperialisme, consumptiegedrag en burgermoraal. Het kan de lezer gemakkelijk te veel worden.

Van Houcke was zich daarvan bewust, zoals blijkt in het verhaal over Aix-en-Provence. 'Ik ben geen genie, maar toch zit ik met de volgende vraag: hoe beschrijf ik de werkelijkheid rondom me op zo'n manier dat die ervaren wordt als iets dat bezield is, als iets dat dwingt tot betrokkenheid? Anders blijft slechts de consequentieloze buitenkant over, de gladde wereld die de originaliteit verheerlijkt maar het cliché nastreeft en die de betrokkenheid haat omdat die dwingt tot stellingname'. Van Houcke is betrokken, zeer betrokken zelfs. Maar met 'Overal ziet men zichzelf' slaagt hij er niet in die betrokkenheid op de lezer over te brengen. Radio is het domein voor Van Houcke, en niet het geschreven woord.

■ **STAN VAN HOUCKE:** 'Overal ziet men zichzelf'. Uitgever: Atlas. Prijs: ƒ 39,90.

Vervolg



Macho of madam? 'Zeg maar Madeleine' Albright is beide. 'Buitenlands beleid kan geslachtsloos zijn.' Met gasmie en vaste houdendheid op zoek naar succes. 5

Hebben de provincies nieuwe bevoegdheden nodig voor nieuw elan? Nee, juist niet. 'De provincies moeten leren besturen zonder bevoegdheden.' 7



هدية وزارة الثقافة والاعلام بمناسبة اعياد الميلاد الميمون



هدية وزارة الثقافة والاعلام بمناسبة اعياد الميلاد الميمون









Iedereen is tegen ons

door Joris Luyendijk

Een op de vier Iraakse kinderen lijdt als gevolg van ondervoeding aan weefsel- of hersenbeschadiging. medicijnen worden gecontrasqueerd. de dinar is niets meer waard, en in Bagdad lopen weer bedelaars rond. Maar Saddam Hussein weet de ellende nog steeds in zijn voordeel aan te wenden. Georganiseerde honger en geïnstitutionaliseerde angst stelden hem in staat 101 couppogingen te verijdelen. Een bezoek aan Irak, na ruim acht jaar van de allerzwaarste VN-sancties.

Miljoen KILO en 880 gram. Zoveel weegt in Irak een miljoen dinar in briefjes van 250, de grootste eenheid van het moment.

Er was (en zijn) een tijd dat een miljoen dinar (ruim) een dikke honderd gulden waard was, en dat was in Irak een fortuin. Nu is het nog net genoeg om een kilo tomaten te kopen.

Wie wonderlijk om de schuine op te vouden dat dominoën (een moment over aan tegenkomen naar alcohol). Volgens de Iraakse regering gaat het om te denken dat 250 jaar geleden. Daarom draagt de Iraakse dinar bij het schrijven zwarte vuilmaakten, veel geld in pech' onderhalen veel, voor een tijdlang, een hulpje zaterdag met geld om een nieuwe auto te kopen.

Een van de eerste dingen die de bezoeker aan Bagdad is, is het astronomische cijfer van pakketten bankbiljetten. Maar soms zijn de stapels te talrijk en te hoog, en zelfs het geldwisselkantoren en grote handelaren een weegschaal in de zaak staan.

Het zwarte geld- en goudtransportaat Iraq Bagdad is Sharia al-Rafidi, de Straat van de Stelt, we in een Scania-vrachtwagen met dinar en verse vreemde valuta van de Iraakse banken. Hoeveel de koers van de dollar tegenover de dinar op verschillende momenten over opening van de sancties. Hoeveel de collar, hoe lager het vertrouwen in een verandering ten goede.

Hoewel, ten goede? Als het ligt aan de handelaren in de Straat van de Stelt mogen de sancties wereldwijd nog tijden duren. Wie hoeft geen klagen uit een aandeel heeft in de importeurs met Turkije, Iran, Syrië en de Perzische Golf, kan nu tweemaal winst maken. Vooral merkartikelen, sigaretten, drank en wapens zijn nog steeds de snelst

en de meeste winst voor een deel gerund door mannen en familles die loyaal zijn aan het regime en waar een deel door Saddam Hussein zelf. De familie Saddams steunpilaren bouwen aan talrijke villa's van aan de rand van Bagdad.

Zijn deze mensen gewone Irakezen? Dit zijn inwoners van Irak die zich in plaats van per pakje kopen. Hun maandsalaris nog geen paar guldens waard, en voor hun basisbehoeften zijn ze aangewezen op de Voedsel-voor-Olie-overeenkomst die Irak sinds 1996 met de VN heeft gesloten. Volgens dit programma mag Irak jaarlijks een bepaalde hoeveelheid ruw aardolie voor een vast bedrag verkopen om zijn eigen voedsel en medicijnen.

Maar er zijn ernstige problemen met het Voedsel-voor-Olie-programma. Ten eerste zijn de Iraakse olievelden in een zodanig slechte staat dat slechts een deel van de olie omhoog gepompt kan worden. Broodnodige reparatiewerkzaamheden zijn onmogelijk zolang het sanctiecomité onder leiding van de VS de import blokkeert. Ten tweede vertrouwen de meer vermogenden, die wel kansen de lage oliepijs, de vergelijkbaar is met 40 procent van de olie-opbrengsten aan de VN en de herstelbetalingen aan de buurlanden.

En dan is er de talloze berichten over corruptie en zakkenvullerij door het regime. VN-bronnen menen zelfs zekerheid te hebben dat 30 procent van de totale voedselhulp, die de bevolking bereikt, bewust afgeroomd wordt. Eric Falt, de VN-woordvoerder in Bagdad, noemt de minister van Buitenlandse Zaken Tariq Aziz en een aantal diegenen begunstigden van het regime. Informatie niet verstaan. Jeder maand zie ik de hun namen van bedrijven, de grootheden achterover-drukken. Ik geef ze door aan het VN-sanctiecomité in New York, maar er gebeurt niets. Alleen met vertraging worden ze afgehandeld. Ik heb het gevoel dat ik ze voor niets doorgeef, maar ik weet niet hoe ik anders moet handelen.'

Het zou waarschijnlijk politieke zelfmoord zijn voor Hussein om de gedistribueerde voedselrantsoenen te verminderen. Hij is voor zijn voedsel afhankelijk van de loyaliteit van zijn omgeving en de hem welgezinde stammen en tegenstanders. Husseins strategie bestaat eruit zijn bevolking genoeg te geven om haar niet alle hoop te doen verliezen, maar te weinig om mensen te geven aan politieke activiteit. En dat lijkt goed te lukken. Er zijn opvallend weinig uitingen op straat, en noch in Bagdad noch in het soms zwarige zuiden van het land zijn intimiderende pantservoertuigen of tanks opgesteld.

Voor wie door de eenvoudige straten van Bagdad loopt, waar voor het eerst sinds decennia weer bedelaars zijn te zien, is het moeilijk voorstelbaar dat Irak niet het favoriete gebied was van Beirut-bekende bezoekers. Dankzij regelmatige rapporten van Unicef weten we altijd wel. De waterinstallatie in combinatie met de verschraalde grond van het overstromingsgebied van Tigris en Eufraat en het zeer gunstige klimaat, gal Irak een gewelig voedselrijk. Er moet meest de olie nog worden omheen.

Lange tijd leek Irak daadwerkelijk het meest welvarende land te de regio te worden. De economische groei in de jaren zeventig was fenomenaal en het land won in 1978 de Unesco-prijs voor het beste programma tot bestrijding van analfabetisme. Terwijl de oliërijke Golfstaten hun dokters, ingenieurs en hoogleraren uit het buitenland haalden, importeerde Irak alleen taxichauffeurs en handarbeiders. Hoogopgewiste goede banen waren voor de eigen bevolking, die daarvoor vaak jaren aan Westerse topuniversiteiten mocht studeren.

Deze drie sterke wapens – olie, vruchtbare grond en een hoog opgeleide bevolking - werden door de oorlog met Iran beschadigd, en door de al ruim acht jaar durende economische sanctes verwoest. De gastarbeiders zijn teruggestuurd naar waar ze vandaan kwamen, en de Iraakse dokters, ingenieurs en hoogleraren werken nu als taxichauffeur, kluisjesman of arbeider.

Vervolg op pagina 2

Door heel Irak hangen duizenden posters en afbeeldingen van Saddam Hussein. Op vitale verkeersknooppunten staan kolossale standbeelden en op kunstexposities is doorgaans driekwart van de inzendingen een portret van de Iraakse president. Ook bedrijven en instellingen drukken vaak promotiemateriaal van de leider.

Poster met de korte tekst: 'De Held van de Overwinning en de Vrede'.
Posters met de lange tekst: 'Een cadeau van het ministerie van Informatie en Cultuur ter gelegenheid van de verjaardag van de Gezegende'.

Een meer bewogen mening op 5 januari

uit:Le Monde diplomatique

Denis Halliday, een voormalig VN medewerker, verantwoordelijk voor het humanitaire programma van de VN in Irak, heeft zijn post opgezegd om zich helemaal in te zetten tegen de sancties.

Hij schrijft: "Tot mijn geluk of mijn ongeluk heb ik de mogelijkheid gehad om, gedurende de 15 maanden van mijn verblijf in Irak, met mijn eigen ogen de consequenties te zien van de sancties.

Door totaal isolement, overal verval, vuile straten, huizen, gebouwen. Geen mogelijkheid om iets te repareren, geen materiaal meer. Scholen gesloten - kinderen werken mee of bedelen.
Overal heerst wanhoop, waar je ook komt, ook natuurlijk in de ziekenhuizen, door totaal gemis aan medische voorzieningen. De dood, die men makkelijk zou kunnen vermijden is een dagelijkse werkelijkheid geworden.

5 Jan. 1999

Voedsel

Irak mag voor 5,2 milliard dollar olie verkopen, elke 6 maanden. Maar het land kan dat niet eens opbrengen door de slechte staat van zijn olie industrie, gebrek aan vervangende onderdelen en dan nu in december '98 nog het bombardement van de raffinaderij van Bassorah. (Thomas Pickering, 22-12-'98)

Van deze 5,2 milliard $ moet nog 30% af, om de Unscom - speciale commissie van de VN te financieren èn Koeweit schadeloos te stellen!

De verdeling van voedsel en medicamenten wordt door 50.000 beambten door het hele land zeer efficient geleid. Door waarnemers van de VN is geen enkele verduistering geconstateerd.
De afwezigheid van honger is een bewijs van het succes van de autoriteiten.
Buiten de ambtenaren en het militair personeel, verzekert het programma hulp aan de minstbedeelden, met name aan de wezen, éénouderfamilies, etc.

De politieke leiding, die men in het buitenland als extremistisch beschouwt, wordt door velen in Irak als te gematigd bevonden. Sommigen menen dat Irak iedere samenwerking met de Verenigde Naties zou moeten verbreken.
De dag voor mijn vertrek (Denis Halliday) uit Bagdad, verklaarde een minister mij dat zijn eigen kinderen hem verweten, dat hij steeds naar een compromis met de VN zocht.

De militaire slagen, de sancties, het isolement zijn inhumain!

Het is tijd de plannen te verlaten die er op uit zijn dit land nog langer te mishandelen!"

Verslag Kort Geding en
vertaling (verkort)

door Anneke Ruys.

Over de sancties gesproken:

Deze zijn ingesteld op 6 augustus 1990 - na de inval van Irak in Koeweit.
3 April 1991 heeft Irak aan alle eisen van de Veiligheidsraad voldaan:

Terug uit Koeweit en de regering van Koeweit weer erkend.

De Veiligheidsraad heeft zijn "genoegdoening tot uitdrukking gebracht", de reden voor de in Resolutie 661 genoemde sancties, is opgeheven!

Waar wachten we op?

Bron:
Werner Ruf, "Die neue Welt - UN - Ordnung", blz. 88



Een Iraaks kind met leukemie en bijkomende infecties aan beide benen. Het aantal kankers in Irak stijgt enorm sinds de oorlog. Het embargo verhindert elke behandeling. (Foto prof. Siegward-Horst Günther)



Alleen massale mobilisatie kan Amerikaanse agressie tegenhouden. (Foto Isolator)

S.O.S. Kinderen Irak

Het embargo tegen IRAK gaat nog steeds onverminderd door! Een hele generatie van kinderen wordt vermoord. Zolang Irak niet wil buigen voor de economische en politieke belangen van de Verenigde Staten wordt het embargo aangehouden.

De media zijn medeplichtig aan deze volkerenmoord in Irak. De Westerse media hebben tijdens de golfoorlog wel lof gezongen van de nieuwe wapens, maar zwijgen nu over de gevolgen van hun gebruik voor mens en natuur. Ze spreken uitvoerig over de wapens die Irak nog zou kunnen verbergen, terwijl Irak geen enkel wapen bezit dat in staat is een Amerikaanse bommenwerper of tank te vernietigen. De Westerse media zwijgen over het gebruik van projectielen met verarmd uranium, tegen de Iraakse burgers tijdens de Golfoorlog. Dankzij de media werd de oorlog tegen Irak omgevormd in een reusachtige publiciteitsspot voor de (Amerikaanse) wapenhandel.

De Franse kankerspecialist Léon Schwartzenberg bezocht Irak in augustus 1998 en hij is diep verontwaardigd teruggekeerd. "Wij zijn allemaal schuldig aan het niet bijstaan van kinderen in nood" liet hij in persconferenties weten.

Dokter Lejeune van het Belgische Rode Kruis bezocht Irak in 1995: "Men ontkent dat wat zich in Irak afspeelt een volkerenmoord is, maar als men minstens 700.000 kinderen uit de weg ruimt, wat is dat dan anders?".

SOS KINDEREN IRAK zet haar activiteiten onverminderd voort, zo lang als noodzakelijk is door het onmenselijke en moordende embargo.
SOS KINDEREN IRAK staat voor een onvoorwaardelijke opheffing van het embargo tegen Irak.
SOS KINDEREN IRAK zal zich blijven inzetten voor het ophalen van steun ten behoeve van de Iraakse kinderen, meer bepaald en hoofdzakelijk voor de aankoop van medicijnen.
SOS KINDEREN IRAK roept opnieuw op om hulp te blijven geven ten behoeve van de noodlijdende kinderen in Irak en ter bestrijding van het embargo.
Uw financiele steun op giro 01 04 253 t.n.v. SOS KINDEREN IRAK, Hoefkensdijk 11 te Kuitaart is meer dan welkom.

SOS KINDEREN IRAK is steeds bereid om informatiebijeenkomsten te verzorgen m.b.t. de situatie in Irak. Deze informatiebijeenkomsten zijn een belangrijk middel in de strijd tegen de desinformatie gevoerd via de westerse media.
Neem daartoe contact op met Luk Brusselaers, Hoefkensdijk 11, 4584 BS Kuitaart (provincie Zeeland).

8 MAART INTERNATIONALE VROUWENDAG



"Wij zullen niet in gebreke blijven, als het er om gaat, tot onze laatste ademtocht alles wat wij kunnen, alles wat wij zijn, voor de zaak van de vrede, de vrijheid, het geluk vàn de mensheid te geven."

Clara Zetkin

Komitee voor Vrede & Stop het Embargo

لجنة السلام ورفع الحصار

Postbus 21258 AG Rotterdam – Tel: 06- 20171059 – Fax: 010- 421 9354

SOLIDARITEITSMANIFESTATIE MET HET IRAAKSE VOLK

datum	: zaterdag 20 februari '99
tijd	: 19.00 uur
plaats	: Pauluskerk, Mauritsweg 19, Rotterdam

PROGRAMMA :

- **Sprekers : ds. Hans Visser, Luk Brusselaers (S.O.S.-Kinderen Irak), Anti-Imperialisme Bond, Haags Vredes Platform.**
- **Optreden protestzanger**
- **Abu Chaled, Palestijns dichter**
- **Start solidariteitscampagne**
- **Muziek**
- **Discussie**

EMBARGO KOSTTE 1½ MILJOEN IRAKEZEN HET LEVEN

Sinds 1991 hebben de Verenigde Naties onder leiding van de Verenigde Staten een embargo ingesteld dat dagelijks honderden slachtoffers vergt onder kinderen, ouderen, vrouwen, mannen. Dagelijks sterven honderden door voedselgebrek en/of door het ontbreken van medicijnen.
Een op de 3 kinderen is ondervoed!
Hoeveel slachtoffers moeten er nog vallen voordat het embargo opgeheven wordt?

2 SOORTEN V.N.-RESOLUTIES :
DIE UITGEVOERD WORDEN EN NIET UITGEVOERD

Israëlische regeringen voeren al meer dan 50 jaar geen V.N.-resoluties uit. Zoals bijvoorbeeld het V.N.-verdelingsplan van 1947, opheffen bezetting van Zuid-Libanon sinds 1978.
De Iraakse bevolking heeft al meer dan 8 jaar te lijden van een moordend embargo. De zionisten kunnen ongestraft Palestijnse gebieden bezit blijven houden .

STOP DE AGRESSIE EN HET EMBARGO NU

De jongsteraketaanvallen en vliegtuigbombardementen van de VS. en hun Britse bondgenoten vormen weer de zoveelste serie
Westerse agressiedaden tegen een zo goed als militair weerloos land. Weer worden de nieuwste hi-techwapens uitgeprobeerd tegen een zo goed als militair weerloos land.

- **STOP DE AGRESSIE TEGEN HET IRAAKSE VOLK!**
- **ONMIDDELLIJKE, ONVOORWAARDELIJKE EN VOLLEDIGE OPHEFFING VAN HET EMBARGO TEGEN IRAK!**
- **GEEN NEDERLANDSE STEUN AAN AGRESSIE!**

COMITÉ VOOR VREDE EN STOP HET EMBARGO
Postbus 21258 - 3001 AG Rotterdam - Tel. 06-20171059 - Fax 010-4219354

Komitee voor Vrede & Stop het Embargo
لجنة السلام ورفع الحصار
Postbus 21258 AG Rotterdam – Tel: 06- 20171059 – Fax: 010- 421 9354

مهرجان تضامني مع الشعب العراقي

تحت شعار

" اوقفوا العدوان والحصار عن الشعب العراقي "

اليـــــوم : السبت 20 فبراير 1999

الوقـــت : الساعة 19.00

المكـــان : كنيسة Pauluskerk, Mauritsweg 19

مدينة روتردام

البرنامج :

- المتحدثون : السيد هانس فيسر ولوك بروسيلارس
- موسيقى تضامنية
- الشاعر الشعبي الفلسطيني ابو خالد
- بداية حملة تضامنية مع الشعب العراقي
- مناقشة سياسية

كلف الحصار الشعب العراقي مليون ونصف شهيد

يتعرض الشعب العراقي الشقيق منذ عام 1991الى حصار ظالم فرضته الامم المتحدة بقيادة الولايات المتحدة وربيبتها بريطانيا، وسقط من جراء هذا الحصار مئات الآلاف من الاطفال والشيوخ والنساء.

سياسة المعياريين في الامم المتحدة

لاكثر من خمسين عاما لم تقم الدولة العبرية بتنفيذ اي قرار من قرارات الامم المتحدة وخاصة قرار التقسيم لعام 1947، بالاضافة الى قرارات الانسحاب من جنوب لبنان .

*** اوقفوا العدوان والحصار حالا عن العراق**

*** لا ، للدعم الهولندي للعدوان .**

هلموا جميعا لحضور هذا المهرجان التضامني مع الشعب العراقي ، ولا تقفوا مكتوفي الايدي لما يتعرض اليه هذا الشعب .

الدخول مجانا

AKTIEKOMITEE
S.O.S KINDEREN IRAK

p/a Hoefkensdijk 11
4584 RS KUITAART

steun op GIRO 01.04.253





Aan: Mr. N.M.P. Steynen
Couwenhoven 52-05
3703 ER Zeist

Vereniging van Juristen
voor de Vrede

Betreft: gesprek 22/01
Datum : 19/01/99

Geachte heer N. Steijnen,

bedankt voor Uw uitnodiging voor deelname aan het geplande gesprek te Zeist op 22 januari a.s.

Het zal ons niet mogelijk zijn om ons bij dit gesprek te laten vertegenwoordigen. Desondanks willen wij U toch verzoeken, om ons, indien mogelijk, nader op de hoogte te willen houden.

U sukses toewensend met Uw aktiviteiten waardoor de aan de gang zijnde volkerenmoord in Irak mee kan worden bestreden, teken ik,

Met Vriendelijke groeten,

Luk Brusselaers

Iraakse bevolking lijdt extra door lage olieprijs

Irak heeft dringend meer inkomsten nodig uit de 'olie-voor-voedsel' overeenkomst met de Verenigde Naties om zijn bevolking aan voeding en medicijnen te helpen, maar de lage olieprijs belemmert dat ernstig. Om de export fors te verhogen is een snelle actie nodig voor reparatie van de olie-installaties.



Door onze redacteur
THEO WESTERWOUDT

ROTTERDAM, 24 DEC. De Amerikaans-Britse militaire actie Desert Fox in Irak heeft vele tientallen doden en gewonden geëist. Maar een zo mogelijk nog grotere vijand van het land is de extreem lage olieprijs, die de inkomsten uit de export heeft gehalveerd. Ondervoeding en (kinder-)sterfte blijven de bevolking daardoor verzwakken.

De Verenigde Naties en menige lidstaat zien een oplossing in uitbreiding van de 'olie-voor-voedsel' overeenkomst van de VN. Nederland, de nieuwe voorzitter van de VN-Sanctiecommissie, wil die mogelijkheid onderzoeken en kreeg daarvoor dinsdag direct steun van de Verenigde Staten.

Het belangrijkste middel is een substantiële verhoging van de Iraakse olieproductie, en de export die door de Verenigde Naties wordt gecontroleerd. Dat levert extra inkomsten op voor de import van voedingsmiddelen, medicijnen en apparatuur voor verbetering van de drinkwatervoorziening en waterzuivering. Maar daarvoor is een snelle actie nodig om de olie-installaties die tijdens de Golfoorlog in 1991 zwaar beschadigd raakten, op te knappen.

Peter Boks, directeur van het Vlaardingse bedrijf Saybolt dat in opdracht van de VN in Irak de exportvolumes controleert, wijst op de beperkingen. „Meer olie op de markt betekent dat de prijs nog verder kan dalen, tenzij er een heel strenge winter komt. Want de olievoorraden zijn nog steeds groot en de wereldproductie is momenteel nog iets hoger dan de vraag. Je hebt eigenlijk een gecoördineerde actie nodig om dat probleem aan te pakken."

Boks benadrukt ook dat de export niet van vandaag op morgen snel kan toenemen, omdat er eerst geïnvesteerd moet worden in herstel en verbetering van productie-installaties en transportsystemen. Daarvoor liggen voldoende aanvragen voor geld bij de Verenigde Naties klaar. In Irak bestaat een grote behoefte aan reserve-onderdelen voor de olie-installaties.

De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken Thomas Pickering erkende dinsdag dat Irak de laatste maanden veel minder voedsel en medicijnen heeft kunnen kopen, ondanks de gestegen olie-export. Maar tegelijk gaf hij de Iraakse overheid de schuld dat haar bevolking zo moet lijden. „Zij hebben niet tot het toegestane maximum van het lopende VN-programma goederen geïmporteerd, of ze zijn erg nalatig bij de implementatie."

Saybolt wijst erop dat Irak bij zijn huidige niveau van olie-export (1,7 miljoen vaten per dag) „bijna" het inkomstenniveau zou bereiken dat de VN voor een goede voedselvoorziening nodig acht, bij een opbrengst van 16 dollar per vat olie. Die prijs ontving het land eind 1996 nog, bij het begin van het VN-programma. De VN stelden dat niveau afgelopen zomer vast op 5,2 miljard dollar per halfjaar. Maar daarna daalde de prijs tot ruim 9 dollar per vat. De doelstelling van 5,2 miljard dollar per halfjaar bleek niet haalbaar en moest in oktober worden verlaagd tot 3,3 miljard, waarvan 2,1 miljard voor het humanitaire programma. Intussen is de olieprijs nog verder gedaald.

De enige meevaller is nu dat tijdens Desert Fox geen olievelden en exportinstallaties zijn beschadigd, waardoor de oliestroom kan doorgaan. Alleen werd als straf voor de Iraakse smokkel van dieselolie en kerosine een raffinaderij bij Basra gebombardeerd. Op vrij grote schaal zijn de afgelopen jaren buiten de VN-controle om brandstoffen met tankauto's en kleine vrachtschepen naar de buurlanden gebracht en verkocht. De opbrengsten gingen rechtstreeks naar het regime in Bagdad.

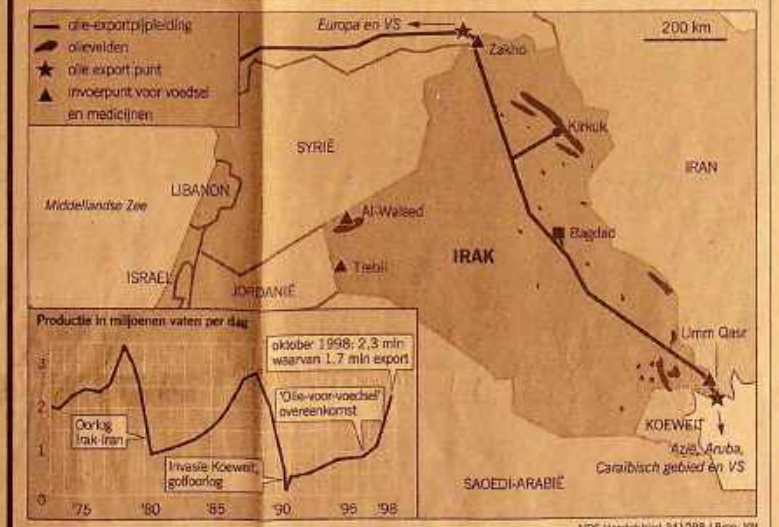
Begin dit jaar onderzocht Saybolt op verzoek van de VN welke reserve-onderdelen Irak nodig heeft om zijn olie-industrie die in „lamentabele" staat verkeert, weer een beetje op te knappen om de legale export op te voeren. Eind maart rapporteerde het bedrijf aan secretaris-generaal Kofi Annan dat daarvoor ten minste 300 miljoen dollar nodig was, als een eerste stap. In een nieuwe resolutie van de Veiligheidsraad werd toegestaan om dat geld uit de exportopbrengsten vrij te maken, maar tot nu toe is dat slechts mondjesmaat gebeurd. Eind oktober stelde de secretaris-generaal vast dat pas voor 89 miljoen dollar aan bestellingen was goedgekeurd. Volgens VN-bronnen blokkeren de Amerikanen goedkeuring van sommige uitgaven. Vooral zijn ze gekant tegen aanvragen voor verbetering van de raffinage en binnenlandse brandstofvoorziening, omdat ze vrezen dat de smokkel daarmee in de hand wordt gewerkt.

Wel zijn lekkende pijpleidingen en een aantal pompinstallaties gerepareerd, waardoor de oliestroom via de grote exportleidingen naar Turkije en naar de Golf haar weg naar de markt kan vinden. Maar voor een deugdelijke aanpak die een flinke verruiming van de olieproductie mogelijk maakt, waarbij ook rekening wordt gehouden met de milieubescherming is volgens het rapport van Saybolt veel meer geld nodig dan de 300 miljoen dollar aan noodingrepen.

Saddam Hussein heeft nu de kans om die middelen voor zijn land en volk binnen te halen, maar alleen als hij alle VN-resoluties voor de ontmanteling van zijn wapenprogramma naleeft. Want eerder worden de economische sancties van de VN tegen Irak niet opgeheven. De olie-voor-voedsel overeenkomst hangt met die sancties samen: een uitzondering wordt gemaakt voor humanitaire doeleinden.

Dinsdag liet het Witte Huis weten dat de VS desnoods hun vetorecht zullen hanteren om opheffing van de sancties tegen te houden. De bereidheid van de meeste lidstaten om de olie-voor-voedsel overeenkomst te verruimen zal niet groot zijn als Saddam zijn medewerking blijft weigeren.

Olie-voor-voedselprogramma van Irak



NRC Handelsblad 241298 / Bron: VN

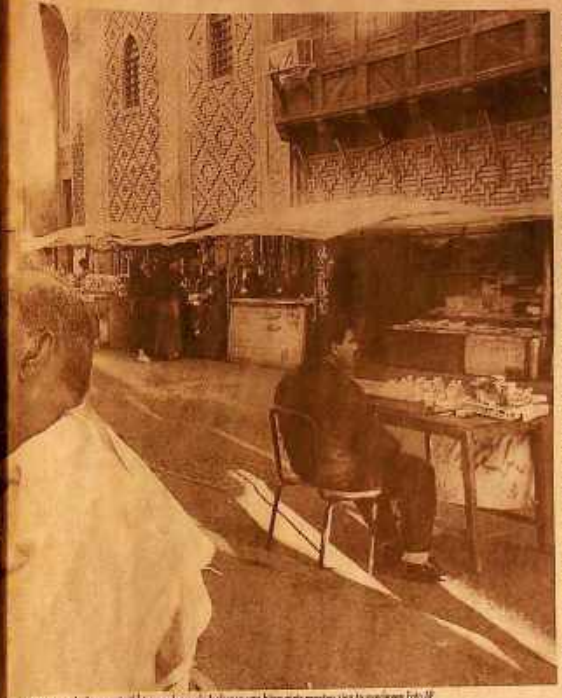
Sancties maken het leven van alledag in Irak tot een lijdensweg

Elke dag nieuwe martelaren

Bernard Bouwman

Het Westen hoopte dat de internationale sancties tegen Irak het regime van president Saddam Hussein op de knieën zouden brengen. Nu blijkt dat Saddam de sancties gebruikt om de onvrede van het volk van zijn eigen regime af te leiden. Met de





Straathandel en dierenleed in het centrum van Bagdad, waar de Abdel Khadir Al-Geylani moskee. De sancties van de Verenigde Naties hebben het economische leven ontwricht, waardoor veel Irakezen van bijna niets moeten zien te overleven Foto AP

Ze is erg populair bij het Iraakse regime: omdat ze zo aansprekend over haar leiden kan vertellen. Ze noemt zich *Om Ashiba* ("geen naam") want sinds dinsdag 13 februari 1991 heeft ze zoiets meer gehoord". Toen werd de schuilkelder in El Amriyah bij de Iraakse hoofdstad Bagdad getroffen door twee Amerikaanse raketten. De schuilkelder bied, zeggen de Amerikanen later, twee functies: een van de hoofdkwartieren van de Ba'ath-partij was er gevestigd en een aantal vertrouwelingen van Saddam Hussein had er zijn toevlucht gezocht. Meer dan duizend mensen vonden de dood, vertelt *Om*, onder wie haar zoon en dochter. Beseft iemand in Nederland hoe Irak lijdt? Bijna mechanisch grijpt ze naar haar hals en laat een medaillon met een afbeelding van de twee kinderen zien. Voor de aanval op de schuilkelder hadden de Amerikanen twee speciale raketten ontwikkeld, zegt *Om*. De eerste slaag een gat in het dak van de schuilkelder. De tweede, zo'n vijf minuten later, zorgde voor zo'n grote hitteontwikkeling dat de mensen in de schuilkelder levend werden verbrand. Kijk maar naar boven, zegt *Om*.

De derde rij van de stapelbedden stond zo dicht bij het plafond dat de kinderen die er sliepen, het dak van de schuilkelder te zien gemaakt. Kijk maar goed, zegt *Om*, dan zie je misschien nog een tand of ten zwart haar in het plafond. Kijk, kijk dan, dan kun je zien hoe de Verenigde Staten van het onschuldige Irak een volk van martelaren hebben gemaakt. Als Bush (de Amerikaanse president ten tijde van de Golfoorlog, red.) ooit in deze schuilkelder komt, zegt ze, stopt ze hem in een grote pot met olie en zal ze hem levend verbranden, juist zoals met haar kinderen is gebeurd.

Bij de deur van de schuilkelder draait ze zich om en kijkt me aandringend aan. „God wilde dat mijn zoon en dochter bij hem zouden komen. Zij hebben gelijk; maar hun leed valt je niet bij dat van het Iraakse volk van nu. Want Clinton is net zo'n grote criminoel als Bush. Elke dag sterft het Iraakse volk een klein beetje meer door de internationale sancties tegen Irak. Nieuwe martelaren, elke dag weer." Tenslotte kijkt ze me na als mijn auto wegrijdt, haar hand nog steeds op het medaillon.

Een volk van martelaren — dat is het beeld dat het regime van president Saddam Hussein aan het eigen volk wil blijven. „Saddam heeft de internationale sancties voor zijn eigen doeleinden gebruikt", zegt een Irakees die in ballingschap in Jordanië leeft en daar vrijuit durft te spreken. „De bedoeling van het Westen was om het leven in Irak door

In de Alwiyah-kliniek opereert dr. Bashir, één van de lijfartsen van Saddam. Volgens velen in Bagdad loopt er een speciale telefoonlijn tussen de kliniek en de paleizen van Saddam, zodat de dokter onmiddellijk bereikt kan worden als de president hem nodig zou hebben. Een operatie kost hier gemiddeld een half miljoen dinar, ongeveer twintig keer het jaarsalaris van de gemiddelde Irakees. Bashir opereert naar eigen zeggen vooral Iraakse soldaten die in de vele oorlogen die het land heeft gevoerd, verminkt werden, maar ook gewone mensen die een andere neus willen. Ook liposuctie is mogelijk. Vindt Bashir het niet treurig dat rijke Irakezen vet weg laten zuigen terwijl de armen niet voldoende voedsel hebben om hun maag te vullen? Betwat gegeerd kijkt de in het Verenigd Koninkrijk opgeleide dokter voor zich uit. Volgens hem bedraagt het aantal cosmetische operaties niet meer dan vijf procent van het totale aantal dat hij uitvoert, maar een medewerker van zijn kliniek spreekt dat tegen. „In de winter valt het nog wel mee, maar 's zomers zijn er dagen dat de dokter de ene na de andere neus afwerkt."

Eeuwig excuus

De grote wereld tegen het kleine, maar moedige Irak — voor het regime in Bagdad zijn de sancties een goede manier om de aandacht van het eigen falen af te leiden. Want vaststaat dat het regime eigenlijk helemaal niet staat te popelen om een einde te maken aan de sancties. „Want dan is het eeuwige excuus van het embargo niet meer goldig", zegt een balling in Jordanië, „en zullen steeds meer Irakezen het regime van Saddam Hussein ter discussie stellen."

Feit is dat het regime veel meer zou kunnen doen om het lijden van de bevolking te verzachten, als het dat zou willen. Het centrale Saddam-ziekenhuis voor kinderen in Bagdad is voor het regime één van de iconen van het leed dat de boitenwereld Irak heeft aangedaan. Dr. Rad Al-Janabi leidt bezoekers graag rond over de zalen, die vol liggen met duidelijk ondervoede en veelal huilende kinderen. Dekens liggen er niet op de bedden, alleen vuile kussens. Verpleegsters zijn er nauwelijks, de kinderen worden verzorgd door familieleden.

Voor een salaris van zo'n zesduizend Iraakse dinar (ongeveer acht guldens) werkt Al-Janabi hier zo'n zestig uur per week. „In 1989 (vóór de Golfoorlog en de sancties, red.) stierf er hier gemiddeld één patiënt per 48 uur. Nu verliezen we er ongeveer twintig per week. Van alle kinderen in Irak is ongeveer eenderde ondervoed", zegt de dokter, „en daardoor is hun weerstand verzwakt. Voeg daarbij dat we uiterst weinig medicijnen hebben en je begrijpt dat het sterftecijfer hier zo hoog oploopt. En dat allemaal door de sancties."



bevolking tegen Saddam in opstand zou komen. Natuurlijk haten de Irakezen Saddam, maar ze haten de sancties nog veel meer. En dus hoorden ze het Westen verantwoordelijk voor de ellende in Irak, en pas in de tweede plaats Saddam. Zo gebruikt Saddam de sancties om de ontevredenheid van zijn eigen regime af te leiden."

De propagandamachine in Bagdad speelt handig in op de wonde die er bij veel Irakezen over de sancties bestaat. Een tekort aan medicijnen? Schuld van de barbaarse imperialisten in Washington. Die staan het Irak niemers niet toe om medicijnen te importeren, omdat ze het liefst zien dat het hele Iraakse volk het hoofd legt. Vuil drinkwater? Door de sancties heeft Irak niet voldoende onderdelen meer om het water uit de Tigris te zuiveren. Blijft het vuil op de straten liggen? Door de aanhoudende sancties is de gemeentereiniging zo verzwakt dat ze haar werk niet meer goed kan doen.

In de straten van Bagdad vijlt de spoeg van acht jaar sancties goed te zien. De meeste auto's, zowel luxe sloefs als personenauto's, hebben geen ruitenwissers meer, zodat de chauffeur bij elke plas waar hij doorheen rijdt, uit moet stappen om de voorruit schoon te poetsen. Hotels hebben zo weinig services, dat de room service vijf minuten na de bestelling weer voor de deur staat om de glazen op te halen. Het drinkwater is immobiele en onzuiver, dat wie het kan betalen, alleen nog maar mineraalwater koopt. Consumptie van ijs leidt door het vuile drinkwater en de vele stroomstoringen waardoor bacteriën vrij spel krijgen vrijwel zeker tot voedselvergiftiging.

Alleen de veiligheidspolitie werkt nog op volle toeren. De Iraakse ambassade in Jordanië kent maar een uitzonderlijk aantal visa aan journalisten toe, omdat iedereen goed in de gaten gehouden moet worden. Elke journalist die in Irak komt, krijgt een minder toegewijzen, die geen seconde van zijn zijde mag wijken. „Vijf minuten nadat je de grens met Jordanië over bent ligt er al een fax in Bagdad: dat ja er aankomt", vertelt een Irakees die het systeem van binnen uit kent. Elke achtiend vraagt mijn minder nadrukkelijk wat ik die avond tevoren in mijn hotel heb gedaan. „Voor de zekerheid", zegt de Irakees, „want je hotelkamer bevat van de afluisterapparatuur. Dus ze wisten het toch al."

Embargo

Het embargo tegen Irak werd ingesteld in 1990 toen het Koeweit bezette. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is pas bereid om het op te heffen als Irak aan alle eisen van de verkennerorganisatie voldoet. Tot die tijd mag Irak alleen een beperkte hoeveelheid olie exporteren, te ruil voor voedsel en medicijnen. Een van de eisen waaraan Bagdad moet voldoen, is dat het de VN-inspectieteam van de Verenigde Naties deze week neemt de internationale spanning rond Irak nu opnieuw toe.



Irakese vrouwen in Bagdad, wachtend op voedsel. Veel arme Irakezen lijden door de sancties aan ondervoeding. foto AP.

er van moet overtuigen dat het zich van alle chemische en biologische massavernietigingswapens heeft ontdaan. In haar rapporten aan de Veiligheidsraad onderstreept UNSCOM, de commissie die op de ontwapening moet toezien, echter keer op keer dat het regime in Bagdad nog grote hoeveelheden wapens verborgen houdt. Onzin, vinden de Irakezen, een voorwendsel van de Amerikanen om Bagdad te straffen.

Elke avond laat de staatstelevisie — onderbroken door twee uur stroomuitval — opnieuw zien wat voor veilige plannen de Verenigde Staten met Irak hebben. Maar gelukkig, onderstreept de televisie, is daar de Hoop van de Natie, Saddam Hussein, die er wel voor zal zorgen dat Washington uiteindelijk op zijn neus zal kijken. „Saddam, alle jij roept is ons antwoord duidelijk", zingt elke avond een groep Irakezen met machinegeweren in hun hand. Dat de sancties een voorgeschiedenis hebben, wordt door aanhangers van het regime van tafel geveegd. „Ach, die bezetting van Koeweit was maar een voorwendsel om Irak te straffen", zegt Khudeir Ad-Dulaimi, hoofdredacteur van de Engelstalige regeringskrant *The Baghdad Observer*. „Het gaat er om dat de Verenigde Staten — samen met de zionisten, in Israël — de hele wereld willen regeren. En daar heeft Saddam Hussein zich tegen gezegd. En dat kunnen de Amerikanen niet accepteren. En dus lijden we, elke dag weer. Maar we lijden voor onze overtuiging, en daarom kunnen we het dragen."

Liegen — het woord lijkt de gemiddelde Irakees wel op de tong getrand. Iedereen in Irak heeft inmiddels wel een of verscheidene familieleden verloren die wellicht gered hadden kunnen worden als er geen sancties waren geweest. „Mijn vader kreeg in februari een hartaanval en was meteen dood. We wisten al langere tijd dat hij ziek was, maar we hadden geen medicijnen om hem te behandelen", zegt Narmeen El-Mufti van de regeringskrant Al Jumhouriya. „Begrijp je nu wat ik bedoel als ik zeg dat ik de Amerikanen haat?"

Het leven is door de sancties zo duur geworden dat veel Irakezen een tweede of zelfs derde baan er bij moeten nemen om de eindjes aan elkaar te knopen. Het gemiddelde salaris in Irak bedraagt zo'n drieduizend dinar per maand. Voor de Golfoorlog was dat een paar duizend gulden, maar de koers van de dinar is inmiddels zo gedaald dat drieduizend dinar niet meer is dan vier gulden. Voor die drieduizend dinar kun je net een kilo vlees kopen, of tien kilo rijst, of vijf tubes tandpasta. Zelfs kleinpijnis is onmiddellijk een financieel probleem. „Ik krijg voor klanten", vertelt een tandarts in Bagdad, „die pas komen als ze de pijn echt niet meer kunnen harden. Met een dikke wang beginnen ze dan te praten over een afbetalingsregeling. Want als ze mij in één keer betalen, hebben ze geen geld meer om een te kopen."

Irakezen in Jordanië voelen hoe de mensen in Irak zich steeds meer wegzakken in apathie. „Ze denken alleen nog maar aan de dag van *morgen*", vertelt een van hen. Irakezen hebben zich vaak echt niet iets politiek bemoeid, maar nu doen ze dat al helemaal niet meer. En zo hebben de sancties Saddam in de kaart gespeeld. De Amerikanen hopen misschien dat de elleide de mensen naar de wapens doet grijpen, maar in feite gebeurt het omgekeerde. Iedereen leeft in zijn eigen wereldje, en alles wat daarbuiten staat, laat hem koud. Het zal de gemiddelde Irakees een worst wezen of zijn veel paleizen Saddam heeft, zolang hij zelf morgen maar te eten heeft."

Nachtclubs

Ook op een andere manier hebben de sancties gefaald: de elite rond het regime is er niet door getroffen. Voor de rijken is het nog steeds feest in Bagdad. Een kleine groep heeft de sancties zelfs gebruikt om een nog grotere fortuin op te bouwen. Als illegaal voorbeeld geldt Uday, de oudste zoon van de president, die miljoenen heeft verdiend aan de illegale import van sigaretten. Maar ook mindere goden hebben zich niet onbetuigd gelaten. Want het leven is inmiddels zo duur in Bagdad, dat niemand meer van welke prijsverhoging dan ook opkijkt. En zo kan elke slimme zakenman met goede contacten met het regime een extra winstmarge op zijn producten leggen en zo profiteren van het 'lijden van het Iraakse volk' dat elke avond zo breed door de staatstelevisie wordt uitgemeten. Op donderdagavond verzamelt de elite zich in chique restaurants als Chammerjan. In het kader van de versobering en de toenemende ordinatie op de islam heeft het regime enige tijd geleden alle nachtclubs laten sluiten. Maar in Chammerjan wordt er tot één uur 's nachts flink gefeest, en op geld wordt niet gekeken. Een groep van zeven gasten, met onder anderen een hoge ambtenaar van het ministerie van Informatie, geeft in één uur tijd 33.000 dinar uit — acht keer het maandsalaris van een dokter in een staatsziekenhuis. Ondanks de versobering en islamisering laat het gezelschap zich de alcohol goed smaken. Elke keer als de kelner koffie of water serveert schiet de hand van de gasten (meestal bekleed met een duur Avalon-horloge) onder tafel en krijgt de drank een scheut alcohol toegevoegd. De stemming stijgt al snel maar grote hoogtes. Als een zangeres uit Basra het toneel betrijdt en hypnotiserende muziek uit Zuid-Irak ten gehore brengt, is de zaal niet meer te houden. „Wat een lekker lijf", fluistert één van de aanwezigen naast mij. Een vreuw loopt langzaam op de zangeres toe en gooit een stapel bankbiljetten van 250 dinar in de lucht. De aanwezigen joelen als de biljetten langzaam neerfladderen op het toneel.

Voor de gezondheidszorg is deze elite niet ongevoelig op de vuile en verwaarloosde publieke ziekenhuizen waar de meeste Irakezen zo over klagen. Als de nood echt aan de man komt, springen ze in hun Mercedes en zoeven naar hun tweede villa in de Jordaanse hoofdstad, Amman, om zich daar door een privé-arts te laten behandelen. Maar ook in Bagdad zelf zijn er voldoende klinieken die aan hun hoge eisen voldoen. Neem de Alwiyah-kliniek. Hier heeft een patiënt zijn kamer niet met vijfendertig anderen te delen, zoals in alle openbare Saddam-ziekenhuizen, maar wordt hij heerlijk verwend.

Een kleine elite heeft de sancties gebruikt om een nog grotere fortuin op te bouwen

triënt tot van de jonge leukemiepatiëntjes. Tussen 1978 en 1991 waren er driehonderd gevallen van leukemie in Irak. „Maar de Amerikanen gebruikten radioactief materiaal in de Golfoorlog en daarom is er nu sprake van een leukemie-explosie. Vanaf 1991 tot nu zijn er 833 gevallen vastgesteld." De doktoren in het Saddam-ziekenhuis kunnen bijna niets voor ze doen. „In het Westen wordt leukemie als een behandelbare ziekte beschouwd, maar hier hebben we nog niet eens voldoende zakken om bloed in te bewaren. Om over de medicijnen voor een chemokuur maar te zwijgen."

Maar ligt dat gebrek aan medicijnen alleen aan de sancties? Eerst wil de dokter niets zeggen over de stickers van ECHO, de humanitaire hulpverleningsorganisatie van de Europese Unie, die in het ziekenhuis hangen. Pas na enig aandringen geeft hij toe dat de Europese Unie tot voor enige tijd terug humanitaire hulp aan het ziekenhuis gaf. „Maar onze regering heeft besloten dat wij een rijk land zijn en daarom geen humanitaire bijstand nodig hebben. En dus mogen we de hulp niet meer aannemen." Maar hadden er dan kinderen die nu sterven, door Europese medicijnen gered kunnen worden? De dokter zwijgt. En is het niet zo dat de Verenigde Naties hebben bepaald dat Saddam zoveel medicijnen mag kopen als hij wil in het buitenland? Zou het misschien helpen als de president één van zijn tachtig paleizen verkocht en de opbrengst besteedde aan medicijnen? Zodra de naam van de president valt, trekt de arts wil weg. „Ik ben een dokter en heb tot taak levens te redden. Over de politiek doe ik geen uitspraken." Dan lacht hij: „Waarom wist het Nederlandse voetbalelftal nooit terwijl jullie toch zo goed spelen?"

Slechts weinigen in Irak durven te twijfelen aan de officiële versie van het nationale leed. Want twijfel aan de wijsheid van de Hoop van de Natie, Saddam Hussein, betekent een vrijwel zekere dood. De geheime dienst is nog steeds overal aanwezig en de minste afwijking van de officiële lijn wordt onmiddellijk bestraft. Berucht is de Abu Ghraib-gevangenis bij Bagdad. Zelfs een Jordaanse chauffeur rilt van afschuw als hij de gevangenis links van zijn auto ziet liggen. Veel opposanten van het regime komen hier binnen, vrijwel niemand komt er zoiid meer uit.

De echte tragedie van Irak is, zegt een intellectueel in Bagdad, dat de sancties en het regime samenwerken om de Iraakse bevolking te vermoorden. „Door de sancties hebben we niets meer te eten, door het regime kunnen we niet zeggen wat we denken. Zo zijn we beesten geworden, omdat alle menselijke ons is afgepakt. Soms loop ik op straat en zie ik alleen nog maar kleren. Alleen kleren, want de mensen zijn verdwenen. Dat is het ware leed van Irak: er zijn geen mensen meer."

Natuurlijk haten de Irakezen Saddam, maar ze haten de sancties nog veel meer

Elite van Irak gaat door met feesten

Door onze redacteur
BERNARD BOUWMAN

BAGDAD, 12 DEC. Niet iedereen in Irak lijdt onder de internationale sancties die de Verenigde Naties in 1990 hebben ingesteld na de Iraakse bezetting van Koeweit. Een kleine elite heeft het handelsembargo zelfs gebruikt om een fortuin op te bouwen. Als lichtend voorbeeld geldt Saddams oudste zoon, Uday, die miljoenen heeft verdiend aan de illegale import van sigaretten. Maar ook mindere goden hebben de sancties tot hun voordeel aangewend. Want het leven is inmiddels zo duur in Bagdad, dat niemand meer van welke prijs dan ook opkijkt. En dus kan iedere slimme zakenman nog een extra winstmarge leggen op zijn producten en zo profiteren van het 'lijden van het Iraakse volk' dat elke avond breed op de staatstelevisie wordt uitgemeten.

Op donderdagavond verzamelt de elite zich in chique restaurants als Chanmerjan. In het kader van de versobering en de toenemende oriëntatie op de islam verbood de regering enige tijd geleden alle nachtclubs. Maar in Chanmerjan wordt tot een uur 's nachts flink feestgevierd, en op geld wordt niet gekeken. Een groep van zeven gasten, onder wie een hoge ambtenaar van het ministerie van informatie, geeft in één uur tijd 33.000 dinar uit — acht keer het maandsalaris van een dokter in een staatsziekenhuis. De versobering en de islamisering weerhoudt de gasten er niet van grote hoeveelheden alcohol te nuttigen. De drank staat in kleine flessen onder tafel.

Door de drank stijgt de stemming snel naar grote hoogten. Als een zangeres uit Basra het toneel beklimt en de hypnotiserende muziek uit Zuid-Irak ten gehore brengt, is de zaal niet meer te houden. „Wat een lekker lijf", fluistert een aanwezige. Een vrouw loopt naar de zangeres toe en gooit een stapel biljetten van 250 dinar naar haar toe. De aanwezigen joelen als het geld langzaam neerfladdert op het podium.

• NIEUWE MARTELAREN: pagina 35, Zaterdags Bijvoegsel

"DE EXPEDITIE"

Op zaterdag 19 juni van 14.30 tot 17.00 uur

vertelt

KATHY BERGEN

over haar ervaringen in IRAK.

Kathy is nu voor een bezoek van twee weken in Irak en komt er bijna rechtstreeks vandaan.

Zij is in Irak om voor de internationale Quaker vredesorganisatie te bekijken hoe de situatie is en om te onderzoeken welke projecten in het programma opgenomen kunnen worden. Zij heeft daarbij veel persoonlijke contacten.

Kathy is een goede vriendin van ons. We hebben haar in 1985 in Jerusalem leren kennen waar zij jaren lang voor de doopsgezinde hulporganisatie (MCC) werkte ter ondersteuning van Palestijnen en aan joods- moslim-christelijke contacten.

We nodigen u hartelijk uit om naar haar verhaal te komen luisteren.

Kathy spreekt engels. De lezing wordt niet vertaald. Vragen kunnen in het nederlands gesteld worden. De lezing vindt plaats op onderstaand adres. Het is prettig als u laat weten dat u komt. Met vriendelijke groeten,

Abel Hertzberger
Magda van der Ende

<u>VERZOEK:</u> Wij weten niet goed wie zich op dit moment met Irak bezighoudt. Daarom vragen we u deze uitnodiging door te geven aan mensen met een specifieke belangstelling voor Irak.

"DE EXPEDITIE"Vof Schimmelpenninckkade 30 3813 AE Amersfoort
tel. 033-753001 Postbank 6037758 KvK 33011

Dear Hans:

Yes, we are arranging a workshop at the Hague on sanctions. The exact program is not worked out yet, but the general approach will be "targeted or 'smart' sanctions as an alternative to general trade sanctions." In other words, we won't focus solely or even significantly on Iraq, but rather will attempt to look beyond and apply the appropriate lessons: that sanctions shoud never be used as a purely punitive instrument and should never be directed at innocent children and other vulnerable populations. If sanctions are to be used they should be directed at finances, arms, travel, political participation, etc. This is a theme we are developing now with UN officials and others.

It might also be useful to have another workshop at Hague specifically on Iraq and the need to lift sanctions. I would be happy to participate in such a session, but we will not be able to take responsibility for organizing it. Too many other things going on.

I attach here a recent article on the Iraq sanctions (that I think is being published by the San Francisco Chronicle). Also, you can learn more about our sanctions research at our web site: www.fourthfreedom.org

David Cortright

A New Policy Toward Iraq

by David Cortright

U.S. policy toward Iraq is in drastic need of overhaul. We stumble from crisis to crisis and seem to face only grim choices: threatening military strikes that could kill thousands of civilians, or maintaining comprehensive sanctions that perpetuate the suffering and death of children. We need better, less costly options.
Coercive pressure should be maintained on Iraq until it complies fully with UN weapons inspections, but this can be done without punishing the innocent or threatening massive air attack. A smarter, more humane strategy would be to ease sanctions on civilian goods and focus instead on targeted sanctions against weapons and military-related technology.

Prolonging comprehensive trade sanctions will not resolve the crisis but will only bring continued hardship to the most vulnerable. Secretary General Kofi Annan reports that one-third of Iraqi children are malnourished. Hundreds of thousands of Iraqis under the age of five have died prematurely during the sanctions crisis, according to UN and private studies. To say that Saddam Hussein is culpable for this disaster, while true, does not absolve the United Nations of responsibility. A policy that leads to the death of children is morally unacceptable. It is also politically indefensible and has caused a steady erosion of support for U.S. policy, especially in the Islamic world.

Civilian trade sanctions should be eased on purely humanitarian grounds, but such action could also be offered as an incentive to encourage Iraqi cooperation, and in recognition of the partial progress achieved by weapons inspectors. The UN Special Commission reports that most of Iraq's nuclear weapons and ballistic missile capabilities have been neutralized, and that considerable stocks of chemical weapons have also been destroyed. While many uncertainties remain, especially in the biological area, substantial progress has been achieved. Acknowledging this progress with an easing of civilian sanctions would not significantly reduce UN leverage over Iraq, and it just might work as an inducement for compliance.

If Baghdad does not cooperate, the arms embargo can be maintained and strengthened. The current sanctions have been quite effective as instruments of containment, preventing imports of weapons, spare parts, and military equipment. The Iraqi armed forces suffer from "decaying, obsolete, or obsolescent major weapons," according to a report from the Center for Strategic and International Studies. Sanctions have constrained Baghdad's ability to rebuild its war machine after the heavy losses sustained during the Gulf War. As a result, Iraq's capacity for aggression has been diminished, and its ability to deliver chemical or biological weapons beyond its borders has been reduced.

Focusing on a strictly enforced arms embargo would target UN pressure where it is needed most, on Iraq's potential for aggression. Within the Security Council the United States and Great Britain could propose a bargain to France, Russia, and China: we will accept an easing of civilian trade sanctions if you will support and enforce a strengthened arms embargo. The UN Special Commission could be given the additional task of monitoring Iraq's borders and transit points and guaranteeing that nothing of military value gets into the country.

An effective means of enforcing the arms and technology embargo might be to retain the financial capture mechanism being utilized as part of the oil-for-food relief program. Revenues from permitted oil sales are now deposited in a UN bank account, with the funds used only for UN-approved humanitarian purchases. Under the proposed new strategy, Iraqi oil revenues would continue to be deposited in the UN account, but the range of allowable imports would be expanded to include all non-military civilian goods. Monitoring would be complicated and difficult, but if even half the effort now devoted to military preparation were concentrated instead on embargo enforcement, success could be assured.

Focusing on a strictly enforced arms embargo would avoid the inhumane use of punitive sanctions, while retaining effective restrictions on Iraq's military potential. Easing civilian sanctions while maintaining the arms embargo would enable the United States to seize the moral high ground. No longer could Saddam Hussein blame Washington for the suffering of the Iraqi people or the consequences of his own misrule. International pressure could be maintained until Iraq complies fully with the UN disarmament mandate.

Our 95

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY & INTERNATIONAL LAW

Hans Köchler

JUST WORLD TRUST
(JUST)

Just World Trust (JUST)
P. O. Box 448
10760 Penang, Malaysia
Tel: 604-656 5157
Fax: 604-656 3990

© Just World Trust 1995
First print October 1995

ISBN: 983-9861-03-4

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of Just World Trust.

Printed by
Vinlin Press Sdn. Bhd.
No. 56, Jalan Radin Anum 1,
Bandar Baru Seri Petaling, Kuala Lumpur

Preface

Professor Hans Köchler's *The United Nations Sanctions Policy and International Law* is one of the few studies of its kind available to the non-specialist, non-academic general public.

First published by the International Progress Organisation (IPO) in the German language in 1994, Dr. Köchler's erudite work is full of important insights. Dr. Köchler shows that comprehensive UN economic sanctions violate ethical principles. "In the first place", he says, "coercive measures like comprehensive economic sanctions represent a form of collective punishment and thus do not comply with the ethical principle of individual responsibility i.e. with the ability to attribute behaviour to an individual."

Sanctions are unethical for yet another reason. Since they cause immense sufferings to entire populations — so tragically demonstrated in the case of Iraq — they cannot be "ethically justifiable" — especially when "the sacrifice of a whole people" is "for the sake of the strategic interests of a superpower or of a coalition of states (as may be formed within the Security Council)". In Köchler's view, this more than anything else, underscores the immorality of UN imposed sanctions. They have become a weapon of dominance in the arsenal of the powerful.

If economic sanctions annihilate human lives, Köchler further argues, they cannot be compatible with human rights. They run "counter to many international agreements and conventions". They do not ensure international peace or security.

While it is hard to refute the general thrust of Köchler's thesis, one wonders whether there are certain situations in which sanctions work — or have worked. Was the apartheid regime in Pretoria forced to abandon White racist minority rule because of comprehensive economic sanctions? Or, as some analysts have suggested, was the change in the Pretoria regime induced more by other factors than by sanctions? In this regard, the Japanese scholar-diplomat, Makio Miyagawa, has pointed out that, "even in the few cases where economic sanctions appear to have attained their goals, it is often questionable whether it was the economic sanctions or other measures, or a combination of the economic sanctions and other measures, which

UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

ought ultimate success". (*Do Economic Sanctions Work?* New York, St. Martin's Press, 1992, p. 207).

Whatever the function and impact of economic sanctions, there is no doubt at all that they will be a crucial element in international relations in the coming decades — if the nineties are any indication of what the future holds. In recent years, the United States, the world's largest economy, has, on more than one occasion, threatened to employ economic sanctions against countries such as Japan and China. The US had even contemplated directing specific, limited economic sanctions against the European Union.

As economies become more interdependent, the temptation to use sanctions to ensure the triumph of one's interest, will be greater than ever before. Indeed, for the US and certain other Western states, their relative economic decline would be an added reason for resorting to the sanctions weapon in order to maintain their dominant role within the global system. Through sanctions they will coerce others to comply to their dictates.

It appears that in an era where 'economism' is the prevailing global ideology, sanctions may well replace war as the effective instrument for subjugation. In fact, dominant Western powers may prefer the former since the latter means getting killed in battle and coming home in a body bag. Since the West dreads body bags — and yet wants to perpetuate its dominance — it may turn more and more to sanctions as the desirable option.

If we locate Köchler's study within this broader framework of sanctions — that is, sanctions in bilateral relations and sanctions pursued through multilateral fora like the UN Security Council — we will begin to appreciate its real significance. It was because of its significance in unravelling present and future patterns in international power politics that Just World Trust (JUST) has decided to publish *The United Nations Sanctions Policy and International Law*.

September 1995

Chandra Muzaffar
Director
Just World Trust (JUST)

Contents

Preface iii

I Sanctions Viewed in the Light of General Ethical Principles (The Problems Associated with the Utilitarian Approach) 1

II Sanctions Policy within the Normative System of Modern International Law 5
- (i) Concerning the Compatibility of Sanctions with Human Rights as the *jus cogens* of General International Law 10
- (ii) Sanctions Policy with Regard to International Conventions 11
- (iii) Sanctions Policy and International Humanitarian Law 16

III Concerning Collective and Individual Legal Responsibility in Current International Law 19

IV Consequences from the Perspective of Legal Philosophy: Chances for theFurther Humanitarian Development of International Law? 24

Notes 27

Bibliography 40

Annex: International instruments for the legal evaluation of the sanctions policy 46

I Sanctions Viewed in the Light of General Ethical Principles

(The Problems Associated with a Utilitarian Approach)

Article 41 of the United Nations Charter provides for economic and other kinds of non-military measures for maintaining or restoring international peace and security, without using the term sanctions to designate such measures.[1] These coercive measures bind all member states.[2] They are listed in connection with the maintenance of peace in Chapter VII of the Charter[3] and have become familiar to a broad public in the wake of the 1991 Gulf War.[4] The use of economic coercion is a prior step to military force as provided for in articles 42 et seq.[5]. Interestingly, the Charter grants the Security Council a sort of monopoly over definitions in this field; the Security Council decides on its own whether a threat to peace, a breach of peace, or an act of aggression exists.

It remains undisputed that sanctions are permitted by law as specific countermeasures to violations of international law and that, in the event of such a violation, contractual obligations to the "law-breaking" state which otherwise apply are invalidated. The problematic nature of this issue has been thoroughly treated by the International Law Commission of the United Nations under the heading "Legitimate application of a sanction".[6] In Article 30 of the "Draft articles on State responsibility" (1979), the Commission recommended a formulation of this normative priority of sanctions in international law; the revised title of this article reads "Countermeasures in respect of an internationally wrongful act".[7]

Two decisive factors influence the ethical evaluation of such measures: (a) whether the economic sanctions are partial or comprehensive; (b) the special economic circumstances of the country subject to these measures. (The less economic autarky the state has, the greater the impact will be on the living conditions of the affected citizens.[8]) From a legal standpoint, sanctions which represent measures of collective security (multilateral sanc-

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

tions) - in accordance with the provisions of the UN Charter - are to be distinguished from unilateral sanctions. The considerations of the present ethical and legal evaluation are devoted primarily to comprehensive economic sanctions in accordance with the provisions of Chapter VII of the UN Charter.[9]

It is striking that the formulations of the UN Charter provide for coercive measures only in connection with international peace and security. Human rights are doubly disregarded in this context: (a) they are not given as a reason for imposing coercive measures; (b) they are not taken into account as concerns the impact of such measures upon the living conditions - indeed, upon the chances of survival - of the affected people.[10] In the normative logic of the UN Charter - and especially of Chapter VII - peace apparently assumes priority over human rights, as has become especially evident in the sanctions policy of the Security Council since the end of the East-West conflict. As regards (a), the Security Council has admittedly drawn an indirect connection between human rights and its sanctions policy in so far as it views grave and systematic human rights violations as threats to international peace (for instance, in the case of the former *apartheid* policy in South Africa). Often, however, it is left to the discretion of member states - led by considerations of power politics - to judge whether such violations constitute a threat to international peace. (Irrespective of this, grave and systematic human rights offenses in a particular state do not necessarily pose a threat to international peace and security.[11]) As regards (b) - the impact of sanctions upon the living conditions of the people - not even an indirect reference is drawn to human rights in either the UN Charter or in the resolutions practice of the Security Council.[12] A report to the Human Rights Commission of the United Nations publicly criticizes this practice of the Security Council's Sanctions Committee.[13] It is precisely these ethical problems which prove decisive for the evaluation of the legitimacy of the relevant measures and of the normative system of international law which allows for such measures.

Comprehensive economic sanctions which heavily impact upon the life and health of the civilian population need to be analyzed from an ethical standpoint before a normative evaluation of the current practice in international law can be undertaken. Indeed, comprehensive economic sanctions seem to be the "classical" instruments for inducing submission in the power politics of the so-called New World Order[14] - instruments whose permissibility must be critically examined from the standpoint of ethics as well as of international law. It does not of necessity follow that a measure praised as

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

the panacea of power politics fulfills the requirements placed on a legitimate international order.

In the first place, coercive measures like comprehensive economic sanctions represent a form of *collective punishment*[15] and thus do not comply with the ethical principle of individual responsibility, i. e. with the ability to attribute behaviour to an individual. The punishment of people not responsible for political decisions is most akin to a terrorist measure; the aim of such a measure is to influence the government's course of action by deliberately assaulting the civilian population.[16] Purposefully injuring the innocent is, however, an immoral act *per se*, one which cannot be justified by any construction of utilitarian ethics. In accordance with the conception of Thomas Aquinas, inquiring into the *intention* behind a particular decision is of decisive value for an ethical evaluation.[17] In the present context, several conditions govern the moral permissibility of acts which have dubious effects: (a) that the intended final end must be good in itself, (b) that the means towards its realization are morally acceptable; (c) that the anticipated effects, morally dubious though they may be, are not intended as such; and (d) that the goal which is morally good stands in an acceptable relation to the wrong that is effected[18], i.e. that the former is important enough to justify the latter.[19] The problematic nature of this utilitarian context of evaluation is plain to view. Are those who suffer under a certain measure to be viewed sympathetically as the victims of the pursuit of a good intention, or is their suffering to be regarded as the deliberate component of a strategy? This debate seems merely to invite hypocritical casuistry. The outcome for the affected population is one and the same.

A "superficial" difference may only be discerned by an ethics of attitude from the viewpoint of the perpetrator. The latter appeases his conscience with reference to the unintentional but "inevitable" side effects. In the Anglo-Saxon tradition, the so-called "Doctrine of Double Effect" was developed, following a distinction made by Thomas Aquinas.[20] It was designed to help clarify ethical questions that arise when a morally good end can only be reached through inflicting harm upon other people.[21] In the concrete instance of comprehensive economic sanctions in accordance with Chapter VII of the UN Charter, the moral good that is aspired is the maintenance or restoration of international peace; the wrong that is thereby effected is the suffering of the civilian population (including sickness and death as results of the mass suffering that accompanies the breakdown in the distribution of essential commodities). According to Quinn's ethical analysis, it is necessary to take into account the relation which the aspired goal has

...E UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

...o the foreseen wrong that results from it.[22] In this context, Quinn refers to the difference between "terror bombing" and "strategic" bombing in war: in the first instance, the suffering of the civilian population is deliberately intended; in the second, the possibility that the population will suffer is merely tolerated. In the first instance, harm is directly inflicted, in the second case indirectly. (In accordance with the currently valid rules of international humanitarian law, which we will later examine more closely, terror bombings are strictly prohibited, for the civilian population is never allowed to be the direct target in a military conflict.)

Economic sanctions, however, are in line with the first case mentioned above: harm is directly and deliberately inflicted so as to force the government to alter its course of action.

Comprehensive economic sanctions, then - continuing with the comparison above - have the ethical quality of terror bombings: the civilian population is explicitly taken hostage in the framework of a security strategy of power politics. It is self-evident that this kind of political instrumentalization of the human being - as the citizen of a community that is a subject in international law - is not compatible with his or her status as an autonomous subject, i.e. with human dignity.[23] People have a natural right not to be sacrificed for a strategic purpose over whose formulation and realization they exercise no influence. As Quinn says, "They have a right not to be pressed, in apparent violation of their prior rights, into the service of other people's purposes."[24] In the area of ethics, the so-called "Doctrine of Double Effect" secures every person's right to veto "a certain kind of attempt to make the world a better place at his expense."[25] It attacks the purely utilitarian approach (the maximization of usefulness) which, in the case of sanctions, could sacrifice the health and prosperity of a whole people for the sake of the external political purposes of member states in the Security Council or of another state coalition. (This could be clarified case by case in such measures as the sanctions placed against Iraq, Former Yugoslavia, Haiti etc.).

The sacrifice of a whole people for the sake of the strategic interests of a superpower or of a coalition of states (as may be formed within the Security Council) would appear to be in no way ethically justifiable.[26] Assertions to this effect have already been made in connection with the sanctions against South Africa: if there are no general criteria for morally evaluating a particular political strategy, then those who have to bear the primary costs of measures such as sanctions should be able to decide whether they are to be imposed.[27] The general ethical principle guiding the use of sanctions

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

should thus be that consideration be taken of the affected population in the formulation of such measures. Precisely this principle, however, is excluded by the nature of the coercive measures in accordance with Chapter VII of the UN Charter. As American authors have illustrated in an evaluation of the sanctions policy in the wake of the Gulf War, economic sanctions cause the civilian population to be held hostage in its own country.[28] Measures such as those which explicitly intend to harm the population are to be judged as *immoral*,[29] for "one cannot intentionally cripple an economy without intentionally affecting the people whose working and consuming lives are partially constitutive of that economy."[30]

II Sanctions Policy within the Normative System of Modern International Law

When we view sanctions from the standpoint of moral philosophy, we must of necessity inquire into their legitimacy within international law, especially since the current doctrine of international law presupposes that *human rights* constitute the *jus cogens* of general international law.[31] (As above, we will be limiting ourselves here to considering the problem posed by comprehensive economic sanctions - both unilateral and multilateral - since specific sanctions, like those placed on military goods, do not affect the fundamental rights of the citizens as gravely.) The measures of the UN Security Council are also obliged to comply with human rights.[32] As we have discussed elsewhere, human rights form the foundation of validity not only for every state's internal legal system but also for international law.[33] Despite the normative connection between human rights and international

...UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

...aw, a remarkable disparity nevertheless remains between the rules of modern international law conforming with human rights (such as the ban on the use of force in international relations in connection with the abolishing of the traditional *jus ad bellum*) and relics of old international law motivated by the principles of power and national interest. The latter manifest themselves not only in the right to veto exercised by the permanent members of the Security Council; they additionally assert themselves in the provision regarding comprehensive economic sanctions in accordance with Article 41 of the Charter. The "complete interruption of economic relations" which this article mentions without any restrictive clause is fully in line with the tradition of medieval military sieges, i.e. the starvation of the civilian population in the interest of the respective power.[34] The Security Council can impose such sanctions in the event, for instance, of a threat to international peace. The existence of such a threat is determined by the Council itself, resulting in the problem of the arbitrariness of an interpretation motivated by mere power politics.[35] In accordance with the formulations of Article 41, the Security Council is in no way restricted in its power to impose sanctions; it need not justify form and extent of the sanctions.[36] The Charter's phrasing in this context includes no reference to human rights considerations, i.e. to the protection of the civilian population. Indeed, comprehensive sanctions specifically target the latter.

The resolutions practice of the Security Council until now shows that as a last resort - and when in particular the interests of the permanent members so dictate - the Council is not beyond concocting a supposed threat to international peace so as to plausibly impose measures of intervention. (The sanctions against Haiti have been a clear case in point: the USA saw to it that the problems of democracy and human rights in the country's interior were declared a threat to international peace.) Sanctions are used increasingly by the Security Council as a means to discipline "unruly" regimes (or those viewed as such by the USA). *De facto*, however, they share the nature of collective punishment - for the actions of the regime are attributed to the whole population - and above all are viewed in this manner by the population in question. To this extent, economic sanctions prove counterproductive with regard to the proclaimed goal (and in accordance with the Charter, the sole permissible one) of maintaining or restoring peace. Through such sanctions, the resentment of the population is often awakened, for the latter feels unrightfully persecuted. This resentment can easily give way to new conflicts. Measures such as those taken against Iraq - several years after the end of the occupation of Kuwait - betray an underly-

THE UNITED NATIONS SANCTIONS POLICY AND INTERNATIONAL LAW

ing intent of punishment and revenge, regardless of the proclaimed purpose of the resolutions.

In addition, a pronounced *sense of injustice* is awakened in the population of the affected countries in the face of the selective imposition of sanctions. Whereas in one case the occupation of foreign territory is ignored for decades by the Security Council, the same behaviour in another case is punished even years after the occupation has ended. Whereas in one case the most grave human rights offenses and a systematic violation of the basic rules of democracy are not regarded as a threat to international peace (there are innumerable examples to support this claim), in another case, not merely economic but also military measures of intervention are weighed. The interests of the permanent members of the Security Council, involved as they are in power politics, determine the respective measures. One need not wonder that such a "policy of double standards" - the unofficial *credo* of the "New World Order" - produces a sense of injustice within the states subject to it, especially as the fate of the present and future generations is decisively marked by the measures which the Security Council can impose.

In this context, the philosophically-minded person takes note of how the conventional doctrine of international law makes power politics particularly *taboo*. In the Western world, hardly a single expert on international law has seriously dealt with the problematic nature of the human rights offenses caused by the sanctions policy of the Security Council.[37] It is the task of legal philosophy to break the *taboo* placed on power politics by the doctrine of international law and to expose the inconsistencies in the normative logic of the current practice of international law in every instance where such inconsistencies are willfully overseen due to the interests of states acting according to the rules of power politics.[38] This is especially the case as concerns the whole sphere of collective security, which has become the prized playground for the advocates of the "New World Order". "Human rights" and "democracy" are the slogans of their various ideological legitimizations. There is a peculiar contradiction in the current sanctions policy of the United Nations, albeit one that can be explained through the interests of power politics: whereas a violation of human rights can constitute a ground for imposing sanctions (a threat to international peace is asserted)[39], detrimental effects upon human rights as a result of the imposition of sanctions are ignored. On the one hand, the doctrine of "humanitarian intervention" is celebrated as a significant achievement of modern international law;[40] on the other hand, amidst the euphoria over the supposed restrengthening of the United Nations as an instrument of collective

...ly, a rigorous sanctions policy is permitted, one which *de facto* invali...tes the fundamental human rights of the affected population. This contradiction, arising from the use (or abuse) of international law in power politics, practically forces the theoretician to reflect anew on human rights as the foundation of international law.

Even if the opposite impression is made by the formulations of the UN Charter and the resolutions policy of the Security Council, human rights nevertheless constitute the normative foundation of every legal system, and hence of international law as well. International peace should also be defined as a norm from the standpoint of human rights, because a state of war threatens or negates the fundamental human rights (including the right to life). The General Assembly of the United Nations has also explicitly stated this in its *Declaration on the Right of Peoples to Peace*.[41] As with democracy,[42] *peace* should be defined as a *function of human rights*;[43] it is not an end in itself, independent of the individual's right to self-realization.

Similarly, a hierarchical order exists within human rights. Within this order, the right to life assumes primary importance. Rights such as those to health, peace and development can be derived from the right to life.[44] These fundamental human rights, which are also fundamental economic and social rights, are the precondition for the validity of fundamental rights and freedoms in the classical European sense (civil and political rights).[45] The former may hence not be sacrificed for the sake of the latter. This is precisely what occurs, however, when the Security Council imposes comprehensive sanctions for the (pretended) sake of defending human rights or democracy in certain countries ("selected" by the USA - as for instance, Iraq and Haiti). In order to secure the population's political rights, measures are introduced which violate this population's fundamental economic and social rights. This normative contradiction does not further trouble the Security Council, whose real intent is to test the strength of the regime in question by taking the population hostage. The talk of human rights or the maintenance of peace serves merely to veil the true motives of power politics, regardless of whether these be the attempt to overthrow the regime of the country in question (which international law prohibits) or the altering of the regime's policy.

Due to the absence of explicit provisos in the UN Charter with regard to human rights,[46] and in view of the consequences of the comprehensive sanctions policy described above, a general interpretation of the Charter's provisions must be undertaken from the standpoint of international law. Such an interpretation is especially called for in light of the fact that the

Charter's norms do not lie beyond the bounds of international law or stand above the comprehensive normative system of international law. On the one hand, we must inquire into the provisions in Article 41 of the Charter as well as into the measures of implementation and the practice of the Sanctions Committee of the Security Council (1) in view of their compatibility not only with the Charter's human rights goals, but more importantly with the *jus cogens* of general international law. On the other hand (2), we must analyze the sanctions policy with regard to specific instruments of international law, such as conventions and treaties. Finally (3), we must apply by analogy the generally recognized principles of international humanitarian law to the area of sanctions; our central concerns here are the unity and consistency of the normative system in international law, without which the sanctions policy would lose its legitimacy. (The incompatibilities to be analyzed under the second point are valid for the imposition of sanctions in general; in particular, they are valid for the unilateral sanctions policy of the USA, which seems to consider this instrument to be a legitimate means of foreign policy. These incompatibilities are only partially valid for measures in the area of *collective* security, i.e. sanctions imposed by the Security Council, as most of the conventions and declarations we will cite contain provisos with regard to the UN Charter.) On the whole, the standpoint of moral philosophy retains its relevance even in this legal context; the status of the human being as subject along with the fundamental rights he or she thus possesses constitutes our primary concern, one at the heart of every ethical question.

All three elements of our analysis are founded on the principle that the legitimacy of an international legal system is provided only when (a) the central principles of human rights are respected, i.e. when the respective normative provisions are formulated with regard to the universal validity of human rights, and (b) when the same legal principles are valid everywhere. This would prohibit the selectivity of power politics in the application of norms - contrary to the current "policy of double standards" exercised by the Security Council.

If one accepts the fact that comprehensive economic sanctions negate or gravely encroach upon the rights to life, health, etc. of the affected population (the concrete economic factors of the country must be weighed in this context), then the general provisions of Article 41 of the UN Charter need to be interpreted with regard to the entire normative system of international law, and restrictions must accordingly be placed on the Security Council's margin of discretion.

(i) Concerning the Compatibility of Sanctions with Human Rights as the *jus cogens* of General International Law

Sanctions which invalidate the fundamental economic and social rights of the population (and in many cases even the right to life) are - in view of human rights as the *jus cogens* of international law[47] - impermissible.[48] Not even the powers in accordance with Chapter VII of the UN Charter entitle the Security Council to take measures of this sort. The Council must, in fact, in accordance with Article 24 (2) of the Charter, comply with the Purposes and Principles of the United Nations when discharging its duties. One of the United Nations' foremost aims, stated explicitly in Article 1 (3),[49] is that of promoting respect for human rights and fundamental freedoms "for all without distinction".[50] Thus, an "internal" conflict appears to arise between the rules and principles on which the Security Council's actions are based.

Even this body, then, does not stand above the law; the legitimacy of its resolutions is founded on the universally binding norms of international law.[51] The problematic tendency of the Security Council to place itself above the law must be decisively countered. Not even the special responsibility its members have for the maintenance of international peace (Article 24 [1] of the Charter) gives rise to an absolutist right of this kind. Under the auspices of the "New World Order", the verifiable abuse of power which this body has been guilty of since the end of the East-West conflict has been increasingly made taboo. This development is unfortunately abetted by such supreme organs of the United Nations as the International Court of Justice, which indirectly recognized the Security Council's *legal* primacy in an Order relating to the sanctions on Libya.[52] From the perspective of legal philosophy, one cannot accept this Order of the International Court of Justice, dictated as it is by power politics; this would merely grant recognition within international law to the principle of power politics - as expressed in the dictum of the "normative power of the facts" - and thereby undermine any legal certainty with respect to the future validity of international treaties and conventions.

From our point of view, we are forced to conclude the following by analogy as regards the legal evaluation of resolutions adopted by the Security Council: just as the disregard of *jus cogens* in the process of their adoption invalidates international treaties, so should those resolutions adopted by the Security Council and standing contrary to the *jus cogens* of international law also be void. The binding norms in question are those of general international law in accordance with the Vienna Convention on the Law of Treaties of May 23, 1969, which confirms these as "accepted and recognized by the international community of states as a whole" as norms "from which no derogation is permitted" (Article 53).[53] This is precisely the case with the supreme principles of human rights.

(ii) Sanctions Policy with Regard to International Conventions

The comprehensive sanctions policy outlined above furthermore runs counter to many international agreements and conventions, of which only a limited number of examples can be cited in this evaluation.[54] (As with the Declaration of Human Rights and the two International Covenants on Civil and Political Rights and on Economic, Social and Cultural Rights, the respective conventions are - surprisingly - only applicable to a limited extent to the sanctions policy of the Security Council. This clearly documents the fact that, in the framework of the United Nations - due to the circumstances of power politics - no priority is accorded to human rights, the *jus cogens* of international law, a fact which we will demonstrate. From the perspective of the theory of international law we propose, provisos in the specific conventions[55] are highly problematic.[56]) To be considered in this regard are the provisions set out in § 25 (1) of the Universal Declaration of Human Rights (1948)[57] and in §11 (1) of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (in effect since 1976).[58] With reference to comprehensive sanctions (as in the case of the oil and economic embargo against Iraq), §1 (2) of the International Covenant is especially relevant: "In no case may a people be deprived of its own means of subsistence." International law, then, clearly permits no derogation from these provisions under any circumstances.[59] These guarantees for human rights are specifically upheld in Article 1 of the Universal Declaration on the Eradication of Hunger and Malnutrition (1974) by the World Food Conference.[60]

The sanctions policy described above is furthermore contrary to the principles of the United Nations Declaration on Principles of International

...W concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations (General Assembly Resolution 2625 [XXV] of October 24, 1970). With regard to the fundamental principle of non-intervention, the declaration stipulates among other things that "No State may use or encourage the use of economic, political or any other type of measures to coerce another State in order to obtain from it the subordination of the exercise of its sovereign rights and to secure from it advantages of any kind."[61] That which the individual state is expressly prohibited from practicing is, in the name of "collective security", granted to the respective group of states in the Security Council. This is the case despite the fact that the resolutions often serve the interests of the strongest member country and that the sanctions are *de facto* imposed with the intention of destabilizing the internal politics of a country. In a later paragraph, the declaration therefore expressly negates the validity of its own provisions with regard to the measures authorized in accordance with Chapter VII of the Charter.[62] This proviso empties the declaration's respective provisions of any content whatsoever; it does, however, shed light on the true intention, one which is motivated by power politics: to uphold the privileges of the Security Council. The provisions regarded as fundamental for the peaceful coexistence of states are all inapplicable to the Security Council. It is obvious that the permanent members profit the most from such exemptions.

A rigorous sanctions regime has been and continues to be practiced against Iraq by the Security Council; this policy also manifests itself in the unilateral US sanctions against Cuba. Such a policy in effect hinders the affected governments in fulfilling their duties in accordance with the Charter of Economic Rights and Duties of States (Resolution 3281 [XXIX] of the United Nations General Assembly of December 12, 1974).

A sanctions policy of this kind runs counter especially to Article 7 of this charter, which details the responsibility of each state towards promoting the economic and social development of its citizens.[63] Article 32 authoritatively formulates the prohibition of the use of economic measures "to coerce another state in order to obtain from it the subordination of the exercise of its sovereign rights." (This rule was already included in the 1970 Declaration.) But here, too, power politics have stipulated a proviso (in Article 33): no provision of the Charter should be construed as "impairing or derogating from the provisions of the Charter of the United Nations."

In a separate resolution, the United Nations Conference on Trade and Development condemned the application of economic coercion, especially

when the latter is used against developing countries; it furthermore referred to the fact that such measures "do not help to create the climate of peace needed for development." In Resolution 152 (VI) of July 2, 1983, entitled Rejection of Coercive Economic Measures, the conference stipulated that "all developed countries shall refrain from applying trade restrictions, blockades, embargoes and other economic sanctions incompatible with the provisions of the Charter of the United Nations ... against developing countries as a form of political coercion which affects their economic, political and social development." (This resolution and those described below are especially pertinent as concerns the United States, which have made comprehensive, unilateral sanctions one of their foremost foreign policy instruments in their efforts against countries which oppose the hegemonial interests of the USA.)[64] Without a doubt, the collective actions of the "developed" countries under the leadership of the USA against Iraq, Libya and Haiti, and especially the unilateral sanctions imposed by the USA against Cuba, are contrary to the spirit of this resolution. In all of these cases, a threat to international peace, human rights or democracy has been concocted; what is really meant is the refusal of the state in question to subject itself to Western hegemonic strategies.

"Human rights", "rule of law" and "restoration of democracy" merely serve as pretexts for unilateral measures of the USA - with cover generally provided by multilateral resolutions - which aim at destabilizing the regime in question or replacing it with one which bears the US seal of approval.

The General Assembly has repeatedly condemned economic coercion as a means of achieving political goals, most sharply in Resolution 210 (XLVI) of December 20, 1991, entitled "Economic Measures as a Means of Political and Economic Coercion against Developing Countries". Point 3 of this resolution's catalogue of measures requires the industrial nations to reject the use of their superior position as a means of applying economic pressure "with the purpose of inducing changes in the economic, political, commercial and social policies of other countries." This repeated condemnation of such sanctions measures by bodies which - when compared with the Security Council - enjoy a more democratic legitimization reveals one possible reason why the USA refrains from the exclusive imposition of unilateral sanctions and instead increasingly prefers to seek the Security Council's cover (which, in the shifted constellation of world politics, is also easier to come by). This endows the U.S. administration with a kind of legal immunity for its power politics, an immunity which it needs so as to deflate the argument that such measures violate international law.

...ocates of comprehensive economic sanctions ("punitive sanctions") ...only succeed with a line of argument which upholds the primacy of the Security Council if the doctrine of a *jus cogens* with principles binding upon all organs of the United Nations is abandoned and if the Security Council is placed above, i.e. beyond the bounds of the law. This would, however, be tantamount to an "anarchy of sovereignty", the beneficiaries of which would be the member states equipped with the right to veto, and would carry the idea of an "international rule of law" *ad absurdum*. The resolutions practice of the Security Council since the end of the East-West conflict has greatly fostered this kind of development.[65]

By explicitly demanding an exemption with regard to measures in accordance with Article 41 of the UN Charter, a group of United Nations experts - for the benefit of power politics - relativized the various declarations and resolutions which have been passed since the Declaration of 1970 and which condemn measures of economic coercion.[66] This indirectly confirms the full awareness within the United Nations of the problematic nature of the above-mentioned measures in terms of international law, and in particular of the consistency of the normative system as such.

For an evaluation of the coercive economic measures from the standpoint of international law, the Declaration on the Right to Development (Resolution of the General Assembly [XLI] of December 4, 1986) is especially important. Article 1 (1) of the Declaration formulates an inalienable individual and collective human right to development. This right runs counter to coercive economic measures which, as practice proves, often lead to mass suffering. According to this article, "The right to development is an inalienable human right by virtue of which every human person and all peoples are entitled to participate in, contribute to, and enjoy economic, social, cultural and political development, in which all human rights and fundamental freedoms can be fully realized."

After all that we have said up to this point, it should not surprise us that this Declaration, too - under Article 9 (2) - formulates the usual proviso ("Nothing in the present Declaration shall be construed as being contrary to the Purposes and Principles of the United Nations ..."); the reference to these purposes of the United Nations, however, remains in this instance rather vague, as it does not explicitly cite the Charter, not to mention individual provisions therein. All of these exemptions are contrary to human rights, the *jus cogens* of international law. In this context, one may refer to Article 60 (5) of the Vienna Convention on the Law of Treaties. According to this article, provisions which are contained in treaties of a

humanitarian nature and which relate to the protection of the human person may not be invalidated on the basis of other circumstances.[67] This would mean that the provisos contained in the respective conventions completely lose their relevance in regard to the specific humanitarian norms contained in the convention.[68]

The United Nations Conference on Human Rights, in Par. 10 of its final document "Vienna Declaration and Programme of Action" of June 25, 1993, also reasserted the right to development as a "universal and inalienable right and an integral part of fundamental human rights." Article 14 of the Declaration specifically states that poverty inhibits the full realization of human rights.[69] Precisely this situation, however, has been and continues to be created in many countries by the Security Council through its policy of economic sanctions. Even the Vienna Declaration does not omit the usual proviso when, in Article 7, it stipulates that the processes of promoting and protecting human rights should be conducted in conformity with the Purposes and Principles of the UN Charter.

The most precise articulation to date (in the framework of the United Nations) of the problematic nature of the sanctions with regard to human rights problems has been undertaken by the UN Commission on Human Rights in its resolution of March 4, 1994. Article 2 expressly maintains that coercive economic measures prevent the full realization of all human rights, with special reference to children, women and the elderly.[70] Directing our attention to the Universal Declaration of Human Rights, the resolution calls on all states to forbear such practices. It above all refers to (in Article 3) "the right of everyone to a standard of living adequate for their health and well-being, including food and medical care, housing and the necessary social services". Article 4 of the resolution explicitly lists restrictions on trade, blockades, embargoes and the freezing of assets as coercive measures constituting human rights offenses; Article 5 expressly stipulates that essential goods such as food and medicines may not be used as means of exerting political pressure. It is not necessary to further elaborate on the fact that, in substance, the circumstances described in the resolution match those of multilateral sanctions imposed by the Security Council (in the framework of measures of collective security).[71] In order, however, to avoid a conflict with the UN Charter, the Human Rights Commission expressly directed its resolution, on a formal level, at *unilateral* coercive measures ("Human Rights and Unilateral Coercive Measures") despite the fact that the effects of multilateral sanctions upon human rights are far graver (because they naturally "hit home" better). This reveals once more the norma-

...rift in the conscience of the United Nations organs; exempting measures of collective security from the validity of human rights is symptomatic of this rift. Granted, a political conflict in the framework of the United Nations procedures and the United Nations power structures is thus avoided; the contradiction on the normative level, however, remains, as far as concerns the status of human rights as the *jus cogens*, i.e. the foundation of validity, of international law. In actuality, the validity of human rights is made dependent on provisions of international law in the UN Charter. But it is precisely through these provisions that the rights demanded by the Human Rights Commission can be invalidated in the course of *collective* measures determined by power politics. Not even through reference to the priority of peace - as the guarantee of the fundamental right to life - can this normative *circulus vitiosus* be conjured away.

(iii) Sanctions Policy and International Humanitarian Law

For the legal evaluation of coercive economic measures imposed by the Security Council, generally recognized provisions of international humanitarian law[72] can be especially useful. Because measures of this kind do not constitute, from the standpoint of international law, acts of war (even though that is what they *de facto* are), the laws of war in a strict sense do not apply to them. The provisions of the Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War (of August 12, 1949) are, however, valid, for they may also be applied with respect to conflicts not expressly declared as war. Thus "the humanitarian restriction also exists for coercive measures in accordance with Chapter VII of the Charter."[73] Article 54 (1) of the First Additional Protocol to the Geneva Conventions is especially significant for an evaluation of comprehensive coercive economic measures: "Starvation of civilians as a method of warfare is prohibited."[74] This provision is also relevant as regards the continuation of comprehensive sanctions against Iraq, a large portion of whose economic infrastructure was destroyed in the course of belligerent activities based on Chapter VII of the UN Charter[75] (and clearly contrary to Article 54 (2) of the First Additional Protocol)[76]

Furthermore, the provisions of articles 48 and 49 of the First Additional Protocol are by analogy applicable to economic sanctions (which often

serve as the first step towards or go hand in hand with coercive military measures). In accordance with these provisions, the protection of the civilian population calls for the latter to be distinguished in all circumstances from the combatants.[77] What applies to a military situation must apply all the more to the implementation of coercive economic measures, for otherwise the conduct of war would satisfy higher criteria of justice or human rights than non-military measures. Comprehensive economic sanctions, however - in contrast to partial sanctions - do not by their very nature allow for a differentiation between the "civilian population" and the government (or specific governmental institutions) whose policies are to be influenced through the sanctions. Comprehensive sanctions make the civilian population the hostage of the Security Council, of the state, or of the group of states implementing the coercive measures. Former American Attorney General Ramsey Clark has fervently drawn attention to this inconsistency between the provisions of international humanitarian law and actual United Nations practice in the realm of economic measures based on Chapter VII of the Charter: "If law prohibits even minimal assault on civilians in time of war, when a government will not surrender, can it permit the assault of an entire nation when its government will not submit, striking the poorest and weakest hardest and killing the most fragile?"[78] It is astonishing to the legal philosopher that the sanctions policy is not measured against the normative rules of international humanitarian law despite the fact that this policy is *de facto* constitutive of a war strategy, i.e. this policy amounts to a strategy to escalate the use of force (even though this force, if implemented under Chapter VII of the UN Charter, is not declared as "war" in terms of international law). As shown by the practice of the Sanctions Committee of the Security Council especially in its handling of the Iraq sanctions since 1990, there are no "humanitarian" scruples, despite the fact that numerous reports (including those of representatives dispatched by the United Nations) document in detail the catastrophic situation brought on by the continuation of the sanctions after the war.[79]

The so-called Martens Clause evokes the general humanitarian principles to which the Security Council is also bound by virtue of *jus cogens* during the implementation of its sanctions policy. This rule was first formulated in the Preamble to the Second Hague Convention of 1899 and was restated in the Preamble to the Fourth Hague Convention of 1907. This provision was decisive for the development of international law. It stipulates that, in the absence of detailed provisions concerning specific areas of the law of war, the civilian population as well as the combatants should

main under the protections and the rule of the principles of the law of nations, as they result from the usages established among civilized peoples, from the laws of humanity, and the dictates of the public conscience."[80] (The Martens Clause was explicitly incorporated into the First Additional Protocol to the Geneva Conventions of 1949.[81]) This formulation clearly upholds human rights as the *jus cogens* of general international law. Thus, the humanitarian consequences of the provisions of the UN Charter - especially those in Chapter VII - must be constantly examined with regard to human rights. This rule of interpretation resulting from the Martens Clause is often used in the current discussion of the permissibility of weapons of mass destruction under international law. This interpretation applies by analogy equally to all coercive measures which badly harm the economy and the health of the civilian population and pose a threat to the latter's right to life; this is precisely the case with total blockades, which cause mass suffering and destroy the healthcare system of the country targeted. It would be absurd and contrary to all principles of justice if one were to apply higher humanitarian standards to war than to so-called non-military coercive measures which, like war, can lead to death and mass deprivation.

The lack of consideration granted to provisions of international humanitarian law (which are applicable by analogy) cannot be justified even by reference to the maintenance of international peace according to Article 39 of the UN Charter. The goal of peace does not supersede human rights; on the contrary, peace as the goal of the UN Charter can only be defined with respect to human rights (and especially the fundamental right to life). The restoration or maintenance of a state of affairs which preserves the fundamental human rights cannot be gained by negating these very human rights. On grounds of humanity, there must be normative consistency in this particular context of international law. Otherwise, the normative system embodied in the UN Charter loses its legitimacy. The requirements of power politics should not establish the criteria of interpretation guiding the application of the provisions of Chapter VII; rather, through the analogous application of provisions for the protection of civilians in armed conflicts, international humanitarian law should determine such guidelines.[82]

III Concerning Collective and Individual Legal Responsibility in Current International Law

Outlined above is the kind of sanctions policy which either directly causes or acknowledges the violation of human rights and the disregard of provisions of international humanitarian law. In light of this, one particular question necessarily arises: the question concerning the *legal* and *moral* responsibility of the states or community of states[83] (as represented by the Security Council) authorizing or carrying out the sanctions. The International Progress Organization raised this question with the UN Commission on Human Rights in connection with the sanctions against Iraq.[84] Until now, however, the doctrine of international law has hardly, or inadequately, dealt with the issue of responsibility; apparently the question of "guilt" has been suppressed in collective security measures, as the many provisos in the previously quoted conventions prove. It seems to be a common belief that these measures are above general international law or that they invalidate every other international law, as can be expressed by the following maxim: "*Security* (Council) law invalidates *international* law (or the law of human rights). " Clearly, this cannot satisfy the legal philosopher, whose concerns are the universal validity of norms and the legitimacy of legal systems.

The considerations layed out by Jean Combacau in his work on the theory of non-military coercive measures typify the conventional standpoint of experts on international law on sanctions and the responsibility accompanying them.[85] Combacau completely disregards the ethical aspects of sanctions in connection with the population of the affected country. He elaborates on the moral aspect only in regard to people in neighboring countries who suffer as a result of a sanctions measure. Combacau speaks of "*exigence morale*" as concerns the obligation of solidarity with these victims (among whom, however, the civilian population of the affected country is not included).[86] In connection with Article 50 of the UN Charter, he describes the existence of a legal obligation regarding the neighboring

...affected by the sanctions,[87] without, however, addressing the rights of the civilian population directly affected. In his report on United Nations reform, "An Agenda for Peace", UN Secretary-General Boutros-Ghali also willfully overlooks the question of liability as regards the population of the country affected by the sanctions when he suggests improvements to reparation measures for third countries.[88] In his recent report (*Supplement to an Agenda for Peace: Position Paper of the Secretary-General on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the United Nations*) he addresses, for the first time, the problematic nature of sanctions in regard to ethical questions.[89]

Konrad Ginther has proposed a theory concerning the responsibility of international organizations under international law;[90] however, this theory does not help to resolve the questions of liability raised by the sanctions. He views the United Nations Organization as regards its status in international law as a *universal* organization; Ginther thus regards the measures of the Security Council as being, as it were, *ex definitione* "always in the interest of the entire international community"[91]. From this standpoint, there is - "at least theoretically" - no possibility of a collision between the individual interest of a member state (and probably "individual rights" of that state as well) and the interests of the community of nations as represented by the United Nations Organization.[92] This interpretation is, of course, supported by the provisions of Article 24 (1) of the Charter.[93] Ginther apparently disregards the fact that the general responsibility of the Security Council for peace and security (as stated in this paragraph) disguises an underlying policy of interests of the permanent members of the Security Council. With regard to the postulated universality, Ginther formulates a fictitious principle which can only be taken cynically by the population whose human rights are affected by the sanctions: "the measure adopted by the organization in conformity with its Charter is always to be regarded as being in the interest of the affected state."[94] Ginther seems not to have considered what consequences this formulation could have for the assessment of coercive economic measures, for the maxim he proposes instrumentalizes the rights of the civilian population (i.e., their human rights) for the benefit of an abstract state; this maxim thereby runs counter to a central area of the *jus cogens* of general international law. From a formal standpoint, Ginther correctly concludes from the universal nature of the United Nations Organization that "the organization alone, to the exclusion of a subsidiary liability of the member states, is responsible for the consequences resulting from a violation of rights by one of its organs."[95] This general statement is problematic, however, with regard to the privileged position of the permanent

members of the Security Council, for these members can steer a resolution in a particular direction by means of their veto right.[96] Judging from what has been said, Ginther would probably not apply the principle of liability to the sanctions resolutions of the Security Council, for such measures, from his standpoint, cannot *eo ipso* run counter to the interests of member states. In addition, current international law provides for no mechanism for determining and punishing a human rights violation caused by the Security Council. Neither does Ginther, in his exhaustive considerations on international law, make reference to the problems associated with the damage caused by a comprehensive sanctions policy to the whole population of a country. From the standpoint of conventional international law, the Security Council is apparently immune, due to the philosophy - or rather, ideology - of "collective security"; it is *not possible* for the Council to violate any rights as long as it adheres to the *formal* framework of the Charter's provisions. The ideology of universality does not even allow for a *substantive* (material) examination and normative evaluation of the Security Council's sanctions policy.

We are thus forced to acknowledge that the current theory of international law completely overlooks issues of human rights and issues of liability closely connected with the latter. This deficiency is all the more aggravated by the fact that the sanctions policy in accordance with Chapter VII of the Charter can gravely violate the fundamental human rights of a whole generation of people. A moral-philosophical critique of the current UN Charter is urgently called for, one which considers the latter as it is actually interpreted by the "superpowers" (which above all exploit the provisions of Chapter VII). It is inexcusable that these superpowers escape their responsibility precisely through reference to their special responsibility in accordance with Article 24 and the provisions of Chapter VII and that they furthermore have their "immunity" indirectly confirmed by the International Court of Justice, as occurred *de facto* in the Order on the Libya case cited above. Despite this fact of power politics, we must assert that not only nations defeated in war but also the organs of the United Nations - due to the universal validity of human rights - have a *specific duty to undertake reparations* towards every person whose rights have been affected by sanctions. This is the case because the comprehensive economic sanctions described above are an illegitimate instrument of collective punishment and contrary to the *jus cogens* of international law; they should never have been allowed, in this general form, to become embodied in the UN Charter.

To the extent that - on the basis of human rights - the organs of the

...ed Nations are fully responsible for the consequences of resolutions contrary to the *jus cogens*, the question concerning the applicability of the principles of the Nürnberg Tribunal and of the Genocide Convention can certainly be raised.[97] Why should they not apply? As the delegate of the International Progress Organization maintained in the statement presented to the Human Rights Commission and quoted above, certain sanctions measures of the Security Council represent grave and systematic violations of the fundamental human rights of an entire population of a state.[98]

The principles of the Nürnberg War Crimes Tribunal[99] have already been discussed publicly in this regard.[100] Article 6 (c) mentions "crimes against humanity" as wrongdoings to be duly punished as crimes under international law. In accordance with the definition provided by the Nürnberg Tribunal and adopted by the International Law Commission of the United Nations, crimes against humanity[101] encompass not only murder, enslavement, deportation etc.; they also include "other inhuman acts done against a civilian population, ... when such acts are done ... in execution of or in connection with any crime against peace or any war crime."[102] This definition can certainly apply to a deliberate sanctions policy - though only in connection with belligerent acts in the course of which war crimes have been committed. The definition gains relevance especially in cases - such as the case of Iraq - where, following the strategic destruction of the economic infrastructure of a whole country in the course of belligerent acts (in violation of the Geneva Conventions), sanctions measures deny the population the right to adequate nutrition and appropriate medical care over an extended period of time. With reference to the sanctions imposed against Iraq, former US Attorney General Ramsey Clark has repeatedly and fervently pointed out evidence of a crime against humanity in accordance with the Nürnberg principles.[103]

The resulting personal criminal responsibility of the respective decision-makers of the member states of the Security Council can also be shown with regard to the provisions of the Genocide Convention. In accordance with Article II, the concept of genocide is defined on the basis of acts with the intent to destroy a national, ethnic, racial or religious group; one means among others towards this end is "deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part."[104] In a petition to the United Nations, the American expert on international law, Francis Boyle, concluded that the Iraq sanctions amount to genocide; accordingly, in the name of the children affected most deeply by the sanctions, he demanded legal measures against those responsible.[105]

In connection with recent attempts to formulate definitions in international law, another document is relevant, namely the draft of *the International Law Commission* concerning the responsibility of a state for its internationally wrongful acts. Article 19 of the draft defines the term "international crime" as an "internationally wrongful act which results from the breach by a State of an international obligation so essential for the protection of fundamental interests of the international community that its breach is recognized as a crime by that community as a whole."[106] Under paragraph (c), the Commission provides as an example of international crime "a serious breach on a widespread scale of an international obligation of essential importance for safeguarding the human being, such as those prohibiting slavery, genocide and *apartheid*."[107] In the context of the Commission's codification efforts in international law, the definition applies to the policies of individual states;[108] by analogy, however, it should be equally applicable to acts of a community of states as represented by the Security Council, whereby (disregarding the theory formulated by Ginther) every state should be held individually accountable for its participation in sanctions resolutions that are contrary to human rights. If evidence of genocide as defined above is found, the individual responsibility of the member states of the Security Council would have to be determined in accordance with this definition of "international crime".

A specialist for United Nations reform, Erskine Childers, has drawn attention to other legal issues. He has documented that recent sanctions resolutions have come about with the help of economic pressure and bribery. In his opinion, a practice of this sort, especially when perpetrated by a permanent member of the Security Council, undermines the sovereignty of the member states and thus gravely violates the UN Charter. A member state suspected of such practice should be, in his eyes, held accountable before "a court of international criminal law".[109] However, there exist as of yet no legal instruments which would allow this kind of justifiable demand to be realized. The practice which Childers condemns is blatantly contrary to the provisions set out in the *Declaration on Principles of International Law Concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations* (1970).

IV Consequences from the Perspective of Legal Philosophy: Chances for the Further Humanitarian Development of International Law?

If we consider this list of inconsistencies and incompatibilities of sanctions measures with regard to international law - and above all as concerns the universal validity of human rights - and if we furthermore take account of the ethical impermissibility of the sanctions policy described above, we are left to call for the *further humanitarian development* of international law, especially with respect to the rights and duties of the Security Council. Above all, criteria should be formulated within the framework of the United Nations (it would make most sense for the International Court of Justice to undertake this) that would eliminate conflicts between specific purposes and principles of the UN Charter in favor of the primacy of human rights. The Security Council, in accordance with Article 24 (2), should also be bound to these criteria.[110] Coming to terms with the current state of affairs would amount to recognizing the primacy of the Security Council, not merely above the other organs of the United Nations, but also above international law as a whole, including the *jus cogens* to which the community of nations is bound. Should the principles of power politics indeed supersede the general principles of law - as the UN Charter is interpreted in current practice - the legitimacy of international law would be seriously undermined. If the principles of power politics, as manifested in the "policy of collective security" in accordance with Chapter VII of the Charter, violate the *jus cogens* of general international law (as clearly documented by the many provisos in the international conventions cited here), then the talk of the universality of principles of international law loses all meaning whatsoever.

Let us in addition consider the fact that the current sanctions practice of the Security Council in accordance with the security doctrine of the "New World Order" is detrimental to a comprehensive *policy of peace*, for sanctions are in many cases part of a war strategy and abet the preparations towards or the continuation of war. The affected population can only take this as an *act of aggression* on the part of a coalition of states (or war coalition, as in the case of the Gulf War) taking advantage of the Security Council. With this consideration in mind, one is forced to call for a modification of the UN Charter to bring about a genuine policy of peace and human rights. If - as the Security Council's current position seems to be - the restoration of a positive order of peace includes "not merely the suspension of war activities, but more importantly the respect for human rights,"[111] then one cannot disregard the most fundamental human rights of the entire population affected by sanctions.[112] While securing political rights and classical civil rights, one must not invalidate economic and social rights - including the right to life and health. The arbitrariness of the Security Council's power politics must be reigned in; the Council at present ignores its responsibility in this regard and bypasses the will of the affected population, directing attention instead to its primary responsibility for world peace in general. Only the principle which stipulates the conformity of all decisions with human rights can be the foundation of a legitimate international legal order, i.e. of the international rule of law.[113] It is especially necessary that a supplementary human rights clause be added to the provisions of Article 41 of the UN Charter so that, in the statutory framework of the United Nations, the conformity of sanctions measures with the requirements of human rights can be *explicitly* demanded (even if our considerations from the standpoint of legal theory have shown a collective duty of this kind as already applying to the member states of the Security Council).[114] In the current discussion of the practice of sanctions, more radical suggestions have been made with the aim of adopting an international convention to prohibit economic blockades.[115]

Regardless of how one judges the actual political chances of such proposals for reform, it is inexcusable - in view of the most recent sanctions practice established by the Western states - to continue placing taboos on the powers of the Security Council. The relics of the old system of international law, which was determined by the concept of power, need to be consistently disclosed for what they are. If - under the auspices of the New Old World Order - the provisions in the UN Charter with regard to collective security present *de facto* a loophole for the old power politics, then we

must consistently demand that the use of these provisions conform with human rights. It is inadmissible that medieval methods of siege - and war tactics which include the imposition of complete blockades against countries that are (economically) not self-sufficient are to be regarded as such - are justified as measures for the protection of world peace and human rights. The philosopher of law, if no one else, must refrain from joining the conspiracy of silence obviously constructed by the beneficiaries of the "New World Order".

Notes

1 Concerning the legal problem of sanctions in general, cf. Vera Gowland-Debbas, "Security Council Enforcement Action and Issues of State Responsibility," in: International and Comparative Law Quarterly, vol. 43 (1994), pp. 55-98. Cf. also Gowland-Debbas, Collective Responses to Illegal Acts in International Law. United Nations Action in the Question of Southern Rhodesia. Dordrecht/ Boston/ London 1990, Chapter 6: "The Adoption of Collective Measures within the Framework of Chapter VII," pp. 423ff. Cf. also C. Lloyd Brown-John, Multilateral Sanctions in International Law. A Comparative Analysis. New York/ Washington/ London 1975.

2 The coercive nature of these measures follows especially from Article 25 of the Charter.

3 "Action with Respect to Threats to the Peace, Breaches of the Peace, and Acts of Aggression"

4 The International Law Commission of the United Nations has attempted to define the concept of sanctions, which is not used in the Charter. The Commission claims to reserve the use of this concept "for reactive measures applied by virtue of a decision taken by an international organization following a breach of an international obligation having serious consequences for the international community as a whole, and in particular for certain measures which the United Nations is empowered to adopt, under the system established by the Charter, with a view to the maintenance of international peace and security." (Draft articles on State responsibility: Report of the Commission to the General Assembly on the work of its thirty-first session, in: Yearbook of the International Law Commission, 1979, Vol. II, Part Two, United Nations, New York 1980, p. 121.)

5 In fact, however, economic sanctions measures are maintained by the Security Council in particular cases even after the use of military force has been ended. This is highly problematic with regard to the formulation in Chapter VII. Cf. point 32 of the report of the 18th Roundtable of the International Institute of Humanitarian Law: Current Problems of International Humanitarian Law. San Remo 1993, p. 20.

6 Yearbook of the International Law Commission, 1979, Vol. II, Part One: Documents of the thirty-first session. United Nations, New York 1981, pp. 39ff. Concerning the power of the Security Council to impose sanctions cf. pp. 43f.

7 "The wrongfulness of an act of a State not in conformity with an obligation of that State towards another State is precluded if the act constitutes a measure legitimate under international law against that other State, in consequence of an internationally wrongful act of that other State." (Yearbook of the International Law Commission, 1979, Vol. II, Part Two: Report of the Commission to the General Assembly on the work of its thirty-first session, United Nations, New York 1980, p. 93.) Concerning this power of the

Security Council in this respect, cf. par. 13 of the commentaries relating to Article 30, p. 119.

8 If, in the course of belligerent actions, the economic infrastructure of a country has been impaired, economic sanctions will have a far graver effect than if this infrastructure is intact. If the effects of sanctions are to be adequately evaluated, one must therefore always take into account the general given conditions of a country (with regard to economic autarky) as well as its actual economic situation. On this whole complex of questions, see now Chapter III/E of the UN Secretary-General's report to the fiftieth session of the General Assembly: Supplement to an Agenda for Peace: Position Paper of the Secretary-General on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the United Nations, Doc. A/50/60, S/1995/1, 3 January 1995, esp. paragraphs 67 and 75.

9 In the sense of the formulation in Article 41: "complete ... interruption of economic relations".

10 Claire Palley refers unmistakably to these effects in a report for the Commission on Human Rights of the United Nations (Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities): "Sanctions imposed by the Security Council have indiscriminately impacted on civilian populations." (Implications of Humanitarian Activities for the Enjoyment of Human Rights, Doc. E/CN.4/Sub.2/1994/39, 15 June 1994, par. 14, p. 6).

11 Cf. Lori Fisler Damrosch, "Commentary on Collective Military Intervention to Enforce Human Rights," in: Lori Fisler Damrosch and David J. Scheffer (eds.), Law and Force in the New International Order. Boulder/ San Francisco/ Oxford 1991, p. 217.

12 Exemptions with regard to the delivery of food and medicines cannot be viewed as taking properly into account the humanitarian consequences if the sanctions deny the country the financial means for procuring such goods. In addition, they cannot be viewed as such if the Sanctions Committee of the Security Council - as has happened in recent practice - administers these exemptions so restrictively that one can only speak of a cynical contempt of the affected population. Cf. particularly the effects of the sanctions against Iraq according to the following sources: the reports of the Harvard Study Team of May 1991; the Committee to Save the Children in Iraq; the UN special envoys Martti Ahtisaari (20 March 1991) and Sadruddin Aga Khan (15 July 1991); the UNICEF delegate Eric Hoskins (Children, War and Sanctions [April 1993]); as well as the updated report of OSPAAAC (Madrid), Contra los embargos y sanciones económicas, Dossier I/2: Irak. Concerning the more general exemptions of, for instance, the former sanctions against Rhodesia, cf. Gowland-Debbas, Collective Responses to Illegal Acts in International Law, op. cit., pp. 591ff.

13 "It is arguable that the Sanctions Committee does not have adequate information to act promptly to suspend the operation of sanctions when undue suffering is being caused by an embargo on particular commodities." (Claire Palley, loc. cit., par. 14, p. 7)

14 Cf. especially the analysis of Chandra Muzaffar, Human Rights and the New World Order, Penang 1993, Chapter 6: "The New World Order: Subjugating Iraq and Libya," pp. 60ff.

15 Cf. also the working paper "L'embargo" (Les cahiers de Nord-Sud XXI, n. 1 [Geneva 1993], Chapter 2: "Violation des droits de l'Homme et des peuples," p. 6): "Le caractère collectif dénature l'application de la sanction et la rend incompatible avec le respect des droits de l'Homme."

16 See Jeff McMahan and Robert Kim, "The Just War and the Gulf War," in: Canadian Journal of Philosophy, vol. 23, n. 4, December 1993 p. 536.

17 "Morales autem actus recipiunt speciem secundum id quod intenditur, non autem ab eo quod est praeter intentionem, cum sit per accidens." (Summa theologica, II-II, qu. 64, art. 7, vol. 3, ed. Rubers/Billuart et al., vol. 3, Taurini 1932, p. 379)

18 Cf. the principle of proportionality as formulated by Thomas Aquinas in the context mentioned: "Potest tamen aliquis actus ex bona intentione proveniens, illicitus reddi, si non sit proportionatus fini." (Summa theologica, II-II, qu. 64, art. 7, op. cit., p. 380)

19 Cf. the portrayal by Warren S. Quinn, "Actions, Intentions, and Consequences: The Doctrine of the Double Effect," in: Philosophy and Public Affairs, vol. 11 (1989), pp. 334-351.

20 "nihil prohibet unius actus esse duos effectus, quorum alter solum sit in intentione, alius vero sit praeter intentionem." (Summa theologica, II-II, qu. 64, art. 7, p. 379).

21 Cf. Warren S Quinn, "Actions, Intentions, and Consequences: The Doctrine of the Double Effect", op. cit.

22 Op. cit., p. 338.

23 Cf. the author's Democracy and Human Rights. Do Human Rights Concur with Particular Democratic Systems? Vienna 1990.

24 Op. cit., p. 350f.

25 Op. cit., p. 351.

26 The individual has a prima facie right not to be sacrificed for the sake of the settlement of conflicts between states. In this context, there is no ethical justification of the worn-out dictum that the end justifies the means.

27 See Robert Paul Wolff in: "The moral dimensions of the policy of anti-apartheid sanctions," in: Mark Orkin (ed.), Sanctions against Apartheid. Cape Town/Johannesburg/ London 1989, p. 108.

28 Jeff McMahan/ Robert McKim, op. cit., p. 536. Concerning the morally problematic nature of the Gulf War, cf. also David E. Decosse (ed.), But Was It Just? Reflections on the Morality of the Persian Gulf War. New York 1992.

29 This is also the viewpoint which the Catholic Church has repeatedly expressed. Cf. the quoted statements by the Archbishop of the Roman Curia Alois Wagner, "Embargos treffen nur die Armen," Standard (Vienna) 11 March 1994, p. 5.

30 McMahan/ Kim, op. cit., p. 540.

31 In the modern theory of international law, jus cogens - in accordance with the definition in Article 53 of the Vienna Convention on the Law of Treaties of 23 May 1969 - refers to the peremptory norms of general international law. Article 53 of the Convention states that "a peremptory norm of general international law is a norm accepted and recognized by the international community of states as a whole as a norm from which no derogation is permitted and which can be modified only by a subsequent norm of general international law having the same character." (Cf. also Alfred Verdross/ Bruno Simma, Universelles Völkerrecht. Theorie und Praxis. Berlin [3rd ed.] 1984, p. 331). The fundamental human rights are unanimously held to be part of this jus cogens, which therefore has "absolute validity ... so that it cannot be abrogated either by customary international law or by the agreements between individual parties" (Verdross/ Simma, op. cit., p. 331). From our point of view, the absolute validity of the norms of the jus cogens implies that the Charter of the United Nations, too, must only be applied in accordance with human rights. This provides a clear frame of reference for the Security Council with respect to the structuring of the sanctions policy, i.e. it considerably restricts its freedom of judgment based solely on the considerations of power politics.

32 This is stressed by Robert Charvin with reference to the sanctions policy in his working paper "L'embargo" (Les cahiers de Nord-Sud XXI, no. 1, Geneva 1993, p. 6): les droits de l'Homme "ont pleine vigeur et doivent ne pas être mises en cause par la sanction prise ... En aucun cas, leur violation ne peut être justifée par le droit d'exercer des sanctions". Concerning the complex legal problematic nature of the sanctions, cf. also Charvin, "L'embargo," in: Nord-Sud XXI. Droits de l'Homme - Liberté, no. 5 (1994), pp. 123-132.

33 Cf. the author's The Principles of International Law and Human Rights. The Compatibility of Two Normative Systems. Vienna 1981.

34 McMahan/Kim have characterized the current sanctions against Iraq in a similar way (op. cit., p. 536).

35 Many jurists, however - especially in "dissenting opinions" in connection with rulings and opinions of the International Court of Justice - have referred to the fact that the margin of discretion of the Security Council is not unlimited and that a threat to peace and international security should not be allowed to be arbitrarily concocted for the sake of other ends . Cf. Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia [South West Africa] Notwithstanding Security Council Resolution 276 [1970], Advisory Opinion of 21 June 1971: I.C.J. Reports 1971, dissenting opinion of Judge Fitzmaurice, p. 294, par. 116. In his dissenting opinion, he views it as necessary to restrict the power of the Security Council "because of the all too great ease with which any acutely controversial international situation can be represented as involving a latent threat to peace and security, even where it is really too remote genuinely to constitute one." (ibid.) The course taken by the Security Council against Haiti is clear proof of the problematic nature of an unrestricted freedom of judgment.

36 The validity of the resolutions of the Security Council in this regard is to be seen, however, in connection with the formulation of Article 25 of the Charter, which expressly refers to the carrying out of the decisions by member states "in accordance with the

present Charter". This implies a restriction of the Council's power with regard to the other provisions of the Charter. This line of argumentation was more thoroughly expanded by Sir Gerald Fitzmaurice in the dissenting opinion cited above: I.C.J. Reports 1971, p. 293, par. 113.

37 This deficit is especially blatant in the programmatic treatise by Theo van Boven, the former Director of the UN Centre for Human Rights, "The Security Council: The New Frontier," in: The Review [International Commission of Jurists], no. 48, June 1992, pp.12-23. - Cf. however Hans Peter Gasser, "Protection of the Civilian Populations of States under Embargo Measures [Summary of Statement]," in: Current Problems of International Humanitarian Law [International Institute of Humanitarian Law], San Remo 1993, pp. 41-43. Cf. also the report of the 18th Roundtable of the International Institute of Humanitarian Law, "The Protection of Populations of States which are under Embargo," in: Current Problems of International Humanitarian Law, pp. 19ff. Both reports carefully and indirectly criticize the sanctions policy of the Security Council.

38 Cf. this accurate characterization in the publication of the International Institute of Humanitarian Law: "... a certain inconsistency was noted in the United Nations action: on the one hand imposing an embargo and on the other hand developing modalities to assist the victims of such measures" (Current Problems of International Humanitarian Law, p. 21).

39 The concept of the threat to international peace is interpreted in a very vague sense in the tradition of the Security Council resolutions, as Verdross/Simma also point out (op. cit., p. 148).

40 Cf. Tom J. Farer, "An Inquiry into the Legitimacy of Humanitarian Intervention," in: Lori Fisler Damrosch/ David J. Scheffer, op. cit., pp. 185-201.

41 Resolution 39/11 of 12 November 1984, par. 4: "life without war serves as the primary international requisite ... for the full implementation of the rights and fundamental freedoms proclaimed by the United Nations."

42 Cf. the author's Democracy and Human Rights.

43 Concerning the relation of human rights and peace in the system of norms of the UN Charter, cf. the working paper of the Commission on Human Rights/ Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities, Forty-sixth session, item 14 of the provisional agenda: International Peace and Security as an Essential Condition for the Enjoyment of Human Rights, above all the Right to Life: "Interrelationship between human rights and international peace" (supplementary working paper prepared by Mr. Murlidhar Bhandare) Doc. E/CN.4/Sub.2/1994/29, 22 June 1994, esp. par. 22.

44 Cf. Samuel S. Kim, "Global Human Rights and World Order," in: Falk/ Kim/ Mendlovitz (eds.), The United Nations and a Just World Order, Boulder/ San Francisco/ Oxford 1991, pp. 370f.

45 Cf. the author's analysis in The Principles of International Law and Human Rights.

46 The purposes in Article 1 (3) and the corresponding demands under Article 55 (c) can

only be applied in a limited way as an "internal frame of reference" for the evaluation of the resolutions procedure of the Security Council. This is the case because purposes regarding human rights seem in the context of the Charter to be merely equally ranked to those regarding the security policy.

47 Concerning the embodiment of human rights in modern international law, cf. the comprehensive documentation by Paul Sieghart, The International Law of Human Rights, Oxford 1983; reprint 1992.

48 Concerning the theory of human rights as jus cogens in connection with the problem of sanctions, cf. also Robert Charvin, "Droits de l'Homme: une exigence de clarification," in: Nord-Sud XXI. Droits de l'Homme - Liberté, no. 5 (1994), pp. 5-8. Concerning the current discussion about this problem (in connection with the imposition of a state of emergency), cf. also the Seventh Annual Report of the Special Rapporteur of the Commission on Human Rights (Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities, Forty-sixth session, item 10 [b] of the provisional agenda: The Administration of Justice and the Human Rights of Detainees: Question of Human Rights and States of Emergency), Doc. E/CN.4/Sub.2/1994/23, 3 June 1994, Chapter I: "Question of Inalienable or Non-derogable Rights".

49 Cf. also the formulation of purposes in Article 55(c) and the collective "pledge" stated In Article 56.

50 Cf. also the detailed report by Claire Palley for the Commission on Human Rights, op. cit., par. 13ff. The author of this report accurately states therein that measures to maintain international peace "potentially conflict with other United Nations mandates," particularly with the purposes layed out in Article 1 (3), to which the promotion of human rights belongs (par. 13, p.6).

51 The delegate of Zimbabwe has made accurate reference to this in the Security Council debate concerning the Lockerbie dispute: "Any approach that assumes that international law is created by majority votes in the Security Council is bound to have far-reaching ramifications which could cause irreparable harm to the credibility and prestige of the Organization, with dire consequences for a stable and peaceful world order." (United Nations, Security Council, Doc. S/PV.3063, 31 March 1992, p. 54)

52 Ruling of 14 April 1992 (1992, 14 April, General List No. 88/Case Concerning Questions of Interpretation and Application of the 1971 Montreal Convention Arising from the Aerial Incident at Lockerbie [Libyan Arab Jamahiriya v. United Kingdom], Request for the Indication of Provisional Measures). Cf. particularly "Declaration of Acting President Oda", part I, with regard to the Court's exclusive formulation of its ruling on the basis of the resolution of the Security Council ("... I am not in agreement with the Court's taking UN Security Council resolution 748 [1992] as its sole ground in this matter"). Cf. also the contribution to the debate by the delegate of Zimbabwe in the session of the Security Council on 31 March 1992, in which he appealed to the Council to recognize the legal competence of the International Court of Justice in accordance with the Charter and not to impose measures in accordance with Chapter VII before the International Court has announced its ruling : "By taking the Chapter VII route while this case is still pending before the world Court, the Security Council is risking a major

institutional crisis. Such an institutional crisis ... would ... sap international confidence in the Security Council's capacity to execute, in a judicious and objective manner, its mandate as provided for in the Charter." (S/PV.3063, 31 March 1992, p. 53)

53 Vienna Convention on the Law of Treaties (23 May 1969), Doc. A/CONF.39/27, quoted from Vienna Convention on the Law of Treaties with Final Act of the Conference, Declarations and Resolutions. London 1969, p. 18.

54 The approach we have chosen here is also apparent in Claire Palley's report to the UN Commission on Human Rights. The report accuses the Security Council - with, however, the diplomatic caution obviously necessary in this framework - of violating the standards of human rights of the United Nations ("flouting a United Nations standard") in connection with its sanctions practice (Claire Palley, loc. cit., par. 13, p. 17).

55 The Charter of the United Nations has anyhow taken the necessary precautions in Article 103 and thus claimed the status of jus cogens for the norms which it formulates ("In the event of a conflict between the obligations of the Members of the United Nations under the present Charter and their obligations under any other international agreement their obligations under the present Charter shall prevail."). The "jus cogens of the Charter" must nevertheless orient itself according to the jus cogens of general international law; it may thus not conflict with the universal validity of human rights. This was also emphasized in the report of the 18th Roundtable of the International Institute of Humanitarian Law: "Article 103 of the Charter could not be interpreted as justifying a disregard of these principles and rules." (Current Problems of International Humanitarian Law, op. cit., p. 20.)

56 The reservations are formulated in a more or less specific manner. Article 29 (3) of the Universal Declaration of Human Rights thus states that "These rights and freedoms may in no case be exercized contrary to the purposes and principles of the United Nations." With regard to Article 1 (1) of the UN Charter, this could mean a "normative priority" of the Security Council even in questions of human rights. This is above all the case because the formulation of the Council's obligations in Article 24 (2) (which is binding for the Security Council) expressly refers to its powers in accordance with Chapter VII. The identical reservation in Article 46 of the International Covenant on Civil and Political Rights and in Article 24 of the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, by contrast, refers solely to the rights protected in accordance with both Conventions. The aim is merely to preclude a contradiction with the other UN provisions "in regard to the matters dealt with in the present Covenant". The situation is very different as concerns the other conventions treated in this analysis. In these conventions, the reservations refer either explicitly to the provisions of Chapter VII or generally to the provisions of the UN Charter. With reference to the reservation in the Universal Declaration of Human Rights, Torkel Opsahl accurately speaks of the impression "that the parent organization somewhat self-righteously takes the opportunity to claim priority for its own purposes and principles." (The Universal Declaration of Human Rights: A Commentary, ed. by Asbj+rn Eide et al., Oslo 1992, p. 450.)

57 "Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and his family, including food, ... medical care" etc.

As regards the specific situation of children, Article 6 of the Convention on the Rights of the Child is also relevant.

59 In this context, we need not make further mention of the fundamental right to life (Article 3 of the Universal Declaration of Human Rights, Article 6 [1] of the International Covenant on Civil and Political Rights).

60 This Declaration was incorporated by the UN General Assembly into its resolution 3348 (XXIX) on 17 December 1974.

61 Concerning the definition of the concept of non-intervention in internal affairs, cf. Tomislav Mitrovic, "Non-intervention in the Internal Affairs of States," in: Milan Sahovic (ed.), Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation, Belgrade 1972, pp. 219-275.

62 "Nothing in the foregoing paragraphs shall be construed as affecting the relevant provisions of the Charter relating to the maintenance of international peace and security."

63 "Every State has the primary responsibility to promote the economic, social and cultural development of its people."

64 Cf. United States Economic Measures Against Cuba. Proceedings in the United Nations and International Law Issues. Introduction by Richard Falk. Northampton/ Mass. 1993.

65 Cf. the author's Democracy and new World Order. Vienna 1993.

66 "... there should definitely be a provision at least recognizing that States could take economic measures pursuant to a Security Council resolution under Article 41 of the Charter of the United Nations." (Report of the Secretary-General, Economic Measures as a Means of Political and Economic Coercion against Developing Countries, Doc. A/ 44/510, October 10, 1989: Report of the Expert Group Meeting, par. 22)

67 The Convention speaks - in connection with the question of the termination or suspension of treaties - of "provisions relating to the protection of the human person contained in treaties of a humanitarian character, in particular to provisions prohibiting any form of reprisals against persons protected by such treaties." (United Nations/ General Assembly, Doc. A/CONF.39/27, 23 May 1969, p. 29)

68 Cf. also Gowlland-Debbas, "Security Council Enforcement Action and Issues of State Responsibility," op. cit., p. 93. She refers to this provision of the Vienna Convention as restricting the validity of Article 103 of the UN Charter.

69 "The existence of widespread extreme poverty inhibits the full and effective enjoyment of human rights ... " Cf. also the recommendation of the NGO-Forum, All Human Rights for All, Report by the General Rapporteur, 12 June 1993, Working Group D, Recommendation n. 6: "The recognition of impoverishment of large sectors of the population as a gross violation of human rights - civil, political, economic, social, cultural - in their entirety."

70 Human rights and unilateral coercive measures: Commission on Human Rights, 56th meeting, 4 March 1994, res. 1994/47.

71 The International Progress Organization, before the Commission on Human Rights (Sub-commission on the Prevention of Discrimination and Protection of Minorities) has already (on 13 August 1991) pointed out the violations of human rights brought about by economic sanctions measures with reference to the case of Iraq. The Sub-Commission has also appealed in its Resolutions 1990/109 and 1991/108 to those states participating in sanctions against Iraq that they take into account the fundamental human rights of the Iraqi civilian population - and especially those of the children. Although the Commission on Human Rights has not directed an appeal concerning this humanitarian issue - as demanded by the I.P.O. - to the Security Council, it has nevertheless reflected the I.P.O.'s humanitarian concern in the resolution on unilateral coercive measures quoted earlier.

72 Concerning the current discussion about the instruments of international humanitarian law, cf. Bulletin of Human Rights 91/1, I: "Human rights and humanitarian law," United Nations, New York 1992.

73 Verdross/Simma, Universelles Völkerrecht, p. 148, & 242.

74 Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I, signed on 10 June 1977), Article 54: Protection of objects indispensable to the survival of the civilian population. Cf. also the identical formulation in Article 14 of the Second Additional Protocol (with reference to internal armed conflicts). Humanitarian exceptions for comprehensive sanctions (with regard to medical supplies and food) follow from Article 23 of the Fourth Geneva Convention: Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of August 12, 1949.

75 Cf. the editorial "Let Our People Live," The Arab Review (London), vol. 2, n. 3, Winter 1994, pp. 2-4. Cf. also "International Law Experts Resolution," International Symposium on U.S. War Crimes and Embargo Violations of Human Rights in Iraq, February 5-8, 1994. Baghdad 1994, pp. 12-15.

76 "It is prohibited to attack, destroy, remove or render useless objects indispensable to the survival of the civilian population ..."

77 Article 48, Basic Rule: "In order to ensure respect for and protection of the civilian population and civilian objects, the Parties to the conflict shall at all times distinguish between the civilian population and combatants ..."

78 "Appeal for Action to Prohibit All Embargoes against a Whole Nation," Contra los embargos y sanciones económicas, Dossier I, OSPAAAC, Madrid [1994], p. 1.

79 For recent considerations of the precise and binding formulation of the principles of humanitarian action, cf. L. Minear and T. G. Weiss, Humanitarian Action in Time of War. Boulder/ London 1993. Cf. also the "Providence Principles of humanitarian action in armed conflicts" (Minear/ Weiss, p. 19)

80 "les populations et les belligérants restent sous la sauvegarde et sous l'empire des principes du droit des gens, tels qu'ils résultent des usages établis entre nations civilisées, des lois de l'humanité et des exigences de la conscience publique." (Preamble of the Convention

concernant les lois et coutumes d e la guerre sur terre du 18 octobre 1907, quoted according to Die Haager Landkriegsordnung [Das Ubereinkommen über die Gesetze und Gebräuche des Landkrieges]. Textausgabe mit einer Einführung von Rudolf Laun Wolfenbfttel-Hannover [3rd ed.] 1947, p. 68.)

81 Protocol I (1977), Part I: General Provisions, Article I (2): "...civilians and combatants remain under the protection and authority of the principles of international law derived from established custom, from the principles of humanity and from the dictates of public conscience."

82 Cf. Gowlland-Debbas, "Security Council Enforcement Action and Issues of State Responsibility," op. cit., particularly Chapter III: "Limits to the Enforcement Powers of the Security Council," pp. 90ff.

83 Cf. Bin Ch eng, "General Principles of the Law in the Concept of Responsibility, 7: The Principle of Individual Responsibility," in: General Principles of Law as applied by International Courts and Tribunals. London 1953, pp. 208ff.

84 "It must be said that the members of the U.N. Security Council bear a ... moral and legal responsibility for the grave consequences of the continuation of the sanctions..." (Commission on Human Rights, Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities, Forty-third session, 5-30 August 1991, Presentation by Warren A. J. Hamerman, International Progress Organization): Summary Record of the 10th meeting, 13 August 1991, Doc. E/CN.4/Sub.2/1991/SR.10/20 August 1991, par. 95, p. 20.

85 Le pouvoir de sanction de l'O.N.U. Etude théorique de la coercition non militaire. Paris 1974.

86 Op. cit., pp. 340ff.

87 Op. cit., p. 343.

88 Par. 41: "Sanctions and special economic problems," in: An Agenda for Peace. Preventive Diplomacy, Peacemaking and Peace-keeping. Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. United Nations, New York 1992, p. 24.

89 Report of the Secretary-General on the Work of the Organization, United Nations, General Assembly/ Security Council, Doc. A/50/60, S/1995/1, 3 January 1995, esp. par. 70.

90 Die völkerrechtliche Verantwortlichkeit internationaler Organisationen gegenüber Drittstaaten. Vienna/ New York 1969.

91 Op. cit., p. 181.

92 Ibid.

93 "In order to ensure prompt and effective action by the United Nations, its Members confer on the Security Council primary responsibility for the maintenance of international peace and security, and agree that in carrying out its duties under this responsibility the Security Council acts on their behalf." (Emphasis added by the author.)

94 Op. cit., p. 181.

95 Op. cit., pp. 181f.

96 Cf. the the author's The Voting Procedure in the United Nations Security Council. Examining a Normative Contradiction in the UN Charter and its Consequences on International Relations. Vienna 1991.

97 Concerning the fundamental issues, cf. the reflections of Hans Kelsen - which preceded the conception of the Nfrnberg Tribunal and of the Genocide Convention: "Individual responsibility for acts of State," in: Peace through Law. Chapel Hill 1944, Part II: Peace Guaranteed by Individual Responsibility for Violations of International Law, pp. 81ff.

98 "A grave and systematic violation of human rights and fundamental freedoms is carried out against the entire population of Iraq, in form and dimensions without precedent ... That such a policy be carried out on the basis of decisions made by a U.N. organ is unprecedented in the history of the U.N. ... A further special feature of this case is that the violation is being carried out not by a national government, but by an intergovernmental body against the population of a member State of the U.N." (loc. cit., par. 95, p. 20).

99 Originally formulated as "Charter of the International Military Tribunal at Nfrnberg" as part of the London Agreement for the Prosecution and Punishment of the Major War Criminals of the European Axis of August 19, 1945. It was then affirmed by a unanimous resolution of the UN General Assembly: "Affirmation of the Principles of International Law recognized by the Charter of the Nfrnberg Tribunal" (resolution 95 [1] of 11 December, 1946). Cf. Alfons Klafkowski, Die Nürnberger Prinzipien und die Entwicklung des Völkerrechts. Warsaw 1966.

100 Cf. particularly the complaint of the Commission of Inquiry for the International War Crimes Tribunal in connection with the Gulf War. This Commission explicitly lists "crimes against humanity" (Commission of Inquiry for the International War Crimes Tribunal, Initial Complaint, New York, 9 May 1991, p. 1). Cf. also the judgment of the International War Crimes Tribunal of 29 February 1992, in which the continuation of sanctions is described as a "crime against humanity".

101 Concerning this concept and its distinction from the concept of war crimes in connection with the definitions of the Nürnberg Tribunal, cf. John Fried, "Observations on the Concepts of War Crimes and Crimes against Humanity," in: Toward a Right to Peace. Selected Papers of John H. E. Fried with a foreword by Roger S. Clark. Northampton/ Mass. 1994, pp. 43-58.

102 Formulation of the Principles of International Law Recognized in the Charter of the Nfrnberg Tribunal and in the Judgment of the Tribunal: Text of the Nfrnberg Principles adopted by the International Law Commission (44th to 49th meetings, 12 to 19 June 1950), United Nations/ General Assembly, Doc. A/CN.4/L/2, 24 June 1950, p.2.

103 Cf particularly the report of the commission which he initiated, namely the Commission of Inquiry for the International War Crimes Tribunal - Initial Complaint of 9 May 1991. Cf. also his article in the Los Angeles Times (22 February 1994). Cf also the

atement by Third World Solidarity, "US imposed sanctions and blockades on Third World countries" (London, 23 July 1994): "The sanctions policy is clearly a Crime against Humanity as defined under the terms of the Nuremberg Principles." Cf. also the editorial "Let Our People Live," op. cit., p. 3: "The total blockade is morally indefensible ..." The editorial mentions in this context the "rubber stamping Security Council claiming international legitimacy for genocide."

104 International Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (1948), Article II, par. c.

105 Indictment, Complaint and Petition by the 4.5 million Children from Iraq for Relief from Genocide by President Bush and the United States of America (Sept. 18, 1991).

106 Yearbook of the International Law Commission 1980, Vol. II, Part Two: Report of the Commission to the General Assembly on the work of its thirty-second session. [Doc. A/35/10] New York 1981, Chapter III: State Responsibility, p. 32.

107 Ibid.

108 In the rulings of the International Court of Justice, as well, this specific legal obligation towards the community of states as a whole ("obligations erga omnes") - in contrast to the obligation merely towards single states - has been described. An obligation of this sort in current international law - according to the International Court of Justice - results "from the outlawing of acts of aggression, and of genocide, as also from the principles and rules concerning the basic rights of the human person." (Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited, Judgment, I.C.J. Reports 1970, p. 33.)

109 "The Demand for Equity and Equality: The North-South Divide in the United Nations," in: Hans Köchler (ed.), The United Nations and International Democracy. Vienna 1995, pp. 33.

110 The current state of affairs is criticized in a recent report to the Commission on Human Rights: "There are no criteria, developed by the United Nations for guiding decision-making and choice in cases of conflict between duties, functions, rights and values." (Claire Palley, Implications of Humanitarian Activities for the Enjoyment of Human Rights, loc. cit., par. 16, p. 7.)

111 According to Karl Joseph Partsch, "Von der Souveränität zur Solidarität. Wandelt sich das Völkerrecht?" in: Europäische Menschenrechtszeitschrift, vol. 18, n. 21-22, 1991, p. 475.

112 Cf. the attempt to formulate practical rules for humanitarian action, "The Providence Principles of humanitarian action in armed conflicts," in: Larry Minear/ Thomas G. Weiss, op. cit., p. 19.

113 John Quigley has characterized this international rule of law as follows: "If the brave new world of harmony is to emerge, the rule of law must be central, both at the domestic and international levels. All people must be secure in their person, well-being, and property, and all must be assured a minimum level of food, health care, education and opportunity." ("Prospects for the International Rule of Law," Emory International Law

Review, vol. 5, n. 2 [Fall 1991], p. 320.)

114 The International Institute of Humanitarian Law explicitly formulates a "Right to Humanitarian Assistance", which is derived from the fundamental human rights. Cf. the statement of the Institute, Guiding Principles on the Right to Humanitarian Assistance (April 1993).

115 Cf. Ramsey Clark's approach. He recommends an International Convention Prohibiting Blockades and Penalizing Violators ("Appeal for action to prohibit all embargoes against a whole nation," loc. cit., p. 3). Cf. also his commentary "Iraq Embargo is Killing Kids; End it Now" (Los Angeles Times, 22 February 1994) in which he additionally demands a convention to define economic oppression against a whole people as a crime against humanity.

statement by Third World Solidarity, "US imposed sanctions and blockades on Third World countries" (London, 23 July 1994): "The sanctions policy is clearly a Crime against Humanity as defined under the terms of the Nuremberg Principles." Cf. also the editorial "Let Our People Live," op. cit., p. 3: "The total blockade is morally indefensible ..." The editorial mentions in this context the "rubber stamping Security Council claiming international legitimacy for genocide."

104 International Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (1948), Article II, par. c.

105 Indictment, Complaint and Petition by the 4.5 million Children from Iraq for Relief from Genocide by President Bush and the United States of America [Sept. 18, 1991].

106 Yearbook of the International Law Commission 1980, Vol. II, Part Two: Report of the Commission to the General Assembly on the work of its thirty-second session. [Doc. A/35/10] New York 1981, Chapter III: State Responsibility, p.32.

107 Ibid.

108 In the rulings of the International Court of Justice, as well, this specific legal obligation towards the community of states as a whole ("obligations erga omnes") - in contrast to the obligation merely towards single states - has been described. An obligation of this sort in current international law - according to the International Court of Justice - results "from the outlawing of acts of aggression, and of genocide, as also from the principles and rules concerning the basic rights of the human person." (Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited, Judgment, I.C.J. Reports 1970, p.33.)

109 "The Demand for Equity and Equality: The North-South Divide in the United Nations," in: Hans Köchler (ed.), The United Nations and International Democracy. Vienna 1995, pp. 33.

110 The current state of affairs is criticized in a recent report to the Commission on Human Rights: "There are no criteria, developed by the United Nations for guiding decision-making and choice in cases of conflict between duties, functions, rights and values." (Claire Palley, Implications of Humanitarian Activities for the Enjoyment of Human Rights, loc. cit., par. 16, p.7.)

111 According to Karl Joseph Partsch, "Von der Souveränität zur Solidarität. Wandelt sich das Völkerrecht?" in: Europäische Menschenrechtszeitschrift, vol. 18, n. 21-22, 1991, p. 475.

112 Cf. the attempt to formulate practical rules for humanitarian action, "The Providence Principles of humanitarian action in armed conflicts," in: Larry Minear/ Thomas G. Weiss, op. cit., p. 19.

113 John Quigley has characterized this international rule of law as follows: "If the brave new world of harmony is to emerge, the rule of law must be central, both at the domestic and international levels. All people must be secure in their person, well-being, and property, and all must be assured a minimum level of food, health care, education and opportunity." ("Prospects for the International Rule of Law," Emory International Law

Review, vol. 5, n. 2 [Fall 1991], p. 320.)

114 The International Institute of Humanitarian Law explicitly formulates a "Right to Humanitarian Assistance", which is derived from the fundamental human rights. Cf. the statement of the Institute, Guiding Principles on the Right to Humanitarian Assistance (April 1993).

115 Cf. Ramsey Clark's approach. He recommends an International Convention Prohibiting Blockades and Penalizing Violators ("Appeal for action to prohibit all embargoes against a whole nation," loc. cit., p. 3). Cf. also his commentary, "Iraq Embargo is Killing Kids; End it Now" (Los Angeles Times, 22 February 1994) in which he additionally demands a convention to define economic oppression against a whole people as a crime against humanity.

Bibliography

Boutros BOUTROS-GHALI, An Agenda for Peace. Preventive Diplomacy, Peace-making and Peace-keeping. Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992. United Nations, New York 1992.

Francis A. BOYLE, Indictment, Complaint and Petition by the 4.5 million Children of Iraq for Relief from Genocide by President George Bush and the United States of America. Document, Sept. 18, 1991.

C. Lloyd BROWN-JOHN, Multilateral Sanctions in International Law. A Comparative Analysis. New York/ Washington/ London 1975. [Praeger special studies in international politics and government]

Bulletin of Human Rights, vol. 91/ 1, I: Human rights and humanitarian law. United Nations, New York 1992.

Robert CHARVIN, "L'embargo," in: Nord-Sud XXI. Droits de l'Homme - Liberté, no. 5 (1994), pp. 123-132.

Robert CHARVIN, "Droits de l'Homme: une exigence de clarification," in: Nord-Sud XXI. Droits de l'Homme - Liberté, no. 5 (1994), pp. 5-8.

Bin CHENG, General Principles of Law as applied by International Courts and Tribunals. London 1953.

Erskine CHILDERS, "The Demand for Equity and Equality: The North-South Divide in the United Nations." Paper presented at the International Roundtable "The United Nations and International Democracy," Geneva, 1-2 July 1994.

Ramsey CLARK, The Fire this Time. U.S. War Crimes in the Gulf. New York 1992.

Jean COMBACAU, Le pouvoir de sanction de l'O.N.U. Etude théoretique de la coercition non militaire. Paris 1974.

Contra los embargos y sanciones económicas. Dossier I:1. Llamamiento de Ramsey Clark, 2. Irak. OSPAAL, Madrid 1994.

David E. DECOSSE (ed.), But Was It Just? Reflections on the Morality of the Persian Gulf War. New York 1992.

"Economic Coercion and Freed Trade in International Law," in: KRINSKY/ GOLOVE (eds.), United States Economic Measures Against Cuba. Proceedings in the United Nations and International Law Issues. Introduction by Richard Falk. Northampton/ Mass. 1993, pp. 233ff.

Asbjørn EIDE et al. (eds.), The Universal Declaration of Human Rights: A Commentary. Oslo 1992.

"Embargos treffen nur die Armen," in Der Standard (Vienna), 3 November 1994, p. 5.

"L'embargo," in: Les Cahiers de Nord-Sud XXI, n.1, Geneva 1994. Felix ERMACORA, Menschenrechte in der sich wandelnden Welt, Vol. I: Historische Entwicklung der Menschenrechte und Grundfreiheiten. Vienna 1974.

Richard FALK, Revitalizing International Law. Ames/ Iowa 1989.

Richard FALK/ Samuel S. KIM/ Saul MENDLOVITZ (eds.), The United Nations and a Just World Order. Boulder/ San Francisco/ Oxford 1991.

Lori FISLER DAMROSCH/ David J. SCHEFFER, Law and Force in the New International Order. Boulder/ San Francisco/ Oxford 1991.

[John FRIED], Toward a Right to Peace. Selected Papers of John H. E. Fried with a foreword by Roger S. Clark. Northampton/Mass. 1994.

Hans-Peter GASSER, "Protection of the Civilian Populations of States under Embargo Measures [Summary of Statement]," in: Current Problems

of International Humanitarian Law. San Remo 1992, pp. 41-43.

Konrad GINTHER, Die völkerrechtliche Verantwortlichkeit internationaler Organisationen gegenüber Drittstaaten. Vienna/New York 1969.

Vera GOLLAND-DEBBAS, Collective Responses to Illegal Acts in International Law. United Nations Action in the Question of Southern Rhodesia. Dorbrecht/ Boston/ London 1990.

Vera GOLLAND-DEBBAS, "Security Council Enforcement Action and Issues of State Responsibility," in: International and Comparative Law Quarterly, vol. 43 (1994), pp. 55-98.

Die Haager Landkriegsordnung (Das Überkommen fber die Gesetze und Gebrfche des Landkriegs). Textausgabe mit einer Einffhrung von Prof. Dr. Rudolf Laun. Wolfenbfttel-Hannover [3rd edition] 1947.

International Institute of Humanitarian Law: Current Problems of International Law. San Remo 1993. [Collection of publications, 11]

[International Law Commission] Yearbook of the International Law Commission, Vol. II, Part Two (1980): Report of the Commission to the General Assembly on the work of its thirty-second session. New York 1981.

International Progress Organization: Presentation to the United Nations Commission on Human Rights, Forty-third session, 5-30 August 1991, agenda items 6 and 14.

Internatioanal Symposium on U.S. War Crimes and Embargo Violations of Human Rights in Iraq, February 5-8, 1994. Bagdad 1994.

International War Crimes Tribunal: Initial Complaint, New York, May 6, 1991.

Hans KELSEN, Peace through Law. Chapel Hill 1944.

Alfons KLAFKOWSKI, Die Nürnberger Prinzipien und die Entwicklung des Völkerrechts. Warsaw 1966.

Hans KÖCHLER, "The Principles of International Law and Human Rights," here.

Hans KOCHLER, Außenpolitik und Demokratie. Überlegungen zur Universalität demokratischer Grundsätze. Innsbruck 1986.

Hans KOCHLER, "Democracy and Human Rights. Do Human Rights Concur with Particular Democratic Systems?" here.

Hans KOCHLER, "Demokratie - Parlamentarismus - Menschenrechte. Philosophische Überlegungen zum 'demokratischen Vorurteil'," in: Uni 2000. Zukunftsperspektiven universitärer Forschung und Lehre am Beispiel der Universitat Innsbruck. (G. PRABITZ/ W. SCHOPPER, eds.) Innsbruck 1990, pp. 51-61.

Hans KÖCHLER, "The Voting Procedure in the United Nations Security Council. Examining a Normative Contradiction in the UN Charter and its Consequences on International Relations," here.

Hans KOCHLER, Demokratie und Neue Weltordnung. Ideologischer Anspruch und machtpolitische Realität eines ordnungspolitischen Diskurses. Innsbruck 1992.

"Let Our People Live," in: The Arab Review, vol. 2, no. 3, Winter 1994, pp. 2-4.

Jeff McMAHAN/ Robert McKIM, "The Just War and the Gulf War," in: Canadian Journal of Philosophy, vol. 23, n. 4., December 1993, pp. 501-541.

Jeff McMAHAN, "Revising the Doctrine of Double Effect," in: Journal of Applied Philosophy, vol. 11 (1994), no. 2, pp. 197-208.

Larry MINEAR/ Thomas G. WEISS, Humanitarian Action in Times of War. [A Handbook for Practitioners] Boulder/ London 1993.

Chandra MUZAFFAR, Human Rights and the New World Order. Penang 1993.

Mark ORKIN (ed.), Sanctions against Apartheid. Cape Town/ Johannesburg/ London 1989.

Karl Josef PARTSCH, "Von der Souveränität zur Solidarität: Wandelt sich das Völkerrecht?" in: Europäische Grundrechtszeitschrift, vol. 18 (1991), n. 21-22, pp. 469-475.

John QUIGLEY, "Prospects for the International Rule of Law," in: Emory International Law Review, vol. 5 (Fall 1991), no. 2, pp. 311-320.

Warren S. QUINN, "Actions, Intentions, and Consequences: The Doctrine of Double Effect," in: Philosophy and Public Affairs, vol. 18 (1989), pp. 334-351.

M.S. RAJAN, The Expanding Jurisdiction of the United Nations. Bombay/ Dobbs Ferry 1982.

Adam ROBERTS/ Richard GUELFF (eds.), Documents on the Laws of War. Oxford 1982.

Ignaz SEIDL-HOHENVELDERN, Das Recht der Internationalen Organisationen einschließlich der Supranationalen Gemeinschaften. Cologne/ Berlin/ Bonn/ Munich [4th edition] 1984.

Paul SIEGHART, The International Law of Rights. Oxford 1983.

Fernando R. TESON, Humanitarian Intervention: An Inquiry into Law and Morality. Dobbs Ferry/ New York 1988.

Rainer TETZLAFF (ed.), Human Rights and Development. German and International Comments and Documents. Bonn 1993.

[Third World Solidarity]: Proceedings of the International Seminar on US-imposed sanctions and blockades on third world countries. London 1994.

THOMAS Aquinas, Summa theologica diligenter emendata de Rubers, Billuart et aliorum. Notis selectis ornata. Pars 2a2ae. Tomus tertius. Taurini 1932.

Theo VAN BOVEN, "The Security Council: The New Frontier," in: The Review (International Commission of Jurists), no. 48, June 1992, pp. 12-23.

Alfred VERDROSS/ Bruno SIMMA, Universelles Völkerrecht. Theorie und Praxis. Berlin [3rd edition] 1984.

Robert K. WOETZEL, The Nuremberg Trials in International Law with a Postlude on the Eichmann Case. London/ New York 1962.

Annex

International instruments for the legal evaluation of the sanctions policy

Convention concernant les lois et coutumes de la guerre surterre (29 juillet 1899, 18 octobre 1907)/ Convention Respecting the Laws and Customs of War on Land (Hague Convention II: 1899/Hague Convention IV: 1907)

United Nations Charter (1945)

Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (United Nations General Assembly: Resolution 260 [III] of 9 December 1948)

Universal Declaration of Human Rights (United Nations General Assembly: Resolution 17 [III] of 10 December 1948)

Geneva Convention Relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War of August 12, 1949 [Fourth Geneva Convention]

Principles of International Law Recognized in the Charter of the Nürnberg Tribunal and in the Judgement of the Tribunal (Text of the Nürnberg Principles adopted by the International Law Commission of the United Nations, 44th to 49th meetings, 12 to 19 June 1950)

International Covenant on Civil and Political Rights (United Nations General Assembly: Resolution 2200 [XXI] of 16 December 1966)

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (United Nations General Assembly: Resolution 2200 [XXI] of 16 December 1966)

Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States in accordance with the Charter of the United Nations (United Nations General Assembly: Resolution 2625 [XXV], October 24, 1970)

Charter of Economic Rights and Duties of States (United Nations General Assembly: Resolution 3281 [XXIX], 12 December 1974)

Universal Declaration on the Eradication of Hunger and Malnutrition (World Food Conference 1974) (endorsed by the United Nations General Assembly: Resolution 3348 [XXIX], 17 December 1974)

Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) (1977)

United Nations Conference on Trade and Development: Resolution 152 (VI), July 2, 1983 [*Rejection of Coercive Economic Measures*]

Declaration on the Right to Development (United Nations General Assembly: Resolution 97 [XLI], 4 December 1986)

Convention on the Rights of the Child (United Nations General Assembly: Resolution 44/25 of 20 November 1989)

United Nations General Assembly: Resolution 210 (XLVI), December 20, 1991 [*Economic Measures as a Means of Political and Economic Coercion Against Developing Countries*]

Vienna Declaration and Programme of Action Adopted by the World Conference on Human Rights on 25 June 1993

United Nations Commission on Human Rights: Resolution 1994/47 (56th meeting, 4 March 1994) [*Human rights and unilateral coercive measures*]

NVMP Gezondheidszorg en Vredesvraagstukken

Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie
Bosschastraat 17, 3514 HN Utrecht
telefoon (030) 272 29 40
fax (030) 272 31 73
postrekening NVMP (Utrecht) 4395340

IPPNW
INT. PHYSICIANS FOR THE PREVENTION OF NUCLEAR WAR

Comité van Aanbeveling

W. H. Cense, arts,
directeur van het Nederlandse Rode Kruis

Prof. dr. E. van der Does,
em. hoogleraar huisartsengeneeskunde
Rotterdam

A. van Es,
voorzitter Johannes Wier Stichting voor
Mensenrechten en Gezondheidszorg

C. H. Hak, huisarts,
voorzitter VVAA Nederlandse
Vereniging van Artsen

Dr. R. J. H. Kruisinga,
voormalig Staatssecretaris

Mw. F. J. Laning-Boersema,
voormalig Lid der Tweede Kamer

Mw. J. M. G. Lanphen, huisarts,
voormalig voorzitter Koninklijke
Nederlandsche Maatschappij tot
Bevordering der Geneeskunst

Mw. Prof. dr. B. Meyboom-de Jong,
hoogleraar huisartsengeneeskunde
Groningen

J. de Milliano
Voormalig Artsen zonder Grenzen

Mw. Prof. dr. J. M. Richters,
hoogleraar vrouwenhulpverlening
Leiden

Prof. dr. Ph. B. Smith,
secretaris Pugwash Nederland

Rabbijn A. Soetendorp,
voorzitter Green Cross Nederland

Prof. dr. C. Spreeuwenberg,
voormalig hoofdredacteur
Medisch Contact

Prof. dr. B. C. L. Touwen,
em. hoogleraar ontwikkelingsneurologie
Groningen

J. Verhoeff,
Hoofdinspecteur voor de
Volksgezondheid

L. Wecke,
Hoofd Studiecentrum voor
Vredesvraagstukken Nijmegen

Aan: Leden commissie
'Medische gevolgen van economische boycots'

Utrecht, 16-10-1998

Beste mensen,

Hierbij ontvangen jullie een aantal stukken ter bestudering voor de volgende bijeenkomst die volgens afspraak zal zijn op **maandag 26 oktober 1998, vanaf 19.00 uur op** het NVMP-bureau, Bosschastraat 17 Utrecht.

Met vriendelijke groet,

Hans van Iterson
Bureau NVMP

VVAA reisbureau bv.: Officiële reisagent van de NVMP

Notulen commissie med. gevolgen van economische boycots d.d. 05-10-98

Aanwezig: Daniel Tavenier, Frans Jongbloed, Theo van Berkestijn, Hermien van Soest, Dick Willems, Emiel Wennen, Nico Steynen, Hans van Iterson

Notulen 12-09-98:
Theo van Berkestijn: inzake statements naar de politiek toe: het gaat vooral om de meerwaarde die je als medicus in je standpunten kunt stoppen.

Daniel Tavenier: de informatie in ogenschouw nemend kun je je afvragen op basis waarvan (welke mensenrechtenverdrag) je kunt bepalen of een boycot aanvaardbaar is of niet. Welke meetlat ga je hanteren. In het geval van Irak ontkom je dan ook niet aan de vraag wat wel en wat niet aan de houding van Saddam Hoessein te wijten is.
Nice Steynen: dan zit je ook met de vraag waar de hulpgoederen in de pijplijn blijven steken. Maar moet je dan zien te garanderen dat hulpgoederen het eindpunt van het distributiekanaal halen? Dat lijkt onmogelijk. Die informatie krijg je al überhaupt niet.
Dick Willems: wat voor informatie is er eigenlijk allemaal? Rapporten IPPNW, WHO?
Hermien van Soest: moeten we onze aandacht toespitsen op het geval Irak, of ook andere boycots? Bijvoorbeeld voorstellen van Frans Jongbloed op vorige vergaderingen aangaande Afrika.
van Berkestijn: Beiden is mogelijk, Irak is nu actueel je zou conclusies hierover ook voor vergelijkbare, toekomstige boycots kunnen gebruiken.
Steynen: wil zich wel graag beperken tot boycots ingesteld door de VN, daar zijn wij immers duidelijk medeverantwoordelijk voor.

Vergelijking met het symposium 'Economische boycots: een instrument voor vrede? van 3 jaar geleden.
Van Berkestijn: dat was meer een symposium, sprekers die hun verhaal doen. Wij zouden nu moeten streven naar een meer 'workshop-achtig' gehalte. Werken aan een aantal onderwerpen en met bruikbare conclusies/statements naar buiten komen en de politiek voorleggen.
Hermien van Soest: zo'n dag is natuurlijk wel heel beladen omdat het probleem Saddam Hoessein erbij komt.
Nico Steynen: stel dat alles met betrekking tot de boycot de schuld is van Saddam Hoessein dan moet je jezelf de vraag stellen of dit soort sancties met die effecten gerechtvaardigd zijn. Ik denk van niet.
van Berkestijn: dag met workshops waarbij mensen van tevoren informatie krijgen waar ze mee aan de slag kunnen. Eventueel kun je wel een goed inleider aantrekken die op zo'n dag voor een warming-up zorgt.
Tavenier: het is zinnig als we voor de voorbereiding van zo'n dag eerst zelf de nodige informatie boven tafel krijgen, weten we waar we over praten., Is die info er?
Diverse mensen hebben wel enige rapporten en zullen die naar het NVMP-bureau sturen.
Doelgroep moeten medici, juristen en economen zijn.
Hoofdthema herstel van mensenrechten?
Van Berkestijn: dat is eigenlijk onzin want in feite gaat de Irak-boycot om een politieke machtsstrijd. Beter is als er mensenrechten worden geschonden hoe ver kan

ik dan gaan om ze te herstellen. Misschien moet je wel concluderen dat een boycot gewoon niet kan. Mensen onderschat wat voor een gemeen middel dat is en hoeveel slachtoffers dat maakt als je het vergelijkt met een bombardement dat veel meer commotie te weeg brengt.

Afgesproken wordt een inventarisatie van rapporten te maken ten einde zo goed mogelijk geïnformeerd te zijn. De volgend bijeenkomst zal dus met het informatie-materiaal op tafel moeten worden. Alles gaarne naar NVMP-bureau sturen Hans van Iterson zal het dan rondsturen.
Werktitel conferentie 'Wat voor schadelijke effecten hebben economische boycots voor mensenrechten?'.
Tijdstip van de conferentie? Eind maart is onhaalbaar, eind april? Of september?

Volgend bijeenkomst maandag 26 oktober 19.00 uur.

Hans van Iterson

Concept verklaring Emiel Wennen

Over de gevolgen van de sancties tegen Irak

Velen denken hierover dat als Saddam Hoessein maar van het toneel verdwijnt het afgelopen is met de uithongering van de gewone Irakees.
Ik denk dat die uithongering hoe dan ook afgelopen moet zijn, ook al blijft Saddam Hoessein in het zadel.
Dat er van uithongering sprake is blijkt uit betrouwbare bronnen als Rode Kruis, wereldgezondheidsorganisatie, wereldvoedselprogramma en Unicef waarvan weinig in onze media terecht komt vergeleken met wat er over Saddam Hoessein en de wapeninspecties gemeld wordt. Dat de coördinator van het humanitaire VN-programma in Irak uit protest tegen de uithongering onlangs zijn ontslag genomen heeft weet ook niemand.
Deze uithongering kan geen middel zijn om welk doel dan ook te bereiken. Deze uithongering is geen doel van het embargo maar het is er wel het gevolg vanonder de huidige omstandigheden. Het ligt kennelijk niet in de macht van de VN om het regime in Irak te veranderen (als men dat al zou willen), het ligt wel in de macht van de VN om de honger op te heffen.
Het VN sanctie beleid tegen Irak verliest steun ook in de Arabische wereld, zelfs van Iran, onder meer:
- doordat het de bevolking treft, meer dan het regime
- doordat het partijdig/selectief is en Irak treft waar het andere staten met massavernietigingswapens, bijvoorbeeld Israël met rust laat, zoals ook andere dictatoriale regimes met rust gelaten worden als dat geopolitiek (bijv. i.v.m. olie) beter uitkomt. Niet te vergeten Irak ten tijde van de oorlog tegen Iran!
- omdat de veiligheidsraad van de VN verantwoordelijk voor het sanctiebeleid meer en meer gezien wordt als een klein gezelschap kernwapenstaten, niet representatief voor de internationale gemeenschap maar beheerst door de VS, die al meerdere malen hebben laten weten ook buiten de Veiligheidsraad tegen Irak te willen optreden.
Het internationale Rode kruis zegt in het World Disarmament report '95: Of er nu een embargo is ingesteld of niet: het uithongeren van een burgerbevolking is onaanvaardbaar.
Het is de internationale gemeenschap en de VN onwaardig om op deze wijze met het Irak probleem door te gaan en daarom moeten wij onze stem verheffen, nu.

Emiel Wennen

Concept

Continuering Economische boycot Irak leidt tot volkerenmoord.

Economische boycots waren tot 1990 zeldzame maatregelen,maar na het einde van de koude oorlog speelden boycots een steeds grotere rol in de internationale politiek.
Voor 1990 werden slechts 2 economische boycots door de Verenigde Naties opgelegd en wel een handelsembargo tegen Rhodesia in 1966 en een wapenembargo tegen Zuid Afrika. Beide embargo's hebben geen ernstig menselijk lijden tengevolge gehad.
Sinds1990 heeft de internationale gemeenschap collectieve sancties opgelegd aan voormalig Joegoslavie, Somalie, Libie, Haitie en Angola.Deze hadden ook gevolgen voor de bevolking maar deze gevolgen zijn niet te vergelijken met wat er nu in Irak geschiedt

Regeringen staan huiverig tegenover toezeggingen van troepen en financiele middelen voor internationale militaire interventie. Sancties lijken dus een redelijk alternatief

Boycots zijn bedoeld als rechtsmiddel om de strijdende partijen weer aan de onderhandelingtafel te krijgen.De sancties hebben meestal een negatieve invloed op de bevolking. Het is zaak een zekere balans te vinden. De boycot moet de regering treffen en de bevolking niet ernstig schaden Bij de sancties worden uitzonderingen gemaakt voor voedsel en medicijnen Indien de balans geheel doorslaat zoals bij deze boycot dan leidt dat tot situaties waarbij de mensenrechten worden geschaad en dit alles vindt wel plaats onder de regie van de Verenigde Naties
In feite gaat het om de keuze tussen oorlog of sanctie en de gevolgen voor de bevolking lijken vele malen erger. De sanctie is een ouderwets middel; te vergelijken met het uithongeren van belegerde gebieden

De sancties tegen Irak in 1990 zijn uniek in hun soort en duur.De boycot had geen effect en er volgde een 6 weken durende golfoorlog ,waarbij Irak grotendeels militair werd uitgeschakeld en ook de infrastruktuur van het land ernstig werd verwoest.. De nu al jaren durende boycot werd wel enkele malen "verzacht";In Augustus 1991 kwam de voedsel -olie overeenkomst, deze bleek onvoldoende; In Mei1996 werd de voedsel- olie overeenkomst verruimd De eigen economie was zo uiteengevallen dat herstel nauwelijks plaats kon vinden
Vanuit de V.N. Unicef,Rode Kruis en andere instanties werd regelmatig verslag gedaan over de levensomstandigheden van de burgers De rapporten wijzen allemaal op de rampzalige gevolgen voor de bevolking De voedings- en gezondheidstoestand is ronduit alarmerend in het bijzonder voor de kinderen.Allerlei reeds overwonnen ziekten verschijnen weer. De vaccinatie programma's kunnen niet meer worden uitgevoerd De oorlog heeft diepe psychische sporen nagelaten en de gezondheidszorg teruggebracht tot ee n zeer laag nivo. Men heeft de rapporten van voor de oorlog en na de oorlog kunnen vergelijken Opmerkelijk is dat de coordinator Dennis Halliday van het humanitaire programma van de V.N. in Bagdad ontslag nam.Halliday was sinds 1964 in dienst van de V.N.en klom op tot ass-secretaris-generaal, hij wilde niet langer geassocieerd worden met de negatieve gevolgen van de economische sancties. Elke maand sterven zeker 5000-6000 iraakse kinderen als gevolg van de sancties.De ontevredenheid bij verschillende hoge V.N. functionarissen is een gevolg van de contradicties in het Irak beleid De nu al bijna 8 jaar durende boycot moet onmiddellijk zo verruimd worden dat er een eind komt aan deze genocide.,waar wij geen verantwoordelijkheid meer voor willen dragen.

Frans

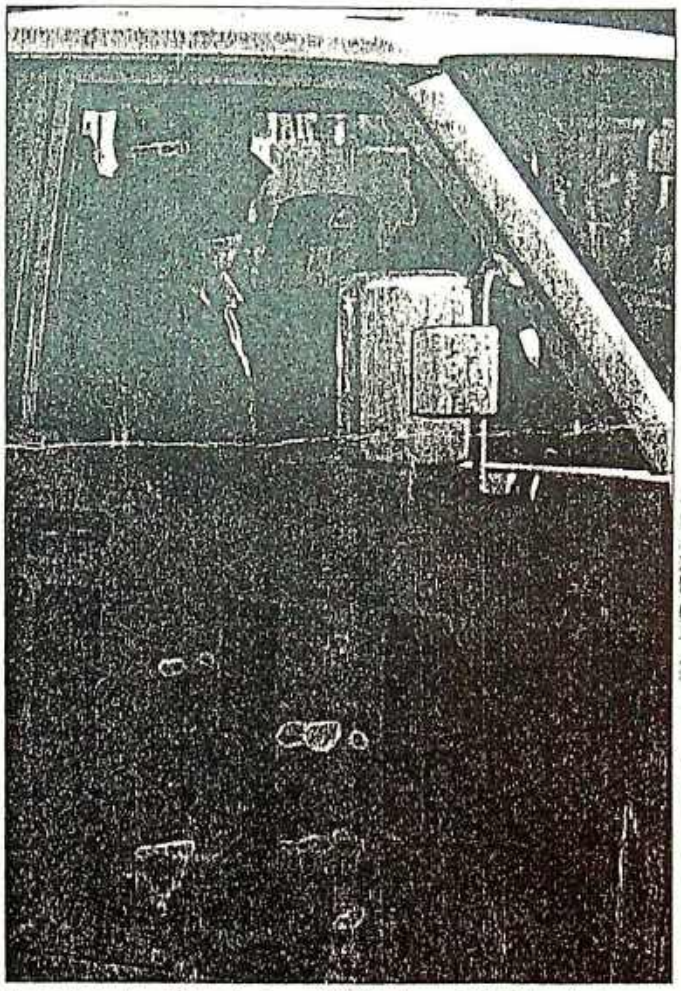
VN-functionarissen boos weg uit wapeninspectie

Het vertrek van twee VN-topfunctionarissen toont het failliet van de pogingen om Irak te ontwapenen. De een verwijt de VS een te slappe houding, de ander vindt de sancties onaanvaardbaar hard.

Begin dit jaar beschuldigden de Iraakse autoriteiten de Amerikaanse wapeninspecteur Scott Ritter ervan te werken voor de Amerikaanse en Israëlische veiligheidsdiensten. Hij werd tot *persona non grata* verklaard. Ritter, sleutelfiguur van de speciale VN-commissie voor de ontwapening van Irak (Unscom), moest ophoepelen.

Het Iraakse besluit om Ritter te weren lokte een crisis uit tussen Irak en de VN. Het was immers aan de VN en niet aan Irak om te bepalen hoe Unscom haar werk moest doen en wie er deel konden uitmaken van het inspectieteam. VN secretaris-generaal Kofi Annan reisde in februari naar Bagdad en kwam met Saddam Hussein overeen dat Irak Unscom niet langer tegen zou werken, dat de presidentiële paleizen geïnspecteerd mochten worden en dat daarna – als Irak vrij verklaard zou zijn van verboden wapens – de economische sancties opgeheven konden worden. Een militaire strafexpeditie van de geallieerde strijdkrachten in de Golf werd op het nippertje voorkomen. De wapeninspecteurs gingen weer aan het werk, er werden geen wapens aangetroffen in Saddams paleizen en een groot deel van de internationale armada verdween geruisloos uit de Golf. Bagdad verdween van de voorpagina's.

Ook het besluit van Irak op 5 augustus om opnieuw alle samenwerking met Unscom op te schorten kreeg weinig aandacht. De Iraakse leiders waren weer eens laaiend, dit keer op Unscom-voorzitter Richard Butler, omdat hij gesuggereerd had dat Irak nog steeds in staat was lange-afstandsraketten te produceren. Butler werd ervan beschuldigd een Amerikaanse marionet te zijn en om politieke redenen de wapeninspecties zo lang mogelijk te rekken, zodat de sancties niet opgeheven hoefden te worden. Sinds 5 augustus wordt, als gevolg van Iraakse tegenwerking, nauwelijks meer geïnspecteerd door Unscom.



Wapeninspecteur Ritter, kort voordat hij Irak werd uitgestuurd

De wapeninspecteurs doen niet eens meer een symbolische poging, zoals bij eerdere confrontaties met Irak, bepaalde 'gevoelige plaatsen' te bezoeken. Unscom-topman Butler was onzeker over de steun die hij kon verwachten van de VN-Veiligheidsraad. De Verenigde Staten en Groot-Brittannië, die bij vorige gelegenheden altijd direct klaar stonden met maatregelen tegen Saddam, hielden zich opmerkelijk rustig.

Die slappe reactie van Washington wekte de woede van wapeninspecteur Scott Ritter. In een boze ontslagbrief zegt hij dat Irak nog steeds in het bezit is van verboden wapens, ondanks zeven jaar wapeninspecties. Ritter is furieus op zijn vroegere bazen Butler en Annan die naar zijn smaak veel te inschikkelijk zijn en hij vindt dat mevrouw Albright min of meer voor Saddam gecapituleerd is. Ritter, inlichtingenofficier van de Amerikaanse marine voor hij in 1991 bij Unscom in dienst trad, werd hierop door conservatieve leden van het Congres bejubeld als een *American hero*. Heerlijk vonden de republikeinen het, zo'n man die duidelijke taal spreekt en zowel Clinton als de VN de les lees.

In VN-kringen was men minder ingenomen. Vooral de onthulling dat Ritter als Unscom-medewerker regelmatig Israël bezocht en veel had samengewerkt met Israëlische militaire experts was, in diplomatiek opzicht, vloeken in de kerk. De Israëlische betrokkenheid deed, zeker in de Arabische wereld, de politieke twijfels over Unscom verder toenemen.

Veel hoger in de VN-hiërarchie dan Scott Ritter stond de Ier Dennis Halliday. Hij werkte sinds midden 1997 als coördinator van het humanitaire programma van de VN in Bagdad. Ook hij gaf, zij het om andere redenen, eind september de bruf aan zijn werk in Irak. Halliday, die sinds 1964 in dienst was van de VN en opklom tot assistent secretaris-generaal, wilde niet langer geassocieerd worden met de negatieve gevolgen van de economische sancties. Hij voelde zich hoe langer hoe ongelukkiger met het aan de ene kant handhaven van strenge sancties en het aan de andere kant uitvoeren van een 'langzaam, bureaucratisch en niet voldoende gefinancierd humanitair programma'.

'Elke maand sterven vijf- tot zesduizend Iraakse kinderen als gevolg van de sancties, en dat cijfer is waarschijnlijk aan de lage kant,' constateerde Halliday bitter. 'Het is onnodig en onaanvaardbaar deze tragedie te laten voortbestaan.'

De ontevredenheid bij Ritter, Halliday en andere VN'ers is ongetwijfeld het gevolg van de contradicties in het Irak-beleid van de VN. De Veiligheidsraad is verdeeld, Amerika met andere dingen bezig. Alleen Saddam lijkt te weten wat hij wil.

Jan Keulen

International Federation mission in February 1994. There are indications that child mortality has increased two to three times compared to pre-sanction levels, meaning thousands of excess child deaths. Malnutrition has increased drastically according to independent studies. Damaged sanitation facilities, poor disease control measures and the lack of safe water have led to drastic increases in water-borne diseases, such as typhoid, cholera and hepatitis A. Absent for many years, malaria has reappeared with an alarming number of cases.

Hospitals and pharmacies have critical shortages of life-saving drugs, cancer chemotherapy, laboratory reagents, anaesthetics, disinfectants, spare parts and maintenance supplies for medical equipment, creating a situation where hospitals no longer can provide treatment, surgery cannot be performed and children die from curable cancers. Needs exceed the resources of the aid agencies working in Iraq.

In all three cases, the number of beneficiaries of assistance has steadily increased. Humanitarian agencies that initially aimed to assist vulnerable groups identify a growing number of needy in the general population. In Serbia-Montenegro in 1993, UN programmes began to include 150,000 "social cases" in addition to 500,000 refugees and displaced people. The soup-kitchen programme run by the Yugoslav Red Cross and the International Federation received a growing number of beneficiaries in 1994.

As well as nutritional status and physical health, all three societies have experienced a deterioration in social and mental health. Normally law-abiding citizens engage in black-market transactions to feed their families, criminals thrive on smuggling, thefts proliferate. Standards of public service fall as civil servants and health workers leave their jobs to earn money and find food. The incidence of anxiety, depression and suicides increases as people are unable to halt a decline in living conditions. The notion that a population under sanctions will turn on their leaders and hold them responsible for their plight finds no support in the three cases reviewed here.

Conclusions

The balance sheet after years of sanctions against Iraq, Haiti and Serbia-Montenegro seems to be minimal political dividend at a very high humanitarian price. There are philosophical dilemmas inherent in the UN Charter between peace and justice and between human rights and state sovereignty. Experience of implementing sanctions adds a practical contradiction between peace and human rights.

States imposing sanctions through the Security Council should be prepared to address the issue of proportionality. What degree of suffering can acceptably be inflicted on people to achieve certain political goals? What limit has to be reached before sanctions can be eased? This is not to argue that sanctions should not be used, after all the alternatives of diplomacy may be ineffective and that of military action too drastic. Sanctions are a legitimate tool for the UN, but they must be used with due regard to their effect on the lives of those caught up in the middle of the dispute, just as war must be waged with due regard to the fate of the civilian population.

Things can be done to improve the present situation. In his Supplement to the Agenda of Peace released in January 1995, the UN Secretary-General called for a mechanism to be set up to assess the humanitarian effect sanctions would have before they are imposed, to monitor their application, to measure their effects once they are imposed, to explore ways of assisting neighbour states who suffer collateral damage and to ensure the delivery of humanitarian assistance to vulnerable groups. The setting up of such a mechanism would go a long way towards meeting the humanitarian concerns arising from the imposition of sanctions.

More specifically, the humanitarian impact of sanctions could be lessened if the Security Council agreed upon standard lists of exceptions, and exempted UN and other well-established humanitarian agencies from sanctions restrictions when carrying out humanitarian work. To avoid repeating past tragedies, a sanctions institutional memory should be systematically collected and stored, drawing from the many individuals, particularly in UN humanitarian agencies, who have learned to manage sanctions within the restrictions.

Humanitarian supplies should not be politicised by linking any imports using sanctions country funds to the fulfilment of political objectives, as was the case with Iraq. Such linkage, in effect, suggests that humanitarian assistance to those who are suffering is conditional upon certain political action by the sanctions-affected country. This is contrary to the spirit of neutrality and impartiality in which humanitarian assistance should be given.

The DHA-chaired UN Inter-Agency Standing Committee is initiating a review of the sanctions issues. Procedures should be well improved when the Security Council next prepares to impose sanctions.

Some fundamental issues will remain unresolved, however. Sanctions countries are ostracised by governments,

including major donors. Crisis warnings are only meaningful if adequate response is possible. Despite UNICEF monitoring and highlighting the plight of children in Iraq, only 25 per cent of the 1994 UN humanitarian programme was funded. Of 40 NGOs operating in Iraq, only four are in central and southern areas where conditions are probably worse than in the UN-protected northern region. There is a similar imbalance between Serbia-Montenegro and Croatia.

Many humanitarian agencies now aspire to the principles laid down in the Code of Conduct for relief workers, highlighted in the 1994 World Disasters Report and in Chapter 16 of this year's Report. The Code specifically highlights this issue of proportionality of aid. Agencies signing the Code undertake to give aid "regardless of the race, creed or nationality of the recipients and without adverse distinction of any kind". They affirm that "human suffering must be alleviated whenever it is found; life is as precious in one part of a country as another. Thus, our provision of aid will reflect the degree of suffering it seeks to alleviate."

If these principles are to be adhered to, both operational agencies and their funders have to consider carefully the manner in which they work in sanctions-affected countries. Is their programming truly addressing the needs of the most vulnerable? Is their aid being given in proportion to need across the entire territory of a country?

Imposing sanctions largely "after the event" tend to make recent UN sanctions punishments rather than preventive action. Sanctions should not be a belated substitute for what the international community failed to do to prevent threats to peace. Practical experience makes a strong case for developing parallel means of conflict prevention and resolution, including the UN Charter's under-used Chapter VI on Pacific Settlement of Disputes.

In conclusion, comprehensive sanctions may have such serious humanitarian consequences that a de facto contradiction between human rights and the maintenance of international peace and security will be created. Furthermore, the evidence suggests that their limited political effectiveness seems to be out of proportion to their humanitarian cost. While sanctions remain a legitimate tool for the UN, sitting as they do between diplomacy and the use of armed force, in this post-Cold War era there is a need to reassess their practice. For humanitarian organisations, concerned to alleviate suffering wherever and whenever it is found and doing so from a position of neutrality and impartiality, there must remain serious concern about the present practice of sanctions and a strong desire to see this practice reformed to minimise their detrimental effect upon those who are least able to weather such storms. We have to reaffirm that civilians, caught up in a dispute, conflictual or otherwise, are entitled to adequate medical care, sanctions or no sanctions, and that the starving of civilian populations is unacceptable, sanctions or no sanctions.

Iraqi Sanctions, Human Rights and Humanitarian Law

Iraqi Sanctions, Human Rights and Humanitarian Law

Roger Normand

Home | Contents |

Next Article | Previous Article

Six years of the most severe Security Council sanctions in history have failed to dislodge the regime of President Saddam Hussein. These sanction, however, have had a devastating impact on the most vulnerable sectors of Iraqi society, especially children.[1] Numerous studies by United Nations agencies and independent groups, including an April-May 1996 survey conducted by the Center for Economic and Social Rights, have documented dramatic increases in malnutrition and disease, leading to the deaths of hundreds of thousands of children under the age of five since 1991. Yet there has been an astonishing lack of public debate over the moral and legal implications of a policy that imposes such enormous costs on a civilian population. The advantages of such relative silence clearly redound to the benefit of sanctioning governments and international institutions, who enjoy wide latitude of action without facing public scrutiny. But what of the citizens of countries targeted by sanctions? Should their international rights be ignored so that their governments may be pressured?

Impact of Sanctions

On August 6, 1990, the Security Council responded to Iraq's invasion of Kuwait by adopting Resolution 661, which placed a blanket ban on all imports and exports except for "supplies intended strictly for medical purposes, and, in humanitarian circumstances, foodstuffs."[2] The value of this exception, however, was rendered almost meaningless by the fact that over 90 percent of Iraq's hard currency income, necessary to purchase food and medical supplies from abroad, was cut because of the ban on oil sales and the freezing of its foreign assets. By March 1991, the Security Council and cooperating states had driven Iraqi forces out of Kuwait by military force, in the process destroying or disabling most of Iraq's civilian infrastructure, including electric power stations, irrigation facilities, and water and treatment sewage plants. The blanket sanctions were maintained after the war as a means to force Iraqi compliance with a number of new conditions imposed by the cease-fire resolutions, primarily aimed at destroying Iraq's capacity to produce weapons of mass destruction.

Despite evidence of a humanitarian disaster, the Security Council took no action to mitigate the impact of sanctions until August 1991, after highly-publicized UN and independent missions to Iraq revealed dramatic civilian suffering.[3] In Resolutions 706 and 712, the Security Council proposed an food-for-oil agreement allowing Iraq to sell $1.6 billion of oil every six months. After a 40 percent deduction to pay UN expenses and war reparations, the amount remaining to purchase food and medicine for the civilian population would be about half of the $3.6 billion that the UN itself had estimated as Iraq's minimum emergency needs, and far below the estimated $22 billion needed to repair damage to the civilian infrastructure. Holding out for a complete lifting of sanctions, the Iraqi government rejected the deal as "an infringement on its sovereignty." The plight of Iraq's civilians was thereby ignored in the political contest between their own government, in which they have no voice, and the Security Council. Their own survival is subordinated to that of the regime. The Security Council did not revisit the issue until April 1995, when it proposed a slightly modified food-for-oil deal under Resolution 986.

On May 20, 1996, Iraq and the UN finally reached a detailed agreement. Iraq will be permitted to

sell $1 billion of oil over a 90-day (renewable) period in order to buy humanitarian supplies. All proceeds from such sales will be placed in a UN-controlled bank account, to which Iraq has no access. Of the $4 billion of revenues over one year, 30 percent will go towards reparations for the Gulf war, 15 percent will go towards humanitarian supplies for 3 million Kurds in northern Iraq, 5-10 percent will pay for UN operations in Iraq, and 5-10 percent will cover repair and maintenance of the oil pipelines--leaving about $1.6 billion for Iraq's remaining population of 18 million, less than $7 50 per person every month. Despite this agreement between Iraq and the UN on all the modalities for the food-for-oil deal, the United States, standing alone in the Security Council, has, until mid-August, repeatedly delayed its implementation on technical grounds.

The food-for-oil deal, while a positive first step, does not address the causes of economic collapse, hunger and disease in Iraq. The UN Secretariat and UN agencies have estimated that Iraq needs to import almost $4 billion per year in food and medicine alone--more than twice the amount allocated to humanitarian needs under the food-for-oil-deal. This figure does not account for the massive capital expenditure needed both to revive the economy in order to restore employment and wages, and to rebuild the health infrastructure (especially water and sewage plants) in order to stop the cycle of disease.[4] Consider the following:

- There has been an alarming reappearance of malnutrition, which had all but disappeared from Iraq prior to the sanctions. Recent UN studies have estimated a five-fold increase in child mortality due to hunger, disease and unsanitary conditions.[5] The monthly average of marasasmus and kwashiorkor cases (diseases of starvation) admitted to hospitals has risen by 50 times.[6] These conditions have become so common that UNICEF and the World Food Program recently established 20 Nutritional Rehabilitation Centers throughout the country to treat severely malnourished children.
- Iraq's health system, formerly the most advanced and efficient in the region, has been crippled. Prior to sanctions, Iraq imported about $360 million worth of drugs annually, but in 1996, the figure is expected to be $33 million, mostly donated by international agencies. There are severe shortages in syringes, IV sets, blood bags, oxygen, anesthesia, fresh linens and other basic supplies. Patients who cannot afford to bring their own sheets lie on dirty and bloodstained mattresses. Equipment such as X-ray machines and incubators have broken down and cannot be replaced. Hospitals throughout Iraq report increases in chronic diseases, including diabetes, cancers and kidney disease, and preventable infections, such as diarrhea, pneumonia, whooping cough and typhoid.
- The impairment of Iraq's water and sewage systems due to the sanctions has had profound public health consequences for the population. Prior to sanctions, potable water networks distributed over four million cubic meters of treated water to 93 percent of the urban and 70 percent of the rural populations.[7] Water treatment plants now operate at about 50 percent capacity, and most sewage treatment plants have stopped chemical treatment altogether.[8] Few lift stations are operating, and the pipe networks have many breaks, resulting in sewage overflows and dangerous cross-connections between water and sewage lines.[9] Untreated sewage is dumped directly into the Tigris and Euphrates rivers, along which two-thirds of Iraq's population live. Water treatment plants draw contaminated river water but lack sufficient chlorine for effective and safe treatment.[10]

Legal Assessment of Sanctions

The impact of sanctions on Iraqi civilians raises fundamental questions of legal and ethical responsibility which have not been answered, let alone asked, in UN policy-making circles. What is the acceptable trade-off between pressuring a country's government and harming its population? What legal regime governs this situation? What are the limits, if any, on Security Council action?

The Security Council was established by, and derives its authority through, the United Nations

Charter. Chapter VII of the Charter explicitly empowers the Council to impose economic sanctions, and even take military action.[11] Between 1945-90, there was no need to define the legal parameters of this power since the Security Council imposed multilateral sanctions only twice--a trade embargo against Rhodesia in 1966 and an arms embargo against South Africa in 1977.

Since the end of the Cold War, the Council has imposed sanctions against eight different states, still without reference to external legal standards.[12] While some commentators still argue that the Security Council is empowered to act as a law unto itself, Justice Weeramantry of the World Court counters that: "The history of the United Nations Charter... corroborates the view that a clear limitation on the plenitude of the Security Council's powers is that those powers must be exercised in accordance with the well-established principles of international law."[13]

Article 24 of the Charter explicitly directs the Security Council "to act in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations" when exercising its authority to maintain peace and security.[14] Among the most fundamental purposes and principals listed in Article 1 is the promotion of human rights.[15] In imposing sanctions against Iraq, Security Council resolutions have frequently and properly condemned the Iraqi government for violating the human rights of its own citizens, but it has failed to acknowledge that the Council itself is bound to uphold human rights. Instead, the Council has placed exclusive blame on President Saddam Hussein for all hardships caused by sanctions.[16]

The fundamental premise of the entire human rights regime, however, is the need to respect the inherent dignity of every individual. These rights are owed directly to individuals and are not forfeited because of a government's misconduct, particularly when citizens have no voice in the decisions of such government. By imposing a devastating, even if unintended, form of collective punishment on the Iraqi people and failing to mitigate or even monitor the impacts, the Security Council has fostered the mistaken impression--completely at odds with the UN Charter's proclamation of "faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person"[17]--that it may harm an entire population for the crimes of its leaders, without reference to any legal standards.

Human Rights and Humanitarian Law

The devastating impact of sanctions on Iraq's population implicates a number of fundamental human rights. Most important is the right to life, considered by the UN Human Rights Committee to be the "supreme right from which no derogation is permitted even in time of public emergency."[18] It is particularly egregious that children, who are granted special protection under human rights law, have suffered and died in disproportionate numbers. More countries have ratified the Convention of the Rights of the Child than any other human rights treaty in history, including all permanent members of the Security Council.[19] Among its provisions, the Convention specifically calls on all states "to ensure the maximum extent possible the survival and development of the child" and "to take appropriate measures to diminish infant and child mortality."[20] Sanctions have also contributed to violations of other human rights, including the rights to health, education, food and an adequate standard of living, all guaranteed by the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant of Economic, Social and Cultural Rights and other international treaties.[21]

It could be argued that because sanctions more closely resemble a state of war than of peace, Security Council conduct should be governed by more permissive laws of war, rather that the strict civilian immunities of human rights. The laws of war, for example, permit belligerents to inflict collateral civilian casualties when attacking legitimate military targets, provided that the harm to civilians is not disproportionate to the value of the military target.[22] While this analysis is not

technically appropriate to Iraq given that Resolution 687 ended the state of war, it is nonetheless a useful exercise to demonstrate the legal problematics of the sanctions against Iraq.

The basic principles undergirding the laws of war (also called humanitarian law) are those of distinction and proportionality. Under the principle of distinction, belligerents are required to distinguish between civilians and combatants at all times and to direct attacks only against military targets.[23] In the case of Iraq, the critical issue is whether the sanctions are targeted at the entire population as a means to influence the regime--a clear violation--or at the regime, causing incidental collateral damage to civilians. Imposing comprehensive sanctions that cause broad economic collapse appears on its face to violate the principle of proportionality as prohibiting any "attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects... which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated."[24] The advantage gained over the course of six years of sanctions, measured by Iraqi compliance with the cease-fire resolutions, has been remote--precisely the reason that the United States insists that sanctions must be maintained. On the other hand, the magnitude of sanctions-related hunger and disease has been enormous and clearly documented since the beginning of the Gulf War. To put this in perspective, one must ask whether a war that killed hundreds of thousands of civilians, mostly children, to achieve very limited political gains would be considered acceptable under the laws of war.

The Security Council shoulders a large measure of responsibility for these violations of human rights and humanitarian law by maintaining sanctions without taking effective measures to minimize harm to the population. The Council has refused to entertain less drastic measures only after UN and independent reports publicly revealed the extent of civilian cease-fire resolutions that would result in the lifting of sanctions. It defies logic, however, for the Security Council to hold the welfare of a nation hostage to the good behavior of a dictator. And while it is troubling that a repressive regime, through sheer indifference to its own population, can exert leverage over UN policy, it is even more disturbing that the international community has acquiesced to a policy that effectively constitutes illegal collective punishment.

Need for Standards

Beyond the legal issues, the moral and political case for imposing such massive costs on innocent civilians in Iraq is extremely suspect. It is hard to imagine that peace and security in the Middle East have been enhanced by creating deep-seated resentment in a country which, when sanctions are ultimately lifted, is destined to play a leading role in regional politics by virtue of its economic, cultural and human resources. Moreover, in the long-term, regional resentments are likely to be inflamed by the selective and coercive use of international law against Iraq at the same time that the US and Security Council turn a blind eye to Israel's acquisition of territory by force and to human rights violations by allies in the Gulf. Given the history of Western intervention in the Middle East, it is not alarmist to harbor grave concerns about the destructive potential of sanctions policies unconstrained by basic standards of international law.

Rather than address issues of accountability, the US and Security Council appear to hope that the food-for-oil deal will defuse criticism of their sanctions policy. This would be a tragic mistake for the international community. Instead, it is time to examine alternatives to sanctions that might constrain a dictator without killing the weakest members of the population. In the case of Iraq, the Security Council should begin by removing the limit on oil sales under the food-for-oil deal and allow Iraq to sell enough oil to meet all civilian needs. Since the UN controls the bank account and will monitor distribution of humanitarian supplies, it does not make legal or ethical sense for the Security Council to adopt an arbitrary limit of $4 billion per year that guarantees continued hunger and disease in Iraq. In addition, since the primary areas of Iraqi non-compliance concern its weapons programs, the Security Council should consider replacing the comprehensive trade

sanctions with an arms embargo and restrictions on travel and financial dealing that target the government only.

More generally, the international community needs to examine alternatives to comprehensive trade sanctions, which by their nature impact the weakest members of a society first and the leadership last and therefore violate basic principles of international law. While there are no quick answers to the complex issues raised by the current debate over sanctions, more targeted forms of economic coercion, such as military, financial, diplomatic, or communications embargoes should be considered, and institutional mechanisms for monitoring and reporting on the impacts of sanctions should be established. Most importantly, the imposition of sanctions by the Security Council, as well as by individual states, needs to be governed by an explicit legal regime, drafted by a panel of international experts and informed by both human rights and humanitarian law principles. Under this regime, future cases of sanctions could be assessed according to universal criteria, in contrast to the current situation in which sanctions increasingly are imposed without reference to any legal or ethical standards.

Roger Normand is policy director of the Center for Economic and Social Rights, a research and advocacy organization based in New York, and has participated in three fact-finding missions to Iraq.

Endnotes

1 Some Western journalists still manage to visit Iraq for a few days and report that sanctions have barely affected the population. See, for example, T. D. Allman, "Letter from Baghdad: Saddam Wins Again," *The New Yorker* (June 14, 1996).

2 UN Security Council, Resolution 661 (August 6, 1990), para. 6c.

3 See, for example, *Report to the Secretary-General on the Humanitarian Needs in Kuwait and Iraq in the Immediate Post-Crisis Environment by a Mission to the Area led by Mr. Martti Ahtisaari*, UN Doc. S/22366 (March 1991); Harvard Study Team, *Public Health in Iraq after the Gulf War* (May 1991); *Report to the Secretary-General on the Humanitarian Needs in Iraq by a Mission led by Sadruddin Aga Khan*, UN Doc. S/2799; *Report by the Secretary-General Pursuant to Paragraph 5 of SC Res. 706* (1991), UN Doc S/23006; International Study Team, *Health and Welfare in Iraq after the Gulf Crisis: An In-Depth Assessment* (August 1991).

4 The Aga Khan Report provided sector-wise estimates of the dollar amounts needed to repair the damage and to prevent the worsening of the humanitarian situation. See also *Report by the Secretary-General Pursuant to Paragraph 5 of SC Res. 706*, ibid.

5 Food and Agriculture Organization of the United Nations, *Technical Cooperation Programme: Evaluation of Food and Nutrition Situation in Iraq* (September, 1995), Table 28.

6 WHO Report (March 1996), p. 6.

7 United Nations Children's Fund (UNICEF), *Proposal for Water and Environmental Sanitation Project* (August 1994), p. 1.

8 *Ibid.*, p. 2.

9 FAO Report 1995, p. 20.

10 In Basrah this year, the WHO found that 65% of drinking water samples failed either

microbiological or mineral purity tests (WHO Report, *ibid.*, p. 4). These high levels of contamination help explain the astonishing rise in disease and mortality observed throughout the country, especially among children.

11 Charter of the United Nations, signed June 26, 1945, entered into force October 24, 1945, T.S No. 993, (1969). See Chapter III (establishing the Security Council), Chapter V (defining its powers) and arts. 41, 42.

12 The UN has imposed multilateral sanctions against Iraq, the former Yugoslavia, Libya, Somalia, Liberia, the Khmer Rouge-held areas of Cambodia, Rwanda and Haiti. See Cortright & Lopez, eds., *Economic Sanctions: Panacea or Peacebuilding in a Post-Cold War World?* (1995), p. 5.

13 *Order with Regard to Request for the Indication of Provisional Measures in the Case Concerning Questions of Interpretations and Application of the 1971 Montreal Convention Arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libya v. United States) 1992 I.C.J. 114, 31 I.L.M. 662, 694-696* (April 4, 1992) (Diss. Op. Weeramantry).

14 Charter of the United Nations, *op. cit.*, Preamble.

15 "The purposes of the United Nations are. . . to achieve international cooperation in. . . promoting and encouraging respect for human rights. . ." Charter of the United Nations, *ibid.* art. 1 (3). "The United Nations shall promote universal respect for, and observance of human rights and fundamental freedoms for all. . . " art. 55(c).

16 A 1992 official statement of the President of the Security Council is indicative of this attitude: "The Government of Iraq, by acting in this way, is foregoing the possibility of meeting the essential needs of its civilian population and therefore bears the full responsibility for their humanitarian problems." Statement by the President of the Council, S/23517 (5 February 1992).

17 Charter of the United Nations, *op. cit.*, Preamble.

18 UN Human Rights Committee, General Comment 6/16 (July 27, 1982). Some argue that the right to life is a peremptory norm of international law (i.e., a norm of the highest importance from which no derogation is permitted). See, e.g., Case 9647, Inter-Am. C.H.R. 147, 169 OEA/ser.L/V/II.71, doc. 9 rev. 1 (1987); Parker & Neylon, *Jus Cogens: Compelling the Law of Human Rights*, 12 Hastings Int'l & Comp. Law Review 411, 431.

19 International Convention on the Rights of the Child, opened for signature Jan. 26, 1990, entered into force Sept. 2, 1990, G. A. Res. 44/25 28, I. L. M. 1448, 1456 (1989). 187 countries are party to the Convention.

20 International Convention on the Rights of the Child, *op. cit.*, arts. 6, 24. "State parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health..." and state parties "shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures... to diminish infant and child mortality." *Ibid.* The Security Council itself has recognized the particular vulnerability and corresponding rights of children. See SC Res. 666 art. 4.

21 Universal Declaration of Human Rights, Res. 217A (III), UN Doc. A/810, p. 71 (1948), art. 25; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, adopted Dec. 19, 1966, entered into force January 3, 1976, G.A. Res. 2200 (XXI), arts. 11, 12.

22 The legal regime governing war consists of both humanitarian law (based on the Geneva Conventions) and the laws of war (based on Hague Conventions and recent Protocols to the

Geneva Conventions). The term "laws of war" as used in this report includes both regimes.

23 United Nations General Assembly, Respect for Human Rights in Armed Conflict, UNGA Res. 2444, 23 UN GAOR Supp. (No. 18) (1968), at 164.

24 According to the authoritative legal commentary, "a remote [military] advantage to be gained at some unknown time in the future would not be a proper consideration to weigh against civilian loss... There can be no question of creating conditions conducive to surrender by means of attacks which incidentally harm the civilian population." See Protocol Additional to the Geneva Convention of 12 August, 1949, and Relating to the Protections of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of June 8, 1977, opened for signature December 12, 1977, UN Doc. A/32/144, Annex I, II (1977), reprinted in 16 I.L.M 1391 (1977), art. 51 (5)(b).

Home | Contents | Next Article | Previous Article

MERIP
Middle East Research and Information Project
Last updated: 2 June 1997
URL:http://www.merip.org
Send comments to Dan at meripweb@igc.org

Iraqi Sanctions, Human Rights and Humanitarian Law

Iraqi Sanctions, Human Rights and Humanitarian Law

Roger Normand

Home | Contents |

Next Article | Previous Article

Six years of the most severe Security Council sanctions in history have failed to dislodge the regime of President Saddam Hussein. These sanction, however, have had a devastating impact on the most vulnerable sectors of Iraqi society, especially children.[1] Numerous studies by United Nations agencies and independent groups, including an April-May 1996 survey conducted by the Center for Economic and Social Rights, have documented dramatic increases in malnutrition and disease, leading to the deaths of hundreds of thousands of children under the age of five since 1991. Yet there has been an astonishing lack of public debate over the moral and legal implications of a policy that imposes such enormous costs on a civilian population. The advantages of such relative silence clearly redound to the benefit of sanctioning governments and international institutions, who enjoy wide latitude of action without facing public scrutiny. But what of the citizens of countries targeted by sanctions? Should their international rights be ignored so that their governments may be pressured?

Impact of Sanctions

On August 6, 1990, the Security Council responded to Iraq's invasion of Kuwait by adopting Resolution 661, which placed a blanket ban on all imports and exports except for "supplies intended strictly for medical purposes, and, in humanitarian circumstances, foodstuffs."[2] The value of this exception, however, was rendered almost meaningless by the fact that over 90 percent of Iraq's hard currency income, necessary to purchase food and medical supplies from abroad, was cut because of the ban on oil sales and the freezing of its foreign assets. By March 1991, the Security Council and cooperating states had driven Iraqi forces out of Kuwait by military force, in the process destroying or disabling most of Iraq's civilian infrastructure, including electric power stations, irrigation facilities, and water and treatment sewage plants. The blanket sanctions were maintained after the war as a means to force Iraqi compliance with a number of new conditions imposed by the cease-fire resolutions, primarily aimed at destroying Iraq's capacity to produce weapons of mass destruction.

Despite evidence of a humanitarian disaster, the Security Council took no action to mitigate the impact of sanctions until August 1991, after highly-publicized UN and independent missions to Iraq revealed dramatic civilian suffering.[3] In Resolutions 706 and 712, the Security Council proposed an food-for-oil agreement allowing Iraq to sell $1.6 billion of oil every six months. After a 40 percent deduction to pay UN expenses and war reparations, the amount remaining to purchase food and medicine for the civilian population would be about half of the $3.6 billion that the UN itself had estimated as Iraq's minimum emergency needs, and far below the estimated $22 billion needed to repair damage to the civilian infrastructure. Holding out for a complete lifting of sanctions, the Iraqi government rejected the deal as "an infringement on its sovereignty." The plight of Iraq's civilians was thereby ignored in the political contest between their own government, in which they have no voice, and the Security Council. Their own survival is subordinated to that of the regime. The Security Council did not revisit the issue until April 1995, when it proposed a slightly modified food-for-oil deal under Resolution 986.

On May 20, 1996, Iraq and the UN finally reached a detailed agreement. Iraq will be permitted to

sell $1 billion of oil over a 90-day (renewable) period in order to buy humanitarian supplies. All proceeds from such sales will be placed in a UN-controlled bank account, to which Iraq has no access. Of the $4 billion of revenues over one year, 30 percent will go towards reparations for the Gulf war, 15 percent will go towards humanitarian supplies for 3 million Kurds in northern Iraq, 5-10 percent will pay for UN operations in Iraq, and 5-10 percent will cover repair and maintenance of the oil pipelines--leaving about $1.6 billion for Iraq's remaining population of 18 million, less than $7.50 per person every month. Despite this agreement between Iraq and the UN on all the modalities for the food-for-oil deal, the United States, standing alone in the Security Council, has, until mid-August, repeatedly delayed its implementation on technical grounds.

The food-for-oil deal, while a positive first step, does not address the causes of economic collapse, hunger and disease in Iraq. The UN Secretariat and UN agencies have estimated that Iraq needs to import almost $4 billion per year in food and medicine alone--more than twice the amount allocated to humanitarian needs under the food-for-oil-deal. This figure does not account for the massive capital expenditure needed both to revive the economy in order to restore employment and wages, and to rebuild the health infrastructure (especially water and sewage plants) in order to stop the cycle of disease.[4] Consider the following:

- There has been an alarming reappearance of malnutrition, which had all but disappeared from Iraq prior to the sanctions. Recent UN studies have estimated a five-fold increase in child mortality due to hunger, disease and unsanitary conditions.[5] The monthly average of marasasmus and kwashiorkor cases (diseases of starvation) admitted to hospitals has risen by 50 times.[6] These conditions have become so common that UNICEF and the World Food Program recently established 20 Nutritional Rehabilitation Centers throughout the country to treat severely malnourished children.
- Iraq's health system, formerly the most advanced and efficient in the region, has been crippled. Prior to sanctions, Iraq imported about $360 million worth of drugs annually, but in 1996, the figure is expected to be $33 million, mostly donated by international agencies. There are severe shortages in syringes, IV sets, blood bags, oxygen, anesthesia, fresh linens and other basic supplies. Patients who cannot afford to bring their own sheets lie on dirty and bloodstained mattresses. Equipment such as X-ray machines and incubators have broken down and cannot be replaced. Hospitals throughout Iraq report increases in chronic diseases, including diabetes, cancers and kidney disease, and preventable infections, such as diarrhea, pneumonia, whooping cough and typhoid.
- The impairment of Iraq's water and sewage systems due to the sanctions has had profound public health consequences for the population. Prior to sanctions, potable water networks distributed over four million cubic meters of treated water to 93 percent of the urban and 70 percent of the rural populations.[7] Water treatment plants now operate at about 50 percent capacity, and most sewage treatment plants have stopped chemical treatment altogether.[8] Few lift stations are operating, and the pipe networks have many breaks, resulting in sewage overflows and dangerous cross-connections between water and sewage lines.[9] Untreated sewage is dumped directly into the Tigris and Euphrates rivers, along which two-thirds of Iraq's population live. Water treatment plants draw contaminated river water but lack sufficient chlorine for effective and safe treatment.[10]

Legal Assessment of Sanctions

The impact of sanctions on Iraqi civilians raises fundamental questions of legal and ethical responsibility which have not been answered, let alone asked, in UN policy-making circles. What is the acceptable trade-off between pressuring a country's government and harming its population? What legal regime governs this situation? What are the limits, if any, on Security Council action?

The Security Council was established by, and derives its authority through, the United Nations

Charter. Chapter VII of the Charter explicitly empowers the Council to impose economic sanctions, and even take military action.[11] Between 1945-90, there was no need to define the legal parameters of this power since the Security Council imposed multilateral sanctions only twice--a trade embargo against Rhodesia in 1966 and an arms embargo against South Africa in 1977.

Since the end of the Cold War, the Council has imposed sanctions against eight different states, still without reference to external legal standards.[12] While some commentators still argue that the Security Council is empowered to act as a law unto itself, Justice Weeramantry of the World Court counters that: "The history of the United Nations Charter... corroborates the view that a clear limitation on the plenitude of the Security Council's powers is that those powers must be exercised in accordance with the well-established principles of international law."[13]

Article 24 of the Charter explicitly directs the Security Council "to act in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations" when exercising its authority to maintain peace and security.[14] Among the most fundamental purposes and principals listed in Article 1 is the promotion of human rights.[15] In imposing sanctions against Iraq, Security Council resolutions have frequently and properly condemned the Iraqi government for violating the human rights of its own citizens, but it has failed to acknowledge that the Council itself is bound to uphold human rights. Instead, the Council has placed exclusive blame on President Saddam Hussein for all hardships caused by sanctions.[16]

The fundamental premise of the entire human rights regime, however, is the need to respect the inherent dignity of every individual. These rights are owed directly to individuals and are not forfeited because of a government's misconduct, particularly when citizens have no voice in the decisions of such government. By imposing a devastating, even if unintended, form of collective punishment on the Iraqi people and failing to mitigate or even monitor the impacts, the Security Council has fostered the mistaken impression--completely at odds with the UN Charter's proclamation of "faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person"[17]--that it may harm an entire population for the crimes of its leaders, without reference to any legal standards.

Human Rights and Humanitarian Law

The devastating impact of sanctions on Iraq's population implicates a number of fundamental human rights. Most important is the right to life, considered by the UN Human Rights Committee to be the "supreme right from which no derogation is permitted even in time of public emergency."[18] It is particularly egregious that children, who are granted special protection under human rights law, have suffered and died in disproportionate numbers. More countries have ratified the Convention of the Rights of the Child than any other human rights treaty in history, including all permanent members of the Security Council.[19] Among its provisions, the Convention specifically calls on all states "to ensure the maximum extent possible the survival and development of the child" and "to take appropriate measures to diminish infant and child mortality."[20] Sanctions have also contributed to violations of other human rights, including the rights to health, education, food and an adequate standard of living, all guaranteed by the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant of Economic, Social and Cultural Rights and other international treaties.[21]

It could be argued that because sanctions more closely resemble a state of war than of peace, Security Council conduct should be governed by more permissive laws of war, rather that the strict civilian immunities of human rights. The laws of war, for example, permit belligerents to inflict collateral civilian casualties when attacking legitimate military targets, provided that the harm to civilians is not disproportionate to the value of the military target.[22] While this analysis is not

8

technically appropriate to Iraq given that Resolution 687 ended the state of war, it is nonetheless a useful exercise to demonstrate the legal problematics of the sanctions against Iraq.

The basic principles undergirding the laws of war (also called humanitarian law) are those of distinction and proportionality. Under the principle of distinction, belligerents are required to distinguish between civilians and combatants at all times and to direct attacks only against military targets.[23] In the case of Iraq, the critical issue is whether the sanctions are targeted at the entire population as a means to influence the regime--a clear violation--or at the regime, causing incidental collateral damage to civilians. Imposing comprehensive sanctions that cause broad economic collapse appears on its face to violate the principle of proportionality as prohibiting any "attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects... which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated."[24] The advantage gained over the course of six years of sanctions, measured by Iraqi compliance with the cease-fire resolutions, has been remote--precisely the reason that the United States insists that sanctions must be maintained. On the other hand, the magnitude of sanctions-related hunger and disease has been enormous and clearly documented since the beginning of the Gulf War. To put this in perspective, one must ask whether a war that killed hundreds of thousands of civilians, mostly children, to achieve very limited political gains would be considered acceptable under the laws of war.

The Security Council shoulders a large measure of responsibility for these violations of human rights and humanitarian law by maintaining sanctions without taking effective measures to minimize harm to the population. The Council has refused to entertain less drastic measures only after UN and independent reports publicly revealed the extent of civilian cease-fire resolutions that would result in the lifting of sanctions. It defies logic, however, for the Security Council to hold the welfare of a nation hostage to the good behavior of a dictator. And while it is troubling that a repressive regime, through sheer indifference to its own population, can exert leverage over UN policy, it is even more disturbing that the international community has acquiesced to a policy that effectively constitutes illegal collective punishment.

Need for Standards

Beyond the legal issues, the moral and political case for imposing such massive costs on innocent civilians in Iraq is extremely suspect. It is hard to imagine that peace and security in the Middle East have been enhanced by creating deep-seated resentment in a country which, when sanctions are ultimately lifted, is destined to play a leading role in regional politics by virtue of its economic, cultural and human resources. Moreover, in the long-term, regional resentments are likely to be inflamed by the selective and coercive use of international law against Iraq at the same time that the US and Security Council turn a blind eye to Israel's acquisition of territory by force and to human rights violations by allies in the Gulf. Given the history of Western intervention in the Middle East, it is not alarmist to harbor grave concerns about the destructive potential of sanctions policies unconstrained by basic standards of international law.

Rather than address issues of accountability, the US and Security Council appear to hope that the food-for-oil deal will defuse criticism of their sanctions policy. This would be a tragic mistake for the international community. Instead, it is time to examine alternatives to sanctions that might constrain a dictator without killing the weakest members of the population. In the case of Iraq, the Security Council should begin by removing the limit on oil sales under the food-for-oil deal and allow Iraq to sell enough oil to meet all civilian needs. Since the UN controls the bank account and will monitor distribution of humanitarian supplies, it does not make legal or ethical sense for the Security Council to adopt an arbitrary limit of $4 billion per year that guarantees continued hunger and disease in Iraq. In addition, since the primary areas of Iraqi non-compliance concern its weapons programs, the Security Council should consider replacing the comprehensive trade

sanctions with an arms embargo and restrictions on travel and financial dealing that target the government only.

More generally, the international community needs to examine alternatives to comprehensive trade sanctions, which by their nature impact the weakest members of a society first and the leadership last and therefore violate basic principles of international law. While there are no quick answers to the complex issues raised by the current debate over sanctions, more targeted forms of economic coercion, such as military, financial, diplomatic, or communications embargoes should be considered, and institutional mechanisms for monitoring and reporting on the impacts of sanctions should be established. Most importantly, the imposition of sanctions by the Security Council, as well as by individual states, needs to be governed by an explicit legal regime, drafted by a panel of international experts and informed by both human rights and humanitarian law principles. Under this regime, future cases of sanctions could be assessed according to universal criteria, in contrast to the current situation in which sanctions increasingly are imposed without reference to any legal or ethical standards.

Roger Normand is policy director of the Center for Economic and Social Rights, a research and advocacy organization based in New York, and has participated in three fact-finding missions to Iraq.

Endnotes

1 Some Western journalists still manage to visit Iraq for a few days and report that sanctions have barely affected the population. See, for example, T. D. Allman, "Letter from Baghdad: Saddam Wins Again," *The New Yorker* (June 14, 1996).

2 UN Security Council, Resolution 661 (August 6, 1990), para. 6c.

3 See, for example, *Report to the Secretary-General on the Humanitarian Needs in Kuwait and Iraq in the Immediate Post-Crisis Environment by a Mission to the Area led by Mr. Martti Ahtisaari*, UN Doc. S/22366 (March 1991); Harvard Study Team, *Public Health in Iraq after the Gulf War* (May 1991); *Report to the Secretary-General on the Humanitarian Needs in Iraq by a Mission led by Sadruddin Aga Khan*, UN Doc. S/2799; *Report by the Secretary-General Pursuant to Paragraph 5 of SC Res. 706* (1991), UN Doc S/23006; International Study Team, *Health and Welfare in Iraq after the Gulf Crisis: An In-Depth Assessment* (August 1991).

4 The Aga Khan Report provided sector-wise estimates of the dollar amounts needed to repair the damage and to prevent the worsening of the humanitarian situation. See also *Report by the Secretary-General Pursuant to Paragraph 5 of SC Res. 706*, ibid.

5 Food and Agriculture Organization of the United Nations, *Technical Cooperation Programme: Evaluation of Food and Nutrition Situation in Iraq* (September, 1995), Table 28.

6 WHO Report (March 1996), p. 6.

7 United Nations Children's Fund (UNICEF), *Proposal for Water and Environmental Sanitation Project* (August 1994), p. 1.

8 *Ibid.*, p. 2.

9 FAO Report 1995, p. 20.

10 In Basrah this year, the WHO found that 65% of drinking water samples failed either

microbiological or mineral purity tests (WHO Report, *ibid.*, p. 4). These high levels of contamination help explain the astonishing rise in disease and mortality observed throughout the country, especially among children.

11 Charter of the United Nations, signed June 26, 1945, entered into force October 24, 1945, T.S No. 993, (1969). See Chapter III (establishing the Security Council), Chapter V (defining its powers) and arts. 41, 42.

12 The UN has imposed multilateral sanctions against Iraq, the former Yugoslavia, Libya, Somalia, Liberia, the Khmer Rouge-held areas of Cambodia, Rwanda and Haiti. See Cortright & Lopez, eds., *Economic Sanctions: Panacea or Peacebuilding in a Post-Cold War World?* (1995), p. 5.

13 *Order with Regard to Request for the Indication of Provisional Measures in the Case Concerning Questions of Interpretations and Application of the 1971 Montreal Convention Arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libya v. United States) 1992 I.C.J. 114, 31 I.L.M. 662, 694-696* (April 4, 1992) (Diss. Op. Weeramantry).

14 Charter of the United Nations, *op. cit.*, Preamble.

15 "The purposes of the United Nations are. . . to achieve international cooperation in. . . promoting and encouraging respect for human rights. . ." Charter of the United Nations, *ibid.* art. 1 (3). "The United Nations shall promote universal respect for, and observance of human rights and fundamental freedoms for all. . . " art. 55(c).

16 A 1992 official statement of the President of the Security Council is indicative of this attitude: "The Government of Iraq, by acting in this way, is foregoing the possibility of meeting the essential needs of its civilian population and therefore bears the full responsibility for their humanitarian problems." Statement by the President of the Council, S/23517 (5 February 1992).

17 Charter of the United Nations, *op. cit.*, Preamble.

18 UN Human Rights Committee, General Comment 6/16 (July 27, 1982). Some argue that the right to life is a peremptory norm of international law (i.e., a norm of the highest importance from which no derogation is permitted). See, e.g., Case 9647, Inter-Am. C.H.R. 147, 169 OEA/ser.L/V/II.71, doc. 9 rev. 1 (1987); Parker & Neylon, *Jus Cogens: Compelling the Law of Human Rights*, 12 Hastings Int'l & Comp. Law Review 411, 431.

19 International Convention on the Rights of the Child, opened for signature Jan. 26, 1990, entered into force Sept. 2, 1990, G. A. Res. 44/25 28, I. L. M. 1448, 1456 (1989). 187 countries are party to the Convention.

20 International Convention on the Rights of the Child, *op. cit.*, arts. 6, 24. "State parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health..." and state parties "shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures... to diminish infant and child mortality." *Ibid.* The Security Council itself has recognized the particular vulnerability and corresponding rights of children. See SC Res. 666 art. 4.

21 Universal Declaration of Human Rights, Res. 217A (III), UN Doc. A/810, p. 71 (1948), art. 25; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, adopted Dec. 19, 1966, entered into force January 3, 1976, G.A. Res. 2200 (XXI), arts. 11, 12.

22 The legal regime governing war consists of both humanitarian law (based on the Geneva Conventions) and the laws of war (based on Hague Conventions and recent Protocols to the

Geneva Conventions). The term "laws of war" as used in this report includes both regimes.

23 United Nations General Assembly, Respect for Human Rights in Armed Conflict, UNGA Res. 2444, 23 UN GAOR Supp. (No. 18) (1968), at 164.

24 According to the authoritative legal commentary, "a remote [military] advantage to be gained at some unknown time in the future would not be a proper consideration to weigh against civilian loss... There can be no question of creating conditions conducive to surrender by means of attacks which incidentally harm the civilian population." See Protocol Additional to the Geneva Convention of 12 August, 1949, and Relating to the Protections of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of June 8, 1977, opened for signature December 12, 1977, UN Doc. A/32/144, Annex I, II (1977), reprinted in 16 I.L.M 1391 (1977), art. 51 (5)(b).

Home | Contents | Next Article | Previous Article

MERIP
Middle East Research and Information Project
Last updated: 2 June 1997
URL:http://www.merip.org
Send comments to Dan at meripweb@igc.org

9-10-98

Section One, Key Issues

Iraq – Sanctions and security

Trade sanctions, including asset freezing, were imposed on Iraq on 6 August 1990 in Security Council Resolution 661, with exceptions for "supplies intended strictly for medical purposes and, in humanitarian circumstances, foodstuffs". To define "humanitarian circumstances", Resolution 666 called upon the UN Secretary-General to report to the Sanctions Committee on food availability in Iraq and the situation of children, sick and elderly people, and pregnant women.

The Security Council dictated ceasefire conditions in Resolution 687 on 3 April 1991. The extensive conditions imposed on Iraq in this "Mother of all Resolutions" were compared with the Versailles Agreement after World War I. The Resolution specifies three categories of demands: unilateral disarmament, compensation for damage inflicted during the occupation and war, and acceptance of the 1963 Iraq-Kuwait border.

A United Nations Special Commission (UNSCOM) was charged with implementing and verifying destruction of Iraq's chemical and biological weapons capability, destruction of medium- and long-range ballistic missiles, and installing monitoring mechanisms to ensure that these capabilities were not rebuilt. Resolution 687 confirmed that the humanitarian circumstances were such that food imports should be allowed after notification to the Sanctions Committee.

In Resolution 706 of 15 August 1991, Iraq was allowed to sell up to US$ 1.6 billion of its oil, with proceeds paid into a deposit account under UN administration and used to buy food and medicine for Iraq, cover compensation and reimburse UNSCOM costs. Iraq did not agree to the terms of this Resolution and has not sold oil.

For more than two years, Iraq would not cooperate with disarmament demands, particularly on verification and monitoring. In November 1993, however, Iraq accepted the Security Council conditions, and UNSCOM began its task. In June 1994, UNSCOM reported that it had eliminated Iraq's chemical weapons stockpile.

The UNSCOM-installed system constituted "the most comprehensive international monitoring system ever established in the sphere of arms control", the UN Secretary-General reported to the Security Council on 7 October 1994. Iraq was commended for its cooperation and the Secretary-General was optimistic, indicating that lifting sanctions could be considered when the monitoring system was operational.

A few days before delivery of UNSCOM's report in October, Iraqi troop movements prompted a new Gulf crisis. Despite a later recognition of the Iraq-Kuwait border, lifting sanctions appears to be off the Security Council's agenda in the near future.

Have sanctions against Iraq proven effective in reaching the objectives of Resolution 687? The answer is inconclusive: Security Council's demands have not all been met, and the positive UNSCOM report was countered by Iraq's actions in October 1994. The Security Council remains undecided.

Section One, Key Issues. Chapter 2

UN sanctions and the humanitarian crisis

As tools of international pressure that fall between diplomacy and armed force, sanctions aim to achieve political ends at limited risk to those imposing the measures and without the wastage of active conflict. With the end of the Cold War, a near veto-free United Nations (UN) Security Council is slowly learning how to enforce sanctions as a key part of the international response to the actions of states regarded as threats to peace. Sanctions may apply specific measures to deny a government weapons, or offer broader measures intended to put civilians under stress and thus have a political impact on the government. Imposed shortages and high prices mean hunger, poverty, disease and deaths. This chapter examines the theory and practice of sanctions, especially as applied to Iraq, Serbia and Haiti, and considers how humanitarian organisations should react to sanctions.

Sanctions dilemma

Sanctions highlight a dilemma at the heart of the UN, because its Charter is concerned with both safeguarding peace and human rights. UN Charter Chapter VII defines three basic instruments for the Security Council to use to safeguard peace: diplomacy, sanctions and force. The Council must assess whether sanctions will achieve the political goals intended, and weigh their chance of success against the level of suffering likely to be inflicted on civilians.

The Security Council should also judge the state's accountability to its people. Will its dwindling resources benefit its most vulnerable groups. Will it let its policies be influenced by the hardship sanctions may cause. Is repression so severe that civilians cannot make their voices heard? Or will the state make propaganda of suffering, using hardship both to unite its people and as a weapon to influence the Security Council? Should the Security Council target sanctions to minimise their effects on the general population and maximise the discomfort of the individuals leading and supporting the regime? If this is impossible, should the Security Council select other instruments to use against countries that threaten peace?

The UN Charter does not spell out this deliberative process, nor how it should be done, but it does expect the Security Council to uphold the balance between peace and security and human rights, and customary law assumes that there is proportionality in policies. International norms cannot be enforced at any humanitarian cost.

It is not the role or mandate of the International Federation – or of most humanitarian agencies – to strike the balance between politics and humanitarianism. But in attempting to alleviate and prevent human suffering, ensure respect for human beings and, in particular, look after the interests of the most vulnerable, the International Federation must ensure that the humanitarian costs of political decisions are always visible to whose who make the policy.

With its Fundamental Principles and the Geneva Conventions, the International Red Cross and Red Crescent Movement has a duty to assist those suffering, including those who live under sanctions. When it finds that those sanctions are designed and implemented to systematically affect vulnerable groups, that their impact is so severe that ever-wider sections of the population sink into poverty, that humanitarian aid is totally inadequate and humanitarian agencies are denied the means to operate, then there is a need to ask of the Security Council: Where is the balance between politics and humanitarianism?

In an interdependent world, comprehensive trade sanctions may be impossible without compromising fundamental human rights. Sanctions clearance procedures for humanitarian aid can be simplified and expedited and humanitarian monitoring can be made more effective. If nations under sanctions become ostracised, however, resources will not be there to meet the needs of vulnerable groups that eventually become so many as to exclude only those who actually profit from sanctions.

Since the political outcome – by the Security Council's own assessment – of the sanctions imposed on Serbia-Montenegro, Haiti and Iraq is so limited, while the humanitarian consequences are so severe, the Security Council clearly needs to reflect seriously on whether the price paid by ordinary people in the three countries is not too high for what has been achieved.

International Federation mission in February 1994. There are indications that child mortality has increased two to three times compared to pre-sanction levels, meaning thousands of excess child deaths. Malnutrition has increased drastically according to independent studies. Damaged sanitation facilities, poor disease control measures and the lack of safe water have led to drastic increases in water-borne diseases, such as typhoid, cholera and hepatitis A. Absent for many years, malaria has reappeared with an alarming number of cases.

Hospitals and pharmacies have critical shortages of life-saving drugs, cancer chemotherapy, laboratory reagents, anaesthetics, disinfectants, spare parts and maintenance supplies for medical equipment, creating a situation where hospitals no longer can provide treatment, surgery cannot be performed and children die from curable cancers. Needs exceed the resources of the aid agencies working in Iraq.

In all three cases, the number of beneficiaries of assistance has steadily increased. Humanitarian agencies that initially aimed to assist vulnerable groups identify a growing number of needy in the general population. In Serbia-Montenegro in 1993, UN programmes began to include 150,000 "social cases" in addition to 500,000 refugees and displaced people. The soup-kitchen programme run by the Yugoslav Red Cross and the International Federation received a growing number of beneficiaries in 1994.

As well as nutritional status and physical health, all three societies have experienced a deterioration in social and mental health. Normally law-abiding citizens engage in black-market transactions to feed their families, criminals thrive on smuggling, thefts proliferate. Standards of public service fall as civil servants and health workers leave their jobs to earn money and find food. The incidence of anxiety, depression and suicides increases as people are unable to halt a decline in living conditions. The notion that a population under sanctions will turn on their leaders and hold them responsible for their plight finds no support in the three cases reviewed here.

Conclusions

The balance sheet after years of sanctions against Iraq, Haiti and Serbia-Montenegro seems to be minimal political dividend at a very high humanitarian price. There are philosophical dilemmas inherent in the UN Charter between peace and justice and between human rights and state sovereignty. Experience of implementing sanctions adds a practical contradiction between peace and human rights.

States imposing sanctions through the Security Council should be prepared to address the issue of proportionality. What degree of suffering can acceptably be inflicted on people to achieve certain political goals? What limit has to be reached before sanctions can be eased? This is not to argue that sanctions should not be used, after all the alternatives of diplomacy may be ineffective and that of military action too drastic. Sanctions are a legitimate tool for the UN, but they must be used with due regard to their effect on the lives of those caught up in the middle of the dispute, just as war must be waged with due regard to the fate of the civilian population.

Things can be done to improve the present situation. In his Supplement to the Agenda of Peace released in January 1995, the UN Secretary-General called for a mechanism to be set up to assess the humanitarian effect sanctions would have before they are imposed, to monitor their application, to measure their effects once they are imposed, to explore ways of assisting neighbour states who suffer collateral damage and to ensure the delivery of humanitarian assistance to vulnerable groups. The setting up of such a mechanism would go a long way towards meeting the humanitarian concerns arising from the imposition of sanctions.

More specifically, the humanitarian impact of sanctions could be lessened if the Security Council agreed upon standard lists of exceptions, and exempted UN and other well-established humanitarian agencies from sanctions restrictions when carrying out humanitarian work. To avoid repeating past tragedies, a sanctions institutional memory should be systematically collected and stored, drawing from the many individuals, particularly in UN humanitarian agencies, who have learned to manage sanctions within the restrictions.

Humanitarian supplies should not be politicised by linking any imports using sanctions country funds to the fulfilment of political objectives, as was the case with Iraq. Such linkage, in effect, suggests that humanitarian assistance to those who are suffering is conditional upon certain political action by the sanctions-affected country. This is contrary to the spirit of neutrality and impartiality in which humanitarian assistance should be given.

The DHA-chaired UN Inter-Agency Standing Committee is initiating a review of the sanctions issues. Procedures should be well improved when the Security Council next prepares to impose sanctions.

Some fundamental issues will remain unresolved, however. Sanctions countries are ostracised by governments,

including major donors. Crisis warnings are only meaningful if adequate response is possible. Despite UNICEF monitoring and highlighting the plight of children in Iraq, only 25 per cent of the 1994 UN humanitarian programme was funded. Of 40 NGOs operating in Iraq, only four are in central and southern areas where conditions are probably worse than in the UN-protected northern region. There is a similar imbalance between Serbia-Montenegro and Croatia.

Many humanitarian agencies now aspire to the principles laid down in the Code of Conduct for relief workers, highlighted in the 1994 World Disasters Report and in Chapter 16 of this year's Report. The Code specifically highlights this issue of proportionality of aid. Agencies signing the Code undertake to give aid "regardless of the race, creed or nationality of the recipients and without adverse distinction of any kind". They affirm that "human suffering must be alleviated whenever it is found; life is as precious in one part of a country as another. Thus, our provision of aid will reflect the degree of suffering it seeks to alleviate."

If these principles are to be adhered to, both operational agencies and their funders have to consider carefully the manner in which they work in sanctions-affected countries. Is their programming truly addressing the needs of the most vulnerable? Is their aid being given in proportion to need across the entire territory of a country?

Imposing sanctions largely "after the event" tend to make recent UN sanctions punishments rather than preventive action. Sanctions should not be a belated substitute for what the international community failed to do to prevent threats to peace. Practical experience makes a strong case for developing parallel means of conflict prevention and resolution, including the UN Charter's under-used Chapter VI on Pacific Settlement of Disputes.

In conclusion, comprehensive sanctions may have such serious humanitarian consequences that a de facto contradiction between human rights and the maintenance of international peace and security will be created. Furthermore, the evidence suggests that their limited political effectiveness seems to be out of proportion to their humanitarian cost. While sanctions remain a legitimate tool for the UN, sitting as they do between diplomacy and the use of armed force, in this post-Cold War era there is a need to reassess their practice. For humanitarian organisations, concerned to alleviate suffering wherever and whenever it is found and doing so from a position of neutrality and impartiality, there must remain serious concern about the present practice of sanctions and a strong desire to see this practice reformed to minimise their detrimental effect upon those who are least able to weather such storms. We have to reaffirm that civilians, caught up in a dispute, conflictual or otherwise, are entitled to adequate medical care, sanctions or no sanctions, and that the starving of civilian populations is unacceptable, sanctions or no sanctions.



WHO/EHA/96.1
Original: English

THE HEALTH CONDITIONS OF THE POPULATION IN IRAQ SINCE THE GULF CRISIS

WORLD HEALTH ORGANIZATION

MARCH 1996

Table of Contents

Introduction
1. Selected indicators before the sanctions
2. Impact on the gross national product
3. Impact on the food situation
4. Impact on child malnutrition
5. Impact on maternal and child health
6. Impact on the environment as a result of increased agricultural activities
7. Impact on the malaria epidemic
8. Impact on secondary and tertiary health care
9. Impact on enteric infections
10. Impact on prevalence of other zoonotic and vector-borne diseases
11. Impact on other infectious diseases
Conclusions

INTRODUCTION

This report is based on an analysis of epidemiological data that has been routinely collected by the public health sector of the Government of Iraq, supplemented by surveys and situation assessments carried out by the World Health Organization (WHO) and other United Nations agencies and nongovernmental organizations.

To probe into the impact that United Nations sanctions have had since 1991 on the health status of the Iraqi population, a WHO consultant (epidemiologist) visited Iraq for four months in early 1995 to collect health, morbidity and mortality data, focusing on the period from *1989 to 1994*, to assess pre- and post-war health status of the population.

A large number of other assessments were also carried out by several other United Nations

agencies and nongovernmental organizations, though to a less comprehensive degree, also to determine the impact the sanctions and related events were having in the country. Their findings have been incorporated in the overall analysis in this report.

The six-week Gulf war in 1991 resulted in the destruction of a large number of public facilities in Iraq, such as electricity generating and water purification plants and sewage treatment networks. As a consequence, provision of health care to the population was seriously disrupted. One example has been the complete disruption of the Expanded Programme on Immunization (EPI), the result being a decrease in the number of infants and children being immunized and as a result, an increase in many vaccine-preventable diseases.

The sanctions imposed on Iraq since 1990 have remained in force for five years, and have contributed to delays or, in some cases, even cessation attempts by the Government to repair vital damaged facilities and programmes. As a result, the quality of life of the average Iraqi citizen has been adversely affected. Owing to the lack of financial resources from foreign exchange earnings, namely from oil, the import of food and medicine has been restricted. Though the United Nations sanctions do not apply to food and medicine, the absence of oil sales has left Iraqi families and hospitals with no money to buy either. Thus, the impact of sanctions on the economy of a country like Iraq, which has relied heavily on the sale of oil since the early 1950s, its main export commodity, has invariably had damaging effects in many areas of the economy, including the health sector.

Note: for purposes of this report, "pre- or post-war period" refers to the period either immediately prior to, or following, the six-week Gulf war of 1991. Also, the word "sanctions" refer to United Nations sanctions that were imposed on Iraq in 1990 by the United Nations.

1. Selected indicators before the sanctions

Selected indicators for Iraq in 1988-1989, before the Gulf Crisis of 1990 reveal a country that enjoyed a fairly good standard of living.

The data in **Table 1** reflect a modern urban society, in which the wealth it obtained from exporting its oil, was channelled, for the most part, into improving the quality of life of the Iraqi people, which at that period of time (1988-1989) was at a relatively "satisfactory" level, with indications of further improvement. At that time, Iraq reportedly had a good health surveillance and reporting system, hence, official data reported during this period are considered to be fairly reliable.

However, since 1991 the quality of data collected have greatly deteriorated owing to disruption in the communication and transportation networks in the country, which even now have not been fully restored to their original state, because of financial constraints. The data collected since 1991, through presumably this defective or damaged system, in all probability, are underestimates, and this specifically applies to mortality and morbidity data.

The gradual erosion in the credibility of the public health care system for its inability to provide medicines and other vital supplies to the general public, forcing them to go to the private sector for better health care, is another reason why morbidity and mortality data have become unreliable. Moreover, the private sector, in most cases, does not report morbidity data to the official reporting system.

Table 1. Selected indicators in Iraq before sanctions, 1988-1989

Health indicators:	
- Birth rate	43 per 1 000 population
- Crude death rate	8.0 per 1 000 population
- Infant mortality rate	52 per 1 000 live births
- Under 5 mortality rate	94 per 1 000 live births
- Maternal mortality rate	160 per 100 000 live births
- Low birth weight	5% (below 2.5 kg)
- Life expectancy	66 years
Socioeconomic indicators:	
- GNP per capita (US$)	US$ 2 800
- % female literacy	85%
- % population with health care	93%
- % population with safe water	90%
- % pregnant women with maternity care	78%
- % pregnant women with trained birth attendant during delivery	86%

2. Impact on the gross national product

The per capita gross national product (GNP) is an indication of the economic status of a country. In 1989, before the 1991 Gulf war, Iraq had a GNP of about US$ 2 800. The effect of the six-week 1991 Gulf war and conditions surrounding the sanctions that were imposed on the country in 1990, is reflected by the GNP rapidly declining from US$ 2 800 in 1989 to US$ 1 500 in 1991. More recent official figures are not available. The situation has deteriorated during the past four years, as reflected by the exchange rate of U.S. dollar to the Iraqi dinar, which in December 1995 was US$ 1 = 3 000 Iraqi dinars. The monthly salary of a mid-level civil servant during this same period was 5 000 Iraqi dinars (FAO, 1995).

3. Impact on the food situation

In the pre-war years in Iraq, local food production was supplying only 30% of the country's

food requirements. The total value of Iraqi food imports in 1989 exceeded US$ 2 000 million (FAO, 1 994). Calorie availability was 120% of actual requirements, nutritional deficiencies were at very low levels, while clinical disorders due to excessive and unbalanced consumption of foods were increasingly encountered. **Table 2** reflects estimated food production, requirements and shortfalls in 1995.

In pre-war years, food marketing was strictly controlled by the Government and prices of most food items were largely subsidized. Private trade on the free market was mostly for red meat, fresh milk and cheese, vegetables and fruits. Every citizen was assured an adequate supply of food at affordable prices. The results of a 1988 survey of a sample of 1 100 primary school children in two selected areas of Baghdad, conducted by Food and Agriculture Organization (FAO) in collaboration with the Nutrition Research Institute of Iraq, revealed that under nutrition was no longer a public health problem in Iraq at that time, and that at least 7% of children had childhood obesity.

Table 2. Shortage of food in Iraq, 1995/1996 (000 tons)

Commodity	Estimated production	Total requirements	Shortage/import requirements	% shortage of t requirement
Cereals	2 192	5 633	3 441	
Pulses	50	120	70	
Vegetable oil	100	298	198	
Red/Poultry meat	114	454	340	
Fish	5	62	57	
Eggs (millions)	150	1 966	1 816	
Milk	N.A.	372	223	
Tea	NIL	62	62	1
Sugar	80	814	734	
Baby milk	Negligible	43	43	1

Source: Evaluation of food and nutrition situation in Iraq - FAO 1995.

A rationing system was introduced by the Government in September 1990 in order to overcome the deteriorating food situation. The situation of famine has been prevented largely by an efficient public rationing system. The food basket, which earlier provided 53% of 1987- 1989 food energy availability was reduced in September 1994 to provide only 34%. The ration moreover is deficient in several minerals and vitamins. Animal protein is lacking in this cereal-based diet. To provide additional nutritional needs at market prices is beyond the means of most families (**Table 3**). The monthly ration of 1 800 gm of "baby milk food" provides about one-half of food energy and protein. It is no wonder that prevalence of protein-energy malnutrition in infants and young children in Iraq is of alarming proportion

(FAO, 1995).

The birth of the flourishing "parallel" market with an unprecedented increase in food prices has made the economically-deprived population survive on a "semi-starvation diet". Prices of basic food stuffs have risen phenomenally. Some examples will illustrate this alarming situation **(Table 4)**. The price of wheat flour in August 1995 was about 33 times higher than the price in 1993, and 400 times more than the pre-war price. Compared with prices before the 1991 war, prices of most food items in the open market are several hundred times higher. Several food items are sold on the open market at prices that are beyond the means of most salaried people (FAO, 1995), let alone people in the lowest economic level.

Table 3. Selected nutrients from the Government Food Ration compared with pre-war availability in Iraq

Nutrient	FBS* 1998/90	Daily ration	% decrease in availability
Food energy (Kcal)	3 120.0	1 093.0	650
Protein (gm)	82.5	26.9	67.4
Fat (gm)	75.3	22	70.8
Calcium (mg)	467	79	83.1
Iron (mg)	26	8.2	68.5
Zinc (mg)	17.3	6.7	61.3
Vitamin A (rg RE)	1 332.0	1.2	100
Vitamin C (mg)	728	0	100
Thiamine (mg)	3.2	1.2	62.5
Riboflavin (mg)	1.7	0.5	71.6
Folate (rg)	352	80	77.3
Vitamin B6 (mg)	2.6	0.9	65.4
Lysine (mg g pro.)	47	32	33.2

Source: Evaluation of food and nutrition situation in Iraq. FAO, 1995.

* *Food before sanctions*

4. Impact on child malnutrition

Children are most vulnerable to dietary inadequacy, and the effects of malnutrition are accentuated by various types of infectious diseases. A large number of *ad hoc* nutrition surveys have been conducted on children in different governorates in Iraq, and the results have been consistently dismal. Moderate to severe malnutrition in children is widely prevalent. Kwashiorkor and marasmus, the most alarming forms of protein-energy malnutrition, which have almost disappeared from most developing countries, reappeared in Iraq in 1991. Nutritional anaemia and vitamin A deficiency, which may in extreme stages result in nutritional blindness, are now common occurrences.

Table 4. Purchase prices by the Government for basic agricultural products (Iraqi dinar/ton)

Crops	Purchase prices (Iraqi dinar/ton)	
	1989	May 1995
Wheat (3 varieties)	220 - 270	95 000 - 105 000
Barley	180	60 000
Rice (3 varieties)	400 - 500	120 000 - 150 000
Maize (2 varieties)	400 - 500	65 000 - 75 000
Sunflower	1 000	35 000

Source: Evaluation of food and nutrition situation in Iraq - FAO 1995

In 1995 a survey conducted jointly by the FAO and the Nutrition Research Institute of the Ministry of Health, Iraq, among 693 households in Baghdad, revealed the enormity of the problem. In urban Baghdad, young children were the worst affected, with 28% stunting, 29% underweight and 12% wasting. Severe malnutrition in 1 to 5 year-old children was a common finding. Compared with 1991 estimates, the current survey demonstrates a four-fold increase in wasting and almost a similar increase in stunting **(Table 5)**.

Table 5. Nutritional status of children less than five years-old in Baghdad, Iraq (1991-1995)

Nutritional Status	Baghdad	
	1991 (n=520)	1995 (n=594)
Stunting	12%	28%
Underweight	7%	29%
Wasting	3%	12%

Source: Evaluation of food and nutrition situation in Iraq - FAO 1995

There are numerous studies that have been conducted around the world to confirm that stunting in children is a manifestation of chronic under nutrition over a long period of time, and in most cases, these children do not catch up with their inherited potential in future years.

Since 1993 the situation has worsened for a majority of the Iraqi population, especially children, with rampant under nutrition and micronutrient deficiencies common. A recent report by FAO (1995) points to a grim picture of child nutritional status. Both marasmus and Kwashiorkor with classical signs, rarely observed in other parts of the world, excepting in famine-like conditions, are now widely observed. The monthly average number of cases of marasmus and Kwashiorkor admitted to hospitals has increased 50 times. Although this figure was provided by the Government, with the alarming situation prevailing throughout the country, this figure is plausible (FAO, 1995) **(Table 6)**.

Table 6. Monthly average cases of malnutrition in children less that five years-old

Year	Kwashiorkor		Marasmus		Other malnutrition	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1990	41	2	433	14	8 063	269
1991	1 066	34	8 015	258	78 990	2 542
1992	1 145	36	9 289	269	93 610	2 511
1993	1 261	38	11 612	349	102 971	2 989
1994	1 748	51	16 025	465	131 349	3 613

Source: Evaluation of health and nutrition situation in Iraq - FAO 1995
Note: Denominator for calculation of rate/per 100 000 is used.

Comparing levels of the infant mortality rate (IMR) and the mortality rate of children under 5 years-old during the pre-war period (1988-1989) with that during the period of the sanctions (since 1990), it is clear that the IMR has doubled and the mortality rate for children under 5 years-old has increased six times. This can be regarded as the result of two major detrimental factors: malnutrition of mothers and children; and the widespread prevalence of infectious diseases, especially diarrhoea, interacting with each other. The synergistic effects of malnutrition and infectious diseases in children should not be forgotten **(Tables 7a and 7b)**.

Table 7(a): Reported mortality in children less than 5 years old from selected causes in Iraq (1990-1994)

Year	No.	per 100 000
1990	8 903	257
1991	27 473	884
1992	46 933	1 460
1993	49 762	1 495
1994	52 905	1 536

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

Table 7(b). Infant mortality rate (IMR) in Baghdad

Month - Year	IMR in Baghdad (per ' 000)
Aug 1989 - July 1990	80
Sept 1994 - Aug 1995	161

Source: Evaluation of health and nutrition situation in Iraq - FAO 1995

5. Impact on maternal and child health

Next to infants and young children, women of all ages are vulnerable to nutritional deficiencies, due especially to their specific role of child-bearing and child-rearing. In fact, a malnourished pregnant woman is responsible for transmitting malnutrition to the next generation by giving birth to a malnourished newborn baby with a low birth weight (i.e., weight below 2500 gm) who, living in the same adverse environment and with the same type of socioeconomic deprivation, will grow up as a malnourished child, with a deprived physical and mental potential.

Low birth weight (LBW) rate can be a reliable indicator of maternal malnutrition, as well as an indication of the level of socioeconomic deprivation of the mother. A cut-off point of 10% of LBW is usually the target, but a level lower is more desirable. The Ministry of Health has reported a categorical increase in the occurrence of low birth weight infants, which was 4.5% in 1990, 19.7% in 1993, and 21.1% in 1994 **(Table 8)**.

Table 8. Percentage of low birth weight (LBW) births to total births in Iraq (1990-1994)

Year	% LBW
1990	4.5
1991	10.8
1992	17.6
1993	19.7
1994	21.1

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

The increase in maternal mortality and morbidity levels clearly reflects the hardship women have been experiencing since sanctions were imposed. Although reliable data are not available in this area, from what is available, it appears that the maternal mortality rate (MMR) in Iraq has gone up several fold since 1991.

A note of caution in the interpretation of LBW level is extremely relevant at this stage. Underweight newborn babies are also the outcome of pre-term delivery, which again can be due to marked maternal malnutrition, continuous mental tension and anxiety, and excessive hard physical activity during the third trimester, all of which can be quite prevalent due to the hardships in life since sanctions were imposed.

Unfortunately, data in this area are not available in regard to the prevalence of pre-term deliveries, nor is data available on abortions and still-births. It is important to collect and analyse such data since the sanctions were imposed.

Furthermore, it has been reported that the repair of cleft palate in children is being increasingly demanded in surgical units in the larger hospitals. The possibility of other congenital disorders is high in view of the hardships and psychological trauma during pregnancy. This also is an area needing further investigation.

6. Impact on the environment as a result of increased agricultural activities

Before the 1991 Gulf war, Iraq was a net food importer, with almost 70% of cereals, legumes, oil and sugar being imported from other countries. The first reaction of the Government to the sanctions was to make a vigorous attempt to boost agricultural production, especially of rice, wheat and barley, which are the main staple cereals of the Iraqi population. Since the sanctions were imposed, every piece of fallow land, whether in urban, peri-urban or rural areas, is being used for agricultural purposes, for which farmers are provided with many types of incentives, including raising the purchasing prices, which in May 1995 rose very sharply.

This effort, however, by the Government and the assistance provided by the international organizations have been inadequate in responding to the problems facing the agricultural sector, which, among other things, requires farm machinery, spare parts, quality seeds, fertilisers, pesticides and herbicides. With the sanctions still in effect, most irrigation and drainage programmes in Iraq have suffered, resulting in some places to a return of some of

the irrigated lands into marshy lands, which are unsuitable for agriculture. The prospect of agriculture in Iraq is, thus, bleak.

In many instances, there have been ecological disturbances. Rice production, leading to water stagnation in irrigated fields near human habitation, has led to extremely high prevalence of malaria, caused by high levels of vector breeding of the *A. sacharovi*

and *A. stephensi stephensi* mosquitoes. This has caused another serious public health problem, triggered by the scarcity of appropriate drugs for treatment and insecticides for vector control.

Malaria in Iraq in pre-war years was almost eradicated, with low prevalence restricted to only the northern part of the country. From 1992 to 1994, the prevalence of malaria shot up to explosive levels, not only in the northern region, but in other regions of the country as well. There was a similar increase in the prevalence of other vector-borne diseases, like cutaneous and visceral leishmaniasis.

7. Impact on the malaria epidemic

Iraq had a serious malaria epidemic outbreak from 1992 to 1994, due to *Plasmodium vivax*, which has shown increasing intensity (**Table 9**). This, too, has been a tragic consequence of conditions surrounding the sanctions, tragic in that the country had at one time been largely successful in controlling malaria, and second, for the long-lasting and far-reaching effects of malaria on the health of the population, especially on women of reproductive age. Malaria is now recognized also as an important cause of anaemia, which during pregnancy can lead to a number of pregnancy-related morbidities. Malaria is a powerful determinant of low birth weight infants, which has been confirmed by the sharp increase of low birth weight babies within a brief period of 2-3 years (see section 5).

Spraying operations have also been adversely affected owing to an acute shortage of insecticides, equipment and transport vehicles. The disruption of health infrastructures and acute scarcity of properly trained staff to conduct anti-malarial activities, especially in the northern Autonomous Region, considered as the source of the malaria epidemic, have compounded the effects caused by the scarcity of insecticide spraying

However, in 1995, WHO, in collaboration with the European Union, has been able to raise funds and to control the malaria outbreak significantly in the northern provinces.

Table 9. Incidence rates of new malaria cases in Iraq, 1989-1994

Year	Malaria incidence rate (15 Governorates)		Malaria incidence rate (3 Northern Governorates)	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1989	1 510	10.4	1 918	87.2
1990	1 761	11.7	2 163	95

1991	4 025	25.9	1 087	46.1
1992	5 535	34.4	12 916	530.2
1993	4 589	27.6	36 490	1 466.0
1994	22 169	128.7	67 462	2 585.2

Source: Ministry of Health, Government of Iraq

Several types of population movement, such as seasonal mass labour migration to zones of intensive irrigation, have recently started, while other kinds of population movement, to avoid direct and indirect effects of the sanctions, have been responsible for the spread of malaria from endemic to once malaria-free zones. These migratory processes, very limited before the imposition of sanctions, have been largely responsible for the creation of the present epidemic situation.

8. Impact on secondary and tertiary health care

Iraq, during the pre-war years, was known to have had an excellent health care service, providing primary health care to more than 90% of its population. Secondary and tertiary health care, through specialized services, was of a fairly high standard, with services provided by highly trained health staff. Surgical care and laboratory investigative support in hospitals and in other health infrastructures, considered as two reliable indicators of the level of secondary and tertiary care, were available to the Iraqi population at most levels of health care. **Tables 10 and 11** present a comparison between the levels during 1990 and 1994.

Table 10. Major surgical operations in Iraq (1990-1994)
(Base year 1990)

Year	Surgical operations	
	No.	Per 100 000
1990	90 318	100
1991	78 089	87
1992	65 372	73
1993	62 463	69
1994	56 153	62

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

Table 11: Laboratory investigations in Iraq (1990-1994)
(Base year 1990)

Year	Laboratory investigation	
	No.	% to 1990
1990	11 370 183	100
1991	7 625 355	67
1992	7 079 420	62
1993	6 914 706	61
1994	6 316 611	54

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

Recent estimates on the number of major surgical operations during the last five years indicate a reduction of around 40% compared with the period prior to the sanctions. In addition to unreliable electrical power supply, on which the basic requirements of surgical intervention depends, there is an acute shortage of anaesthetics, surgical instruments and other essential necessities needed for surgical interventions. Needless to say, the deficiency in surgical care must have vastly increased morbidity and mortality levels. However, it is difficult to correlate statistically this cause-and-effect relationship.

A closely-related impairment of adequate health care services is the relative absence of laboratory investigative support, on which secondary and tertiary health care depends. A recent survey (WHO, 1995) revealed that since the sanctions in 1990, a reduction of laboratory services has declined around 50%, owing to a lack of essential laboratory equipment and chemicals and reagents, without which basic biochemical, bacteriological and pathological investigations cannot be conducted. Radiological and electro- diagnostics investigations have been equally affected.

The deterioration in these two vital health care areas is another tragic consequence of the sanctions. The health care system in Iraq, which was once reputed to be of high quality before the war in 1991, has since declined to one which now only offers low-quality services to the majority of its population.

9. Impact on enteric infections

The extensive destruction of electrical generating plants, water-purification and sewage treatment plants during the six-week 1991 war, and the subsequent delay or incomplete repair of these facilities since the sanctions, coupled with over-crowding and a lack of sanitary facilities, leading to a lack of personal hygiene, have been responsible for an explosive rise in the incidence of enteric infections, such as cholera and typhoid. The overall situation regarding sewage disposal was at an alarming stage in 1993. The report of FAO states that even within Baghdad, there are huge areas of sewage water, sometimes green with algae and often showing visible faecal material with foul smell. The report states, "What remains surprising, however, is that the city has been able to avoid major epidemics in the presence of these very bad sanitary conditions." The most alarming feature is the absence of

any sign of a downward trend.

The rate of occurrence of cases of typhoid, for instance, shot up steadily from 11.3/100 000 population in 1990, to an alarming level of 142.1 per 100 000 population in 1994, while cases of cholera have been reported since 1991 **(Table 12)**. These two diseases had almost been under control prior to the 1991 war.

Table 12: Incidence of new cases of cholera and typhoid during 1989-1994 in Iraq

Year	Incidence of cholera		Incidence of typhoid	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1989	0	0	1 686	11.6
1990	0	0	1 691	11.3
1991	1 217	7.8	17 524	112.8
1992	976	6.1	19 276	119.9
1993	825	5	18 724	112.5
1994	1 344	7.8	24 474	142.1

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

10. Impact on prevalence of other zoonotic and vector-borne diseases

The number of cases of both cutaneous and visceral leishmaniasis (Kala-azar) showed a steady increase from 1991 to 1994, which can be explained to the steady increase in vector density. Shortage of proper insecticides, spraying and fogging machines and other supplies and equipment as a result of the sanctions, is largely responsible for this continuing undesirable situation, along with an explosive increase of rodents and stray dogs, which are reservoir hosts of the parasites. Shortage of necessary drugs is also responsible for inadequate treatment of cases **(Table 13)**.

Table 13. Incidence of new cases of leishmaniasis* during 1989-1994 in Iraq

Year	Leishmaniasis incidence	
	No.	Per 100 000
1989	2 159	14.9
1990	2 375	15.8
1991	11 946	76.9
1992	12 645	76.6

1993	11 155	67.0
1994	9 348	54.3

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded
**two types = cutaneous and visceral leishmaniasis*

11. Impact on other infectious diseases

The effects of the war and sanctions have produced a situation of overcrowding, deteriorating environmental conditions and increased malnutrition. The difficulty in maintaining immunization coverage owing to the disruption in the cold-chain of the Expanded Programme on Immunization, difficulty in maintaining vaccine stocks and above all, the inability of the staff to maintain the immunization programme at an adequate level, have created a tragic situation in which children, above all, are not being sufficiently protected against preventable childhood diseases.

A recent attempt was made to analyse the available data pertaining to tetanus, poliomyelitis, diphtheria, pertussis, meningitis and measles, to assess the impact the sanctions were having on incidence of infectious diseases. Crowding in bomb shelters and births in unhygienic situations may account for the markedly elevated incidences of measles, poliomyelitis and tetanus. Measles, the most contagious of these diseases, shows the highest increase **(Tables 14-16)**.

Table 14. Incidence of new cases of tetanus, poliomyelitis (< 15 years-old) during 1989-1994 in Iraq

Year	Tetanus incidence (< 15 years-old)		Poliomyelitis incidence (< 15 years-old)	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1989	30	0.21	8	0.12
1990	80	0.53	38	0.57
1991	933	6.01	153	2.22
1992	98	0.62	113	1.58
1993	64	0.38	72	0.97
1994	38	0.22	56	0.73

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

Table 15: Incidence of new cases of diphtheria, pertussis (< 5 years-old children) during 1989-1994 in Iraq

Year	Diphtheria incidence (< 5 years-old)		Pertussis incidence (< 5 years-old)	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1989	71	2.4	342	11.8
1990	144	4.8	397	13.3
1991	511	16.4	1 537	49.5
1992	369	11.4	1 601	49.8
1993	240	7.2	767	32.1
1994	132	3.6	534	15.5

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

Table 16: Incidence of new cases of measles and meningitis (3 types) (< 5 years-old children) during 1989-1994 in Iraq

Year	Measles incidence (< 5 years-old)		Meningitis incidence (< 5 years-old)	
	No.	Per 100 000	No.	Per 100 000
1989	5 049	174.1	2 263	15.6
1990	6 486	216.1	1 561	10.4
1991	11 358	366.6	5 792	37.3
1992	20 160	627	4 534	28.2
1993	16 258	468.5	3 789	22.8
1994	10 657	369.4	3 074	17.8

Source: Ministry of Health, Government of Iraq
Note: 3 Northern Governorates excluded

There was an explosive rise of most diseases in 1991. In 1992, the levels for most infectious diseases in children reached peak levels, and thereafter started declining due to significant efforts made by national authorities supported by UN agencies to ensure the availability of vaccines for children. The 1994 levels show a declining trend, but still the levels are far higher than pre-war levels.

Conclusions

http://zufo.tau.ac.il/alon/spotlight/iraq/gulfrep.htm

In an attempt to assess the impact of the United Nations sanctions on the quality of life of the population in Iraq, the following facts should serve as constant reminders in drawing overall conclusions regarding the humanitarian aspects of the sanctions:

1. The six-week war in 1991 resulted in the large scale destruction of military and civilian infrastructures alike. In general, civilian populations were, subsequently more affected by the consequences of much destruction than the military populations, the latter of whom have tended to be more protected against the daily hardships ensuring since enforcement of the sanctions.

2. The sanctions imposed on Iraq and related circumstances have prevented the country from repairing all of its damaged or destroyed infrastructure, and whenever attempts have been made, these have been incomplete. This applies to electricity generating and water purification plants, sewage treatment facilities and communication and transportation networks. This has affected the quality of life of countless Iraqi citizens, especially those belonging to the mid and lower economic levels of the country's total population of 20 million, who do not have alternatives or options to overcome the effects of these ravages.

3. Iraq is an oil-rich country, which prior to the 1991 war was almost totally dependant on the import of two vital requirements for a healthy life--food and medicine. More than 70% of food requirements of Iraq, prior to 1991, were imported and the bulk consisted of staple cereals, legumes, cooking oils, sugar and tea, which are the major items in the daily diet of the average Iraqi citizen. *Financial constraints* as a result of the sanctions have prevented the necessary import of food and medicine.

4. Other items in the daily diet, especially animal products such as dairy products, chicken and beef, in which the country was almost self-sufficient, are now being sold on the open market at "sky-rocketing" prices, which only those at the highest income level can afford. The average Iraqi citizen depends on rationed foods, which supply one-third of the daily minimum caloric needs. Iraq has a disciplined rationing system, which, so far, has prevented a major famine. Animal products on the free market, due to their high prices, are not available to infants and children in most families, which is a source of protein they urgently need.

5. The vast majority of the country's population has been on a semi-starvation diet for years. This tragic situation has tremendous implications on the health status of the population and on their quality of life, not only for the present generation, but for the future generation as well.

6. The reduction in the import of medicines, owing to a *lack of financial resources*, as well as a lack of minimum health care facilities, insecticides, pharmaceutical and other related equipment and appliances, have crippled the health care services, which in pre-war years were of a high quality. Assessment reports rightly remarked that the quality of health care in Iraq, due to the six-week 1991 war and the subsequent sanctions imposed on the country, has been literally put back by at least 50 years. Diseases such as malaria, typhoid and cholera, which were once almost under control, have rebounded since 1991 at epidemic levels, with the health sector as a helpless witness.

7. Very rarely has the impact of sanctions on millions of people been documented. Severe economic hardship, a semi-starvation diet, high levels of disease, scarcity of essential drugs and, above all, the psycho-social trauma and anguish of a bleak future,

have led to numerous families being broken up leading to distortions in social norms.

8. The impact of this unfortunate situation on the infant and child population in particular in Iraq needs special attention. It is not only the data on morbidity and mortality that tell the story, but equally important are the crippling effects of many of these morbidities which are often forgotten. The psychological trauma of the six-week 1991 war and the terrible hardships enduring with the sanctions since then, can be expected to leave indelible marks on the mental health and behavioural patterns of these children when they grow to adulthood. This tragic aspect of the impact of the war and conditions surrounding the sanctions is rarely articulated, but the world community should seriously consider the implications of an entire generation of children growing up with such traumatized mental handicaps, if of course, they survive at all.

http://zufo.tau.ac.il/alon/spotlight/iraq/gulfrep.htm 16-10-98

IRAK EN DE ' VERENIGDE NATIES '

26-5-98

De NVVN [Ned. Ver. voor de V.N.] organiseeerde onlangs in Utrecht een avondbijeenkomst over Irak en de VN met 4 inleiders :

1.Drs.J.Berteling van de Nederlandse Missie bij de V.N. te New York die evenals de anderen op persoonlijke titel sprak. Hij was van mening dat de Golfoorlog van 1991 legitiem was geweest, en dat de recente dreiging met bombardementen gewerkt had.Hij betreurde het wel dat sommige leden van het establishment in de VS hebben laten merken dat het voor hen niet bij dreigen alleen had-moeten blijven ,terwijl het feit alleen al dat er nu,anders dan in 1991.absoluut geen steun voor militair geweld kwam van bij voorbeeld de kant van de Arabische buurstaten [uitgezonderd Koeweit],hen tot andere gedachten had moeten brengen.Daar komt bij dat dit rijkste land nog steeds zijn achterstallige VN-contributie niet wil betalen.Dat maakt de Amerikaanse positie in de VN er ook niet sterker op.Dat Nederland's brave deelname aan de geweldadige plannen van de 'Internationale Gemeenschap' al lang als medeplichtigheid aan agressie veroordeeld had moeten worden heb ik de spreker natuurlijk niet horen zeggen,maar dat zeg ik nu maar. Hij zei wel dat de Amerikanen de Nederlandse humanitaire hulp aan Irak wat overdadig vonden.

2.Dr.Isam-el-Khafagi van het Instituut voor Politicologie van de Universiteit van Amsterdam,afkomstig uit Irak.was blij dat de VS in deze zaak praktisch geisoleerd zijn komen te staan.Over het embargo had hij geen goed woord over:het heeft al een half miljoen slachtoffers gemaakt, en de positie van het Iraakse regiem niet verzwakt.Saddam Hoessein zou voor een internationaal tribunaal moeten worden aangeklaagd.De spreker meent dat achter de schermen oliebelangen een grote rol spelen in dit drama.

3.Drs.D.Leurdijk van het Instituut Clingendael bleef vasthouden aan zijn overtuiging dat militair geweld in de laatste crisisperiode desnoods tegen Irak gebruikt had mogen worden.

4.Drs R.Wessel van de sectie Recht der Internationale Organisaties, van de Universiteit van Utrecht was het daar duidelijk niet mee eens:militair geweld zou onder de gegeven omstandigheden illegaal geweest zijn, m.a.w.het zou agressie geweest zijn. Het dreigen ermee zou wel geholpen kunnen hebben om uit de impasse te geraken.

Er volgde een levendige soms heftige discussie,waaraan Irakese stemmen gelukkig niet ontbraken.De al zo lang o.a door Rode Kruis,Wereld Gezondheids Organisatie en Unicef gerapporteerde ernstige gevolgen van het V.N embargo kwamen weer aan de orde, evenals de besmetting van het milieu met gote hoeveelheden verarmd uranium.En ook het meten met twee maten : Irak wordt voor zaken gestraft die bij andere ,bevriende, landen met de mantel der liefde bedekt worden.Tekenend was een ander verhaal,dat van de discussieleider van de avond,vice-voorziter van de NVVN en medewerker van Clingendael,op bezoek in een van de Golfstaten met een onderwijsopdracht, die daar hoorde van de (elite)-toehoorders dat Saddam Hoessein door hen als een Arabische held gezien werd. De voorzitter had het deze avond niet gemakkelijk-een van de sprekers vond het maar een agressief gezelschap-maar hij maakte er het beste van.

Het zou jammer zijn als deze avond geen vervolg krijgt.Er was geen pers,er was nauwelijks publiciteit aan de bijeenkomst

zie p.2

gegeven. Het probleem Irak is al weer vergeten ondanks het eindeloze embargo onder de vlag van wat we nog steeds de Verenigde Naties noemen.Het lijkt er op,dat het leven van een Amerikaan meer waard is dan dat van 1000 Irakezen.We hebben 50 Jaar Universele Rechten van de Mens,maar welke organisatie brengt er druk op de ketel in deze zaak? ~~Niet de heer van der Stoel in ieder geval~~. Uit de discussie bleek toch wel dat velen in dit gezelschap kritisch stonden tegenover de gang van zaken in deze kwestie ,zoals dat onder meer ook in de VS zelf het geval is. Waarom zouden wij onze Nederlandse regering, die het fregat rustig in de Golf laat, langer met rust laten?

Emiel Wennen

CONFLICTS

Activists call for new approach for Iraq

Thanks to the diplomatic skill of UN Secretary General Kofi Annan, the people of Iraq are not facing the threat of an imminent military strike. However, most Iraqis still face very real threats to their existence - famine and sickness caused by UN-imposed economic sanctions. In a press communiqué issued by IPB, President Maj-Britt Theorin stated "In our view, the most urgent measure that needs to be taken is the lifting of general economic sanctions which have caused such immense suffering, especially among children and the elderly. Instead, we support sanctions aimed at the leadership, not the civilian population."

The US now faces a problem of its own creation - a dictatorial regime which may still possess weapons of mass destruction. The technology to manufacture biological and chemical weapons was likely given by the US to Iraq when it was fighting against Iran in the 1980s. Unfortunately, the US government, with the support of the UK government, seems to see military intervention as only solution to its perceived threat against US interests. In its press communiqué, the IPB highlighted the hypocritical positions of the US and UK: "The US and UK cannot on the one hand pose as the defenders of the democratic world against tyranny armed with mass destruction weapons, while at the same time ignoring international law and using the same bullying tactics, and threatening the same weapons, that they claim to denounce."

When faced with the threat of military strikes against Iraq, people from around the world spoke out. Protests were held in the UK, France, Italy, Australia, and other countries. After a remarkable televised meeting in Ohio, at which students heckled US Secretary of State Madelaine Albright, Defense Secretary William Cohen, and National Security Advisor Samuel Berger, American people gathered in many places to declare their opposition to the impending military strike against Iraq and called for an end to sanctions that have caused so many deaths.

During the height of the tension, a delegation of the group Voices in the Wilderness travelled to Iraq to bring much needed medicines, to protest against the threats of attack, and to call for an end to the economic sanctions. At the peace encampment set up across the street from UN Headquarters, panels displayed drawings from Iraqi children which conveyed the children's experiences of war and consequences of the sanctions. On return to the US and UK, three members of the delegation were detained and interrogated by customs officials. One of the delegates, Milan Rai of London-based group ARROW, told the customs officer, "We didn't apply for a licence because we were not prepared to accept any bureaucratic delay or moral veto over our attempt to help sick children in Iraq." Despite the attempt, British customs confiscated the antibiotics before they left the country.

Although the threat of a military strike has temporarily subsided, the build-up of western military forces in the Persian Gulf remains heavy. According to Ramsey Clark, former US Attorney General and founder of the International Action Center in New York, " . . . the real possibility exists that the US will create a new fabrication or provocation designed to justify a huge, crippling military bombardment of Iraq. Thus, anti-war forces are intensifying their mobilization."

For more information, see the following web sites: http://www.nonviolence.org/ or http://www.ecn.org/golfo or contact the International Action Center, 39 West 14th St #206, New York, NY 10011, USA. Tel: +1-212-633-6646, fax: 633-2889, email: iacenter@iacenter.org



Activists protest at Britain's Joint Rapid Deployment Force HQ

20-3-98

Help End the War Against Iraq: Say NO! to Bombs and NO! to Sanctions

Let your voice be heard!

Please read the following letter.If you agree with its content, fill out your name and address below. Based on your mailing address, our web page will look up the email address of your representative and your senators, and will send the message to them, as well as to Bill Clinton, Al Gore, and Madeline Albright. You will also receive a copy.

A phone-call is still more powerful than a letter. Please CALL the Congressional Switchboard at: (202) 224-3121 - to get the phone number of your Represenative and Senator.

This letter will be sent to your Representative, two Senators, the President, Vice-President, and Secretary of State. The text of the letter reads as follows:

I write to you profoundly concerned that the United States and some of its allies are preparing to launch a massive air strike against Iraq. I urge you to take a strong stance against any use of military force by the United States. There is no chance that such an assault will not kill innocent civilians. I would also like to remind you that any military strike against Iraq constitutes a Crime of Aggression, specifically prohibited by the Nuremberg Charter of 1945.

The case against Iraq is always presented as a possibility of Iraq having chemical or biological weapons, and then these unproven statements are used to build a whole scenario about what could happen if Iraq uses these weapons, asking the readers and citizens to forget that all these statements are built on mere speculations and unproven remarks. What is not speculation is the immense suffering the people of Iraq have been enduring due to the sanctions. During the past seven years, more than one million Iraqi civilians have died from insufficient food and medicine. According to a UNICEF 1997 report, one million Iraqi children under the age of five are suffering from severe malnutrition. If these children will survive, they will have stunted growth and mental retardation.

Pope John Paul II has "uneqivocally condemned" the sanctions against the Iraqi people saying that "the weak and the innocent cannot pay for mistakes for which they are not responsible." U.S. Bishop Tom Gumbleton and 53 other bishops have found the sanctions to be in violation of the moral teaching of the Catholic Church on the use of sanctions and a violation of the human rights of the Iraqi people. They have also called on the U.S. to refrain from the use of force in the current conflict.

Numerous American and international organizations are protesting the threats against Iraq, and the continuing sanctions against the Iraqi people. Protests in support of peace will be held this week in more than 30 cities throughout the US.

I appeal to your conscience by urging you to oppose any use of military force against the Iraqi people, and to endorse a resolution in demanding the immediate and unconditional lifting of participation in the trade sanctions imposed on the people in Iraq.

I would appreciate it if you would inform me of the steps you are taking regarding these matters.

- Iraq Action Coalition

Nico

Mirrchè non interessanti?

Hasta.

Enrico

SADDAM'S BAZAAR

Adekeye Adebajo

Amidst the bluster and brouhaha surrounding United Nations arms inspectors in Iraq, the equally pressing but less visible United Nations humanitarian oil-for-food programme has been virtually ignored by a war-mongering western media. Disproportionate press attention has focused on the mental health of the Iraqi leader, Saddam Hussein, and not enough on the physical health of the Iraqi population who have borne the brunt of a debilitating embargo that has just entered its eighth year. UN Secretary-General, Kofi Annan, recently recommended a two-and-a-half fold increase in the amount of oil Iraq can sell to purchase vital food and medicines.

A FEW DAYS AFTER IRAQ'S INVASION of Kuwait in August 1990, the United Nations Security Council passed Resolution 661 imposing an embargo on Iraqi oil sales and trade, except the import of essential food and medicines. Shortly after an American-led alliance had successfully shielded and then stormed the desert to liberate Kuwait in February 1991, the Iraqi leader, Saddam Hussein, accepted a United Nations Special Commission (UNSCOM) to oversee the elimination of his nuclear, biological and ballistic missile programmes before sanctions could be lifted.

As Baghdad and UNSCOM played a five year hide-and-seek game, sanctions increased the suffering of ordinary Iraqis. In May 1996, an oil-for-food bazaar was arranged where Saddam finally struck a deal with the UN to alleviate the suffering of his citizens. Iraq would be allowed to sell $2 billion worth of oil every six months in exchange for the compulsory purchase of much-needed food, medicines and other supplies in the agriculture, education, electricity, and water and sanitation sectors.

Of the $2 billion received from oil sales, $1.32 billion would be used to purchase humanitarian items; $600 million would go to a compensation fund for individuals and firms affected by the occupation of Kuwait; $44 million would go towards the administrative costs of the UN's humanitarian programme; and $15 million would cover the costs of the UN arms inspectors. Saddam reluctantly agreed to the deal to reduce the crippling burden of sanctions on his collapsed economy.

The UN recruited 150 observers to monitor the distribution of supplies to all of Iraq's eighteen governorates and assess the adequacy, equitability and efficiency of the goods. They audit the records of health facilities, warehouses, mills, silos and food agents, as well as interviewing beneficiaries and medical personnel on the adequacy and quality of supplies.



Photograph from UN/DPI by P. Sudhakaran

Geographical observers monitor every area of the programme, a multi disciplinary observation unit tracks goods and checks suspected discrepancies, while an alphabetic soup bowl of UN agencies deploy specialised sectoral observers: the WFP observes storage and food distribution; the FAO gathers data on agricultural produc-

ADEKEYE ADEBAJO recently served on the UN mission in Iraq. He is a Hamburg research fellow at Stanford University's Centre for International Security and Arms Control and a doctoral student at St. Antony's College, Oxford.

ption and markets; the United Nations Children's Fund (UNICEF) conducts nutritional surveillance and immunisation programmes; UNESCO builds desks and distributes educational material; Habitat runs shelter and resettlement programmes; the UNDP monitors distribution and use of electricity generation and transmission equipment; and WHO tracks the distribution of medical supplies.

FOOD, GLORIOUS FOOD

The UN is monitoring a ration distribution system that Baghdad had administered since 1990. Government-owned warehouses, silos and distribution centres supply 53,000 private retail agents with food and flour. These agents then distribute to beneficiaries monthly, with a nominal fee of 105 dinar (15 cents) imposed on each recipient to cover transportation and administrative costs. The food basket includes wheat flour, rice, sugar, oil, pulses, tea, salt, soap, detergent and infant milk.

Food started arriving in Iraq at the end of March 1997, leading at first to a drop in prices on the open market. But erratic distribution and shortages soon led to an increase in food prices and the distribution of the entire food basket only occurred in August 1997. Because of the shortages, Baghdad has supplemented some goods from its own buffer stocks. Food rations typically last for an average of 20 days a month and beneficiaries voice a myriad of complaints to UN observers about the quality of the basket: malodorous soap, sticky oil, dark flour, light tea.

The frustration of the population is palpable during interviews in streets and markets. Many complain that the process is an exercise in futility that neither leads to an increase in the quantity nor an improvement in the quality of the food, and a few have refused to be interviewed, blaming the UN for their continued suffering.

Food agents constantly complain that frequent delays in receiving commodities lead to spiralling transport costs. Flour production at mills has often been disrupted by inadequate grain, lack of spare parts, poor maintenance and frequent power cuts.

The dire food situation is further exacerbated by Iraq's neglect of its agricultural sector after an oil boom it assumed would last for ever. Before 1990, ninety five per cent of Iraq's foreign exchange earnings came from oil and the country produced only one third of its food needs, importing food costing $2-3 billion every year. The country has lost an estimated $100 billion in earnings from oil sales as a result of the embargo. The highly-mechanised agricultural sector also lacks spare parts for tractors and combine harvesters as well as pesticides, insecticides, herbicides, and animal vaccines.

LEAK HOUSES

Iraq's public health sector has 113 hospitals, 898 health care centres and 45 specialist facilities. The vast majority of these are in a chronic state of disrepair. Seventy five per cent of medical equipment in such facilities does not function.

Hospitals desperately need vaccines, medical and surgical supplies and dental and diagnostic equipment. Frequent power cuts affect sensitive equipment; sewage facilities are sometimes blocked or leaking; water is erratic; ambulances are practically non-existent; lifts are frequently out of order; hospital wards lack furniture and bed linen.

HOSPITALS DESPERATELY NEED VACCINES, MEDICAL AND SURGICAL SUPPLIES AND DENTAL AND DIAGNOSTIC EQUIPMENT.

The situation has been exacerbated by the languid pace at which medicines and medical supplies have arrived: by 28 November 1997, only forty two per cent of allocated supplies for the first distribution phase – which had ended six months earlier – had arrived in the country. Drugs often have to be rationed, denying patients their full dosage and weakening the efficacy of treatment.

THE HILLS OF THE NORTH

The UN Inter-Agency Humanitarian Programme in the three Kurdish-controlled northern governorates of Erbil, Dohuk and Sulaimaniyah procures, stores, transports and distributes humanitarian supplies. While the UN monitors the process in the 15 central and southern governorates of Iraq, it runs the show in the north.

Unlike the rest of the country which receives supplementary government stocks in cases of shortages, the three northern governorates have no such programme. The World Food Programme (WFP), however, runs a supplementary feeding programme for 328,000 vulnerable people in the north: refugees and internally displaced people, returnees from Iran, pregnant women, and malnourished children.

The north was cut off from the national electricity grid in 1992. The water level is low at the Dokan and Darbandikan hydro-electric power stations, and fighting has often disrupted electricity supply, especially in Erbil. An estimated 10 million land mines lie scattered around the three governorates.

Fighting between the two Kurdish factions, the Kurdish Democratic Party (KDP) and the Patriotic Union of Kurdistan (PUK) has often adversely affected the distribution of humanitarian supplies and led to large displacements of population. There are 650,000 internally displaced people in northern Iraq, two thirds of them displaced since 1991.

UN agencies have had their vehicles commandeered by militias and relief convoys have been fired upon, forcing the agencies to rely on a UN Guards Contingent to escort convoys to dangerous parts of the north. Baghdad has also been accused of pursuing an arabisation policy, by forcibly moving Kurds from strategic oil-rich Kirkuk to areas further north.

The military and political situation in the mountainous region of Iraqi Kurdistan is volatile and complex. In August 1996, the KDP invited Iraq to send troops to Erbil to help it recapture the governorate from its rival PUK faction. The KDP now controls Dohuk and much of Erbil, while the PUK has Sulaimaniyah. The PUK has insisted on a share in the $350,000 a day that the KDP gains from tax on trade with Turkey and Iran.

While Iran supports the PUK, and Turkey and Iraq back the KDP, both Ankara and Baghdad have recently sought a rapprochement with the PUK, and Teheran has held talks with the KDP in an intricate web of shifting alliances. In the mid-1980s, Baghdad had been negotiating with the PUK and the KDP was considered close to Teheran.

Turkish and Iranian Kurdish militias are based in northern Iraq, and both Ankara and Teheran have made military incursions into Iraqi Kurdistan in pursuit. A series of American-brokered peace ▶

talks since last October has resulted in cease-fires and agreements to halt external support and share tax revenues, but these agreements have been broken before the ink has dried.

After earlier incursions in 1992 and 1995, 50,000 Turkish troops entered Iraqi Kurdistan last May in an effort to smash the Kurdish Workers' Party (PKK), a Turkish militia allied to Syria and the PUK which seeks self-rule in southeast Turkey. At the end of last year an estimated 8,000 Turkish troops and 130 tanks were still in northern Iraq. Baghdad's protests to the UN about Turkey's infringement of its sovereignty have fallen on deaf ears.

WHEN HELP IS HELD

Baghdad has accused Washington and London of cynically delaying and blocking the distribution of humanitarian goods in the UN Sanctions Committee. The Iraqis bitterly cite the examples of ambulances, tyres and vehicle batteries. By 31 August 1997, out of 786 export applications, 67 had been approved, 83 were on hold, 20 were blocked and 11 were pending.[1] No equipment arrived in the agricultural, education, electricity and water and sanitation sectors till September.

Washington and London have explained the delays by citing fears that some of the exports could have 'dual functions' and criticised Baghdad for submitting incomplete or inaccurate contracts. France, Russia, China, and Egypt have urged greater flexibility and a more expeditious processing of contracts.

Many analysts have noted that Saddam has cunningly created divisions between the five permanent members of the Security Council by offering lucrative, long-term oil deals to Russia, France and China to get them to push for the lifting of sanctions, while giving them a stake in the survival of his regime.

Moscow is owed US$8 billion by Baghdad, giving it more than a passing interest in the long-term health of the economy. In December 1996, the Russian Duma proposed that Moscow unilaterally end its participation in UN sanctions against Iraq and Russia's permanent representative at the UN, Sergei Lavrov, has criticised the delays in approving exports to Iraq in the Sanctions Committee.

Last March, Moscow signed a $3.7 billion agreement with Baghdad to develop Iraq's Qurna oilfield. French oil firms, Total and Elf, were allocated the two giant Iraqi oilfields of Nahr Umar and Majoouun. The French President, Jacques Chirac, was regarded as the architect of close ties with Baghdad during his spell as premier between 1986 and 1988 when Paris delivered Mirage jets and other arms to Iraq.[2]

Baghdad also signed an agreement with China in August 1996 to develop the Al-Ahdab oil-field. All three Security Council members have called for an easing of sanctions and, in the current crisis, Beijing and Moscow have publicly opposed military action.

Relations between Washington and Baghdad have been further worsened by the frequent statements of senior American officials that only a change of regime in Baghdad could bring an end to sanctions. Washington has accused Iraq of violating sanctions by smuggling oil through Iran: an allegation that Baghdad has denied. While Baghdad regards the oil-for-food deal as a first step towards the lifting of sanctions, Washington has insisted that the humanitarian programme is a separate issue.

There appears to be little support in the Middle East for the tough American stance on Iraq. Many countries criticise the Clinton administration's failure to apply pressure on the Israeli Prime Minister, Binyamin Netanyahu, whom they accuse of retarding the Middle East peace process.

They also point out that while Iraq is condemned for disobeying UN resolutions, Israel is violating resolutions 242 and 425 by its continued occupation of Golan, Gaza, south Lebanon and the West Bank without similar penalties being imposed. Many Arab states have called for an easing of sanctions to alleviate the suffering of the Iraqi people.

HARD TIMES

The UN programme in Iraq is unique and unprecedented. Never before has such complex humanitarian action been undertaken to relieve the effect of sanctions, and never before have the effects of sanctions on a population been so well documented.

Before the oil-for-food deal, UNICEF and WFP estimated that 4,500 Iraqi children were dying of a lack of food every month.[4] More recent UN surveys reveal that a third of Iraqi children under the age of five and a quarter of adults under 26 are malnourished.[5]

Diseases previously controlled like typhoid, cholera, tetanus, measles and kwashiorkor have all returned with a vengeance since 1990. The infant mortality rate doubled between 1990 and 1995, while the mortality rate for children under five increased six-fold in the same period.[6] As a World Health Organization study on Iraq noted in March 1996: 'The vast majority of the country's population has been on a semi-starvation diet for years.'[7]

Iraq's Gross Domestic Product per capita income fell precipitously from $2,900 in 1990 to $60 today, and while 1 Iraqi dinar fetched $3 in 1989, 1,500 dinars are now required to obtain $1.

Iraq, once reputed to have one of the best-educated populations in

STUDY THE WORLDS OF ASIA AND AFRICA IN LONDON

SOAS
University of London

SOAS, University of London, the world's leading centre for the study of Asia and Africa, offers unique programmes in key aspects of contemporary culture and business in these regions.

Our postgraduate portfolio of over 40 masters programmes includes:

International Studies and Diplomacy covering diplomatic theory and practice, international relations, law and economics, taught by practitioners and academics.

Business Worlds aimed at managers, journalists, analysts with a particular interest in management and commercial law in China or South East Asia.

International Boundary Studies designed for policymakers and professionals working in the field of boundary dispute resolution or international relations.

International Politics of Asia and Africa focusing on the international relations of countries in Asia and Africa.

Plus, we offer tailor-made briefings for organisations working in Asia and Africa.

For more details contact: Ms Dorothy Leng, SOAS, Russell Square, London WC1H 0XG. Tel: 0044 (0)171 691 3371, Fax: 0044 (0) 171 691 3362, Email: dl14@soas.ac.uk
Web site: http:/www.soas.ac.uk

New for September 1998 - **MA Anthropology of Media** - a unique course exploring media in Asia and Africa.





Photographs from UN/DPI by P. Sudhakaran

the Middle East, is now faced with the bleak prospect of the de-education of an entire generation: twenty-five per cent of children are not enrolled in primary school and only sixty-eight per cent of six-year olds were on school lists in 1996.[8]

Iraq's 4.8 million students lack proper classrooms with desks, doors, educational materials, water and sanitation. Street urchins begging for money have become an increasingly common sight in Baghdad.

As the country's infrastructure continues to crumble, power cuts frequently range from six hours a day in Baghdad to sixteen hours a day in other governorates, affecting water supplies and medical services. Many generation plants, water-purification systems and sewage plants destroyed during the Gulf war have still not been repaired. Water systems work at less than fifty per cent capacity and over forty per cent of water supplies in the two southern governorates of Basrah and Thi-Qar are thought to be contaminated.[9]

Iraq's plight is worsened by the fact that funds from previously sympathetic donors have dried up because the UN's oil-for-food programme is erroneously thought to be meeting the country's humanitarian needs. Iraq's formerly oil-rich economy has become a shadow of its former self, reduced to doling out rations to a demoralised and impoverished population. As a critic of sanctions, Walid Khadduri put it: 'UN sanctions...have become morally questionable, since they have shattered the social fabric of Iraqi society and caused much death, sickness, malnutrition and poverty...'[10]

GREAT EXPECTATIONS

The forceful UN Humanitarian Coordinator for Iraq, Denis Halliday, bluntly stated last November: 'It is vital that politics be kept apart from humanitarian assistance, and that oil sales be increased so that the Government of Iraq can purchase animal proteins, vitamins and minerals that are currently missing from the food basket.'[11]

With frequent reports from UN bodies about the inadequacy of the oil-for-food programme in meeting the needs of the Iraqi population, UN Secretary-General, Kofi Annan, felt obliged to act to alleviate the suffering. In his latest report published on 1 February, Annan recommended an additional $2 billion of oil sales every six months to allow Iraq to purchase more humanitarian goods. Cheese and powdered milk would be added to the food basket and the quantities of rice, pulses and vegetable oil would be increased to improve nutrition.

The Secretary-General also called for the accelerated processing of export contracts, requested more funds for electricity rehabilitation, agricultural production, water and sanitation, community child-care units, nutritional rehabilitation centres and primary health centres, and recommended a supplementary feeding programme for nearly two million vulnerable people.[12]

There is now a clear recognition that the distribution of food and medicines is insufficient to improve the situation, since nutritional security is also affected by such factors as diseases, bad water and sanitation, dilapidated health facilities, and low agricultural production.

In this modern-day Dickensian tragedy, as long-suffering Iraqis await their fate, the Americans and British continue to accuse Saddam of behaving like Oliver Twist in greedily asking to buy more food, while playing the Artful Dodger with arms inspectors. Saddam, on his part, continues to accuse the Anglo-Saxons of behaving like Ebenezer Scrooge in frugally refusing to lift sanctions or allowing him to sell more oil. As another desert storm erupts, the drama of the great oil-for-food bazaar continues.

uit Nieuwsbrief Hum. Nederbeveiding

werden 1755 mensen gearresteerd en 17604 mensen werden onder verdachte omstandigheden vastgehouden. Het totale aantal klachten bij de Europese Commissie voor de Mensenrechten is tot nu toe 1502. In 1995 hebben 214 personen een aanklacht ingediend. In 1996 waren dat er 562, een stijging van 165%. Een aanklacht indienen bij het Europese Gerechtshof voor de Mensenrechten is een moedige daad. Een vrouw die een aanklacht indiende nadat zij tijdens haar internering door mensen van de gendarmerie was verkracht, moest ervaren dat haar huis daarna voortdurend werd gecontroleerd en in de gaten gehouden door militairen.
Het Europese Gerechtshof voor de Mensenrechten heeft Turkije een aantal malen veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan slachtoffers van mishandeling, verkrachting, het platbranden van hun dorp en het laten eten van uitwerpselen.

Boek over oplossing van het Koerdenvraagstuk verboden
Een boek van een oud-parlementslid, bekend om zijn pacifistische houding, is op 18-11-'97 in Turkije verboden.
Het Gerechtshof motiveerde het verbod met de beschuldiging dat de auteur, door het aan de kaak stellen van de vervolging van de Koerden, de bevolking openlijk opgeroepen zou hebben tot haat en confrontatie wegens verschil in ras, religie en taal. De auteur is i.v.m. dit boek aangeklaagd.

Uit: Le Monde van 7 februari '98
Laten we een aanklacht indienen van Alain Michel
Alain Michel is president van de Organisation humanitaire EquiLibre, een a-politieke NGO. Als vertegenwoordiger van zo'n organisatie vindt hij het niet op zijn weg liggen een veroordeling uit te spreken over de onderlinge dreigementen tussen de Verenigde Naties en Saddam Hussein. Als burger kan hij dat wel.
Hij wil zijn afkeer en afkeuring uitschreeuwen, maar vooral zijn weigering medeplichtig te zijn aan het embargo, dat vooral de Iraakse bevolking treft. De bevolking, die voor een groot deel niets te maken heeft met het oorlogsspel, komt in steeds slechtere levensomstandigheden. Door onze schuld sterven dagelijks ouderen, vrouwen en kinderen onder de meest extreme omstandigheden van armoede en lijden.

Een week geleden was hij er nog en het schouwspel is ondraaglijk. 'Welke vader of moeder in onze landen zou dit kunnen verdragen zonder een grote haat te voelen', vraagt hij zich af.
Het is het toppunt dat de opstelling van de Verenigde Naties totaal in tegenspraak is met hun eigen Handvest. Een klacht hiertegen indienen? Er zijn talrijke mensen in Irak die dat zouden willen doen, maar dat kan alleen via de Iraakse regering. De Iraakse regering is echter het recht ontnomen haar volk te vertegenwoordigen. Zo wil de bittere ironie,dat de Iraakse bevolking, zelf eerst slachtoffer, zelfs niet het recht heeft als slachtoffer behandeld te worden.
Het embargo heeft in 7 jaar 1.5 miljoen slachtoffers geëist, waarvan 1.2 miljoen kinderen. Als dat geen genocide is!
Alain Michel roept het Franse volk op te getuigen en deze moorden met voorbedachte rade te ontmaskeren. Hij vermeldt een solidariteitsactie ten behoeve van de Iraakse kinderen, waarvoor de Fransen het voortouw hebben genomen. Een derde konvooi met eerste levensbehoeften is gepland voor de maand maart. De goederen worden door de mensen van de hulporganisatie verdeeld.
Mocht u het met ons eens zijn, sluit u aan, vraagt Alain Michel.
Hij wil een klacht indienen bij het Internationale Tribunaal in Den Haag en bij alle andere instanties die daarvoor zijn, opdat er op korte termijn een einde komt aan het economisch embargo dat de burgerbevolking van Iraak zo hard treft.

Uit: NCDO-nieuwsbrief van 24 december 1997
Alles behalve tijd, NCDO-podium georganiseerd door de Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling.
Minister de Boer introduceerde het woord 'onthaasting'. "We rennen van incident naar incident, terwijl de ervaring leert dat goede ideeën ontstaan wanneer je de tijd neemt voor reflectie' Die tijd is er slechts voor een groeiende groep mensen die naar het randje van de afgrond worden gedrukt - werklozen en bejaarden. De anderen rennen zich rot en voor solidariteit is geen plaats meer.
Gerda Verburg (CDA) wil niet arbeid belasten (waar schaarste aan is), maar belasting op milieu en energieverbruik.
Thomas Slobbe (Stichting Natuur en Milieu) constateert dat 'stress' wordt geaccepteerd als een eigentijds natuurverschijnsel. En Jet

Febr. 98

'A Human Rights Assesment of Sanctions: The case of Iraq, 1990-1997'

By Roger Normand

I. IRAQ

A. The Effect of UN Sanctions on Iraq from an Economic and Social Rights Perspective

Seven years of the most severe Security Council sanctions in history have not loosened the control of Saddam Hussein's government, but have had a devastating impact on the most vulnerable sectors of Iraqi society, especially children. According to studies by UN agencies, child mortality rates have risen five-fold due to malnutrition and disease since sanctions were imposed in 1990, leading to the excess deaths of hundreds of thousands of children under the age of five. In simple terms, more Iraqi children have died as a result of sanctions than the combined toll of two atomic bombs on Japan.

Yet these studies have generally remained within UN and development circles, with no discernible impact on the Security Council's sanctions policy. In general, there has been an astonishing lack of public debate over the UN's participation in this massive violation of human rights, and particularly the rights of the child. As UN Secretary-General Boutros Boutros Ghali pointed out in 1995, the international community has still failed to confront "the ethical question of whether suffering inflicted on vulnerable groups in the target country is a legitimate means of exerting pressure on political leaders whose behavior is unlikely to be affected by the plight of their subjects." This silence is especially troubling in light of the post-Cold War Security Council's frequent and uncritical use of sanctions as the preferred means to pressure states and maintain international peace and security.

Prior to sanctions, oil revenues accounted for over 90% of Iraq's foreign earnings. These funds were used to import food, medicine, and equipment for the country's modern health infrastructure. Without oil or hard currency, Iraq's economy has collapsed. Runaway inflation has caused the average public-sector wage to fall to less

On May 20 1996, the United Nations Secretariat and the government of Iraq signed a Memorandum of Understanding allowing Iraq to sell a limited amount of oil and use the proceeds to buy humanitarian supplies for the population. While the deal was a positive step away from six years of political deadlock, it will only lessen rather than end civilian suffering in Iraq due to sanctions.

The current food-for-oil agreement (FFO) allows Iraq to export $2 billion worth of oil every six months, excluding that delivered to Jordan for own consumption. The proceeds flow into an escrow account in an international bank chosen by the UN Secretary General and are used for three purposes in the following proportions:

*50% for use by the Iraqi governments for the procurement of humanitarian supplies for the whole of Iraq except the three Kurdish governorates outside the Iraqi control;
*15% for the use by the UN for humanitarian supplies for the three Kurdish governorates of Arbil, Dahouk and Suleimaniyeh;
*30% for payment into the Kuwait Compensation Fund controlled by the UN;
*5% for UN administration expenses.

One billion dollars (per six months) at the disposal of the Iraqi government for humanitarian supplies has to be spent as specified in the categorised procurement plan approved by the UN Sanctions Committee.

The agreement will bring about a substantial reduction in the suffering of the Iraqi population through two channels: first, the appreciation of the Iraqi dinar relative to the US dollar, and, second, increasing the resources for the import of food, medical supplies and inputs for the restoration of infrastructure such as sewage works and water purification plants. The first effect is immediate and, as pointed above, the market price of food and medicines closely track movements in the exchange rate. The second, especially the restoration of infrastructure, will take effect with a lag. The food-for-oil agreement has been a contributory factor in the

The discrepancy between the estimates of the Aga Khan mission and the limit set under resolution 706 was recorded in a report of the Secretary-General in September 1991 which noted that "..the actual sum from the sale of Iraqi petroleum and petroleum products will have to be determined by the Security Council after its consideration of the present report." This report estimated the six monthly essential requirements at $1.8 billion (United Nations, 1996, pp 299-300). At current prices, this would be equivalent to over $2.2 billion, or twice as high as the allowance set by the food-for-oil deal.[3]

The modalities of this agreement, which is, in essence, the only concession by the UN to humanitarian conditions inside Iraq, raise two sets of important (and uncomfortable) questions:

- What is the rationale of restricting oil exports to an amount which falls well short of meeting humanitarian needs?
- What are long-term prospects for the resolution of the sanctions crisis?

The limitation on the export of oil to $2 billion per six months does not lend itself to justification in terms of the misuse of additional revenue. The agreement provides for stringent monitoring by the UN Sanctions Committee of proceeds set aside for humanitarian needs. It is difficult to understand why the monitoring mechanism would not be able to cope with an import bill exceeding $ 1 billion per six months. One possible rationale would seem to be to restrict Iraqi oil sales either to allow other oil exporting countries to export more or to prevent a fall in oil prices which higher Iraqi oil exports may imply. If true, this would be extremely cynical abuse of Security Council power in the pursuit of goals that had nothing to do with building peace and security.

[3] See supra n. 70 & 71

relative success of the macroeconomic stabilisation programme initiated in late 1995 by the Iraqi government.[1]

It must be noted, however, that the substantial positive impact of FFO is actually an indication of the depth of the economic recession in Iraq. The agreement falls well-short of any benchmark of the country's basic needs. In 1989 Iraq's import bill for food and medicines was $2.36 billion and the expenditure on preventive water sanitation purification was around $100 million. Assuming 4% inflation, the these two categories of import would cost around $3.2 billion in 1997 prices.[2] This excludes the repair of facilities and the replacement of medical equipment. Even allowing for cuts in non-essential food and medicines, $2 billion per year fails to cover by a significant margin the bill for essential food and preventive and curative health care.

The amounts stipulated under the FFO also stand in marked contrast to estimates of needs prepared by the various UN agencies. The figure appears to be based upon the six-monthly limit on oil exports of $1.6 billion that was first proposed in resolution 706 in August 1991, adjusted for price increases. The origin of the $1.6 billion itself are somewhat obscure. According to the report of the Aga Khan mission, the last authoritative inter-agency mission, even for a "greatly reduced level of services" Iraq required $6.8 billion over a one-year period in 1991. The breakdown of this amount was $180 million for water and sanitation, $500 million for health services, $53 million for supplemental feeding, $1.62 billion for general food. Import requirements of agricultural inputs were estimated at $300 million, and those for the restoration of the oil and the power sectors were respectively put at $2 billion and $2.2 billion.

---

[1] Boone, Gazdar et al "Sanctions against Iraq : Costs of Failure"

[2] See supra n. 70

Another possible explanation is that with greater resources at its disposal Iraq might be able to circumvent import controls more effectively. Arms exporting countries may become lax in their export monitoring and thus allow Iraq to rearm itself. Since all of Iraq's major suppliers also happen to be permanent members of the Security Council there is more than a hint of irony in this argument. The implication of such as argument would be that the Security Council, finding it impractical or costly to monitor its permanent members' arms exports, has resorted to a virtual shutdown of the Iraqi economy. The cost of mutual distrust among the permanent members of the Security Council has been borne in tragic proportions by Iraqi civilians.

The history of the negotiations between Iraq and the Security Council since 1991 indicates that the food-for-oil deal cannot be regarded as anything more than a palliative. Just as the impasse over resolution 706 allowed the Security Council to shelve the issue of humanitarian suffering in Iraq for over three years, the present agreement is likely to postpone a long overdue re-appraisal of the sanctions regime for a year, if not longer.

The sanctions may have succeeded in forcing the Iraqi government to submit a substantial proportion of the stock of long-range rockets and nuclear and chemical materials and facilities for their manufacture. The continuation of sanctions may help to unearth and destroy what has until now been concealed; but it would not change the Iraqi leadership or change the character of the regime. It would prolong the suffering of the Iraqi population and contain Iraq through a stranglehold on its economy. These conditions are likely to hinder rather than help the cause of meeting "the ongoing challenge of building long-term peace and stability in the region".

The UN Secretariat and UN agencies have estimated that Iraq requires almost $4 billion per year in food and medicine alone – more than twice the amount allocated to humanitarian needs under the food-for-oil deal. This does not even begin to account for the massive capital expenditure needed to revive the economy in order to restore employment and wages, or rebuild the health infrastructure (especially water and

sewage plants) in order to stop the cycle of disease. In 1991, the UN Secretary-General estimated that restoring these systems would cost $22 billion. Thus, children will continue to die from hunger and disease in Iraq even after the agreement is implemented.

C. Legal Assessment of UN Sanctions on Iraq

I. The Legal Framework

A. The Security Council After the Cold War

The United Nations Charter, established in the wake of the horrors of World War II, gives the Security Council broad powers to maintain international peace and security. However, East-West divisions throughout the Cold War prevented the Security Council from fulfilling this mandate. As a result, between 1945-90 the Security Council imposed multilateral sanctions only twice -- a trade embargo against Rhodesia in 1966, and an arms embargo against South Africa in 1977. Given this political paralysis, there was no practical need to define the legal limitations on Security Council action.

The end of the Cold War brought hopes for a "New World Order" based on universal respect for international law. It also breathed new life into the moribund Security Council, which in the absence of internal deadlock quickly became a dominant force in international affairs. Since 1990, the Security Council has imposed multilateral sanctions against eight different states, and occasionally authorized military force, most notably against Iraq in 1991.[4] Yet although these actions have often resulted in

[4] The U.N. has imposed some form of multilateral sanctions against nations including Iraq, the former Yugoslavia, Libya, Somalia, Liberia, the Khmer Rouge-held areas of Cambodia, Rwanda, and Haiti. *See* Cortright & Lopez, ed., Economic Sanctions: Panacea or Peacebuilding in a Post-Cold War World? (1995), at 5.

significant loss of civilian life and property, there still has been no attempt to establish the legal parameters within which the Council must operate.

Some commentators argue that the Security Council -- itself a product of the UN Charter -- can act "above" international law, as a law unto itself. Refuting this dangerous claim, Justice Weeramantry of the World Court points out that: "The history of the United Nations Charter ... corroborates the view that a clear limitation on the plenitude of the Security Council's powers is that those powers must be exercised in accordance with the well-established principles of international law".[5]

The case of Iraq underscores the need to reaffirm and clearly define the legal constraints on the Security Council. It is clear that the Council's significant power to act in international affairs must be bounded by accepted principles of international law. For almost six years, the Security Council has maintained comprehensive sanctions without once referring to its legal obligation to act in accordance with human rights and humanitarian principles. Despite the deaths of hundreds of thousands of children, the international community has yet to address the crucial issue of the legality of Security Council sanctions on Iraq.

B. Defining the Legal Limits

The Security Council was established by, and derives its authority through, the United Nations Charter.[6] Of all the organs created by the Charter, only the Security Council is granted power to take specific enforcement actions to maintain peace and security.

---

[5] *Order with Regard to Request for the Indication of Provisional Measures in the Case Concerning Questions of Interpretations and Application of the 1971 Montreal Convention Arising from the Aerial Incident at Lockerbie (Libya v. United States)*, 1992 I.C.J. 114, 31 I.L.M. 662, 694-696 (April 4, 1992) (Diss. Op. Weeramantry).

[6] Charter of the United Nations, signed June 26, 1945, entered into force Oct. 24, 1945, T.S. No. 993, (1969) [hereinafter UN Charter]. *See* Chapter III (establishing the Security Council) and Chapter V (defining its powers).

Chapter VII of the Charter explicitly empowers the Council to impose economic sanctions, and even military action, in response to threats to international peace and security.[7] Furthermore, the UN Charter obliges member states to abide by Security Council resolutions even when they conflict with other treaties.[8]

However, under both the Charter and international law, the Security Council's enforcement powers are limited by human rights and humanitarian standards. Article 24 of the Charter directs the Council "to act in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations" in the use of its authority to maintain peace and security.[9] Among the most fundamental Purposes and Principles listed in Article 1 is the promotion of human rights.[10] Indeed, the Preamble to the Charter begins by stating its determination "to reaffirm faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person".[11]

In the past fifty years, there has been near-universal acceptance of a growing body of human rights law -- from the Universal Declaration of Human Rights, unanimously endorsed by the UN General Assembly in 1948, to the Convention on the Rights of the Child, ratified in 1990 by almost every country in the world.[12] The Security Council is not technically party to these treaties in the manner of a ratifying state.

---

[7] *Ibid.* arts. 41, 42.

[8] *Ibid.* art. 103.

[9] "In discharging these duties the Security Council shall act in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations." *Ibid.* art 24(2).

[10] "The Purposes of the United Nations are ... to achieve international cooperation in ... promoting and encouraging respect for human rights..." *Ibid.* art. 1(3). "The United Nations shall promote universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all..." *Ibid.* art. 55(c).

[11] *Ibid.* Preamble.

[12] Universal Declaration of Human Rights, adopted 10 Dec. 1948, G.A. Res. 217A (III), UN Doc. A/810, at 71 (1948); Convention on the Rights of the Child, adopted 20 Nov. 1989, entered into force 2 Sept. 1990, G.A. Res. 44/25,UN Doc. A/44/49, at 166 (1989).

However, each of these treaties represents an elaboration upon the UN Charter's original vision of human rights, making the treaty principles (if not the specific provisions) binding on the Security Council through Article 24.[13]

- The Security Council's human rights obligations are not identical to those of a state. On the one hand, the power and moral authority of UN member states acting collectively through the Security Council argues for holding the Council to a higher standard of human rights protection than individual states. On the other hand, when confronting threats to peace and security the Council may require some latitude of action beyond that allowed states. Yet by either standard, the Security Council is obligated to act in accordance with human rights and humanitarian principles when pursuing collective action. The contrary view, that the Security Council is free to violate these principles, ignores not only the Charter but also common sense. As a justice of the World Court recently noted: "one only has to state the proposition thus -- that a Security Council resolution may even require participation in genocide -- for its unacceptability to be apparent".[14]

The precise limits imposed by the Charter and international law on Security Council actions have yet to be defined. Nor is it within the scope of this report to elaborate a complete set of guidelines. However, it is possible to derive a set of minimum legal duties in two broad categories:

- *procedural duties* to recognize explicitly its obligation to promote and respect core principles of human rights and humanitarian law, and to take concrete measures to monitor and hold itself accountable to these principles; and

[13] Every major human rights treaty derives from and grounds itself in the principles of the United Nations, as made explicit in its Preamble or Statement of Principles.

[14] *Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide (Bosnia and Herzegovina v. Yugoslavia (Serbia and Montenegro))*, 1993 I.C.J. 325, 440 (Sep. Op. Lauterpacht).

- *substantive duties* to ensure that its activities do not result in violations of these principles, particularly among vulnerable populations such as children and women, which enjoy special protection under international law.

These two sets of duties are only intended to establish a minimum threshold with which to assess the Security Council's compliance with its legal obligations.

II. Violations of the UN Charter and International Law

A. Procedural Violations

Procedural duties require only that the Security Council recognize, consider, and account for the impact of its activities on human rights. They are nonetheless an essential self-regulating safeguard against the commission of substantive violations. These duties are especially important given that no other institution has express authority through the UN Charter to review Security Council decisions. Several recent cases before the World Court have raised the issue of whether the Court has power to review Security Council actions (in the same way that the US Supreme Court reviews the constitutionality of acts by the President and Congress).[15] Until the Court decides this issue, the Council is left to judge the legality of its own actions. It is therefore critical that the Council recognize and hold itself accountable to the legal limits governing its conduct.

The Security Council has clearly violated these minimum procedural duties in the case of sanctions on Iraq. Notwithstanding frequent statements of concern regarding the humanitarian situation in Iraq, the Council has failed to acknowledge its own legal

[15] *See, e.g., Id.* for recent failed effort to win judicial review of Security Council decisions.

responsibility to protect the rights of Iraqi civilians suffering under sanctions.[16] While Council resolutions often invoke the authority of international law, and condemn Iraq for violating the human rights of its own citizens, they do not acknowledge that the Security Council is itself bound by international law and human rights.[17]

The Security Council has also violated its procedural duties by failing to monitor the impact of sanctions on human rights. For six years, the Council has devoted considerable resources and personnel to five newly-created commissions to monitor the implementation of the Council's resolutions in such areas as inspecting Iraqi weapons programs, establishing the border with Kuwait, and locating Kuwaiti prisoners of war.[18] The work of these commissions has frequently been supported by actual or threatened military action. Yet the Security Council has not created a commission or devoted funding to monitor the human rights impact of sanctions, instead occasionally taking note of reports by other UN bodies and independent research groups. This omission is particularly glaring in light of clear evidence of the enormous suffering in Iraq. Shortly after the Gulf War, UN Secretary-General Javier Perez de Cuellar warned that: "the maintenance of food supply and consumption as well as the close monitoring of the nutritional and health status of the Iraqi population

---

[16] The Security Council has issued various resolutions expressing concern for the civilian population, seeking more information, and proposing measures to ease the crisis, but it has never recognized a legal duty to prevent the crisis. *See, e.g.*, SC Res. 666, SC Res. 687, SC Res. 706, and SC Res. 712.

[17] It is remarkable that a recent human rights study by a UN Special Rapporteur, which documents significant human rights violations by Iraq, including the failure to protect people's right to food, goes so far as to disclaim any legal responsibility on the part of the Security Council. *Report on the situation of human rights in Iraq, submitted by Special Rapporteur, Mr. Max van der Stoel*, E/CN.4/1996/61 (4 March 1996)

[18] The UN commissions were established pursuant to the SC Res. 687. They are: The United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission (UNIKOM),The Iraq-Kuwait Boundary Demarcation Commission, The United Nations Compensation Commission, and The Security Council's Sanctions Committee.

over the next few months are absolutely necessary to prevent full-scale famine and major human disasters developing in the country".[19]

It bears emphasizing that the Council remains accountable to human rights principles regardless of the conduct of the Iraqi government. The Council has sought to avoid any legal responsibility by blaming Saddam Hussein's government, in particular pointing to Iraq's refusal in 1991-92 to accept Resolutions 706 and 712 allowing a limited sale of oil to purchase humanitarian supplies. A 1992 official statement of the President of the Security Council is indicative: "The Government of Iraq, by acting in this way, is foregoing the possibility of meeting the essential needs of its civilian population and therefore bears the full responsibility for their humanitarian problems".[20]

However, Saddam Hussein's intransigence cannot justify violations by the Council. As a matter of fundamental principle, human rights are based on the inherent dignity and worth of every human person, and are owed directly to individuals. These rights are not forfeited because of a government's misconduct, particularly when citizens have no voice in the decisions of such government.[21] Iraq's failure to comply with Security Council resolutions therefore does not give the Security Council license to disavow its independent obligations to respect the human rights of the Iraqi civilians.

The Security Council's failure to acknowledge its legal obligations to the people of Iraq has left the dangerous impression -- completely at odds with the UN Charter's

---

[19] S-G Report, at 15. In SC Res. 706 and SC Res. 712, the Council offered an "oil for food" deal that would have fallen far short of the level of the support the Security General indicated would be necessary. When the Iraqi government refused, the Security Council offered no alternative relief to the population.

[20] *Statement by the President of the Council*, S/23517 (5 February 1992) (italics added).

[21] See Meron, Human Rights and Humanitarian Norms as Customary Law (1989), at 238-240.

proclamation of "faith in fundamental human rights and in the dignity and worth of the human person" -- that the Council is at liberty to impose collective punishment on a population for the recalcitrance of its leader. The Security Council has bolstered this impression by failing to provide guidelines for imposing sanctions and for monitoring their impact. Through these acts and omissions, the Security Council has placed itself beyond legal accountability, in violation of its minimum procedural duties under the UN Charter and international law.

B. Substantive Violations

Assessing the substantive legality of Security Council sanctions against Iraq is difficult in the absence of a body of precedents to define violations in this uncharted area of law. Much of the difficulty arises from the fact that the Security Council is a unique institution with authority and responsibilities that differ from those of individual states. When responding to a threat to peace and security, the Council is operating in a gray area between war and peace, making it uncertain whether the Council should be accountable to the peace-time legal regime of human rights or the war-time regime of humanitarian law (also called the laws of war). On the one hand, sanctions on Iraq have been maintained after the technical state of war ceased with Resolution 687. On the other hand, the Council's responsibility to maintain peace and security and its position in relation to the Iraqi government and population – as an outside force exerting pressure on the country -- argue for a humanitarian law framework.

While both legal regimes are grounded in humanitarian norms, they offer different levels of protection to the individual. The laws of war permit belligerents to inflict collateral civilian casualties when attacking legitimate military targets, provided that the harm to civilians is not disproportionate to the value of the military target.[22] The

[22] The legal regime governing war consists of both humanitarian law (based on the Geneva Conventions) and the laws of war (based on the Hague Conventions and recent Protocols to the Geneva Conventions). The term "laws of war" is used in this report to encompass both regimes.

human rights regime, on the other hand, provides strict protection to civilian life, health, and property in all circumstances short of war. Because the Council is obliged to promote human rights in all its activities and because the actual level of obligation must fall somewhere in between the human rights and the humanitarian law standards, this report assesses the Council's actions against the core principles underlying both regimes -- principles rooted in the original purpose of the United Nations.

I. Human Rights Law

The foreseeable and avoidable deaths of hundreds of thousands of children clearly implicate a number of fundamental human rights. Most important is the right to life, considered by the UN Human Rights Committee to be "the supreme right from which no derogation is permitted even in time of public emergency".[23] The tragic loss of life in Iraq due to sanctions constitutes a massive violation of this most fundamental human right. Sanctions have also contributed to violations of the rights to health and to an adequate standard of living, guaranteed by the Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights, and other international treaties.[24]

It is significant that children have suffered disproportionately from sanctions. Under human rights law, children are considered uniquely vulnerable and are granted special protection. More countries have ratified the Convention on the Rights of the Child than any other human rights treaty in history, including all permanent members of the

---

[23] UN Human Rights Committee, *General Comment* 6/16 (July 27, 1982). Some argue that the right to life is a peremptory norm of international law (*i.e.*, a norm of the highest importance from which no derogation is permitted). *See, e.g.*, Case 9647, Inter-Am. C.H.R 147, 169 OEA/ser.L/V/II.71, doc. 9 rev. 1 (1987); Parker & Neylon , *Jus Cogens: Compelling the Law of Human Rights*, 12 Hastings Int'l & Comp. Law Review 411, 431 (1989).

[24] Universal Declaration of Human Rights, Res. 217A (III), UN Doc. A/810, at 71 (1948), art. 25; International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, adopted Dec. 19, 1966, entered into force Jan. 3, 1976, G.A. Res. 2200 (XXI), arts. 11, 12.

Security Council.[25] Among its provisions, the Convention specifically recognizes that "every child has the inherent right to life" and calls on all states "to ensure to the maximum extent possible the survival and development of the child" and "to take appropriate measures to diminish infant and child mortality".[26] It is hard to think of a more grave breach of child rights in modern history than the suffering and death of hundreds of thousands of children under the age of five caused by a political dispute between "their" government and the international community.

The Security Council shoulders a large measure of responsibility for these violations by maintaining sanctions without taking strong measures to prevent this suffering. However, the Security Council, and particularly the US representative, have argued that Saddam Hussein and his government bear sole responsibility for civilian suffering, and therefore for human rights violations. The Council blames Iraq for (i) refusing to comply with Security Council cease-fire resolutions, in particular resolutions that authorize Iraq to sell a limited amount of oil and use the proceeds to buy food and medicine,[27] and (ii) spending scarce resources on luxury items for Saddam Hussein rather than on food and medicine for the needy population.[28]

---

[25] International Convention on the Rights of the Child, opened for signature Jan. 26, 1990, entered into force Sept. 2, 1990, G.A. Res. 44/25 28, I.L.M. 1448, 1456 (1989). 187 countries are party to the Convention.

[26] *Ibid.* arts. 6, 24. "States Parties recognize the right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health..." and state parties "shall pursue full implementation of this right and, in particular, shall take appropriate measures ... to diminish infant and child mortality." *Id.* The Security Council itself has recognized the particular vulnerability and corresponding rights of children. *See* SC Res. 666 art. 4.

[27] SC Res. 706, SC Res. 712,and SC Res. 986. It is worth noting that these resolutions would not have allowed for sufficient oil sales to meet even minimum needs after deductions for compensation to Kuwait and UN expenses. Res. 706 meets just 60% of minimum needs according to the Secretary-General's 1991 Report, S-G Report. SC Res. 986 will not provide the minimum food needs set forth in the FAO's 1995 Report, FAO Report 1995.

[28] *Id.*

It is important to examine both of these claims carefully before assigning responsibility for human rights violations resulting from sanctions. It is true that Iraqi children would not be sick and hungry if their government complied with all conditions for lifting the sanctions. But as pointed out in the previous section, this is irrelevant to the Security Council's independent human rights duties owed to the Iraqi people. At a minimum, the Council's obligation to promote human rights requires that it take reasonable steps to ensure that its activities do not seriously harm those rights. In this case, in spite of the massive civilian toll, the Council has refused to entertain less drastic alternatives to maintaining comprehensive sanctions, or to take effective measures to mitigate their impact on civilians (see recommendations for possible alternatives). There can be no legal justification for the Council to insist on a uniquely severe sanctions regime that punishes innocent members of the world community.

The Security Council's second argument may mitigate the degree (but not the fact) of its responsibility for human rights violations. A human rights analysis of the Council's conduct must take into account the shared responsibility of the Iraqi government, but the Council remains responsible to the extent that it contributes to the denial rather than the promotion of human rights. In this case, it is clear that sanctions constitute the dominant factor in the deaths of hundred of thousands of civilians. Sanctions have reduced Iraq's GDP to less than 10% of its previous level. Only a tiny fraction of these reduced revenues end up in the government's hands as hard currency. Yet Iraq needs billion in hard currency to pay for sufficient quantities of imported food, medicine and other essentials. Furthermore, throughout sanctions the Iraqi government has maintained an efficient and equitable public rationing system at considerable expense. This is consistent with the fact that, prior to sanctions, Iraq maintained the most generous public welfare program in the Arab world. Furthermore, the argument that Iraq spends excessive sums on presidential palaces and yachts not only appears to be exaggerated for political purposes, but also ignores

the fact that these projects are paid for in Iraqi dinars, and therefore do not divert any hard currency from the purchase of food and medicine.[29]

2. Humanitarian Law

Even under the more permissive framework of humanitarian law, Security Council sanctions on Iraq violate well-established legal norms. The basic principles undergirding the laws of war are those of distinction and proportionality. Under the principle of distinction, belligerents are required to distinguish between civilians and combatants at all times and to direct attacks only against military targets.[30] This is the fundamental principle upon which the entire humanitarian foundation of the laws of war is based. The corollary principle of proportionality is designed to ensure that attacks against military targets do not cause excessive civilian damage.[31] The Geneva Conventions define proportionality as prohibiting any "attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects... which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated".[32]

Imposing comprehensive sanctions that cause total economic collapse and the deaths of hundreds of thousands of civilians appears on its face to violate the principle of

---

[29] *See infra* for information on the $1 billion figure. In addition, Saudi sources report that the yacht referred to by Ambassador Albright was given as a gift from King Fahd to President Saddam Hussein at the end of 1985, and was returned in late 1988. *See* Al-Quds Al-Araby (May 14, 1996).

[30] United Nations General Assembly, *Respect for Human Rights in Armed Conflict*, UNGA Res. 2444, 23 UN GAOR Supp. (No. 18) (1968), at 164.

[31] Proportionality is based on military necessity; indirect harms to civilians are justified on the basis of the extreme need to counter an immediate military threat. The justification is not extended to non-immediate threats. See e.g. Bothe, Michael, Partsch, & Solf, New Rules for Victims of Armed Conflict (1982), at 360-366.

[32] Protocol Additional to the Geneva Convention of 12 Aug. 1949, and Relating to the Protections of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) of June 8, 1977, opened for signature Dec. 12, 1977, U.N. Doc. A/32/144, Annex I, II (1977), reprinted in 16 I.L.M 1391 (1977) [hereinafter Protocol I], art. 51 (5)(b).

distinction. A recent protocol to the Geneva Convention explicitly outlaws the use of starvation as a method of warfare, stating that "in no event shall actions ... be taken which may be expected to leave the civilian population with such inadequate food or water as to cause its starvation".[33] The critical issue under the principle of distinction is whether the sanctions are targeted at the entire population as a means to influence the regime -- a clear violation -- or at the regime, causing collateral damage to civilians.

Even granting for the sake of argument that sanctions are directed against the regime rather than the people, the Security Council must still demonstrate that there has not been a disproportionate impact on civilians. Proportionality is a malleable and subjective standard, easily prone to manipulation by belligerents to justify civilian casualties. Nevertheless, the authoritative legal commentary on the laws of war sets out guidelines for interpretation: "A remote [military] advantage to be gained at some unknown time in the future would not be a proper consideration to weigh against civilian loss... The advantage concerned should be substantial and relatively close... There can be no question of creating conditions conducive to surrender by means of attacks which incidentally harm the civilian population".[34]

The advantage gained over the course of five years of comprehensive sanctions, measured by Iraqi compliance with the cease-fire resolutions, has been extremely remote in comparison with the enormous civilian casualties.[35] While the goals of sanctions, such as eliminating Iraq's unconventional weapons to ensure peace and

---

[33] *Ibid.* art. 54.

[34] *Id.*

[35] When sanctions were first imposed, William Webster, Director of the CIA, stated: "Our judgment has been and continues to be that there is no assurance or guarantee that economic hardships will compel Saddam to change his policies or lead to internal unrest that would threaten his regime. *Hearings before the Committee on Armed Services, US House of Representatives*, (5 December 1990).

security in the region, are unquestionably of great importance, it is unclear how much progress toward these goals can be attributed directly to comprehensive sanctions. Iraq has often revealed valuable information on weapons program in response to high-level defections or threatened military strikes. On the other hand, the magnitude of the death toll claimed by sanctions-related hunger and disease in Iraq has been documented since the beginning of the Gulf War. The magnitude of this tragedy for Iraqi children stands out even against the bloody standards of the twentieth century. Far more Iraqi children under the age of five have died as a result of sanctions than civilians and combatants combined from either the scourge of ethnic cleansing in the former Yugoslavia or the atomic bombs in Japan. Under these circumstances, it seems clear that Security Council sanctions on Iraq have violated the fundamental principles of humanitarian law.

26-11-97

NEARLY ONE MILLION CHILDREN MALNOURISHED IN IRAQ, SAYS UNICEF

Surveys reveal deepening crisis

1997

New York, Wednesday, 26 November -- Almost one million children in southern and central Iraq are chronically malnourished, according to survey results published today.

The Multiple Indicator Cluster Survey (MICS), carried out by the Government of Iraq with the full participation of the United Nations Children's Fund (UNICEF), looked at a range of health, nutrition and education issues - from immunization and safe water to school enrolment rates. The survey, which covered a total of 6,375 households throughout southern and central Iraq last year, was followed by two further nutritional surveys in April 1997 and in October/November 1997, covering the same governorates, with the participation of UNICEF and support from the World Food Programme.

The most alarming results are those on malnutrition, with 32 per cent of children under the age of five, some 960,000 children, chronically malnourished - a rise of 72 per cent since 1991. Almost one quarter (around 23 per cent) are underweight - twice as high as the levels found in neighbouring Jordan or Turkey.

"What we are seeing is a dramatic deterioration in the nutritional well-being of Iraqi children since 1991," says Philippe Heffinck, UNICEF Representative in Baghdad. "And what concerns us now is that there is no sign of any improvement since Security Council Resolution 986/1111 came into force." 1996.

The results come on the eve of the publication of the UN Secretary-General's 180-day report on the impact of Security Council Resolution 986/1111 (commonly known as oil-for-food) which came into effect in December 1996.

All three surveys found that around one quarter of children under the age of five were underweight, with no improvement since the first survey was carried out in 1996. There was little or no improvement in the figures for underweight infants in 1997, with 14.6 per cent of infants underweight in October, compared to 14.7 per cent in April.

Some areas have been particularly badly hit, with the MICS results from the Governorate of Missan, in the east of the country, showing chronic malnutrition in almost half the children under the age of five.

There is also concern at the low primary school enrolment rate across southern and central Iraq which, according to the MICS, stands at 73 per cent of children aged 6 to 11 years. This suggests that around one quarter of primary school age children are not in school at all.

"It is clear that children are bearing the brunt of the current economic hardship," says Philippe Heffinck. "They must be protected from the impact of sanctions. Otherwise, they will continue to suffer, and that we cannot accept. "

The MICS also reveals serious problems in rural areas, where only 50 per cent of people have access to a water supply from a network, public tap or well, compared to 96 per cent of people living in towns and cities. Only 34 per cent have a sanitary type of latrine, compared to 97 per cent of the urban population. Immunization rates are some 10 to 15 per cent lower in rural areas and the survey found similar gaps in the proportion of rural children who have received Vitamin A supplements and on the numbers entering primary school.

Unexpectedly perhaps, the rural-urban division evaporates when it comes to malnutrition, with children no more malnourished in the countryside than in the towns and cities. Ready access to locally produced food and higher incidence of breastfeeding provide at least some protection for rural children who, according to the survey, lag behind in so many other areas.

The Multiple Indicator Cluster Survey does reveal some positive, as well as negative, trends. Around half of all children surveyed had received at least one dose of Vitamin A, and immunization coverage remains adequate, with at least 80 per cent of children aged one to two years immunized against measles. The survey reveals no significant gender disparities between boys and girls in any of the areas examined.

UNICEF is working throughout Iraq to tackle child malnutrition by organizing training workshops for nutrition workers and promoting the benefits of breast-feeding. UNICEF also supports growth monitoring in 1,000 Community Child Care Units and therapeutic feeding in 60 Nutrition Rehabilitation Centers.

*****

For further information, please contact:
Anna Wright, Division of Communication, UNICEF New York; on (212) 326 7566
Angela Hawke, Division of Communication, UNICEF New York; on (212) 326 7506
Patrick McCormick, Division of Communication, UNICEF Geneva; on (41 22) 909 5509
Philippe Heffinck, Representative, UNICEF Baghdad; via sat. phone on (873) 161 1377

For copies of the surveys, please contact:
Angela Hawke, Division of Communication, UNICEF NewYork; on (212) 326 7506
Patrick McCormick, Division of Communication, UNICEF Geneva; on (41 22) 909 5509

IRAK

De Iraakse regering heeft bekendgemaakt dat het de rantsoenen linzen, bakolie en zeep in oktober aanzienlijk zal verminderen. Een regeringsfunctionaris zei dat de hoeveelheden linzen, bakolie en zeep die geïmporteerd worden niet toereikend zijn. Irak gaf de VS de schuld van de tekorten, omdat Washington de goedkeuring van de importcontracten met de VN zou tegenhouden.

De effecten van sancties op kinderen; een case-study van Irak

In opdracht van Secretaris-Generaal Boutros Boutros-Ghali begon Graça Machel, in samenwerking met UNICEF en het Centrum voor de Rechten van de Mens, in juni 1994 aan een studie naar de gevolgen van gewapende conflicten voor kinderen. Twee jaar later, in oktober 1996, werd het rapport 'The Impact of Armed Conflict on Children' gepresenteerd. Machel schrijft in dit rapport dat het onderzoek is gericht op gewapende conflicten, maar 'a closely-related issue that also has a serious impact on children is the imposition of economic sanctions'. In de internationale regelgeving met betrekking tot kinderen in gewapend conflict is tot op heden nog niets opgenomen over de gevolgen van sancties.

Josien Sluijs, Lideweij Schipper en Patrizia Baldin

Hoewel in het Handvest van de Verenigde Naties is vastgelegd dat de VN zich niet mag mengen in zaken die onder de nationale rechtsmacht van een staat vallen werd hierbij een uitzondering gemaakt in het geval van de bedreiging van de internationale vrede en veiligheid, zoals bij internationale gewapende conflicten. De Veiligheidsraad kan in dat geval een aantal bindende maatregelen nemen, waaronder het opleggen van sancties.

De internationale gemeenschap heeft sancties in de afgelopen jaren gezien als een goedkoop en 'niet-gewelddadig' alternatief voor militair ingrijpen. De effecten van sancties op de bevolking van de doelstaat[1] blijken echter zeer groot en dit leidt tot de ethische vraag of het opleggen van sancties een legitiem middel is om druk uit te oefenen op het regime van de doelstaat. Sinds 1990 heeft de internationale gemeenschap collectief sancties opgelegd aan Irak, voormalig Joegoslavië, Somalië, Libië, Liberia, Haïti en Angola. Sinds het einde van de Koude Oorlog spelen sancties een steeds grotere rol in de internationale politiek.

Regeringen staan huiverig tegenover het toezeggen van troepen en financiële middelen voor internationale militaire interventie. Sancties worden gezien als een goedkoper alternatief. Men veronderstelt tevens dat sancties minder doden tot gevolg hebben onder de bevolking van de doelstaat dan militair ingrijpen.

Ofschoon in theorie sancties niet van toepassing zijn op de meest belangrijke humanitaire goederen, is dit in de praktijk echter niet altijd het geval. Sancties veroorzaken vaak tekorten, ze verstoren bovendien de distributie van voedsel, farmaceutische en sanitaire produkten en ondermijnen het functioneren van de gezondheidszorg. Aangezien de welgestelden over meer mogelijkheden beschikken om in deze situaties in hun basisbehoeften te voorzien zullen sancties voornamelijk de armen in de gemeenschap treffen. Daarbij geldt dat kinderen minder in staat zijn dan volwassenen om lange perioden van ontbering en tekorten te doorstaan.

Doelen en effecten van sancties

Sancties kunnen een symbolische diplomatieke functie hebben en worden dan gebruikt als vorm om internationale waarden en normen te communiceren (expressiemiddel). Sancties kunnen ook een middel zijn om de tegenstander aan te geven hoe er in de internationale gemeenschap tegen een bepaalde situatie wordt aangekeken en dit als waarschuwing te laten gelden voor het mogelijkerwijs ondernemen van verdergaande maatregelen (pressiemiddel). Sancties kunnen bovendien gebruikt worden als straf voor het overtreden van internationale waarden en normen, bijvoorbeeld nadat er een oorlog is geweest zoals in Irak (strafmiddel).[2]

Het gebruik van sancties levert echter niet altijd het gewenste effect op. Een voorbeeld hiervan is de situatie in Irak: de opgelegde sancties hebben zeer vergaande gevolgen voor diens bevolking. De internationale gemeenschap ging er van uit gaat dat het lijden van de bevolking zou leiden tot een opstand tegen haar regering. De bevolking ervaart haar lijden echter als gevolg van maatregelen opgelegd door de president van de Verenigde Staten George Bush en niet als gevolg van slecht leiderschap van haar eigen president Saddam Hussein. Daarom keert de bevolking zich tegen de internationale gemeenschap en schaart zich achter haar leider.

Economische sancties

Met het opstellen van Resolutie 660 (1990) en 662 (1990) heeft de Veiligheidsraad bepaald dat de bezetting van Koeweit door Irak beëindigd moest worden en dat de soevereiniteit van Koeweit in ere hersteld moest worden. In Resolutie 661 (1990), aangenomen op 6 augustus 1990, heeft de Veiligheidsraad een sanctiepakket tegen Irak, en bezet Koeweit, opgesteld om deze doelstellingen af te dwingen. De aan Irak opgelegde sancties zijn grofweg in drie delen op te splitsen. Ten eerste is er sprake van bevriezing van de meeste Irakese tegoeden in het buitenland. Ten tweede is een algemene boycot van Irakese produkten en goederen ingesteld. Ten derde bestaan de sancties, weergegeven in Resolutie 661, uit een embargo op:

> *'...any commodities or products, including weapons or any other military equipment, whether or not originating in their territories, but not including supplies intended strictly for medical purposes, and, in humanitarian circumstances, foodstuffs (...)'* en een verbod op het verstrekken van leningen (*'financial or economic resources'*).

Toen na Operation Desert Storm in februari 1991 deze doelstellingen waren bereikt, werd op 3 april 1991 Resolutie 687 (1991) aangenomen waarin een groot aantal aanvullende doelstellingen werden geformuleerd. Dit was één van de meest uitgebreide resoluties en wordt wel de 'moeder van alle resoluties' genoemd, zowel vanwege de omvang als de gedetailleerdheid van de materie.[3] Hierdoor konden de economische sancties worden verlengd.

In alle gevallen waarbij economische sancties door de VN worden opgelegd, wordt een *ad hoc* Sanctie Comité opgericht, die als taak heeft toezicht te houden op de uitvoering en de naleving van de sancties. In het geval van Irak kreeg het Sanctie Comité ook de taak toezicht te houden op de voedselsituatie in het land, en in het geval van dringende humanitaire behoeften de Irakese bevolking van voedsel te voorzien om op deze manier het menselijk leed te verzachten. De Sanctie Comités zijn voor het verkrijgen van informatie over de situatie in een staat echter afhankelijk van de staten zelf en van speciale missies die in opdracht van de Secretaris-Generaal worden uitgevoerd. Bovendien is er weinig tot geen communicatie met non-gouvernementele organisaties. Tijdens de Golfoorlog bezocht een missie van de World Health Organization en UNICEF Irak. Zij leverde 54 ton medicijnen af en inventariseerde wat er in de nabije toekomst nog nodig zou zijn aan medicijnen.

Het Sanctie Comité bestaat uit afgevaardigden van die staten die ook vertegenwoordigd zijn in de Veiligheidsraad en de samenstelling van het Sanctie Comité wisselt dus op dezelfde wijze als de Veiligheidsraad. De grootste zwakheid van de Sanctie Comités ligt echter in het feit dat zij geen mechanisme hebben om naleving van de sancties af te dwingen. Het enige dat zij kunnen doen is het openbaar maken van schendingen en hun aanbevelingen aan de Veiligheidsraad kenbaar maken. Publiciteit is dus hun enige wapen.

Effecten van de sancties opgelegd aan Irak

Op 2 augustus 1990 viel Irak Koeweit binnen waarbij Saddam Hussein weinig weerstand ondervond. Op 28 augustus van dat jaar werd Koeweit geannexeerd als 19e provincie van Irak.

Na een aantal maanden tevergeefs diplomatiek overleg te hebben gepleegd met als

doel de terugtrekking van Irak uit Koeweit te bewerkstelligen, liep op 15 januari 1991 het ultimatum van de Veiligheidsraad voor de terugtrekking van Irak af. Hierna volgden enkele weken van zware bombardementen door de VN onder leiding van de VS, genaamd 'Operation Desert Storm'. Tenslotte werd op 24 februari vanuit Saoedi-Arabië bezet Koeweit en Irak binnengevallen door een coalitie die bestond uit 23 naties. In een 100 uur durende strijd werd de Irakese troepen een vernietigende nederlaag toegebracht. Op 28 februari ging een staakt-het-vuren in. Het meest opmerkelijke aan dit conflict is de rol van de economische sancties: deze werden nog nooit zo snel en zo massaal opgelegd bij een conflict als na de inval in Koeweit door Irak.

Ondanks het feit dat sancties niet als doel hebben de bevolking te treffen, maar gericht zijn op de regering van een staat, heeft het opleggen van sancties wel degelijk effecten voor de bevolking en voor alle aspecten van het dagelijks leven. In Irak heeft de bevolking, en met name de kinderen, zwaar geleden onder een voedsel- en medicamententekort. Dit ondanks het feit dat in Resolutie 661 (1990) de export naar Irak van voedsel en medicament was toegestaan.

In het algemeen is het stopzetten van (economische of humanitaire) hulp als begeleidende maatregel bij sancties zeer omstreden. Door het verstrekken van hulp kunnen de opgelegde sanctiemaatregelen namelijk ondermijnd worden. Produkten die onder een embargo of boycot vallen zouden dan wèl in- of uitgevoerd mogen worden, bijvoorbeeld om humanitaire redenen. In Irak wordt internationale *humanitaire* hulp wel toegestaan en ook bevorderd door de VN. Het stopzetten van reeds aanwezige *economische* hulp was een keuze die landen zelf maakten.

In Resolutie 688 (1991) werd Irak opgeroepen te stoppen met het onderdrukken van zijn bevolking en onmiddellijk organisaties toe te laten voor het verstrekken van humanitaire hulp. Met name de VS, de EG en particuliere organisaties hebben omvangrijke humanitaire hulp verstrekt. De internationale humanitaire noodhulp werd echter belemmerd in haar functioneren door het feit dat alle moderne communicatiemiddelen, olieraffinaderijen en elektriciteit, uitgezonderd een klein aantal mobiele aggregaten, na de Golfoorlog waren uitgeschakeld.

Vóór de Golfoorlog investeerde de Irakese regering haar financiële middelen (90% van haar inkomsten bestond uit de verkoop van olie) onder meer in een sociaal zekerheidssysteem met een werkloosheidsuitkering, een pensioenstelsel, een ziekteverzekering en een arbeidsongevallenverzekering. Verder had Irak een goedkoop systeem van staatsgezondheidszorg, moderne ziekenhuizen, een goed ontwikkeld onderwijssysteem en ging 87% van de jongeren tussen de 12 en 17 jaar naar school. De kindersterfte bedroeg 20 promille, dit is een beduidend lager percentage dan in de omringende landen. Tenslotte had Irak een gemoderniseerde landbouw, een goede infrastructuur en een lage werkloosheid.

Situatie na de Golfoorlog

Voeding en landbouw

De Veiligheidsraad heeft de import van humanitaire goederen, voedsel en medicamenten goedgekeurd. Maar door de sancties mag Irak zijn produkten niet meer exporteren en heeft het dus geen (export-) inkomsten om deze humanitaire goederen mee te kopen. Daarnaast zijn, als gevolg van de sancties, de buitenlandse tegoeden van Irak bevroren en haar Westerse exportkredietfaciliteiten ingetrokken. Het gevolg hiervan was dat weinig landen ervoor voelden deze goederen aan Irak te leveren. Zodoende werd Irak afhankelijk van de hulp van de VN en het Rode Kruis. Maar door het grote aantal inwoners van Irak was deze hulp onvoldoende en door de grootte van het land kwamen slechts weinig goederen aan.

De Irakese landbouw heeft ook zwaar te lijden onder de sancties, omdat kunstmest, pesticiden, zaden en reserve-onderdelen voor agrarische machines en vrachtwagens niet meer geïmporteerd mogen worden. Als een verzoek wordt ingediend bij het Sanctie Comité om iets te mogen importeren, dat strikt gezien niet onder humanitaire goederen valt,

kan één van de 15 leden van het Sanctie Comité, aangezien volledige unanimiteit vereist is, zijn veto uitspreken. Een reden voor het uitspreken van het veto hoeft niet gegeven te worden, en er mag ook geen uitzondering gemaakt worden in het geval van een epidemie of een ander noodgeval. Op deze manier heeft het Sanctie Comité bijvoorbeeld de import geweigerd van sokken, naaimachines, spijkers, textiel, potloden, schoolboeken, pijnverdovende middelen en koelkasten.

Er bestaan verschillende opvattingen over de oorzaak van het voedseltekort. Enerzijds is het voedselprobleem te wijten aan een tekort aan inkomen om het voedsel mee te kopen en zijn de sancties op de export, de boycot, dus de oorzaak van het voedselprobleem en niet de sancties op de import, het embargo. Een belangrijke reden voor het tekort aan inkomen is de grote werkloosheid hetgeen met name veroorzaakt is door het embargo op grondstoffen en vervangingsstukken.

Anderzijds is het voedselprobleem te wijten aan het feit dat Irak slechts voor 30% in zijn eigen voedselbehoeften voorziet, de overige 70% moet worden ingevoerd. De landbouw is in de 10-15 jaar vóór de Golfoorlog sterk gemoderniseerd en is nu in hoge mate afhankelijk van elektriciteit (voor de irrigatiesystemen) en van brandstof (onder andere voor de machines), en bij gebrek daaraan is de kans op een mislukte oogst groot. Het gevolg daarvan is een nòg nijpender voedseltekort.

In 1991 bestonden er twee bevoorradingsbronnen voor de bevolking, namelijk de uitkering van rantsoenen door de regering en de commerciële produktie. Het was duidelijk dat de voedselreserves uitgeput dreigden te raken; zo was melkpoeder alleen nog beschikbaar voor zieke kinderen op doktersvoorschrift. Overigens werd de enige babymelkfabriek van Irak gebombardeerd tijdens de Golfoorlog. In 1993 was het rantsoen babyvoeding voor pasgeboren kinderen 1,8 kilogram per maand, wat volgens deskundigen op dit gebied slechts voldoende is voor twee weken. De bevolking uit de laagste inkomensgroep was niet in staat dit rantsoen aan te vullen.

De regeringsrantsoenen dekten slechts de helft van de noden van een kind jonger dan vijf jaar en slechts één derde van de noden van een zwangere vrouw. Het overige voedsel moest men kopen op de markt, waar in het najaar van 1991 de prijzen voor de basisbehoeften gestegen waren met een factor van 15 tot 20, terwijl de inkomens voor de meeste mensen niet omhoog zijn gegaan sinds augustus 1990.

In april 1993 kwam een rapport van het Department of Humanitarian Affairs van de VN uit, waarin stond dat de rantsoenen verstrekt door de Irakese regering slechts 68% van de 'minimum energy requirements' bevatte. De voedingswaarde van de rantsoenen was weliswaar niet ruim, maar wel voldoende. Maar dit wil niet zeggen dat iedere Irakees voldoende (gevarieerd) voedsel had. De Irakese regering importeerde te weinig babyvoeding en melk om jonge kinderen te kunnen voorzien in hun dagelijkse behoefte. De ondervoeding van de Irakese jonge kinderen was te vergelijken met de ernstige ondervoeding van jonge kinderen in Afrika. In juli 1993 meldde de Food and Agricultural Organization dat er aanwijzingen waren voor een naderende hongersnood in Irak. De rantsoenen voorzagen nog slechts in één derde van de minimum-hoeveelheid calorieën die volgens de WHO nodig waren om in leven te blijven.

Gezondheidszorg

Door de sancties is er een tekort aan medicamenten, vaccinaties, injectiespuiten, pijnverdovende middelen, chirurgische instrumenten, laboratoriumapparatuur en ander medisch materiaal. Irak is niet in staat zelf medicijnen te produceren, ondanks de aanwezigheid van geavanceerde fabrieken op dit gebied, omdat de grondstoffen hiervoor onder het embargo vallen.

In 1992 schatte UNICEF dat het sterftecijfer van kinderen van onder de vijf jaar sinds de Golfoorlog vervijfvoudigd was. De Permanente Vertegenwoordiger van de VN voor Irak schrijft in 1993 in een brief aan de Secretaris-Generaal dat het percentage kinderen onder de vijf jaar oud dat per maand sterft aan diarree 1132,7 % is gestegen in vergelijking met 1993, voor longontsteking is het percen-

tage 1190,5 % en voor ondervoeding 2027,7 %.

Thomas Ekfal, vertegenwoordiger van UNICEF in Baghdad, zei in 1995 dat een half miljoen kinderen gestorven waren door ondervoeding en ziektes als gevolg van de sancties en de Golfoorlog en dat 1,5 miljoen kinderen in levensgevaar waren als de sancties zouden voortduren. Daarnaast zijn de kinderen ook psychisch zwaar getroffen. Professor Raundalen, die Irak bezocht om voor UNICEF rapport uit te brengen over de geestelijke gezondheid van de Irakese kinderen, trof daar naar zijn zeggen de meest getraumatiseerde kinderen aan die hij ooit had gezien. Zijn onderzoek bracht een ongekend verschijnsel aan het licht: geestelijke trauma's, die gewoonlijk na verloop van tijd minder erg worden, worden in Irak juist erger door het klimaat van honger en ellende als gevolg van de sancties.

Scholing

Volgens Care International in Baghdad, zijn in de meeste scholen geen tafels en boeken meer aanwezig. Duizenden scholen hebben een tekort aan electriciteit, ramen, schoolborden, potloden en papier. Volgens UNICEF is er van het algemeen, verplicht en gratis basisonderwijs weinig over: scholen die vernield zijn tijdens de Golfoorlog zijn in 1996 nog steeds niet opgebouwd. De overheid heeft niet genoeg geld om de infrastructuur op te bouwen en alle kinderen wederom van gratis onderwijs te verzekeren. Bovendien zijn veel leerkrachten het land uit gevlucht of oefenen zij nu een ander beroep uit, waarvan het salaris iets hoger is.

Water en hygiëne

Vóór de crisis beschikte de bevolking van Irak over voldoende schoon water, door de werking van op elektriciteit werkende zuiveringsstations over het hele land. Afvalwater werd voldoende behandeld voordat het in de rivieren werd geloosd.

Afvalwater wordt nu zonder behandeling geloosd in de Tigris, dezelfde rivier waar mensen water uit putten om te drinken. Mensen hebben vaak geen middelen om het water eerst te koken alvorens het te drinken. Door de extreem hete zomers is er meer water nodig en bovendien versnelt de hitte de incubatietijd van bacteriën in het water. Vooral voor kinderen is de algemene hygiëne, dus ook van het drinkwater, zeer belangrijk.

Ook kan door gebrek aan brandstof het vuilnis vaak niet opgehaald worden, hetgeen van grote invloed is op de openbare hygiëne, en kunnen medische artikelen, zoals vaccins, nauwelijks meer gedistribueerd worden.

Huidige situatie

Van 25 juli tot 1 september 1995 bezocht een FAO-missie Irak met de taak de beschikbaarheid van gewassen en voedsel èn de voedingstoestand van de bevolking te onderzoeken vanaf de oplegging van het embargo in 1990. Daarbij werd ook een onderzoek gedaan naar de voedingstoestand en sterfte van kinderen onder de vijf jaar oud. De conclusies van de drie bovengenoemde aspecten in het rapport van deze missie volgen hieronder.

Ten eerste, voor wat betreft de produktie van gewassen en de beschikbaarheid van voedsel, is de conclusie dat de tekorten aan basisvoedsel enorm zijn. Door de combinatie van hyperinflatie en ineenstorting van inkomens is onder meer het aantal straatkinderen enorm toegenomen. Het voedselrantsoen is sinds september 1994 verminderd en bedraagt nu 34% van de calorieën en proteïnen die het dagelijkse voedsel in de jaren 1987-89 bedroeg. Bovendien bestaan de rantsoenen voornamelijk uit zetmeelprodukten en voedingsmiddelen met een tekort aan vitaminen en mineralen, zoals meel en suiker. Een rapport van UNICEF uit 1995, waarin de toepassing van de Convention on the Rights of the Child in Irak wordt onderzocht, voegt daaraan toe dat, om deze 34 % aan te vullen tot ongeveer 66 %, voor een Irakese familie de kosten voor het voedsel 16,56 keer hoger zijn dan het gemiddelde inkomen.

Ten tweede, voor wat betreft de voedingstoestand en gezondheid van de bevolking, is de situatie sinds 1993 voor de meerderheid van de bevolking veel slechter geworden: slechte voeding, maar ook ondervoeding en vitaminetekorten. Volgens ditzelfde rapport vormen de waterzuivering, waterafvoer en sanitaire voorzieningen in 1995 nog steeds een probleem door het ontbreken van reserve-

onderdelen als gevolg van de sancties voor de verschillende installaties. Ook het gebrek aan kapitaal om de wateraanvoer en de rioolafvoer te repareren is van grote invloed op ondervoeding en buitensporige kindersterfte.

Ten derde, voor wat betreft het voedings- en sterftecijferonderzoek dat de FAO-missie in augustus 1995 in Baghdad deed onder kinderen tot vijf jaar oud, leverde het onderzoek schrikbarende conclusies op. Volgens hen lijkt de voedingstoestand meer op de situatie in onderontwikkelde landen.

De verslechtering van de voedingstoestand van de kinderen in Baghdad wordt weergegeven door de enorme groei in kindersterfte: sinds 1990 is dit aantal bijna vijf keer zo groot geworden. Volgens de FAO-missie zal de voedingstoestand van kinderen in Baghdad alleen nog maar verslechteren, tenzij de juiste maatregelen genomen worden om hen van genoeg voedsel te voorzien en hen een veilige omgeving te verschaffen. De FAO-missie schrijft in het rapport, waarin slechts de situatie in Baghdad onderzocht wordt, dat het aannemelijk is dat de voedingstoestand van de kinderen in het zuiden en noorden van Irak nòg slechter is dan de situatie in Baghdad. Daarnaast heeft ook het onderwijssysteem nog steeds te lijden onder de sancties, doordat geld en materialen niet beschikbaar zijn of door de inflatie onbetaalbaar zijn geworden. Tevens is door het gebrek aan brandstof bij grotere afstanden het vervoeren van kinderen van en naar school problematisch geworden, waardoor veel kinderen noodgedwongen met school gestopt zijn. Deze situatie gaat in tegen de World Declaration on Education for All, de Convention on the Rights of the Child en de doelstellingen van UNICEF om vóór 1995 het probleem van schoolverlaters aan te pakken en de noodzaak van basisonderwijs te benadrukken.

Bovendien is volgens UNICEF het aantal straatkinderen en het aantal kinderen dat moet werken zeer gestegen. Sinds het einde van de Golfoorlog heeft UNICEF op velerlei manieren hulp geboden aan kinderen, onder andere op het gebied van de gezondheidszorg, voedseltransporten, waterzuivering en educatie, in totaal ter waarde van 167 miljoen Amerikaanse dollars. In het najaar van 1996 waren 80 hulpverleners van UNICEF aanwezig in Irak. Ondanks dit alles zegt Philippe Heffinck, UNICEF-vertegenwoordiger in Irak, dat elke maand ongeveer 4500 kinderen onder de vijf jaar oud sterven als gevolg van ondervoeding en ziektes.

Op 10 december 1996 hervatte Irak zijn olieexporten na maanden van onderhandelen tussen de VN en Irak. De Veiligheidsraad had het groene licht gegeven voor de uitvoering van Resolutie 986 (1995), waarin de Veiligheidsraad de staten autoriseert om beperkte import van olie en aanverwante produkten uit Irak toe te staan. Onder controle van experts van de VN mag Irak 500 à 600 duizend vaten per dag (te vergelijken met 3,5 miljoen vaten vóór 1990) uitvoeren. Dertig procent van de opbrengst hiervan gaat naar het UN Compensation Fund, waaruit landen vergoed worden voor de geleden schade ten gevolge van de Golfoorlog en de sancties. Met de overige zeventig procent van de opbrengst mag Irak voedsel en medicijnen kopen voor zijn bevolking. De operatie zal na 180 dagen moeten worden geëvalueerd door de Algemene Vergadering. Dat houdt in dat Irak gedurende een half jaar ter waarde van twee miljard Amerikaanse dollars 'olie voor voedsel' mag uitvoeren.

De reden dat Saddam Hussein zich in eerste instantie steeds verzette is dat hij de inmenging door de VN met betrekking tot het beheer van de gelden uit de olieverkoop zag als een aantasting van de soevereiniteit van Irak.

Aanbevelingen

Hieronder volgen een aantal aanbevelingen die naar onze mening de negatieve effecten van sancties op kinderen zoveel mogelijk zullen minimaliseren. Achtereenvolgens zullen alternatieven voor sancties en de herziening van het doel, de totstandkoming en de uitvoering van sancties behandeld worden.

Alternatieven voor sancties

De meest ideale situatie zou uiteraard zijn dat er geen sancties opgelegd zouden hoeven te worden. Boutros-Ghali beschrijft in zijn 'Agenda for Peace' het belang van 'preventive diplomacy'. Deze preventieve diplomatie kan

uitgevoerd worden door bijvoorbeeld de Secretaris-Generaal of andere hooggeplaatste ambtenaren van de VN, zodat eventuele conflicten al in een vroeg stadium herkend en aangepakt kunnen worden.

Daarnaast zijn de media een goed middel om druk uit te oefenen op de internationale gemeenschap. In een interview met Bert van Ruitenbeek, voorlichter van UNICEF, kwam naar voren dat de media zelfs een zeer belangrijke rol spelen. Volgens Van Ruitenbeek zijn de media voor UNICEF één van haar belangrijkste wapens. UNICEF kan staten namelijk niet dwingen hun interne situatie te verbeteren, maar kan wel door middel van de media de regeringen onder druk zetten door op het 'geweten' in te spelen.

Er zijn een aantal alternatieven voor het gebruik van sancties. In plaats van het opleggen van sancties kan men ervoor kiezen om geweld te gebruiken om de naleving van internationale waarden en normen af te dwingen. Het toepassen van geweld zal slechts in zeer geringe mate steun vinden. De Veiligheidsraad zal pas in uiterste noodzaak ervoor kiezen geweld te gebruiken. Vanzelfsprekend is een daadwerkelijke oorlogssituatie desastreus voor kinderen.

Een tweede alternatief zou zijn dat men de binnenlandse oppositie tegen een regime steunt, door de banden aan te halen met oppostitiegroeperingen en kritische organisaties die de civiele samenleving vertegenwoordigen. De Veiligheidsraad zal niet snel openlijk de oppositie tegen een regime steunen, omdat hij zich hiermee mengt in de binnenlandse aangelegenheden en dit de soevereiniteit van de staat ondermijnt. Deze soevereiniteit wordt ook ondermijnd als er met behulp van sancties of militaire maatregelen wordt ingegrepen, maar in deze gevallen wordt formeel onder Hoofdstuk VII van het Handvest gehandeld.

Herziening van sancties

Naar onze mening zouden sancties een goed alternatief kunnen zijn voor het gebruik van geweld, mits de sancties in een aantal opzichten worden herzien. Aangezien er regimes bestaan die hun eigen belang en hun overleven belangrijker vinden dan het welzijn en de gezondheid van de kinderen in hun land, zal bij het instellen van economische sancties tegen dergelijke regimes rekening gehouden moeten worden met de meestal rampzalige gevolgen voor met name kinderen. Onze aanbevelingen zullen zich richten op drie aspecten van sancties: het doel, de totstandkoming en de uitvoering van sancties.

Het doel van sancties

Bij het bepalen van het doel van sancties is het belangrijk dat de bevolking wordt ontzien. Machel schrijft in haar rapport dat blijkt dat: *'those governments and authorities against which sanctions are imposed are rarely personally affected and may be precisely those less responsive to the plight of their people'.*

Als alternatief voor economische sancties in algemene zin zou men ervoor kunnen kiezen selectieve sancties op te leggen. Sancties zouden meer gericht moeten zijn op diegene die verantwoordelijk zijn voor het beleid waartegen de internationale gemeenschap zich wil verzetten. Mogelijkheden hiertoe zijn het bevriezen van nationale en persoonlijke buitenlandse tegoeden, het blokkeren van financiële transacties, het stopzetten van leningen, financiële hulp en het verbieden van directe investeringen door buitenlandse bedrijven in de doelstaat. Tevens zouden slechts die sancties opgelegd kunnen worden die de export van militaire goederen naar de doelstaat verbiedt.

Het is echter zeer moeilijk om tot selectieve sancties te komen, onder andere omdat er voor het aannemen van een resolutie consensus moet bestaan binnen de Veiligheidsraad. Een sanctie moet zo worden afgestemd dat hij acceptabel is voor ieder (permanent) lid en tevens effectief en selectief is. Daarom worden dus sancties opgesteld die de laagste gemeenschappelijke deler weergeven.

De totstandkoming van sancties

Bij het opleggen van sancties zal in de toekomst ten alle tijde rekening gehouden moeten worden met de effecten hiervan op kinderen. Het grootste punt van kritiek hetgeen Boutros-Ghali in 1995 heeft onderkend is dat vooral het arme deel van de bevolking en niet de elite wordt getroffen door sancties. Hij noemt sancties een bot wapen: de gevolgen

van sancties roepen de ethische vraag op of het laten lijden van het zwakste deel van de bevolking een legitiem middels is om druk uit te oefenen op politieke leiders.

Achtereenvolgens zullen vier aspecten volgen die naar onze mening herzien zouden moeten worden bij de totstandkoming van sancties.

Snelle oplegging van sancties
Het eerste aspect is dat economische sancties meestal niet direct effectief zijn door de voorraden die een land heeft en om te voorkomen dat een land nog meer voorraden gaat aanleggen in het geval van stapsgewijze oplegging van sancties zouden zij zo snel en volledig mogelijk moeten worden opgelegd.

Enerzijds is het nadeel van snel opleggen van sancties dat het een grote impact op kinderen heeft, anderzijds is het voordeel dat de duur van sancties en dus de negatieve impact kan worden beperkt. Op deze manier wordt een land namelijk onder druk gezet om toe te geven aan de gestelde eisen voor het opheffen van de sancties. Hierna kan de situatie zich weer normaliseren. Het grote gevaar hierbij is dat het regime zich ongevoelig toont voor het lijden van de bevolking, zoals is gebleken in het geval van Irak.

Naar onze mening moet per situatie bepaald worden of snel dan wel stapsgewijs sancties opgelegd moeten worden.

Duur van sancties
Het tweede aspect is dat op dit moment sancties voor onbepaalde tijd opgelegd worden, waarbij na vooraf vastgestelde perioden geëvalueerd wordt door de veiligheidsraad of de sancties al dan niet gedeeltelijk opgeheven kunnen worden. Ons inziens echter, zou de duur van sancties vooraf bepaald moeten worden. Op deze manier is er een meerderheid van stemmen (inclusief permanente leden) nodig om de sancties *voort te zetten*, terwijl dit in de huidige situatie nodig is voor het *opheffen* van de sancties. Aangezien veel effecten van sancties, vooral de effecten op de gezondheid, pas duidelijk worden als er enige tijd verstreken is, zouden sancties voor een vooraf vastgestelde periode opgelegd moeten worden. Na het verstrijken van deze periode wordt de Veiligheidsraad *gedwongen* de effecten van de sancties te evalueren en na te gaan in hoeverre de sancties het gewenste doel bewerkstelligen, waarna al dan niet aangepaste sancties voor een volgende periode opgelegd kunnen worden. Daarnaast zou de Veiligheidsraad vooraf de omstandigheden moeten definiëren waaronder de opgelegde sancties (gedeeltelijk) opgeheven zouden kunnen worden, zodat bijvoorbeeld in het geval van een noodsituatie onmiddellijk ingegrepen kan worden.

Informatievoorziening van de Veiligheidsraad
Het derde aspect is de informatievoorziening van de Veiligheidsraad. De Veiligheidsraad kan natuurlijk pas een goede afweging maken wanneer hij is ingelicht over de situatie in het land en nadat hij de effecten van vorige sancties geëvalueerd heeft.

Tot nu toe heeft naar onze opvatting de Veiligheidsraad beslissingen genomen zonder voldoende informatie verzameld te hebben over de mogelijke werking van de sanctie. Ten eerste wordt pas na het aannemen van de sanctie-resolutie aan het Secretariaat de opdracht gegeven een rapport te maken over de uitvoerbaarheid – en de mogelijke gevolgen – van de sanctie. Ten tweede is een vereiste voor een betere totstandkoming van een resolutie een 'independent source of intelligence analysis' die de Veiligheidsraad van informatie moet voorzien.

Geïntegreerd beleid
Hoewel, om niet in een impasse te geraken, één orgaan namelijk de Veiligheidsraad het laatste woord moet hebben, moet er echter wel sprake zijn van geïntegreerd beleid: de Veiligheidsraad moet ten tijde van het opleggen van sancties geïnformeerd zijn over de gevolgen van sancties in het verleden en de situatie in de doelstaat. In het geval van het opleggen van sancties aan voormalig Joegoslavië heeft de Veiligheidsraad, ondanks de uitkomsten van onderzoek door onder andere verschillende VN-organen en NGO's, waaruit de schokkende gevolgen van de sancties in Irak bleken, vergelijkbare sancties opgelegd met potentieel dezelfde gevolgen.

Vanuit het oogpunt van de te verwachten impact op de humanitaire situatie moet de inhoud, de duur en de uitvoering van het

sanctiebeleid worden vastgesteld. Vooraf moet de economische en sociale structuur van de doelstaat onderzocht worden. Om er zeker van te zijn dat de effecten van de economische sancties zich richten op diegenen met economische en politieke macht kunnen de volgende drie punten geanalyseerd worden. Ten eerste de nationale economie van de doelstaat, ten tweede haar economische relaties met andere staten en ten derde de sociale en culturele structuur van de doelstaat. Daarnaast moet de internationale gemeenschap zich er van verzekeren dat zij in staat zal zijn toezicht te houden op de situatie in de doelstaat na het opleggen van de sancties.

Als de Veiligheidsraad ervoor kiest om sancties op te leggen, moet de internationale gemeenschap dus bereid zijn de verantwoordelijkheid te dragen voor de mogelijke humanitaire consequenties die dit met zich meebrengt. Maar het ontbreekt de internationale gemeenschap waarschijnlijk aan politieke wil om een dergelijk bedrag – in het geval van Irak zouden de kosten voor noodzakelijke humanitaire hulp 2,65 miljard Amerikaanse dollars bedragen – op te brengen.

De mogelijke effecten van sancties op kinderen zouden door het Sanctie Comité altijd zeer nauwkeurig gevolgd moeten worden. Als blijkt dat de kinderen op een dusdanige wijze lijden onder de sancties dat de rechten van het kind in hoge mate geschonden worden, zou het Sanctie Comité over de mogelijkheid moeten beschikken wijzigingen in het sanctiebeleid voor te stellen.

De uitvoering van sancties

Nadat besloten is tot het opleggen van sancties zal tevens bij de uitvoering ervan rekening gehouden moeten worden met de mogelijke gevolgen. Door effectief toezicht op de gang van zaken ('monitoring') kan men de impact van sancties op de gezondheid en het welzijn van de bevolking nauwlettend in de gaten houden. Bij het toezicht op en de uitvoering van sancties zouden de Sanctie Comités een belangrijkere rol moeten spelen.

Naar onze mening zou er een *permanent* Sanctie Comité moeten zijn dat zich bezig houdt met informatievoorziening aan de Veiligheidsraad. Hieronder moet worden verstaan dat dit Comité zowel voorbereidend werk doet als er sprake is van het opleggen van sancties als de effecten evalueert die sancties in het verleden hebben gehad. Naar onze mening ontbreekt het op deze punten momenteel aan een geïntegreerd beleid ten aanzien van het opleggen van sancties. Dit komt onder andere doordat er consensus over de inhoud van de sancties moet bestaan. Op deze manier wordt een sanctie opgesteld met de laagste gemeenschappelijke deler.

De samenstelling van dit permanente Sanctie Comité zou niet per definitie gekoppeld moeten zijn aan de samenstelling van de Veiligheidsraad. Als er een permanent Sanctie Comité komt dat zich ook bezig houdt met de evaluaties van de sancties en het adviseren van de Veiligheidsraad, dan zou er ook geen ervaring verloren gaan, hetgeen wel het geval is als er per geval een nieuw Sanctie Comité wordt samengesteld.

Tot op heden hebben economische sancties zeer negatieve effecten op kinderen gehad. In hoeverre de negatieve effecten in de toekomst geminimaliseerd zullen worden hangt af van de bereidwilligheid van de internationale gemeenschap om bij economische sancties het welzijn van kinderen een hoge prioriteit te geven.

Dit artikel is een verkorte versie van het onderzoek dat *Josien Sluijs, Lideweij Schipper en Patrizia Baldin* hebben gedaan in het kader van het leeronderzoek 'Het VN-systeem: tussen Internationale Betrekkingen en Volkenrecht' van Dr. O.M. Ribbelink, Universiteit van Amsterdam. Josien Sluijs, Lideweij Schipper lopen in de maanden mei t/m juli stage bij de VN in New Delhi, India.

Noten:

1. Onder het begrip doelstaat wordt verstaan de staat waaraan sancties zijn opgelegd door de Veiligheidsraad.
2. Rozemond, S., 'Economische Sancties – een terreinverkenning', in: Rozemond, S. ed., (1988), p. 9-12; en Roberts, A. and Kingsbury, B., in: Roberts, A. and Kingsbury, B., (1993), p. 33.
3. Woordspeling: Operation Desert Storm werd door Saddam Hussein de 'Moeder van alle Veldslagen' genoemd.

Armoede

Ontwikkelingsrapport UNDP: extreme armoede binnen enkele decennia uit te bannen

Gezien de ongekende vooruitgang in menselijke en economische ontwikkeling in de laatste vijftig jaar, is uitbanning van extreme armoede in de eerste tien of twintig jaar van de 21e eeuw haalbaar en betaalbaar. Dat stelt het Human Development Report 1997 *dat in juni 1997 werd uitgebracht. Om die doelstelling te bereiken – zo waarschuwt het rapport – is er echter wel behoefte aan daadkrachtig beleid. En wel beleid gericht op versnelling van de economische groei van de 100 landen waar die groei stagneert of achteruitgaat; op een aanpak die 'pro-poor' ('vóór de belangen van arme mensen') is en gericht op vermindering van armoede; en dat tegenwicht biedt aan dreigende tegenslagen – zoals HIV/AIDS, gewelddadige conflicten en aantasting van het leefmilieu – die armoede veroorzaken of opnieuw veroorzaken.*

Rolf Wijnstra

Volgens het onafhankelijke *Human Development Report 1997* (HDR 1997) – geschreven in opdracht van het UNDP, het Ontwikkelingsprogramma van de VN – heeft een groot deel van de wereldbevolking geprofiteerd van de aanzienlijke vooruitgang in economische kansen en menselijk welzijn. Voor de ontwikkelingslanden geldt in dit opzicht dat de vooruitgang die zij in de laatste dertig jaar hebben geboekt, gelijk staat aan die van de geïndustrialiseerde landen in honderd jaar. Meer dan driekwart van de bevolking heeft een levensverwachting van boven de 40. Analfabetisme is met bijna 50% teruggedrongen en zuigelingensterfte met bijna drievijfde.

Maar, zo stelt het HDR 1997, deze vooruitgang moet wel in perspectief worden geplaatst. Bijna eenderde van de mensen in ontwikkelingslanden – zo'n 1,3 miljard – moeten rondkomen van minder dan 1 dollar per dag. Meer dan 800 miljoen mensen krijgen niet genoeg te eten. De vooruitgang is bovendien ongelijk verdeeld, waardoor sommige delen van de wereld te vaak achterlopen bij andere. Zo is in Sub-Sahara Afrika de levensverwachting bij 50 jaar 19 jaar minder dan in Oost-Azië.

Het HDR 1997 is het achtste in een serie rapporten waarmee het UNDP vernieuwing in het denken over ontwikkeling nastreeft en fundamentele beleidsveranderingen bepleit. Het rapport is opgesteld in een samenwerkingsverband van een groep vooraanstaande wetenschappers en het HDR-team van het UNDP. Hoofdauteur is dr. Richard Jolly, Speciaal Adviseur van de Administrateur van het UNDP, die het hele HDR-project leidt.

Armoede centraal

'Het ongekende record in het terugdringen van armoede in de 20e eeuw toont aan dat we ons vizier hoger moeten richten, en onze blik op menselijke ontwikkeling niet moeten beperken en verengen', aldus Jolly. 'Extreme armoede zou binnen tien of twintig jaar uitgebannen kunnen worden. Veel landen liggen wat dit betreft op koers, waaronder sommige hele grote als China, en sommige zeer dynamische als Chili, Maleisië, Mauritius en de Koreaanse Republiek.'

Armoede is het centrale thema van het HDR 1997. Het geeft een uitgebreid overzicht van mondiale armoedetrends; een analyse van de actuele armoedeproblemen wereldwijd; zes speerpunten voor armoedebestrijding op nationaal niveau; en een mondiale agenda voor ondersteunend beleid en actie. Net als

worden, al zou deze niet in de eerste plaats aan de VN tengoede komen, en al zouden de gelden misschien door een heel andere instantie worden beheerd. Kortom, voor het ogenblik moet worden geconstateerd dat het sociaal-economische gebied, voorzover het geld kost, geen echte groeisector voor de VN vormt.

Waar ligt dan wel de kracht van deze organisatie, afgezien van het nut van het bestaan van een praatforum waar bijna elke staat op de wereld lid van is? Op basis van het voorgaande zou men zeggen: bij activiteiten die niet te veel geld kosten, waar weinig militairen bij te pas komen die risico's lopen, en, aangezien de VN nu eenmaal een organisatie is van staten, die op terreinen liggen waar de staat nog een flinke vinger in de pap heeft. Afgezien van abstracte beschouwingen en analyses vallen onderwerpen als wetenschap en technologie en kapitaalverkeer dan af: dat is zo geprivatiseerd dat regeringen er niet echt meer aan te pas komen. Op economisch gebied kan belangrijk statistisch werk worden gedaan, en dat gebeurt ook. Er kan zeer uitgebreid gefilosofeerd worden, wat ook gebeurt, maar dat zet niet altijd even veel zoden aan de dijk; althans in de intergouvernementele gesprekken in New York.

Wat meer oplevert is de groter opgezette internationale discussie met deelname van de niet-gouvernementele sector, gecoördineerd en georganiseerd door de VN. De onderwerpen die daar aan de orde komen hebben vaak betrekking op problemen van wat langere adem, zowel op het gebied van het overleven van de mensheid als geheel als van de kwaliteit van het bestaan. Ze zijn allemaal de afgelopen jaren aan de orde gekomen: het milieu, de overbevolking, de mensenrechten, de rechten van de vrouw, en sociale 1 aspecten, elk in een grote conferentie. Er is wel eens gezegd dat deze conferenties veel geld kosten, veel aandacht opeisen en weinig presteren. Ik ben het daar zeer mee oneens.

Het proces dat tot deze conferenties leidt brengt enorme en vaak jarenlang durende activiteit teweeg, ook en vooral in de NGO-wereld. Deze mondt tenslotte uit in een kristallisatie van de wereldopinie, die ons met zijn allen wel degelijk vooruit helpt. Zo kwam b.v. de consensus van Cairo tot stand: naast een aantal meer perifere hoewel geenszins onbelangrijke resultaten kwam de conferentie met een nette oplossing voor het probleem van de rampzalige bevolkingstoename. Dat was nieuw, 1 en krijgt in vele landen een zeer praktisch vervolg. Na afloop van zo'n conferentie komt het onderwerp dan weer terecht bij het VN-secretariaat voor monitoren en begeleiden, maar ook de NGO's kunnen veel profijt hebben van het einddocument, teneinde hun regeringen onder druk te zetten om het goede te doen en het kwade na te laten. In feite heeft de stapel slotverklaringen van de conferenties de VN een agenda gegeven waar zij jaren lang mee vooruit kan. Jaarlijks bespreken de bevoegde commissies in New York de implementatie. En na een jaar of vijf komt men weer wat uitgebreider bijeen, ook hiervan kan een proces gemaakt worden van een jaar of twee, zoals nu gaat gebeuren met het onderwerp 'bevolking'.

Ik heb het gevoel dat, in de tegenwoordige internationale situatie, dit de terreinen zijn en de activiteiten waar de VN het best tot zijn recht kan komen. Voor degenen die de organisatie vooral zien als de centrale instantie voor het bewaren van orde en veiligheid is dat misschien wat mager. Kijken wij naar de grotere lijnen van de wat langere termijn dan is de VN met uitermate relevante zaken bezig, die door niemand anders kunnen worden overgenomen. Dat gaat met zijn 185-en meestal erg langzaam, maar het is zeer de moeite waard om eraan te mogen meewerken; ik heb dat althans in de afgelopen vijf jaar graag gedaan.

(Om het verhaal niet te lang te maken laat ik het hierbij. Andere aspecten kunnen desgewenst tijdens de discussie naar voren komen).

Dr. N.H. Biegman is de Nederlandse ambassadeur bij de VN in New York.

Sancties

De effecten van sancties op kinderen; een case-study van Irak

In opdracht van Secretaris-Generaal Boutros Boutros-Ghali begon Graça Machel, in samenwerking met UNICEF en het Centrum voor de Rechten van de Mens, in juni 1994 aan een studie naar de gevolgen van gewapende conflicten voor kinderen. Twee jaar later, in oktober 1996, werd het rapport 'The Impact of Armed Conflict on Children' gepresenteerd. Machel schrijft in dit rapport dat het onderzoek is gericht op gewapende conflicten, maar 'a closely-related issue that also has a serious impact on children is the imposition of economic sanctions'. In de internationale regelgeving met betrekking tot kinderen in gewapend conflict is tot op heden nog niets opgenomen over de gevolgen van sancties.

Josien Sluijs, Lideweij Schipper en Patrizia Baldin

Hoewel in het Handvest van de Verenigde Naties is vastgelegd dat de VN zich niet mag mengen in zaken die onder de nationale rechtsmacht van een staat vallen werd hierbij een uitzondering gemaakt in het geval van de bedreiging van de internationale vrede en veiligheid, zoals bij internationale gewapende conflicten. De Veiligheidsraad kan in dat geval een aantal bindende maatregelen nemen, waaronder het opleggen van sancties.

De internationale gemeenschap heeft sancties in de afgelopen jaren gezien als een goedkoop en 'niet-gewelddadig' alternatief voor militair ingrijpen. De effecten van sancties op de bevolking van de doelstaat[1] blijken echter zeer groot en dit leidt tot de ethische vraag of het opleggen van sancties een legitiem middel is om druk uit te oefenen op het regime van de doelstaat. Sinds 1990 heeft de internationale gemeenschap collectief sancties opgelegd aan Irak, voormalig Joegoslavië, Somalië, Libië, Liberia, Haiti en Angola. Sinds het einde van de Koude Oorlog spelen sancties een steeds grotere rol in de internationale politiek.

Regeringen staan huiverig tegenover het toezeggen van troepen en financiële middelen voor internationale militaire interventie. Sancties worden gezien als een goedkoper alternatief. Men veronderstelt tevens dat sancties minder doden tot gevolg hebben onder de bevolking van de doelstaat dan militair ingrijpen.

Ofschoon in theorie sancties niet van toepassing zijn op de meest belangrijke humanitaire goederen, is dit in de praktijk echter niet altijd het geval. Sancties veroorzaken vaak tekorten, ze verstoren bovendien de distributie van voedsel, farmaceutische en sanitaire produkten en ondermijnen het functioneren van de gezondheidszorg. Aangezien de welgestelden over meer mogelijkheden beschikken om in deze situaties in hun basisbehoeften te voorzien zullen sancties voornamelijk de armen in de gemeenschap treffen. Daarbij geldt dat kinderen minder in staat zijn dan volwassenen om lange perioden van ontbering en tekorten te doorstaan.

Doelen en effecten van sancties

Sancties kunnen een symbolische diplomatieke functie hebben en worden dan gebruikt als vorm om internationale waarden en normen te communiceren (expressiemiddel). Sancties kunnen ook een middel zijn om de tegenstander aan te geven hoe er in de internationale gemeenschap tegen een bepaalde situatie wordt aangekeken en dit als waarschuwing te laten gelden voor het mogelijkerwijs ondernemen van verdergaande maatregelen (pressiemiddel). Sancties kunnen bovendien gebruikt worden als straf voor het overtreden van internationale waarden en normen, bijvoorbeeld nadat er een oorlog is geweest zoals in Irak (strafmiddel).[2]

Het gebruik van sancties levert echter niet altijd het gewenste effect op. Een voorbeeld hiervan is de situatie in Irak: de opgelegde sancties hebben zeer vergaande gevolgen voor diens bevolking. De internationale gemeenschap ging er van uit gaat dat het lijden van de bevolking zou leiden tot een opstand tegen haar regering. De bevolking ervaart haar lijden echter als gevolg van maatregelen opgelegd door de president van de Verenigde Staten George Bush en niet als gevolg van slecht leiderschap van haar eigen president Saddam Hussein. Daarom keert de bevolking zich tegen de internationale gemeenschap en schaart zich achter haar leider.

Economische sancties

Met het opstellen van Resolutie 660 (1990) en 662 (1990) heeft de Veiligheidsraad besloten dat de bezetting van Koeweit door Irak beëindigd moest worden en dat de soevereiniteit van Koeweit in ere hersteld moest worden. In Resolutie 661 (1990), aangenomen op 6 augustus 1990, heeft de Veiligheidsraad een sanctiepakket tegen Irak, en bezet Koeweit, opgesteld om deze doelstellingen af te dwingen. De aan Irak opgelegde sancties zijn grofweg in drie delen op te splitsen. Ten eerste is er sprake van bevriezing van de meeste Irakese tegoeden in het buitenland. Ten tweede is een algemene boycot van Irakese produkten en goederen ingesteld. Ten derde bestaan de sancties, weergegeven in Resolutie 661, uit een embargo op:

> *'...any commodities or products, including weapons or any other military equipment, whether or not originating in their territories, but not including supplies intended strictly for medical purposes, and, in humanitarian circumstances, foodstuffs (...)' en een verbod op het verstrekken van leningen ('financial or economic resources').*

Toen na Operation Desert Storm in februari 1991 deze doelstellingen waren bereikt, werd op 3 april 1991 Resolutie 687 (1991) aangenomen waarin een groot aantal aanvullende doelstellingen werden geformuleerd. Dit was één van de meest uitgebreide resoluties en wordt wel de 'moeder van alle resoluties' genoemd, zowel vanwege de omvang als de gedetailleerdheid van de materie.[3] Hierdoor konden de economische sancties worden verlengd.

In alle gevallen waarbij economische sancties door de VN worden opgelegd, wordt een *ad hoc* Sanctie Comité opgericht, die als taak heeft toezicht te houden op de uitvoering en de naleving van de sancties. In het geval van Irak kreeg het Sanctie Comité ook de taak toezicht te houden op de voedselsituatie in het land, en in het geval van dringende humanitaire behoeften de Irakese bevolking van voedsel te voorzien om op deze manier het menselijk leed te verzachten. De Sanctie Comités zijn voor het verkrijgen van informatie over de situatie in een staat echter afhankelijk van de staten zelf en van speciale missies die in opdracht van de Secretaris-Generaal worden uitgevoerd. Bovendien is er weinig tot geen communicatie met non-gouvernementele organisaties. Tijdens de Golfoorlog bezocht een missie van de World Health Organization en UNICEF Irak. Zij leverde 54 ton medicijnen af en inventariseerde wat er in de nabije toekomst nog nodig zou zijn aan medicijnen.

Het Sanctie Comité bestaat uit afgevaardigden van die staten die ook vertegenwoordigd zijn in de Veiligheidsraad en de samenstelling van het Sanctie Comité wisselt dus op dezelfde wijze als de Veiligheidsraad. De grootste zwakheid van de Sanctie Comités ligt echter in het feit dat zij geen mechanisme hebben om naleving van de sancties af te dwingen. Het enige dat zij kunnen doen is het openbaar maken van schendingen en hun aanbevelingen aan de Veiligheidsraad kenbaar maken. Publiciteit is dus hun enige wapen.

Effecten van de sancties opgelegd aan Irak

Op 2 augustus 1990 viel Irak Koeweit binnen waarbij Saddam Hussein weinig weerstand ondervond. Op 28 augustus van dat jaar werd Koeweit geannexeerd als 19e provincie van Irak.

Na een aantal maanden tevergeefs diplomatiek overleg te hebben gepleegd met als doel de terugtrekking van Irak uit Koeweit te bewerkstelligen, liep op 15 januari 1991 het ultimatum van de Veiligheidsraad voor de terugtrekking van Irak af. Hierna volgden enkele weken van zware bombardementen door de VN onder leiding van de VS, genaamd 'Operation Desert Storm'. Tenslotte werd op 24 februari vanuit Saoedi-Arabië bezet Koeweit en Irak binnengevallen door een coalitie die bestond uit 23 naties. In een 100 uur durende strijd werd de Irakese troepen een vernietigende nederlaag toegebracht. Op 28 februari ging een staakt-het-vuren in. Het meest opmerkelijke aan dit conflict is de rol van de economische sancties: deze werden nog nooit zo snel en zo massaal opgelegd bij een conflict als na de inval in Koeweit door Irak.

Ondanks het feit dat sancties niet als doel hebben de bevolking te treffen, maar gericht zijn op de regering van een staat, heeft het opleggen van sancties wel degelijk effecten voor de bevolking en voor alle aspecten van het dagelijks leven. In Irak heeft de bevolking, en met name de kinderen, zwaar geleden onder een voedsel- en medicamententekort. Dit ondanks het feit dat in Resolutie 661 (1990) de export naar Irak van voedsel en medicament was toegestaan.

In het algemeen is het stopzetten van (economische of humanitaire) hulp als begeleidende maatregel bij sancties zeer omstreden. Door het verstrekken van hulp kunnen de opgelegde sanctiemaatregelen namelijk ondermijnd worden. Produkten die onder een embargo of boycot vallen zouden dan wél in- of uitgevoerd mogen worden, bijvoorbeeld om humanitaire redenen. In Irak wordt internationale *humanitaire* hulp wel toegestaan en ook bevorderd door de VN. Het stopzetten van reeds aanwezige *economische* hulp was een keuze die landen zelf maakten.

In Resolutie 688 (1991) werd Irak opgeroepen te stoppen met het onderdrukken van zijn bevolking en onmiddellijk organisaties toe te laten voor het verstrekken van humanitaire hulp. Met name de VS, de EG en particuliere organisaties hebben omvangrijke humanitaire hulp verstrekt. De internationale humanitaire noodhulp werd echter belemmerd in haar functioneren door het feit dat alle moderne communicatiemiddelen, olieraffinaderijen en elektriciteit, uitgezonderd een klein aantal mobiele aggregaten, na de Golfoorlog waren uitgeschakeld.

Vóór de Golfoorlog investeerde de Irakese regering haar financiële middelen (90% van haar inkomsten bestond uit de verkoop van olie) onder meer in een sociaal zekerheidssysteem met een werkloosheidsuitkering, een pensioenstelsel, een ziekteverzekering en een arbeidsongevallenverzekering. Verder had Irak een goedkoop systeem van staatsgezondheidszorg, moderne ziekenhuizen, een goed ontwikkeld onderwijssysteem en ging 87% van de jongeren tussen de 12 en 17 jaar naar school. De kindersterfte bedroeg 20 promille, dit is een beduidend lager percentage dan in de omringende landen. Tenslotte had Irak een gemoderniseerde landbouw, een goede infrastructuur en een lage werkloosheid.

Situatie na de Golfoorlog

Voeding en landbouw

De Veiligheidsraad heeft de import van humanitaire goederen, voedsel en medicamenten goedgekeurd. Maar door de sancties mag Irak zijn produkten niet meer exporteren en heeft het dus geen (export-) inkomsten om deze humanitaire goederen mee te kopen. Daarnaast zijn, als gevolg van de sancties, de buitenlandse tegoeden van Irak bevroren en haar Westerse exportkredietfaciliteiten ingetrokken. Het gevolg hiervan was dat weinig landen ervoor voelden deze goederen aan Irak te leveren. Zodoende werd Irak afhankelijk van de hulp van de VN en het Rode Kruis. Maar door het grote aantal inwoners van Irak was deze hulp onvoldoende en door de grootte van het land kwamen slechts weinig goederen aan.

De Irakese landbouw heeft ook zwaar te lijden onder de sancties, omdat kunstmest, pesticiden, zaden en reserve-onderdelen voor agrarische machines en vrachtwagens niet meer geïmporteerd mogen worden. Als een verzoek wordt ingediend bij het Sanctie Comité om iets te mogen importeren, dat strikt gezien niet onder humanitaire goederen valt,

kan één van de 15 leden van het Sanctie Comité, aangezien volledige unanimiteit vereist is, zijn veto uitspreken. Een reden voor het uitspreken van het veto hoeft niet gegeven te worden, en er mag ook geen uitzondering gemaakt worden in het geval van een epidemie of een ander noodgeval. Op deze manier heeft het Sanctie Comité bijvoorbeeld de import geweigerd van sokken, naaimachines, spijkers, textiel, potloden, schoolboeken, pijnverdovende middelen en koelkasten.

Er bestaan verschillende opvattingen over de oorzaak van het voedseltekort. Enerzijds is het voedselprobleem te wijten aan een tekort aan inkomen om het voedsel mee te kopen en zijn de sancties op de export, de boycot, dus de oorzaak van het voedselprobleem en niet de sancties op de import, het embargo. Een belangrijke reden voor het tekort aan inkomen is de grote werkloosheid hetgeen met name veroorzaakt is door het embargo op grondstoffen en vervangingsstukken.

Anderzijds is het voedselprobleem te wijten aan het feit dat Irak slechts voor 30% in zijn eigen voedselbehoeften voorziet, de overige 70% moet worden ingevoerd. De landbouw is in de 10-15 jaar vóór de Golfoorlog sterk gemoderniseerd en is nu in hoge mate afhankelijk van elektriciteit (voor de irrigatiesystemen) en van brandstof (onder andere voor de machines), en bij gebrek daaraan is de kans op een mislukte oogst groot. Het gevolg daarvan is een nóg nijpender voedseltekort.

In 1991 bestonden er twee bevoorradingsbronnen voor de bevolking, namelijk de uitkering van rantsoenen door de regering en de commerciële produktie. Het was duidelijk dat de voedselreserves uitgeput dreigden te raken; zo was melkpoeder alleen nog beschikbaar voor zieke kinderen op doktersvoorschrift. Overigens werd de enige babymelkfabriek van Irak gebombardeerd tijdens de Golfoorlog. In 1993 was het rantsoen babyvoeding voor pasgeboren kinderen 1,8 kilogram per maand, wat volgens deskundigen op dit gebied slechts voldoende is voor twee weken. De bevolking uit de laagste inkomensgroep was niet in staat dit rantsoen aan te vullen.

De regeringsrantsoenen dekten slechts de helft van de noden van een kind jonger dan vijf jaar en slechts één derde van de noden van een zwangere vrouw. Het overige voedsel moest men kopen op de markt, waar in het najaar van 1991 de prijzen voor de basisbehoeften gestegen waren met een factor van 15 tot 20, terwijl de inkomens voor de meeste mensen niet omhoog zijn gegaan sinds augustus 1990.

In april 1993 kwam een rapport van het Department of Humanitarian Affairs van de VN uit, waarin stond dat de rantsoenen verstrekt door de Irakese regering slechts 68% van de 'minimum energy requirements' bevatte. De voedingswaarde van de rantsoenen was weliswaar niet ruim, maar wel voldoende. Maar dit wil niet zeggen dat iedere Irakees voldoende (gevarieerd) voedsel had. De Irakese regering importeerde te weinig babyvoeding en melk om jonge kinderen te kunnen voorzien in hun dagelijkse behoefte. De ondervoeding van de Irakese jonge kinderen was te vergelijken met de ernstige ondervoeding van jonge kinderen in Afrika. In juli 1993 meldde de Food and Agricultural Organization dat er aanwijzingen waren voor een naderende hongersnood in Irak. De rantsoenen voorzagen nog slechts in één derde van de minimum-hoeveelheid calorieën die volgens de WHO nodig waren om in leven te blijven.

Gezondheidszorg

Door de sancties is er een tekort aan medicamenten, vaccinaties, injectiespuiten, pijnverdovende middelen, chirurgische instrumenten, laboratoriumapparatuur en ander medisch materiaal. Irak is niet in staat zelf medicijnen te produceren, ondanks de aanwezigheid van geavanceerde fabrieken op dit gebied, omdat de grondstoffen hiervoor onder het embargo vallen.

In 1992 schatte UNICEF dat het sterftecijfer van kinderen van onder de vijf jaar sinds de Golfoorlog vervijfvoudigd was. De Permanente Vertegenwoordiger van de VN voor Irak schrijft in 1993 in een brief aan de Secretaris-Generaal dat het percentage kinderen onder de vijf jaar oud dat per maand sterft aan diarree 1132,7 % is gestegen in vergelijking met 1993, voor longontsteking is het percentage 1190,5 % en voor ondervoeding 2027,7 %.

Thomas Ekfal, vertegenwoordiger van UNICEF in Baghdad, zei in 1995 dat een half miljoen kinderen gestorven waren door ondervoeding en ziektes als gevolg van de sancties en de Golfoorlog en dat 1,5 miljoen kinderen in levensgevaar waren als de sancties zouden voortduren. Daarnaast zijn de kinderen ook psychisch zwaar getroffen. Professor Raundalen, die Irak bezocht om voor UNICEF rapport uit te brengen over de geestelijke gezondheid van de Irakese kinderen, trof daar naar zijn zeggen de meest getraumatiseerde kinderen aan die hij ooit had gezien. Zijn onderzoek bracht een ongekend verschijnsel aan het licht: geestelijke trauma's, die gewoonlijk na verloop van tijd minder erg worden, worden in Irak juist erger door het klimaat van honger en ellende als gevolg van de sancties.

Scholing

Volgens Care International in Baghdad, zijn in de meeste scholen geen tafels en boeken meer aanwezig. Duizenden scholen hebben een tekort aan electriciteit, ramen, schoolborden, potloden en papier. Volgens UNICEF is er van het algemeen, verplicht en gratis basisonderwijs weinig over: scholen die vernield zijn tijdens de Golfoorlog zijn in 1996 nog steeds niet opgebouwd. De overheid heeft niet genoeg geld om de infrastructuur op te bouwen en alle kinderen wederom van gratis onderwijs te verzekeren. Bovendien zijn veel leerkrachten het land uit gevlucht of oefenen zij nu een ander beroep uit, waarvan het salaris iets hoger is.

Water en hygiëne

Vóór de crisis beschikte de bevolking van Irak over voldoende schoon water, door de werking van op elektriciteit werkende zuiveringsstations over het hele land. Afvalwater werd voldoende behandeld voordat het in de rivieren werd geloosd.

Afvalwater wordt nu zonder behandeling geloosd in de Tigris, dezelfde rivier waar mensen water uit putten om te drinken. Mensen hebben vaak geen middelen om het water eerst te koken alvorens het te drinken. Door de extreem hete zomers is er meer water nodig en bovendien versnelt de hitte de incubatietijd van bacteriën in het water. Vooral voor kinderen is de algemene hygiëne, dus ook van het drinkwater, zeer belangrijk.

Ook kan door gebrek aan brandstof het vuilnis vaak niet opgehaald worden, hetgeen van grote invloed is op de openbare hygiëne, en kunnen medische artikelen, zoals vaccins, nauwelijks meer gedistribueerd worden.

Huidige situatie

Van 25 juli tot 1 september 1995 bezocht een FAO-missie Irak met de taak de beschikbaarheid van gewassen en voedsel èn de voedingstoestand van de bevolking te onderzoeken vanaf de oplegging van het embargo in 1990. Daarbij werd ook een onderzoek gedaan naar de voedingstoestand en sterfte van kinderen onder de vijf jaar oud. De conclusies van de drie bovengenoemde aspecten in het rapport van deze missie volgen hieronder.

Ten eerste, voor wat betreft de produktie van gewassen en de beschikbaarheid van voedsel, is de conclusie dat de tekorten aan basisvoedsel enorm zijn. Door de combinatie van hyperinflatie en ineenstorting van inkomens is onder meer het aantal straatkinderen enorm toegenomen. Het voedselrantsoen is sinds september 1994 verminderd en bedraagt nu 34% van de calorieën en proteïnen die het dagelijkse voedsel in de jaren 1987-89 bedroeg. Bovendien bestaan de rantsoenen voornamelijk uit zetmeelprodukten en voedingsmiddelen met een tekort aan vitaminen en mineralen, zoals meel en suiker. Een rapport van UNICEF uit 1995, waarin de toepassing van de Convention on the Rights of the Child in Irak wordt onderzocht, voegt daaraan toe dat, om deze 34 % aan te vullen tot ongeveer 66 %, voor een Irakese familie de kosten voor het voedsel 16,56 keer hoger zijn dan het gemiddelde inkomen.

Ten tweede, voor wat betreft de voedingstoestand en gezondheid van de bevolking, is de situatie sinds 1993 voor de meerderheid van de bevolking veel slechter geworden: slechte voeding, maar ook ondervoeding en vitaminetekorten. Volgens ditzelfde rapport vormen de waterzuivering, waterafvoer en sanitaire voorzieningen in 1995 nog steeds een probleem door het ontbreken van reserve-

onderdelen als gevolg van de sancties voor de verschillende installaties. Ook het gebrek aan kapitaal om de wateraanvoer en de rioolafvoer te repareren is van grote invloed op ondervoeding en buitensporige kindersterfte.

Ten derde, voor wat betreft het voedings- en sterftecijferonderzoek dat de FAO-missie in augustus 1995 in Baghdad deed onder kinderen tot vijf jaar oud, leverde het onderzoek schrikbarende conclusies op. Volgens hen lijkt de voedingstoestand meer op de situatie in onderontwikkelde landen.

De verslechtering van de voedingstoestand van de kinderen in Baghdad wordt weergegeven door de enorme groei in kindersterfte: sinds 1990 is dit aantal bijna vijf keer zo groot geworden. Volgens de FAO-missie zal de voedingstoestand van kinderen in Baghdad alleen nog maar verslechteren, tenzij de juiste maatregelen genomen worden om hen van genoeg voedsel te voorzien en hen een veilige omgeving te verschaffen. De FAO-missie schrijft in het rapport, waarin slechts de situatie in Baghdad onderzocht wordt, dat het aannemelijk is dat de voedingstoestand van de kinderen in het zuiden en noorden van Irak nóg slechter is dan de situatie in Baghdad. Daarnaast heeft ook het onderwijssysteem nog steeds te lijden onder de sancties, doordat geld en materialen niet beschikbaar zijn of door de inflatie onbetaalbaar zijn geworden. Tevens is door het gebrek aan brandstof bij grotere afstanden het vervoeren van kinderen van en naar school problematisch geworden, waardoor veel kinderen noodgedwongen met school gestopt zijn. Deze situatie gaat in tegen de World Declaration on Education for All, de Convention on the Rights of the Child en de doelstellingen van UNICEF om vóór 1995 het probleem van schoolverlaters aan te pakken en de noodzaak van basisonderwijs te benadrukken.

Bovendien is volgens UNICEF het aantal straatkinderen en het aantal kinderen dat moet werken zeer gestegen. Sinds het einde van de Golfoorlog heeft UNICEF op velerlei manieren hulp geboden aan kinderen, onder andere op het gebied van de gezondheidszorg, voedseltransporten, waterzuivering en educatie, in totaal ter waarde van 167 miljoen Amerikaanse dollars. In het najaar van 1996 waren 80 hulpverleners van UNICEF aanwezig in Irak. Ondanks dit alles zegt Philippe Heffinck, UNICEF-vertegenwoordiger in Irak, dat elke maand ongeveer 4500 kinderen onder de vijf jaar oud sterven als gevolg van ondervoeding en ziektes.

Op 10 december 1996 hervatte Irak zijn olieexporten na maanden van onderhandelen tussen de VN en Irak. De Veiligheidsraad had het groene licht gegeven voor de uitvoering van Resolutie 986 (1995), waarin de Veiligheidsraad de staten autoriseert om beperkte import van olie en aanverwante produkten uit Irak toe te staan. Onder controle van experts van de VN mag Irak 500 à 600 duizend vaten per dag (te vergelijken met 3,5 miljoen vaten vóór 1990) uitvoeren. Dertig procent van de opbrengst hiervan gaat naar het UN Compensation Fund, waaruit landen vergoed worden voor de geleden schade ten gevolge van de Golfoorlog en de sancties. Met de overige zeventig procent van de opbrengst mag Irak voedsel en medicijnen kopen voor zijn bevolking. De operatie zal na 180 dagen moeten worden geëvalueerd door de Algemene Vergadering. Dat houdt in dat Irak gedurende een half jaar ter waarde van twee miljard Amerikaanse dollars 'olie voor voedsel' mag uitvoeren.

De reden dat Saddam Hussein zich in eerste instantie steeds verzette is dat hij de inmenging door de VN met betrekking tot het beheer van de gelden uit de olieverkoop zag als een aantasting van de soevereiniteit van Irak.

Aanbevelingen

Hieronder volgen een aantal aanbevelingen die naar onze mening de negatieve effecten van sancties op kinderen zoveel mogelijk zullen minimaliseren. Achtereenvolgens zullen alternatieven voor sancties en de herziening van het doel, de totstandkoming en de uitvoering van sancties behandeld worden.

Alternatieven voor sancties

De meest ideale situatie zou uiteraard zijn dat er geen sancties opgelegd zouden hoeven te worden. Boutros-Ghali beschrijft in zijn 'Agenda for Peace' het belang van 'preventive diplomacy'. Deze preventieve diplomatie kan

uitgevoerd worden door bijvoorbeeld de Secretaris-Generaal of andere hooggeplaatste ambtenaren van de VN, zodat eventuele conflicten al in een vroeg stadium herkend en aangepakt kunnen worden.

Daarnaast zijn de media een goed middel om druk uit te oefenen op de internationale gemeenschap. In een interview met Bert van Ruitenbeek, voorlichter van UNICEF, kwam naar voren dat de media zelfs een zeer belangrijke rol spelen. Volgens Van Ruitenbeek zijn de media voor UNICEF één van haar belangrijkste wapens. UNICEF kan staten namelijk niet dwingen hun interne situatie te verbeteren, maar kan wel door middel van de media de regeringen onder druk zetten door op het 'geweten' in te spelen.

Er zijn een aantal alternatieven voor het gebruik van sancties. In plaats van het opleggen van sancties kan men ervoor kiezen om geweld te gebruiken om de naleving van internationale waarden en normen af te dwingen. Het toepassen van geweld zal slechts in zeer geringe mate steun vinden. De Veiligheidsraad zal pas in uiterste noodzaak ervoor kiezen geweld te gebruiken. Vanzelfsprekend is een daadwerkelijke oorlogssituatie desastreus voor kinderen.

Een tweede alternatief zou zijn dat men de binnenlandse oppositie tegen een regime steunt, door de banden aan te halen met oppositiegroeperingen en kritische organisaties die de civiele samenleving vertegenwoordigen. De Veiligheidsraad zal niet snel openlijk de oppositie tegen een regime steunen, omdat hij zich hiermee mengt in de binnenlandse aangelegenheden en dit de soevereiniteit van de staat ondermijnt. Deze soevereiniteit wordt ook ondermijnd als er met behulp van sancties of militaire maatregelen wordt ingegrepen, maar in deze gevallen wordt formeel onder Hoofdstuk VII van het Handvest gehandeld.

Herziening van sancties

Naar onze mening zouden sancties een goed alternatief kunnen zijn voor het gebruik van geweld, mits de sancties in een aantal opzichten worden herzien. Aangezien er regimes bestaan die hun eigen belang en hun overleven belangrijker vinden dan het welzijn en de gezondheid van de kinderen in hun land, zal bij het instellen van economische sancties tegen dergelijke regimes rekening gehouden moeten worden met de meestal rampzalige gevolgen voor met name kinderen. Onze aanbevelingen zullen zich richten op drie aspecten van sancties: het doel, de totstandkoming en de uitvoering van sancties.

Het doel van sancties

Bij het bepalen van het doel van sancties is het belangrijk dat de bevolking wordt ontzien. Machel schrijft in haar rapport dat blijkt dat: *'those governments and authorities against which sanctions are imposed are rarely personally affected and may be precisely those less responsive to the plight of their people'.*

Als alternatief voor economische sancties in algemene zin zou men ervoor kunnen kiezen selectieve sancties op te leggen. Sancties zouden meer gericht moeten zijn op diegene die verantwoordelijk zijn voor het beleid waartegen de internationale gemeenschap zich wil verzetten. Mogelijkheden hiertoe zijn het bevriezen van nationale en persoonlijke buitenlandse tegoeden, het blokkeren van financiële transacties, het stopzetten van leningen, financiële hulp en het verbieden van directe investeringen door buitenlandse bedrijven in de doelstaat. Tevens zouden slechts die sancties opgelegd kunnen worden die de export van militaire goederen naar de doelstaat verbiedt.

Het is echter zeer moeilijk om tot selectieve sancties te komen, onder andere omdat er voor het aannemen van een resolutie consensus moet bestaan binnen de Veiligheidsraad. Een sanctie moet zo worden afgestemd dat hij acceptabel is voor ieder (permanent) lid en tevens effectief en selectief is. Daarom worden dus sancties opgesteld die de laagste gemeenschappelijke deler weergeven.

De totstandkoming van sancties

Bij het opleggen van sancties zal in de toekomst ten alle tijde rekening gehouden moeten worden met de effecten hiervan op kinderen. Het grootste punt van kritiek hetgeen Boutros-Ghali in 1995 heeft onderkend is dat vooral het arme deel van de bevolking en niet de elite wordt getroffen door sancties. Hij noemt sancties een bot wapen: de gevolgen

van sancties roepen de ethische vraag op of het laten lijden van het zwakste deel van de bevolking een legitiem middels is om druk uit te oefenen op politieke leiders.

Achtereenvolgens zullen vier aspecten volgen die naar onze mening herzien zouden moeten worden bij de totstandkoming van sancties.

Snelle oplegging van sancties
Het eerste aspect is dat economische sancties meestal niet direct effectief zijn door de voorraden die een land heeft en om te voorkomen dat een land nog meer voorraden gaat aanleggen in het geval van stapsgewijze oplegging van sancties zouden zij zo snel en volledig mogelijk moeten worden opgelegd.

Enerzijds is het nadeel van snel opleggen van sancties dat het een grote impact op kinderen heeft, anderzijds is het voordeel dat de duur van sancties en dus de negatieve impact kan worden beperkt. Op deze manier wordt een land namelijk onder druk gezet om toe te geven aan de gestelde eisen voor het opheffen van de sancties. Hierna kan de situatie zich weer normaliseren. Het grote gevaar hierbij is dat het regime zich ongevoelig toont voor het lijden van de bevolking, zoals is gebleken in het geval van Irak.

Naar onze mening moet per situatie bepaald worden of snel dan wel stapsgewijs sancties opgelegd moeten worden.

Duur van sancties
Het tweede aspect is dat op dit moment sancties voor onbepaalde tijd opgelegd worden, waarbij na vooraf vastgestelde perioden geëvalueerd wordt door de veiligheidsraad of de sancties al dan niet gedeeltelijk opgeheven kunnen worden. Ons inziens echter, zou de duur van sancties vooraf bepaald moeten worden. Op deze manier is er een meerderheid van stemmen (inclusief permanente leden) nodig om de sancties *voort te zetten*, terwijl dit in de huidige situatie nodig is voor het *opheffen* van de sancties. Aangezien veel effecten van sancties, vooral de effecten op de gezondheid, pas duidelijk worden als er enige tijd verstreken is, zouden sancties voor een vooraf vastgestelde periode opgelegd moeten worden. Na het verstrijken van deze periode wordt de Veiligheidsraad *gedwongen* de effecten van de sancties te evalueren en na te gaan in hoeverre de sancties het gewenste doel bewerkstelligen, waarna al dan niet aangepaste sancties voor een volgende periode opgelegd kunnen worden. Daarnaast zou de Veiligheidsraad vooraf de omstandigheden moeten definiëren waaronder de opgelegde sancties (gedeeltelijk) opgeheven zouden kunnen worden, zodat bijvoorbeeld in het geval van een noodsituatie onmiddellijk ingegrepen kan worden.

Informatievoorziening van de Veiligheidsraad
Het derde aspect is de informatievoorziening van de Veiligheidsraad. De Veiligheidsraad kan natuurlijk pas een goede afweging maken wanneer hij is ingelicht over de situatie in het land en nadat hij de effecten van vorige sancties geëvalueerd heeft.

Tot nu toe heeft naar onze opvatting de Veiligheidsraad beslissingen genomen zonder voldoende informatie verzameld te hebben over de mogelijke werking van de sanctie. Ten eerste wordt pas na het aannemen van de sanctie-resolutie aan het Secretariaat de opdracht gegeven een rapport te maken over de uitvoerbaarheid – en de mogelijke gevolgen – van de sanctie. Ten tweede is een vereiste voor een betere totstandkoming van een resolutie een 'independent source of intelligence analysis' die de Veiligheidsraad van informatie moet voorzien.

Geïntegreerd beleid
Hoewel, om niet in een impasse te geraken, één orgaan namelijk de Veiligheidsraad het laatste woord moet hebben, moet er echter wel sprake zijn van geïntegreerd beleid: de Veiligheidsraad moet ten tijde van het opleggen van sancties geïnformeerd zijn over de gevolgen van sancties in het verleden en de situatie in de doelstaat. In het geval van het opleggen van sancties aan voormalig Joegoslavië heeft de Veiligheidsraad, ondanks de uitkomsten van onderzoek door onder andere verschillende VN-organen en NGO's, waaruit de schokkende gevolgen van de sancties in Irak bleken, vergelijkbare sancties opgelegd met potentieel dezelfde gevolgen.

Vanuit het oogpunt van de te verwachten impact op de humanitaire situatie moet de inhoud, de duur en de uitvoering van het

sanctiebeleid worden vastgesteld. Vooraf moet de economische en sociale structuur van de doelstaat onderzocht worden. Om er zeker van te zijn dat de effecten van de economische sancties zich richten op diegenen met economische en politieke macht kunnen de volgende drie punten geanalyseerd worden. Ten eerste de nationale economie van de doelstaat, ten tweede haar economische relaties met andere staten en ten derde de sociale en culturele structuur van de doelstaat. Daarnaast moet de internationale gemeenschap zich er van verzekeren dat zij in staat zal zijn toezicht te houden op de situatie in de doelstaat na het opleggen van de sancties.

Als de Veiligheidsraad ervoor kiest om sancties op te leggen, moet de internationale gemeenschap dus bereid zijn de verantwoordelijkheid te dragen voor de mogelijke humanitaire consequenties die dit met zich meebrengt. Maar het ontbreekt de internationale gemeenschap waarschijnlijk aan politieke wil om een dergelijk bedrag – in het geval van Irak zouden de kosten voor noodzakelijke humanitaire hulp 2,65 miljard Amerikaanse dollars bedragen – op te brengen.

De mogelijke effecten van sancties op kinderen zouden door het Sanctie Comité altijd zeer nauwkeurig gevolgd moeten worden. Als blijkt dat de kinderen op een dusdanige wijze lijden onder de sancties dat de rechten van het kind in hoge mate geschonden worden, zou het Sanctie Comité over de mogelijkheid moeten beschikken wijzigingen in het sanctiebeleid voor te stellen.

De uitvoering van sancties
Nadat besloten is tot het opleggen van sancties zal tevens bij de uitvoering ervan rekening gehouden moeten worden met de mogelijke gevolgen. Door effectief toezicht op de gang van zaken ('monitoring') kan men de impact van sancties op de gezondheid en het welzijn van de bevolking nauwlettend in de gaten houden. Bij het toezicht op en de uitvoering van sancties zouden de Sanctie Comités een belangrijkere rol moeten spelen.

Naar onze mening zou er een *permanent* Sanctie Comité moeten zijn dat zich bezig houdt met informatievoorziening aan de Veiligheidsraad. Hieronder moet worden verstaan dat dit Comité zowel voorbereidend werk doet als er sprake is van het opleggen van sancties als de effecten evalueert die sancties in het verleden hebben gehad. Naar onze mening ontbreekt het op deze punten momenteel aan een geïntegreerd beleid ten aanzien van het opleggen van sancties. Dit komt onder andere doordat er consensus over de inhoud van de sancties moet bestaan. Op deze manier wordt een sanctie opgesteld met de laagste gemeenschappelijke deler.

De samenstelling van dit permanente Sanctie Comité zou niet per definitie gekoppeld moeten zijn aan de samenstelling van de Veiligheidsraad. Als er een permanent Sanctie Comité komt dat zich ook bezig houdt met de evaluaties van de sancties en het adviseren van de Veiligheidsraad, dan zou er ook geen ervaring verloren gaan, hetgeen wel het geval is als er per geval een nieuw Sanctie Comité wordt samengesteld.

Tot op heden hebben economische sancties zeer negatieve effecten op kinderen gehad. In hoeverre de negatieve effecten in de toekomst geminimaliseerd zullen worden hangt af van de bereidwilligheid van de internationale gemeenschap om bij economische sancties het welzijn van kinderen een hoge prioriteit te geven.

Dit artikel is een verkorte versie van het onderzoek dat *Josien Sluijs, Lideweij Schipper en Patrizia Baldin* hebben gedaan in het kader van het leeronderzoek 'Het VN-systeem: tussen Internationale Betrekkingen en Volkenrecht' van Dr. O.M. Ribbelink, Universiteit van Amsterdam. Josien Sluijs, Lideweij Schipper lopen in de maanden mei t/m juli stage bij de VN in New Delhi, India.

Noten:

1. Onder het begrip doelstaat wordt verstaan de staat waaraan sancties zijn opgelegd door de Veiligheidsraad.
2. Rozemond, S., 'Economische Sancties – een terreinverkenning', in: Rozemond, S. ed., (1988), p. 9-12; en Roberts, A. and Kingsbury, B., in: Roberts, A. and Kingsbury, B., (1993), p. 33.
3. Woordspeling: Operation Desert Storm werd door Saddam Hussein de 'Moeder van alle Veldslagen' genoemd.

Internationaal protest tegen de sancties tegen Irak

Door Chris Vrooman

14 Aug 97

Terwijl de door de VS geleide sancties voortduren en hiertoe 4.500 Iraakse kinderen per maand sterven, groeit het internationale protest hiertegen. De protesten roepen op tot een einde aan de feitelijke blokkade van Irak. Op 7 juli kwam de Veiligheidsraad van de VN bijeen om te stemmen over een beëindiging van de sancties tegen Irak. Verschillende groepen hebben protestacties georganiseerd in 35 verschillende steden in negen landen, waaronder 22 steden in de VS. Bewoners voeren een nationale telefoonactie naar president Bill Clinton en VN-ambassadeur Bill Richardson plaats, waarin ze gevraagd werden om een einde te maken aan de sancties.

Rapporten van de VN bevestigen dat de sancties in de laatste periode hebben geleid tot de voortijdige dood van meer dan een miljoen Irakezen. En nog steeds eisen ze hun tol. Associated Press meldde op 29 mei dat de Iraakse regering voor juni heeft moeten besluiten om de kanige rijstransoenen nog verder te rantsoeneren. Bagdad verklaarde dat de golfoorlog en van de VS debet was aan de halvering van de rantsoenen. "De Verenigde Staten voeren een vijandige politiek jegens de Irakezen ... en blokkeren hen met opzet schade door hun voedsel en medicijnen te onthouden, volgens een verklaring van het Iraakse ministerie van Handel. De gerantsoeneerde rijst is, beneden de marktprijs. De Iraakse verklaring gaat Washington de schuld voor het blokkeren van contracten, dat in flagrante strijd is met de overeenkomst van de Golfoorlog. Bagdad het recht gaf om een beperkte hoeveelheid olie te ruilen voor voedsel en medicijnen.

Bewerking door CV van artikel van WW, 13-6-1997.

350 Nederlandse claims op Irak

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 19 DEC. Bijna 350 Nederlandse particulieren en zeven bedrijven die schade leden door de Iraakse bezetting van Koeweit en de Golfoorlog (1990-1991) hebben claims ingediend bij de speciale commissie van de Verenigde Naties (UNCC) in Genève, die uit Irak te forderen schadevergoeding kan uitkeren. De claims van Nederlandse bedrijven lopen in totaal uit op een bedrag van 400 miljoen gulden.

Dit heeft een woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken gisteren desgevraagd meegedeeld. De commissie heeft ongeveer een ruim de helft van de Nederlandse particulieren claims in categorie A beoordeeld en het grootste deel daarvan goedgekeurd. Categorie A betreft personen die in Irak verbleven tijdens de Golfoorlog. Alleenstaanden maken aanspraak op een schadevergoeding van 2.500 dollar (4.250 gulden) en gezinnen 5.000 dollar (8.500 gulden).

Categorie B omvat personen die immateriële schade hebben geleden door het verlies van familieleden of huisel. Daarvoor wordt maximaal 10.000 dollar (17.200 gulden) per gezinslid uitgekeerd. Categorie C betreft materiële claims van 100.000 dollar. Daarvoor hebben door Nederlanders 186 ingediend, waarvan tot nu toe 6 zijn behandeld en goedgekeurd. Categorie D betreft persoonlijke materiële claims van meer dan 100.000 dollar. Die zijn nog geen van alles behandeld.

Claims namens bemanningen van vaartuigen tijdens de Golfoorlog, Alleenstaanden maken aanspraak op een schadevergoeding van 2.500 dollar (4.250 gulden) en gezinnen 5.000 dollar (8.500 gulden).

Categorie B omvat personen die immateriële schade hebben geleden door het verlies van familieleden of huisel. Daarvoor wordt maximaal 10.000 dollar (17.200 gulden) per gezinslid uitgekeerd. Categorie C betreft materiële claims van 100.000 dollar. Daarvoor hebben door Nederlanders 186 ingediend, waarvan tot nu toe 6 zijn behandeld en goedgekeurd. Categorie D betreft persoonlijke materiële claims van meer dan 100.000 dollar. Die zijn nog geen van alles behandeld.

Claims namens bemanningen van vaartuigen tijdens de Golfoorlog, in categorie E. Die groep is nog niet aan de beurt geweest, omdat de VN-commissie nauwelijks aan verspreiding van petroleumschade.

Tot eind 1995 konden er claims worden ingediend bij het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat de claims namenlijst heeft doorgestuurd naar Genève. De verwachting is dat volgend jaar een groot deel van de claims door de UNCC kan worden afgehandeld en er geld beschikbaar komt uit de 'olie-voor-voedsel' overeenkomst tussen de VN en Irak. Een deel van de opbrengst uit de rekeningen (2 miljard dollar in het eerste halfjaar van 1997) wordt voor herstelbetalingen en schadevergoedingen bestemd. In totaal zijn er 2,6 miljoen claims van 92 landen van personen, bedrijven en regeringen die schade hebben geleden door de Golfoorlog bij de commissie binnengekomen, met een schadebedrag van meer dan een miljard dollar. Claims van 260 miljard dollar. Claims van personen zijn in categorie F aangebracht. Buitenlanden van overgebracht. Buitenlanden van Irak (Koeweit, Saoedi-Arabië, Turkije en Jordanië) hebben de grootste bedragen gezet.

De commissie, die bestaat uit vertegenwoordigers van alle 15 landen van de Veiligheidsraad, kon tot nu toe door gebrek aan middelen slechts 13,4 miljoen dollar uitkeren, waarvoor 4.900 claims konden worden gehonoreerd van arbeidsmensen en mensen die tijdens de Golfoorlog kleinbedrijfjes. Dronfleg heeft de UNCC de eerste en grootste enkelvoudige claim goedgekeurd: 610 miljoen dollar van de staatsolieexploitatiemaatschappij Kuwait Oil.

IRAK

13-6-97

Akkoord 'voedsel voor olie' in gevaar

VERVOLG van pagina 1

Maar denkraad van hun grote inkomsten zijn de Iraakse oliewinning weer opengaat, wijzen zij op de steeds grotere ernst van de humanitaire situatie gevolg van het gehandhaafde embargo. Gisteren en donderdag werden de VN-inspecteurs door Iraakse militairen verhinderd om drie installaties te bezoeken, waar zij bewijsmateriaal voor het bezit van lange afstandsraketten verwachtten. „Ons werd ondubbelzinnig meegedeeld dat hoge Iraakse regeringskringen niet zouden toestaan dat wij daar toegang kregen," aldus Charles Duelfer, ondervoorzitter van de UNSCOM. Toen de inspecteurs niet wilden weggaan, werden ze van 'een Iraakse begeleiders hun „een gesprek de dag in de zon".

Volgens Gustavo Zlauvinen, de politieke adviseur van UNSCOM, krijgen de inspecteurs te horen dat het bevel uiteindelijk was van vicepremier Tarieq Aziz, van wie bekend is dat hij niets ondernemt zonder toestemming van Saddam Hussein.

Rolf Ekeus, de Zweedse voorzitter van UNSCOM, die over twee weken afreist om ambtenaar te worden in Washington te worden, schreef in een brief aan de Veiligheidsraad: „Wij stellen een zorgen dat de Iraakse regering de beslissing heeft genomen om de volledige samenwerking met het mandaat van de commissie te beëindigen." Volgens Ekeus hebben Iraakse regeringsfunctionarissen zelfs toegegeven dat hun acties een schending betekenen van de Veiligheidsraad-resolutie. Maar het was nu eenmaal zo zeer belang niveau te bedienen. „En dus nemen wij de beslissing om terug te trekken."

Vorige week, alden nog steeds Ekeus, vlogen Iraakse helikopters rakdings langs helikopters van UNSCOM. Vooris vloten de Irakezen een bezoeksprogramma van een kopter. Zij hoolden de controle-installaties weg uit de helikopter door UNSCOM gebruikte helikopter van een Ethiopisch team en een Chinese piloot. En zij verhinderden een integraal en de reikwijdte-inspecteur voor luchtverkenning van UNSCOM. Dat alles en het stoken van buchtmis's te verhinderen.

Volgens Nizar Hamdoon, de Iraakse ambassadeur bij de VN, heeft Irak in 1996 een akkoord met UNSCOM gesloten „waarbij de inspecteurs zichten, de samenstelgeplaatsen zichten, de samenstelden gerespecteerd". Hij ontkende dat Iraakse militairen het leven van VN-inspecteurs bij de helikopter-incidenten in gevaar hebben gebracht.

„Ze wilden alleen een andere route aangeven." Want de VN-piloten wilden „over gevaarlijke plaatsen vliegen" en die fotografeerden. De onder-voorzitter van de UNSCOM stelt daarentegen dat als UNSCOM geen gebieden mag fotografeeren die Irak als „gevoelig" bestempelt, „absoluut" de „gevoelig" bestempelt, inspecteurs-onmogelijk worden gemaakt.

Niet alleen UNSCOM staat op steeds groter verzet van de Iraakse regering, ook het voedsel-voor-olie-akkoord met de VN dreigt op de klippen te lopen. Bagdad klaagt dat het daarin 40 procent heeft gekregen van het voedsel en de medicijnen, waarvoor het met olie ofgeven, waarvoor het met olie ofgeven, heeft betaald. Maar volgens een Arabische ambassadeur bij de VN substituut de Irakezen de distributie van voedsel en medicijnen.

VN: Irak blijft olie verkopen

NEW YORK – De Verenigde Naties hebben het olie-voor-voedselcontract met Irak een maandelijkse verkoop. De Veiligheidsraad heeft vorige week de verlenging van het contract van een half jaar goedgekeurd. Volgens een woordvoerder van de Verenigde Naties zal Irak binnen 10 dagen na het besluit van de Veiligheidsraad een nieuw contract met de VN moeten tekenen. Het contract is de laatste keer in juni 1996 verlengd.

Het olie-voor-voedselakkoord staat op 10 december zeven jaar in werking. Het programma biedt Irak de mogelijkheid om olie ter waarde van twee miljard dollar te ruilen voor voedsel en medicijnen. Met een derde van de opbrengst dient Irak oorlogsschade te compenseren. (Reu.)

NRC HANDELSBLAD 5

Akkoord VN en Irak verlengd

NEW YORK, 5 JUNI. De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft gisteren zijn 'olie-voor-voedsel'-akkoord met Irak voor een periode van zes maanden verlengd. De huidige periode liep 10 juni af. De uitgebreide licht na het Irakese verzoek worden van de verlenging, de Irak toestaat opnieuw voor 5 miljard dollar olie te verkopen om met deze inkomsten voedsel en medicijnen te kunnen betalen.

De Verenigde Staten, die aanvankelijk aarzelden, hadden eerder deze week al aangekondigd toch in te stemmen met verlenging van de regeling, die bezorgd de Iraakse bevolking na zeven jaar handelssancties enige verlichting te geven. Maar Amerikaanse en Britse diplomaten blaagden grote reserves – „niet bedreven verdere" te zijn met de terminverlenging van de maatregel, zowel door de Irakezen als door de VN. Volgens de Britse VN-ambassadeur, Sir John Weston, moeten de VN bereid, worden en accurater gevolg verschaffen over de manier waarop de Iraakse autoriteiten de beschikbaar gestelde middelen verdelen die zij met het olieakkoord krijgen. De Amerikaanse ambassadeur, Bill Richardson, voegde daar de Irakezen aan, moeten ook meewerken, „opdrijfjes spelen met menselijke met cijfers".

De Veiligheidsraad staat open dat olie suchten van de Iraakse bevolking proefteren van de regering, niet alleen groepen die in de gunst staan van het regime van president Saddam Hussein. Daarom zijn UN-VN-waarnemers in Irak gestationeerd.

De Iraakse autoriteiten hebben gedreigd dat de VS de levering van voedsel en medicijnen zouden kunnen stil te zetten op het moment dat er in april, wat maanden worden per in april, wat maanden en het van kracht worden van de regeling, gehoord. Washington zou ernstige politieke ongemakken, volgens Amerikaanse functionarissen, schuldvan de Irakezen uit de richting van de regels van de overeenkomst houdt. Een Amerikaanse woordvoerder dat de overeenkomst verlengde dat de toevoeging van medicijnen is vermaagd tot het verbod de VN niet volkomen instemmen ter plaatse bezoeken.

SANCTIES

Volkskrant 19.2.97

HET KAN verhelderend zijn de geschiedenis op te rakelen en eraan te herinneren dat de Amerikaanse regering Irak in 1982 van haar lijst met 'terroristische' landen afvoerde. President Saddam Hussein was in 1980 Iran binnengevallen en stond op zeer goede voet met de Amerikanen.

De Amerikaanse strategie was simpel ten tijde van de Iraaks-Iraanse oorlog: de Iraanse ayatollahs moesten worden gestopt. Kosten noch moeite werden gespaard om Saddam, die ook toen al een naam had te verliezen als schender van de mensenrechten, in zijn strijd te steunen. De CIA bracht in 1986 zelfs een geheime verbinding tussen Bagdad en Washington tot stand.

De rest van het verhaal is bekend. Sinds 1990 staat Irak weer bovenaan de Amerikaanse lijst van 'terroristische' staten, naast Iran. Nadat het leger van Saddam Hussein het emiraat Koeweit was binnengetrokken, kondigde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties sancties af tegen Irak. Dankzij de vasthoudendheid van de Amerikanen, onder wier commando de Iraakse bezettingstroepen werden teruggedreven, is dat embargo nog altijd van kracht.

Het is al te gemakkelijk de Verenigde Staten hun hypocrisie als zodanig aan te wrijven. Het gaat hier per slot van rekening om machtspolitiek, waarbij niet principes, maar belangen de dienst uitmaken. De huidige Irak-politiek van de Amerikaanse regering verdient om een andere reden kritiek: zij ondermijnt het gezag van de Veiligheidsraad.

De Veiligheidsraad heeft tot taak vrede en veiligheid te bewaren door het internationale recht af te dwingen. Na de Golfoorlog is de Veiligheidsraad echter sterk gepolitiseerd. Irak is meer dan een *case in point*: onder zware Amerikaanse druk wordt een sanctieregime gehandhaafd dat reeds aan meer dan 750 duizend Irakezen het leven heeft gekost (bron: VN en ngo's).

Het is waar dat de Amerikanen niet in hun eentje in de Veiligheidsraad zitten – de sancties zijn multilateraal. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft er echter nooit een geheim van gemaakt dat *'dual containment'*, het isoleren van zowel Irak als Iran, een pijler van zijn Midden-Oostenpolitiek is. En zolang Saddam Hussein met zijn rug tegen de muur staat, valt het de Amerikanen makkelijker de Iraniërs te intimideren. Het tot in het oneindige volhouden van de VN-blokkade tegen Irak wordt dan ook vooral door Washington gepropageerd.

De Amerikaanse regering verschuilt zich officieel achter resolutie 687, die Irak dwingt tot de ontmanteling van zijn massavernietigingswapens. Het staat de Veiligheidsraad immers vrij het sanctieregime te rekken, zolang Saddam Hussein niet heeft voldaan aan zijn verplichtin-

Ook VN zijn in Irak verantwoordelijk

gen. Op de ratio van resolutie 687 valt niets af te dingen, zelfs vandaag de dag zou de Iraakse president nog proberen raketonderdelen verborgen te houden voor de ontwapeningscommissie van de VN (Unscom).

De Franse oud-minister van Defensie Chevènement, voorvechter van de Frans-Iraakse vriendschap, wees deze week in *L'Express* op de gevaren die de Amerikaanse politiek met zich meebrengt. 'Je kan niet een land van twintig miljoen inwoners mishandelen zonder op een vreselijke catastrofe af te stevenen. Als je Irak verplettert, moedig je het fundamentalisme in Algerije, Egypte en Afghanistan aan.'

Chevènement, die in 1991 uit protest tegen de Golfoorlog aftrad, heeft waarschijnlijk gelijk. Het is echter dubbelhartig de sanctiemaatregelen van de Veiligheidsraad op geopolitieke gronden te veroordelen en niet gewoon op humanitaire gronden. Nog altijd sterven naar schatting tienduizend Irakezen per week aan de gevolgen van ondervoeding, hoewel de 'olie-voor-voedsel'-resolutie in december van kracht is geworden.

Dankzij dit gebaar van de Veiligheidsraad kunnen de levensmiddelenrantsoenen van de Irakezen *theoretisch* worden verdubbeld. Resolutie 986 staat Irak toe in een periode van zes maanden voor twee miljard dollar aan olie naar de Turkse terminal Ceihan te pompen. Iets meer dan de helft van het bedrag moet aan voedsel en medicijnen worden besteed, de rest is bestemd voor herstelbetalingen en operationele kosten van Unscom.

Het is vreemd dat doorgewinterde Saddam-*bashers*, de Amerikanen voorop, verwachten dat 'olie-voor-voedsel' de humanitaire nood in Irak in recordtempo kan lenigen. Een misdadig regime als het Iraakse neemt vanzelfsprekend de tijd. Een hoge functionaris van het Wereldvoedselprogramma waarschuwt in het februarinummer van *The Middle East* voor 'Somalische toestanden' in Centraal- en Zuid-Irak. Daar zijn bijna een miljoen Irakezen aangewezen op voedselhulp van de VN.

Dictator Saddam verantwoordelijk stellen voor de ellende van de Iraakse bevolking, volstaat domweg niet. De VN, met de Veiligheidsraad als spreekbuis, hebben een eigen verantwoordelijkheid. Sancties zijn nooit als 'hongerwapen' bedoeld.

Met de tonidsen die met de olie-export worden verdiend, kan met een mogelijkheid een begin worden gemaakt met het herstel van de verwoeste Iraakse infrastructuur: gezondheidszorg, riolering, onderwijs. De Iraakse schatkist is sinds 1990 bijna honderd miljard dollar aan inkomsten misgelopen door het sanctieregime. Wie schuldig is aan de honger en de *Verelendung* in Irak, is op dit ogenblik eventjes irrelevant.

Guido Goudsmit

See artikel woord over effecten bevolking

VK 21-8-98

de Volkskrant

n te stuiten

Trouw 21-8-98 5

steld en ng Clinton

aan het onderzoek van Starr zo minimaal mogelijk heeft gehouden, de onderzoeker onverstoord verder gaat met het horen van 'oude' getuigen zoals Vernon Jordan, de vertrouweling van de president die zou hebben bemiddeld bij het vinden van een baan voor Lewinsky in New York, en Clintons secretaresse Betty Currie. Zelfs zouden er plannen bestaan om Linda Tripp, de voormalige vriendin van Lewinsky die vertrouwelijke gesprekken stiekem heeft opgenomen, opnieuw voor de onderzoeksjury te halen.

Clinton heeft DNA-materiaal afgestaan aan het team van Starr, zo hebben verscheidene Amerikaanse media gisteren gemeld. De onderzoeker had vorige week al om dat materiaal gevraagd. Het DNA-materiaal is nodig om te kunnen nagaan of eventuele spermasporen in een jurk van Lewinsky inderdaad naar de president leiden. De vraag naar het materiaal zou voor Clinton de doorslaggevende reden zijn geweest om voor de onderzoeksjury te erkennen dat hij een relatie heeft gehad met de voormalige stagiaire in het Witte Huis. Daarna zijn toespraak tot het Amerikaanse volk. Na die gebeurtenis is de jurk met zijn eventuele sporen nog slechts van gering belang. Ze hooguit een bevestigende feiten levert.

...ral de Demo... ...linton' de ...da Clin... ...cretelijk ...is, geen ... bij de Makala... ...rand van de hoofd... ...woensdag flink geschoten, ...rluidt omdat een groep los... ...soldaten gevangenen ...bevrijden. Loyale regerings... ...n wisten na scherthutselin...

VERDER VERDER

SANCTIES BLIJVEN
De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft gisteren vastgesteld dat Irak niet heeft voldaan aan de voorwaarden om de economische sancties tegen het land opgeheven te krijgen. De raad toonde zich „uitermate bezorgd" dat het regime in Bagdad weigert de samenwerking met de VN-wapeninspecteurs te hervatten.

OPGEPAKT
De onderdirecteur van het officiële Iraakse persbureau INA is in Bagdad gearresteerd, zo hebben Iraakse dissidenten en Egyptische journalisten gemeld. Dawoud al-Farhan werd vorige maand in zijn kantoor in het Iraakse ministerie van informatie opgepakt.

GRANAAT
Bij een granaatexplosie voor het Cambodjaanse ministerie van binnenlandse zaken is gisterenavond een chauffeur van het Japanse persbureau Kyodo omgekomen. De granaat ging af op de plaats waar oppositiepoliticus Sam Rainsy voor het ministerie lag te slapen uit protest tegen onregelmatigheden bij de verkiezingen van vorige maand. Het gebied werd meteen afgegrendeld door de politie. Er werd een granaat gegooid en enkele schoten afgevuurd.

BEROEP
Het Chinese hooggerechtshof heeft het beroep afgewezen dat de voormalige burgemeester van Peking, Chen Xitong, had aangetekend tegen zijn veroordeling tot 16 jaar gevangenis... ...het aannemen van ...Engeland, ...derland hebb... ...klaarliggen om de resterende staf over te...

...ploo Ar... ...en deze ...ukken ...ontwik... ...de vrees... ...wilder in ...uit elkaar ...altelanti... ...het zijn ver... ...Frankrijk, ...ugal en Ne...

Veiligheidsraad handhaaft sancties tegen Irak

AP, Reuters, AFP

NEW YORK

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties heeft donderdagavond, zoals verwacht, vastgesteld dat Irak niet heeft voldaan aan de voorwaarden voor opheffing van de sancties.

De Raad toonde zich uitermate bezorgd dat het regime in Bagdad weigert de samenwerking met de VN-wapeninspecteurs te hervatten. De opschorting van die medewerking op 5 augustus noemde de raad volstrekt onaanvaardbaar.

De raad sprak zich uit na de reguliere, tweemaandelijkse toetsing van de sancties die Irak na de inval in Koeweit in 1990 werden opgelegd. De verklaring was de VS niet scherp genoeg; de Amerikanen hadden willen herinneren aan resoluties waarin Irak de 'zwaarste consequenties' in het vooruitzicht werden gesteld indien het de werkzaamheden van de inspecteurs zou belemmeren. De VS kregen echter onvoldoende steun van onder meer China.

De raad boog zich over de sancties nadat Irak een verzoek van Unscom-voorzitter Richard Butler had afgewezen om de wapeninspecteurs hun werk te laten doen. Irak had de samenwerking met de VN twee weken geleden verbroken omdat Butler niet wilde verklaren dat Irak zijn verboden wapens had ontmanteld.

De Iraakse vice-premier Tariq Aziz zei dat Irak zijn standpunt pas herziet als de Veiligheidsraad niet langer door de VS wordt gechanteerd.

Albanese maffia terroriseert cafés in Antwerpen

Van onze correspondent

BRUSSEL

De Antwerpse uitgaanswereld wordt geteisterd door een oorlog tussen rivaliserende portiersbendes. Dat is gebleken uit een politie-onderzoek naar een schietpartij deze week, waarbij portier van een Antwerps... café om het leven kwa...



4 NRC HANDELSBLAD

Irak en VN akkoord over olieregeling

NEW YORK/ BAGDAD, 26 NOV. Irak en de Verenigde Naties hebben overeenstemming bereikt over de modaliteiten van de olie-voor-voedsel regeling die Bagdad in staat moet stellen voor het eerst sinds meer dan een jaar weer olie te verkopen.

Dat is gisteren in New York meegedeeld door de Iraakse VN-ambassadeur, Nizar Hamdoon. Het nieuwe werd meteen verwelkomd door de Amerikaanse VN-ambassadeur, Madeleine Albright.

Volgens deze regeling mag Irak onder strikte voorwaarden over een periode van zes maanden voor twee miljard dollar olie leveren. De regeling kan met opeenvolgende periodes worden verlengd. De samenkomstmissie van de Veiligheidsraad van de VN hoopt zich morgen over het mechanisme om de Iraakse olieverkoop te finance, waarmee het laatste politieke obstakel wordt weggenomen. De VS hadden deze bijeenkomst tot dusverre tegengehouden.

De termijnmarkt in New York reageerde gisteravond op de aankondiging met een prijsdaling met 42 dollarcent per vat voor de laatstaangevende Amerikaanse oliesoort West Texas Intermediate. Per vat (159 liter) werd een prijs van 22,61 dollar genoteerd. In Londen (termijnmarkt) daalde de prijs voor Brent (Noordzee-olie) met 41 cent per vat, tot 22,42 dollar per vat. Irak was tot nu toe bevoorrading van een alternatief tanende handelsembargo tegen Bagdad bleek, een van de grootste olie-exporteurs in de wereld.

Ter uitvoerlegging van de regeling, waarover in mei een principeakkoord werd bereikt, is door bewaarders van beveiliging Irak en de VS opgehouden. De secretaris-generaal van de VN, Boutros Boutros-Ghali, is volgens zijn woordvoerder optimistisch dat de eerste Iraakse olie binnen enkele weken zal beginnen te stromen. De woordvoerder volgende oktober te voorspellen wanneer de Iraakse olie-export precies kan worden hervat.

Met het oog op de verdedigbaarde situatie van de Iraakse bevolking nam de Veiligheidsraad van de VN in augustus 1991 al een resolutie aan waarin hij Irak toestond een beperkte hoeveelheid olie te exporteren om daarmee onder andere levensmiddelen en medicijnen aan te schaffen. De strikte voorwaarden die de regeling begeleidden, werden eveneens jarenlang door Bagdad als schending van zijn soevereiniteit van de hand gewezen.

Op 20 mei aanvaardden de Iraakse autoriteiten resolutie 986 van de Veiligheidsraad, die opriep tot de 1991 ingestelde regeling. De Amerikaanse regering heeft terughoudendheid echter gepaard op te zullen bij de controle aanvankelijke echter. Vervolgens wijfte de Iraakse president, Saddam Hussein, met zijn hulp bij de benoeming van de Koerdische staatsleider Abdel Qoer de Koerdische Democratische Partij zowel internationale garanties, dat de Amerikaanse president Clinton uitoefening van de regeling begeleidt. Ook de Iraakse kennis bevatten daarop naar met positieve berichten. Beide zijden hebben hun blokkades nu opgeheven. Vrij algemeen wordt al verwacht dat de Amerikaanse speciaal-vertegenwoordiger, de heer Van Dorenboos zouden worden.

De Iraakse zijde toonde zich vanochtend erg voorzichtig. De zaak moet gezamenlijk de partijen door de snel gezamenlijke partijen middels de aanwezigheid door Bagdad van de waarnemers van de olie-voor-voedsel regeling moeten gaan uitzien. De krant Babil van Saddam Hussein suggereert dat Uday schreef alleen dat de VS „als mij hadden gekend het embargo nij hadden gehandhaafd".

Volgens de krant is Irak overtuigd ging van resolutie 986 het resultaat van „een wijziging van de houding van de zeven landen en van de toepassing door Irak van de resolutie van de Verenigde Naties". (AFP, Reuter, AP)

VS evacueren meer Koerden uit N-Irak

WASHINGTON, 26 NOV. De Verenigde Staten zijn van plan de komende dagen, samen met Turkije, een begin te maken met de evacuatie van nog circa 5.000 Koerden uit het noorden van Irak, waar sinds september de invloed van de regering in Bagdad is toegenomen. Het gaat met name om employés van Westerse hulporganisaties, die via het eiland Guam naar de VS worden overgebracht. Volgens een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken „bestaan deze operaties altijd een risicofactor die het noodzakelijk maakt dat ze worden gevacueerd".

De Amerikaanse autoriteiten hadden in september al 2.160 mensen gedwongen. Koerden die voor Amerikaanse organisaties in het gebied werkten en hun gezinnen. Onder hen bevonden zich naar wordt aangenomen ook medewerkers van de Centrale Inlichtingendienst (CIA). In oktober werden 600 te-

4 NRC HANDELSBLAD

Saddam laat Iraakse olie weer stromen

NEW YORK/ BAGDAD, 10 DEC. De Iraakse president Saddam Hussein heeft vanochtend met een symbolische druk op de knop in het oude oliepompstation van de Noord-Iraakse oliestad Kirkuk de terugkeer van de Iraakse olie op de internationale markt ondersteund.

De Verenigde Naties hadden Irak, dat na Saoedi-Arabië over de grootste oliereserves ter wereld beschikt, gisteren in het kader van de olie-voor-voedsel regeling toestemming gegeven zijn olie-export voor het eerst sinds augustus 1990 te hervatten, zij het onder scherpe controle en voor een periode van zes maanden. Washington waarschuwde meteen dat dit niet het einde betekende van de internationale herinneringen tegen het land die in augustus 1990 zijn afgekondigd na de Iraakse bezetting van Koeweit.

Irak mag de komende zes maanden voor in totaal 2 miljard dollar olie exporteren, met name om voedsel en medicijnen voor de door de sancties getroffen bevolking te kopen, in overeenstemming met resolutie 986 van de Veiligheidsraad van de VN. Tegen de huidige olieprijs komt dat neer op ongeveer 500.000 vaten per dag. De olieprijzen zijn eind vorige week al licht gedaald na de aankondiging dat Irak weer aan bepaalde voorwaarden olie op de markt mocht brengen. Op de termijnmarkten in New York en Londen daalde de prijs voor West Texas Intermediate, de Amerikaanse toonaangevende olieSoort, gisteren nog extra met 40 dollarcent tot 20,30 dollar per vat van 158 liter. In Londen daalde de prijs van de toonaangevende Noordzee-olie Brent gisteren met 1,44 dollar tot 24,10 dollar per vat.

Vanochtend was de opgelegde inkrimping in Londen nog iets hoger, op 23,83 dollar per vat. Analist Gijs van Dam van Smith Barney & Shearn in Amsterdam verwacht dat de markt de extra Iraakse olie „vrij makkelijk" zal verwerken omdat de voorraden in de VS en West-Europa nog ruimte in hun rijn.

De Iraakse olie wordt gisteravonds via de oliepijpleiding naar Turkije getransporteerd; een klein deel gaat per olietanker, vanaf de oliehaven Mina el-Bakr, onder het toezicht oog van internationale deskundigen. Daarnaast worden 150 waarnemers van de VN tegenwoordigd om te zien dat de inkomstenmiddelen en medicijnen die met dat oliegeld worden aangeschaft, eerlijk worden verdeeld.

De voorzitter van de Veiligheidsraad, de Italiaan Paolo Fulci, benadrukte gisteren aan dat „de meest uitgebreide humanitaire operatie die ooit door de VN op touw is gezet, gaat beginnen". „Dat betekent dat meer dan 20 miljoen onschuldige Iraakse burgers zullen kunnen worden geraakt van de hetgenoegd ze van oorlogvoerende kijken." Het kinderfonds van de VN, UNICEF, waarschuwde recentelijk dat iedere maand 4.500 kinderen in Irak sterven aan de gevolgen van ondervoeding en ziekte. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) schat dat ongeveer 180.000 kinderen ondervoed zijn (Reuter, AP, AFP)

Irak: „Akkoord over olie-voor-voedsel"

NEW YORK, dinsdag

Irak heeft ingestemd met alle voorwaarden van de Verenigde Naties voor herstelling van het 'olie-voor-voedsel' programma. Dat heeft de Iraakse ambassadeur bij de VN, Nizar Hamdoon, gisteren gezegd.

Volgens hem kan de Iraakse olie-export in december op gang komen. Met de opbrengst is het Bagdad toegestaan levensmiddelen en medicijnen te kopen voor de verarmde Iraakse bevolking.

De verklaring van Hamdoon volgde na overleg met de onder-secretaris-generaal van de VN, Chinmaya Gharekhan. Deze leidt de commissie die toezicht op de 'olie-voor-voedsel'-overeenkomst.

Zodra formeel goedkeuring wordt verleend, mag Irak voor een periode van zes maanden olie uitvoeren ter waarde van 2 miljard dollar. De VN kunnen de termijn halfjaarlijks verlengen.

De onenigheid tussen Irak en de VN had betrekking op het toezicht bij de uitvoering van het programma. De VN willen zelf bepalen hoeveel leden de commissie zal hebben die te Irak toezicht moet houden en eisen vrijheid van bewoging voor de delegatieleden.

Het experteverbod van Iraakse olie is onderdeel van de sancties die in 1990 tegen het bestuur in Bagdad zijn ingesteld na de inval op Koeweit. (Reuter)

VN: situatie volk Irak verslechterd

NEW YORK/WASHINGTON, 25 OKT. De VN, sprak gisteren in New York van een „ernstige verslechtering" van de situatie. Hij betreurde dat een oproep aan de internationale gemeenschap om de 19,9 miljoen dollar te doneren die de hulporganisaties tot het eind van het jaar voor Irak nodig hebben, vorige maand slechts 1,8 miljoen dollar had opgebracht, zei Nederland en Frankrijk. Het WFP heeft 19 miljoen dollar nodig voor 2,1 miljoen „zeer kwetsbare" mensen. UNICEF 10 miljoen voor voor medicijnen en extra voedsel voor kinderen.

Volgens Akashi is een reden voor de laxere reactie van de donoren de internationale verwachting dat het olie-voor-voedsel plan van de VN op redelijk korte termijn tenuitvoer wordt gelegd. Onder deze regeling zouden resolutie 986 van de Veiligheidsraad nog één beperkte hoeveelheid olie exporteren om voedsel en medicijnen aan te schaffen. Er dalken echter steeds nieuwe problemen op de uitvoering van het plan. In de weg staan hatelijke de Iraakse betrokkenheid bij de verwerving van de Noordiraakse stad Arbil voor een Koerdische groepering. Akashi wees gisteren waarschuwend op de duurzaamheid van deze problemen.

De Verenigde Staten schoven gisteren de verantwoordelijkheid voor de situatie toe aan de Iraakse president Saddam Hussein. „Als hij echt iets begreven wat van zijn persoonlijke fortuin te gebruiken voor zijn eigen bevolking, dan zou de Iraakse bevolking denkelijk beter af zijn", aldus een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken. (Reuter, AFP, AP)

Verenigde Naties bezorgd om noodlijdende bevolking Irak

NEW YORK (Reuter, AFP) – De Verenigde Naties hebben alarm geslagen over het gebrek aan voedsel, medicamenten en schoon water in Irak. Hulporganisaties krijgen slechts vier procent van de fondsen waar ze de internationale gemeenschap om heeft gevraagd.

Carol Bellamy, directeur van het Kinderfonds Unicef, dringt aan op „onmiddellijke en beschaafden bijdrage" van de 185 lidstaten van de VN. Van de 65 miljoen dollar waar Unicef in september om vroeg, ontving zij maar 2,5 miljoen gulden, een veel kleiner bedrag dan de 5 gulden die door hongersnood in Zuid-Soedan, Bosnië en Somalië. Het geld is vooral bestemd voor het verbeteren van de watervoorziening en de verstrekking van medicijnen en extra voedsel voor kinderen.

Een van de oorzaken is de vertraging die het olie-voor-voedsel plan voor Irak heeft opgelopen, zegt Bellamy. Het geld is van de Iraakse regering, maar in volgens de hulporganisaties niet overdreven. „De humanitaire toestand in heel Irak is slecht", zegt directeur Catherine Bertini van het Wereld Voedsel Programma. „Met het begin van de winter zal de kritiek worden voor families met zeer jonge kinderen en andere kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen. Ik weet dat de situatie daar is verslechterd sinds ik er vorig jaar was. Ik ken geen gezin dat niet ernstig lijdt onder de economische sancties." Daarom heeft Bertini nu 30 miljoen gulden nodig voor 2,1 miljoen „zeer kwetsbare" mensen, zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen. Voor de 17 miljoen dollar voor het vraagt om 17 miljoen dollar voor essentiële medicamenten en extra voeding voor kinderen.

Een van de oorzaken is de vertraging die het olie-voor-voedsel plan voor Irak heeft opgelopen, zegt Bellamy. Het geld is van de Iraakse regering, maar in volgens de hulporganisaties niet overdreven. „De humanitaire toestand in heel Irak is slecht", zegt directeur Catherine Bertini van het Wereld Voedsel Programma. „Met het begin van de winter zal de kritiek worden voor families met zeer jonge kinderen en andere kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen. Ik weet dat de situatie daar is verslechterd sinds ik er vorig jaar was. Ik ken geen gezin dat niet ernstig lijdt onder de economische sancties." Daarom heeft Bertini nu 30 miljoen gulden nodig voor 2,1 miljoen „zeer kwetsbare" mensen, zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen. Voor de 17 miljoen dollar voor het vraagt om 17 miljoen dollar voor essentiële medicamenten en extra voeding voor kinderen.

Een van de oorzaken is de vertraging die het olie-voor-voedsel plan voor Irak heeft opgelopen, zegt Bellamy. Het geld is van de Iraakse regering, maar in volgens de hulporganisaties niet overdreven. „De humanitaire toestand in heel Irak is slecht", zegt directeur Catherine Bertini van het Wereld Voedsel Programma. „Met het begin van de winter zal de kritiek worden voor families met zeer jonge kinderen en andere kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen. Ik weet dat de situatie daar is verslechterd sinds ik er vorig jaar was. Ik ken geen gezin dat niet ernstig lijdt onder de economische sancties." Daarom heeft Bertini nu 30 miljoen gulden nodig voor 2,1 miljoen „zeer kwetsbare" mensen, zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen. Voor de 17 miljoen dollar voor het vraagt om 17 miljoen dollar voor essentiële medicamenten en extra voeding voor kinderen.

Een van de oorzaken is de vertraging die het olie-voor-voedsel plan voor Irak heeft opgelopen, zegt Bellamy. Het geld is van de Iraakse regering, maar in volgens de hulporganisaties niet overdreven. „De humanitaire toestand in heel Irak is slecht", zegt directeur Catherine Bertini van het Wereld Voedsel Programma. „Met het begin van de winter zal de kritiek worden voor families met zeer jonge kinderen en andere kwetsbare groepen, zoals zwangere vrouwen. Ik weet dat de situatie daar is verslechterd sinds ik er vorig jaar was. Ik ken geen gezin dat niet ernstig lijdt onder de economische sancties." Daarom heeft Bertini nu 30 miljoen gulden nodig voor 2,1 miljoen „zeer kwetsbare" mensen, zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen. Voor de 17 miljoen dollar voor het vraagt om 17 miljoen dollar voor essentiële medicamenten en extra voeding voor kinderen.

Missie controleurs ondanks bevriezing VN-akkoord

Saybolt toch weer naar Irak

Door onze redacteur
GEERT VAN ASBECK

ROTTERDAM, 10 OKT. Het Nederlandse bedrijf Saybolt International uit Vlaardingen stuurt opnieuw drie van zijn medewerkers naar Bagdad om voorbereidingen te treffen voor de controle op de aanvoer van het olie-voor-voedsel-akkoord tussen de Verenigde Naties en Irak. Dat heeft Saybolt-manager Peter Boks vanochtend desgevraagd meegedeeld.

De missie van Saybolt is opmerkelijk omdat de Verenigde Naties nog steeds geen groen licht hebben gegeven voor hervatting van het olie-voor-voedsel akkoord dat vorige maand is bevroren.

Dit gebeurde nadat het leger van Irak een groep Koerden in het noorden van het land had aangevallen en de Amerikanen vervolgens vergeldingsacties uitvoerden op Iraakse doelen. Een hoge VN-functionaris benadrukte gisteren nog dat Irak nog steeds niet aan alle voorwaarden voldoet voor hervatting van het akkoord.

Saybolt International moest naar aanleiding van het militair treffen vorige maand spoorslags een medewerkers uit Irak terugtrekken. Algelopen dinsdag heeft het bedrijf echter van de VN de opdracht gekregen toch maar weer mensen naar Irak te sturen. Op deze wijze kan Saybolt voorbereidingen treffen om met de controle te kunnen beginnen zodra de VN het groene licht hebben gegeven voor hervatting van het olie-voor-voedsel-akkoord.

Volgens Boks, manager *special projects*, zullen drie medewerkers op zeer korte termijn naar Bagdad afreizen, zodra ze hun visa voor Irak binnen hebben. De drie zullen kwartier maken voor de overige zeven medewerkers die later zullen volgen. Zij zullen tevens controleren of de apparatuur voor het meten van de olie-export betrouwbaar is en goed functioneert.

Saybolt International is al augustus door de VN ingehuurd om de 2 miljard dollar aan olie te controleren die het land in het kader van het olie-voor-voedsel-akkoord gedurende een half jaar zou mogen uitvoeren. Met het akkoord maakten de VN een uitzondering op het embargo, dat was ingesteld na de Iraakse inval in Koeweit in 1990.

Saybolt moet in Irak controleren hoeveel olie het land precies uit gaat en welke kwaliteit de export-olie heeft. Het bedrijf zal daartoe mensen en apparatuur neerzetten bij twee oorden: bij de grens met Turkije waar de olie via een pijpleiding Irak verlaat, en bij Mina al Bakr, belangrijke oliehaven aan de Perzische Golf in het zuiden van het land.

„Vorige keer kwamen onze mensen niet verder dan Bagdad", vertelde Boks vanochtend. „Nu is echter alles rustig en kunnen ze waarschijnlijk ongestoord naar het noorden en zuiden afreizen." Boks is er zich terdege van bewust dat de VN het akkoord nog steeds aanhouden. „De secretaris-generaal houdt nog even de hand aan de knop." Boks sluit niet uit dat de zaak pas na de Amerikaanse verkiezingen van volgende maand van start kan gaan.

Een hoge functionaris van de VN verklaarde gisteren dat de omstandigheden nog steeds niet rijp zijn voor hervatting van het akkoord. Secretaris-generaal Boutros-Ghali maakte vorige maand bekend dat de veiligheidstoestand in Irak verslechterde dat VN-personeel kan worden ingezet om het verdrag uit te voeren.

Volgens Chinmaya Gharekhan, vice-secretaris-generaal van de VN en belast met het akkoord, is de toestand in met name het noorden van het land nog steeds niet afdoende. Struikelblok vormen nog de veiligheid en de bewegingsvrijheid van het VN-personeel en de wens van Irak om lokaal VN-personeel te vervangen.

VS akkoord met 'olie voor voedsel' Irak

NEW YORK, 8 AUG. De Verenigde Staten stemmen in met de uitvoering van het zogeheten olie voor voedsel-akkoord dat de Verenigde Naties en Irak op 20 mei ondertekenden. Dat heeft de Amerikaanse ambassadeur bij de VN, Madeleine Albright, gisteren bekendgemaakt.

De overige vertien leden van de Veiligheidsraad van de volkerenorganisatie gaven enkele weken geleden al hun toestemming aan de uitvoering van het akkoord maar de Verenigde Staten blokkeerden de discussie in het technische comité dat precieze regels voor de uitvoering van de afspraken moest opstellen. Washington zei bang te zijn dat het regime van Saddam Hussein de inkomsten uit de olie-export in eigen zak zou stoken in plaats van er voedsel en medicijnen voor de bevolking van te kopen. Het ligt overigens in de bedoeling dat VN-waarnemers in Irak toezicht gaan houden op de naleving van het akkoord. Volgens bronnen bij de Verenigde Naties gaat hun aantal ten minste honderd bedragen.

Op grond van het akkoord uit mei mag Irak, voorlopig voor een half jaar, olie ter waarde van 2 miljard dollar (3,4 miljard gulden) aan het buitenland verkopen en zo voedsel en andere noodzakelijke levensbehoeften te kunnen importeren.

De Iraakse ambassadeur bij de VN, Nizar Hamdoon, verklaarde dat hij nu geen obstakels meer verwacht die de uitvoering van het akkoord in de weg staan. Hij zei te hopen dat de uitvoer van olie over ongeveer twee weken kan beginnen. Er is echter nog geen datum vastgesteld waarop het akkoord officieel van kracht wordt.

De voorzitter van de Veiligheidsraad, de Duitser Tono Eitel, verklaarde dat de Verenigde Staten nog enkele wijzigingen in de tekst van het akkoord willen aanbrengen. Volgens Albright moeten een paar technische zaken nog „bekeurd worden uitgewerkt, maar deze hebben deze geen nieuwe voorwaarden in". Ze benadrukte dat het 'olie voor voedsel'-akkoord een „uitzondering" is en dat de sancties tegen Irak voor het overige van kracht zullen blijven. Op het hoofdkwartier van de VN in New York gaan een commissie toezicht houden op uitvoering van de afspraak.

De Veiligheidsraad stelde in 1990 sancties in tegen Irak, nadat het leger van dat land het buurland Koeweit was binnengevallen. De sancties blijven zeker van kracht totdat Irak stopt met de ontwikkeling van massavernietigingswapens en alle in zijn bezit zijnde massavernietigingswapens heeft vernietigd.

Een groep VN-inspecteurs onder leiding van Rolf Ekeus probeert toezicht te houden op de ontmanteling van die wapens maar onderzindt daarbij veel problemen. Zo hebben de Iraakse autoriteiten de VN-inspecteurs ettelijke keren de toegang geweigerd tot installaties van de Republikeinse Garde. (AP)

NRC HANDELSBLAD

VS verwerpen plan Irak voor verdeling hulp

NEW YORK, 2 JULI. De Verenigde Staten hebben gisteren afwijzend gereageerd op een Iraaks plan voor de distributie van hulpgoederen onder de bevolking op grond van de 'olie-voor-voedsel' overeenkomst met de Verenigde Naties. Irak heeft de Amerikaanse kritiek verworpen.

Irak en de VN werken het in mei in principe eens over de beperkte hervatting van de Iraakse olie-export krachtens resolutie 986 van de Veiligheidsraad van de VN om onder andere voedsel en medicijnen te kopen. Het is de bedoeling op die manier verlichting te geven aan de Iraakse bevolking, die mede als gevolg van de handelssancties van de Veiligheidsraad van de VN grote problemen doormaakt. Vorige week legde de Iraakse regering een daarbij horend, 700 pagina's telkend distributieplan aan de VN voor.

De Amerikaanse VN-ambassadeur, Madeleine Albright, zei daarover gisteren in New York dat de Iraakse autoriteiten au proberen een paar humanitaire plan te misbruiken om telefooncommunicatie, computers en dergelijke te importeren. Tevens spant Bagdad zich volgens haar in alsnog de distributie van humanitaire goederen in Noord-Irak onder zijn controle te krijgen. De distributie in dit door Koerden bewoonde gebied, dat sinds de Koerdische opstand van 1991 de facto onafhankelijk is, blijft volgens het principe-akkoord van mei tussen Irak en de VN juist uit handen van de Iraakse overheid. Maar „we hebben te maken met een regering die al het mogelijke doet om de regels te ontduiken", aldus Albright. Volgens de Amerikaanse VN-ambassadeur probeert Bagdad „vrachtwagens door de muren in het net te dunnen". VN-diplomaten bevestigen dat Irak behalve computers ook materiaal en olie te boren, reserve-onderdelen en andere niet-geoorloofde uitrusting wil importeren. Maar de Iraakse onderhandelaar, Abdul Amir al-Anbari, zei de kritiek „niet serieus te nemen".

Ten eerste machtigt resolutie 986 volgens hem alleen VN-secretaris-generaal Boutros Boutros-Ghali om zich over het distributieplan uit te spreken. Verder wees hij erop dat de VN voor de distributie in Noord-Irak computers en andere communicatie-apparatuur willen importeren, „en daarom hebben we dat erbij gezet voor de rest van het land". Anbari bagatelliseerde het belang van dergelijke uitrusting. „Een computer is niet zo belangrijk meer. Mijn kinderen hebben hun eigen computers." (Reuter, AP)

'Akkoord met VN toont zwakte Saddam'

Van onze correspondent
Jan Keulen

AMMAN

'We zijn er zeker van dat Saddam Hussein reddeloos zal maken van de zogenaamde 'olie-voor-voedsel'-overeenkomst met de VN. Hij zal manipulaties en bedrog plegen, zoals dat zijn gewoonte is. Daarom eisen we, als Irakese oppositie, een sterker controle op de uitvoering van VN-resolutie 986.'

Iyad Allawi (50), secretaris-generaal van het Iraaks Nationaal Akkoord (INA), één der belangrijke politieke tegenstanders in ballingschap.

Het is nog maar zoals enkele maanden dat de Irakese ingezetenen door Saddam vanuit Jordanië opnieuw. Het overheidsapparaat, het veiligheidsapparaat hoge officieren, werd na 1978 het slachtoffer van een moordaanslag, uitgevoerd door de Irakese geheime dienst. Hij lag een jaar in het ziekenhuis om van zijn verwondingen te herstellen.

Enkele maanden geleden voerde koning Hussein, ontstemd over de illlare van Saddams schoonzoons, lange besprekingen met Allawi. De koning heeft hem over naar Amman te komen, waar het INA en beschikt over een eigen woonblad en radiostation.

'Allawi is een charismatisch leider, heeft recht door zee. Zegt een enhanquête is pak gemaakten INA-functionaris, die nu een jaar geleden Iraaks ambassadeur in Koeweit was. 'Hij is zelf accountant voor veel vermarkt landen. Niet om zijn bloemen open, maar omdat hij over uitstekende contacten beschikt binnen het Iraakse leger.'

'Saddam Hussein probeert op alle mogelijke manieren onder de sancties uit te komen, dat is duidelijk', stelt Iyad Allawi vast.

Zie verder pagina 6, kolom 8

Pagina 11: Commentaar

Overeenkomst met VN gerekend
Irak mag beperkt olie gaan uitvoeren

Door onze correspondenten

WASHINGTON/ANKARA, 21 MEI. Voor het eerst sinds het einde van de Golfoorlog in 1991 heeft Irak weer uitzicht op hervatting van zijn olie-export, zij het in beperkte mate en voor een beperkte periode.

De opheffing, gisteravond, van de VN-sancties tegen Irak, die in augustus 1990 werden ingesteld na de inval in Koeweit, is het gevolg van een overeenkomst tussen Irak en de VN over de uitvoering van resolutie 986. Deze resolutie, die in april werd aangenomen, maakt het Irak mogelijk voor een bedrag van 2 miljard dollar per half jaar olie te verkopen. Van de opbrengst moet 30 procent worden gebruikt voor de betaling van oorlogsschadevergoedingen aan Koeweit. Ook moet een deel van de opbrengst worden gebruikt voor de aankoop van voedsel en geneesmiddelen in het kader van het zogenaamde olie-voor-voedsel-programma van de VN. Dit programma is in december 1991 ingesteld, maar kon tot nu toe niet worden uitgevoerd omdat Irak weigerde de overeenkomst te ondertekenen.

Deze weigering is nu opgegeven. Bagdad meent dat de nieuwe resolutie, die in een aantal opzichten gunstiger is voor Irak dan de vorige, zal leiden tot opheffing van de sancties. Volgens de Iraakse vertegenwoordiger bij de VN, Nizar Hamdoon, zal het Irakse olie-export binnen zes maanden na de ondertekening van de overeenkomst weer op het oude niveau van 3 miljoen vaten per dag zijn gebracht.

Deze optimistische verwachting wordt echter niet gedeeld door de Amerikaanse regering. Volgens Washington zal het minstens een jaar duren voordat Irak weer op het oude niveau olie kan exporteren. Bovendien zal de opbrengst van de olie-export lang niet zo hoog zijn als voor de Golfoorlog, omdat de prijs van ruwe olie op de internationale markt is gedaald.

Het akkoord stelt Irak ook in staat meer olie te verkopen via de Turkse haven Ceyhan. Volgens de Amerikaanse regering heeft Irak door de sluiting van de pijpleiding via Turkije in augustus 1990 een verlies geleden van 1,6 miljard dollar per maand. Ook de Turkse regering verwacht dat de hervatting van de olie-export via Ceyhan de Turkse economie een impuls zal geven.

Ondanks de overeenkomst tussen Irak en de VN over de uitvoering van resolutie 986 is de kans dat de sancties binnenkort worden opgeheven niet groot. Volgens de Amerikaanse regering heeft Irak nog niet voldaan aan de eis dat het de Koeweitse gevangenen vrijlaat. Van volledige opheffing van de sancties kan volgens Washington pas sprake zijn als de regering in Bagdad

PAG. 5 DALING OLIEPRIJZEN/ MENINGVERSCHILLEN

als VN-resolutie aanspraak en als verantwoordelijke aldaar.

De Republikeinse senator Bob Dole, die in november president Clinton uitdaagt in de presidentsverkiezingen, stelde toch al-

VERVOLG BUITENLAND PAG. 5

Iraakse bevolking fungeert als Saddams gijzelaar

Door onze redacteur
Caroline Bollaert

De Iraakse bevolking speelt een dubbelrol in de strijd van president Saddam Hussein tegen de internationale gemeenschap. Enerzijds is het de bedoeling dat de Iraakse bevolking door de economische sancties zo ellendig wordt dat ze in opstand komt tegen het regime. Anderzijds is het de bedoeling dat de Iraakse bevolking door de sancties zo ellendig wordt dat ze in opstand komt tegen de internationale gemeenschap.

Dat laatste is de strategie die Saddam Hussein sinds de Golfoorlog in 1991 heeft gevolgd. Hij heeft de Iraakse bevolking gebruikt als gijzelaar om de internationale gemeenschap onder druk te zetten. Hij heeft de Iraakse bevolking gebruikt als schild om zijn militaire en politieke machtsbasis te beschermen.

Saddam Hussein heeft de Iraakse bevolking gebruikt als gijzelaar door de sancties te blijven overtreden. Door illegaal olie te blijven verkopen, door illegaal wapens te blijven importeren, door illegaal geld te blijven verdienen. Hij heeft de Iraakse bevolking gebruikt als gijzelaar door de sancties te blijven overtreden, ondanks de humanitaire uitzonderingen die de Veiligheidsraad in 1991 heeft gemaakt.

Voor Saddam is de enige verantwoordelijkheid voor een humanitaire ramp die de sancties veroorzaken, de verantwoordelijkheid van de leiders van de landen die de sancties opgelegd hebben. De VN stelt erop toe dat het olie-geld dat Irak legaal verdient, wordt besteed aan voedsel en geneesmiddelen voor de Iraakse bevolking. Maar de Iraakse regering heeft de VN-controle op de humanitaire hulp zoveel mogelijk proberen te ontlopen. Het heeft de VN-controle op de verdeling van voedsel en geneesmiddelen



Boerengezin in Awra, Zuid-Irak. De vergoeding voor het graan dat deze mensen verbouwen bedroeg vorig jaar 500 dinar, minder dan één gulden, per ton. (foto NRC Handelsblad)

Olie-akkoord geeft Irakezen hoop

Door onze redacteur
THEO WESTERWOUDT

ROTTERDAM, 22 MEI. Tergend langzaam voor zijn bevolking klimt het tweede oliegland ter wereld uit zijn isolement. Na bijna zes jaar onder een internationaal handelsembargo te hebben gezucht, krijgen de twintig miljoen Irakezen weer uitzicht op verbetering van hun voedselvoorziening en aanvoer van medicijnen, nu de regering in Bagdad en de Verenigde Naties het eens zijn geworden over een beperkte hervatting van de olie-export.

Vaders en moeders in de Iraakse steden reageerden al sinds 1992 woedend op de tekorten aan eerste levensbehoeften zoals melkpoeder, rijst, verse groenten en het favoriete kippenvlees, nadat de voorraden waren opgeraakt en de regering overging tot voedseldistributie. De regering in Bagdad gaf zelf toe de land- en tuinbouw in het land sinds de jaren '70, toen de welvaart nog sterk groeide, schromelijk te hebben verwaarloosd. De voedselvoorziening dreef hoofdzakelijk op dure import, omdat er geld genoeg beschikbaar was.

In de *souk*, de overdekte markt van Bagdad, werden de afgelopen jaren nog wel schapen- en geitenvlees, groenten en fruit aangeboden, maar die waren voor de gemiddelde burger onbetaalbaar. Veel burgers hebben hun huisraad moeten verkopen om aan voedsel te komen. Het meest schrijnende is de situatie in de ziekenhuizen, waar honderdduizenden kinderen en volwassenen zijn gestorven door een gebrek aan goede medicijnen en hulpmiddelen zoals couveuses. De woede van de bevolking kon zich nooit uiten in kritiek op het militaire regime, want dat heeft de touwtjes stevig in handen en beschermt zichzelf met vijf geheime diensten en een leger dat desnoods op straat wordt ingezet om het verbod op samenscholingen af te dwingen. Een onafhankelijke pers is Irak vreemd.

Vóór de invasie van Koeweit op 2 augustus 1990, toen Irak zich herstelde van de klappen die het in de oorlog met Iran had opgelopen, was het land relatief welvarend met een gemiddeld jaarinkomen van 3.000 dollar per inwoner. Nu is dat cijfer gedaald tot beneden de 40 dollar. Het akkoord dat maandagavond is gesloten zal daar maar mondjesmaat en traag verbetering in brengen. Het gaat immers om een *rain* van oliegeld tegen voedsel en medicijnen ter waarde van 1 miljard dollar in het eerste drie maanden, waarvan 130 tot 150 miljoen naar de Koerdische bevolking in het noorden gaat. 300 miljoen bestemd is voor herstel van de oorlogsschade en 50 miljoen voor de kosten die de VN de afgelopen jaren hebben gemaakt. Over een maand kan de eerste exportolie via de pijpleiding door Turkije en naar de oliehaven in het zuiden, aan de Golf, stromen.

Maar als het Iraakse regime zich netjes aan de eisen van de VN houdt en zich niet meer in militaire avonturen begeeft, kan het rekenen op verlenging van de maatregel, en uiteindelijk op opheffing van het handelsembargo. Rusland, China en Frankrijk hebben daarop in de Veiligheidsraad al herhaaldelijk aangedrongen, maar de Verenigde Staten en Groot-Brittannie vinden dat Saddam nog niet aan de voorwaarden van de VN voor het compleet stoppen met de aanmaak van massavernietigingswapens heeft voldaan.

Het embargo heeft de Iraakse economie zwaar getroffen, want de miljarden dollars aan gemiste olie-inkomsten zorgden voor meer dan 90 procent van het nationaal inkomen en 95 procent van de staatsinkomsten. In 1980 verdiende Irak nog 26 miljard dollar met de olie-export. Na de Irak-Iran-oorlog was dat bedrag in 1989 gedaald tot 9,5 miljard en de afgelopen vijf jaar was het niet hoger dan 380 miljoen dollar die met toestemming van de VN werden verdiend door een beperkte export naar het buurland Jordanië.

Ook de beperkte export van olieprodukten, medicijnen en dadels werd lamgelegd. Slechts de raffinaderijen, cementfabrieken, steenbakkerijen, de wederopbouw en de landbouw en visserij verschaften een beperkt aantal Irakezen werk en een schaamel inkomen.

Pas als de Veiligheidsraad van de VN president Saddam Hussein weer een voldoende als rapportcijfer geeft, kan de Iraakse economie snel opleven. Met een bewezen reserve van 112 miljard vaten olie en 6.000 miljard kubieke meter aardgas steekt Irak het rijkste olieland, Saoedi-Arabië, naar de kroon. Want een derde van de Iraakse woestijn en het oude Mesopotamië tussen de Eufraat en de Tigris is nog nooit door geologen onderzocht.

De vermoede oliereserves belopen volgens conservatieve schattingen van de Irakezen nu al 214 miljard vaten. Op de bestaande olievelden is het zwarte goud tegen de laagste produktiekosten ter wereld naar boven te brengen. Ook uitbreiding van de produktie is in Irak, net als in de buurlanden Koeweit, Iran en Saoedi-Arabië, voor enkele dollars per vat te realiseren.

In maart vorig jaar paaide het regime op een conferentie in Bagdad de grote Westerse oliemaatschappijen om geld te stoppen in deze nu nog ontastbare welvaart. Het regime zit te springen om inkomsten, want de Golfoorlogen hebben de staatsschuld torenhoog opgejaagd. Vóór 1990 werd die schuld al op 80 miljard dollar geraamd.

Daartegenover staan nu nog geblokkeerde rekeningen in het buitenland waarvan geen mens de tegoeden kent.

In de jaren '70 werden Westerse bezittingen in Irak genationaliseerd, maar nu heeft Saddam het kapitaal, de technische kennis en de deskundigen uit Europa en Noord-Amerika weer hard nodig. Projecten met een totale waarde van 25 miljard dollar in de olie- en gaswinning liggen klaar voor uitvoering, en nog eens voor 5 miljard voor het herstel en verbetering van raffinaderijen en andere installaties.

Tot nu toe hebben Russische bedrijven voorlopige contracten in Bagdad getekend en liggen er concept-overeenkomsten met Franse maatschappijen te wachten op opheffing van het embargo. Ook de Koninklijke/Shell Groep wil terug naar Irak, waar het vóór de revolutie van 1958 grote belangen in de Iraq Petroleum Company had, en na de nationalisaties veel olie heeft gekocht. Maar Shell wacht met een terugkeer naar Bagdad tot de sancties van de VN tegen Irak zijn opgeheven.



IRAK

Saddam droomde van einde sancties

VERVOLG van pagina 1

Dezelfde Iraakse afgezant die de afgelopen drie maanden de onderhandelingen met de VN heeft gevoerd, Abdul Amir al-Anbari, maakte in maart van dat jaar in Wenen een akkoord bekend.

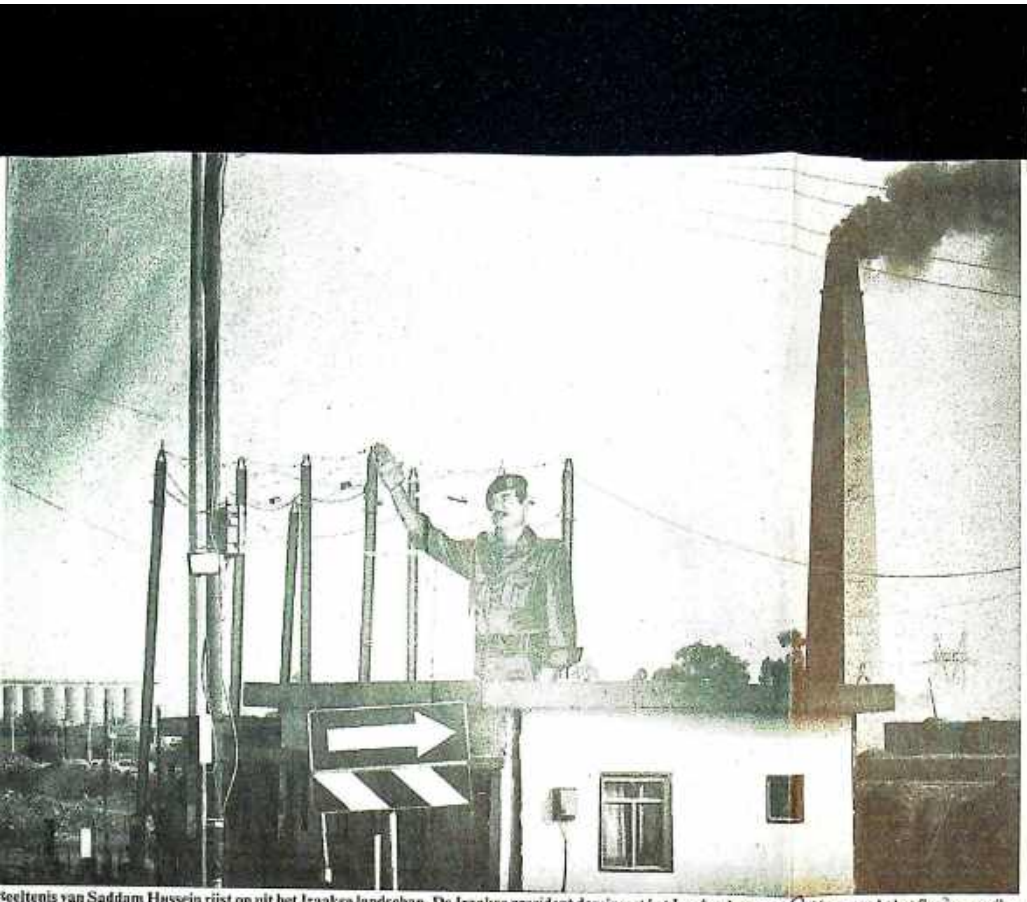
Maar toen puntje bij paaltje kwam weigerde Saddam de bereikte regeling te sanctioneren. De Iraakse soevereiniteit was — en bleef de volgende jaren — Saddams wapen om het VN-aanbod af te houden. In feite paste aanvaarding van zo'n deel-aanbod niet in zijn campagne om de sancties *volledig* opgeheven te krijgen. En Saddam heeft lange tijd gedacht dat volledige opheffing van de sancties tot de mogelijkheden behoorde.

Volgens resolutie 687 van de Veiligheidsraad worden de sancties opgeheven wanneer de Speciale Commissie van de VN die op de vernietiging van het Iraakse massa-vernietigingswapen arsenaal toeziet, haar taak heeft volbracht. De voorzitter van deze Commissie, de Zweed Rolf Ekeus, uitte zich na aanvankelijke strubbelingen met Irak later relatief positief over de Iraakse medewerking — voldoende positief om Saddam te laten dromen over opheffing van het embargo.

Bovendien ontstond langzaam maar zeker verdeeldheid onder de permanente leden van de Veiligheidsraad. Het werd steeds duidelijker dat de Verenigde Staten en Groot-Brittannië in feite niet van het embargo afwilden voor Saddam was verdwenen. Maar tegelijk begonnen Frankrijk en Rusland — die beide aanzienlijke kredieten in Irak hebben uitstaan — steeds openlijker te ijveren voor opheffing van het embargo.

Vorige zomer werden Saddams dromen wreed verstoord door het overlopen van zijn vroegere minister van defensie en van militaire industrialisering, zijn schoonzoon Hussein Kamel Hassan, naar Jordanië. De autoriteiten in Bagdad voelden zich genoodzaakt grote hoeveelheden achtergehouden documenten over de Iraakse massavernietigingswapens aan de VN over te dragen. Rolf Ekeus heeft sindsdien weinig positiefs meer over de Iraakse houding laten horen: Zelfs Saddam kon niet meer over intrekking van de sancties dromen. Met de schoonzoon liep het, zoals bekend, slecht af.

De Iraakse president heeft zich nu moeten tevreden stellen met een beperkte hervatting van de olie-export, die evenwel elke zes maanden kan worden verlengd. Dat zou geleidelijk kunnen uitmonden in hervatting van de Iraakse olie-export op laag niveau.



Beeltenis van Saddam Hussein rijst op uit het Iraakse landschap. De Iraakse president domineert het Iraakse leven nog altijd, ongeacht het fiasco van zijn verval op Koeweit in 1990. (Foto NRC Handelsblad/ Vincent Mentzel)

Memorandum Irak en VN over toepassing 986

De belangrijkste punten uit het memorandum over de toepassing van resolutie 986 van de Veiligheidsraad van de VN dat Irak en de Verenigde Naties gisteren hebben ondertekend.

De Iraakse regering verplicht zich een rechtvaardige distributie te garanderen onder de Iraakse bevolking, over het Iraakse grondgebied, van medicijnen, medisch materiaal, levensmiddelen (..) die zullen worden gekocht met de sommen die worden opgebracht door de verkoop van olie en olie-produkten.

Daartoe zal de Iraakse regering een distributieplan opstellen dat in detail de procedure weergeeft die voor de bevogede autoriteiten zual worden gevolgd om de distributie te stellen (..) Het distributieplan zal de secretaris-generaal van de VN ter goedkeuring worden voorgelegd.

● De secretaris-generaal van de VN zal, na consultaties met Irak, een belangrijke internationale bank uitkiezen om er een speciale rekening te openen (waarlangs alle betalingen gaan).

● De olie en olieprodukten kunnen worden geëxporteerd langs de oliepijpleiding Kirkuk-Yumurtalik door Turkije en via de olie-terminal van (Iraaks) Mina al-Bakr (..) Het comité 661 (het sanctiecomité) zal toezien op de uitvoer langs deze twee punten (..) Elke uitvoer van olie of van olieprodukten moet door het comité worden goedgekeurd.

● De Iraakse regering zal humanitaire produkten rechtstreeks bij de levenranciers bestellen (..) behalve de aankopen bestemd voor de drie Koerdische provincies (Arbil, Dohuk en Sulaymaniyeh in het de facto onafhankelijke noorden van het land). De exporterende staten moeten bij elke levering de noodzakelijke documenten, met inbegrip van de contracten, aan het sanctiecomité voorleggen.

● De distributie zal worden verricht door de Iraaks regering, in overeenstemming met een distributieplan, onder toezicht van de Verenigde Naties. De distributie in de Koerdische provincies zal worden verricht door het Humanitair Programma van de VN in naam van de Iraakse regering.

● Het proces van toezicht zal worden geleid door leden van het VN-personeel in Irak. "Het doel van het proces is een rechtvaardige distributie onder de Iraakse bevolking (..) en de doelmatigheid van de operatie te verzekeren. Het toezicht zal onder andere worden verwezenlijkt door middel van informatie verkregen op de plaatselijke markten in heel Irak en de in ziekenhuizen.

Punten uit resolutie 986

Enkele belangrijke punten uit resolutie 986 van de Veiligheidsraad van april 1995, die Irak toestaat een beperkte hoeveelheid olie te verkopen. De resolutie heeft dezelfde strekking als resolutie 706 van augustus 1991.

● Irak kan elke 90 dagen voor 1 miljard dollar olie verkopen, of 2 miljard over zes maanden, om de humanitaire nood van zijn bevolking te lenigen. Na zes maanden kan de Veiligheidsraad de regeling hernieuwen.

● Van de opbrengst wordt 30 procent afgetrokken voor herstelbetalingen in verband met de bezetting van en oorlog om Koeweit. Nog eens 20 tot 50 miljoen gaat naar de Verenigde Naties zelf, ter bestrijding van kosten van onder andere de ontwapening van Irak.

● Een som van 130 tot 150 miljoen dollar gaat per drie maanden naar het humanitaire programma van de VN voor de Koerden in het de facto onafhankelijke noorden van Irak.

● „Het grootste deel" van de olie wordt verscheept via de pijpleiding naar Turkije. De rest wordt geëxporteerd vanuit de Golfhaven Mina el-Bakr.

● Het sanctiecomité van de Veiligheidsraad ziet toe op de oliecontracten, onder andere om te waarborgen dat de overeengekomen prijzen de marktwaarde vertegenwoordigen.

● Irak moet een rechtvaardige distributie van humanitaire goederen onder de bevolking garanderen, op basis van een plan dat aan de secretaris-generaal moet worden voorgelegd.

● Niets in de resolutie mag worden uitgelegd als inbreuk op de soevereiniteit of de territoriale integriteit van Irak.

maart 98

GOLF-OORLOG MAAKT NOG IEDERE DAG SLACHTOFFERS

De Golfoorlog ligt alweer een paar jaar achter ons, maar toch vallen er nog dagelijks slachtoffers. En merkwaardig genoeg, niet alleen in Irak, maar ook in Engeland en Amerika!
In Engeland en Amerika gaat het om ex-militairen, in Irak om vele gezinnen.
Men heeft lange tijd geprobeerd om de kwestie van de geheimzinnige ziekten, waaraan de Golf-veteranen leden, in de doofpot te stoppen en te bagatelliseren.
Maar het ziet er nu naar uit, dat de geest echt uit de fles is: zelfs op de Nederlandse televisie [illegible] beelden van de slachtoffers [illegible], eind januari).

Vaccins en pillen

Naar het er nu naar uitziet, zijn de pillen, die de Amerikaanse en Engelse militairen kregen toegediend, de oorzaak van de lichamelijke klachten van de militairen zelf en van de zware afwijkingen, die bij hun nageslacht zijn geconstateerd.
Aanvankelijk zocht men de oorzaak van het z.g. "Golf-syndroom" in de zware cocktails van vaccins tegen alle mogelijke ziekten, die de militairen maar zouden kunnen krijgen. Er is zelfs sprake van 27 inentingen, waar je inderdaad doodziek van zou kunnen worden.
Het merkwaardige feit doet zich echter voor, dat de Franse troepen, die naar het Golfgebied werden gestuurd, voor zover bekend niet allerlei lichamelijke klachten hebben. Terwijl honderden Amerikanen en Engelsen hun normale werk niet meer kunnen doen en zelfs in rolstoelen belandden, schijnt daarvan in Frankrijk (nog) geen sprake te zijn.
Aangezien de Franse militairen eveneens tegen diverse besmettelijke ziekten werden ingeënt (zij het op beperkter schaal), maar zij geen NAPS kregen, ligt het voor de hand, dat de oorzaak nu bij die pillen wordt gezocht.
NAPS is een afkorting voor Nerve Agents Pretreatment Sets. Dat is een aantal pillen, dat bedoeld is om de werking van chemische wapens tegen te gaan.

Ontkenningen

Het merkwaardige in deze hele affaire, die in Engeland en Amerika steeds meer emoties oproepen, is, dat de autoriteiten nog steeds proberen het bestaan en de gevolgen van het Golf-syndroom te ontkennen.
Op zichzelf bestaat er onder de militairen heus wel begrip voor, dat een regering zo goed mogelijke maatregelen treft om besmettingen te voorkomen bij het gebruik van chemische of biologische wapens. Er moet dus iets van de kant zijn als men de gevolgen van inentingen ontkent.

Vrees voor claims

Dat is hier dan ook het geval. Het schijnt zo te zijn, dat men bij het testen van de pillen en van de inentingen niet bepaald zorgvuldig te werk is gegaan. Men heeft geen acht geslagen op de gevolgen bij bepaalde proefpersonen op langere termijn en niet stilgestaan bij eventuele erfelijke gevolgen.
En dat, terwijl met name de NAPS de stof pyridostigmine bevatten. Die stof wordt gebruikt bij de behandeling van ziektes van het zenuwstelsel. Bekend daarbij was reeds, dat een te grote dosis van deze stof leidt tot spierzwakte, diarree, hyperventilatie e.d., verschijnselen, die nu juist bij de veteranen worden waargenomen!

Als regeringen toegeven, dat het Golf-syndroom bestaat en de ziekteverschijnselen inderdaad het gevolg zijn van ingenomen pillen of toegediende injecties, kunnen zij reusachtige claims verwachten van de slachtoffers en hun familieleden, vooral als komt vast te staan, dat de risico's bekend waren, maar niet serieus genomen en dat niet uitdrukkelijk vooraf toestemming is gevraagd om de pillen en injectie toe te dienen.
De klachten kunnen overigens niet zo gemakkelijk onder de mat worden geschoven.
In Engeland zijn de slachtoffers bezig hun krachten te bundelen, terwijl in Amerika de machtige organisatie van oorlogsveteranen bezig is zich sterk te maken voor de nieuwe slachtoffers van een oorlog.

En Irak?

Wat dat betreft staat de Irakese bevolking er heel wat slechter voor. Het begint steeds duidelijker te worden, dat de "schone" Golfoorlog niet alleen aan 180.000 Irakese militairen het leven heeft gekost, maar nog dagelijks slachtoffers eist als gevolg van de gebruikte middelen.
Zo is er bij de beschietingen door tanks en gevechtsvliegtuigen op grote schaal gebruik gemaakt van verarmd uranium.
Dat werd verwerkt in de granaten, die hierdoor een veel grotere snelheid en dus slagkracht kregen. De directe gevolgen waren destijds duizenden volkomen uitgebrande tanks.
Thans komen de indirecte gevolgen steeds duidelijker aan het licht: in bepaalde gebieden komen naar verhouding steeds meer mismaakte kinderen ter wereld. Het kindersterfte cijfer is meer dan verdrievoudigd, maar dat is meer het gevolg van de embargo-politiek, die nog altijd tegen Irak wordt gevoerd.

Een vraag

De vraag blijft nog onbeantwoord of ook de geallieerde troepen te lijden hebben gehad van de bombardementen met verarmd uranium.
Dit zou de misvormingen verklaren van de Engelse en Amerikaanse baby's: geen oren of ogen, Softenon-handjes enz. , maar dan moet eerst nog duidelijk worden vastgesteld, dat hiervan in Frankrijk ook sprake is.
We komen ongetwijfeld nog terug op deze onverwachte gevolgen van de "schone" oorlogsvoering in het computertijdvak. ■

NAVO richting Oost-Europa

NINO PASTI-CONFERENTIE TEGEN UITBREIDING NAVO

In het weekeinde van 12 en 13 januari was het comité Stop Starwars vertegenwoordigd in Praag, tijdens de conferentie tegen de plannen tot uitbreiding van de NAVO.
Deze conferentie werd georganiseerd op initiatief van de stichting Nino Pasti International. Meer dan dertig politieke- en vredes-organisaties uit drie continenten namen deel.
Door deze organisaties werd stelling genomen tegen de gepropageerde "noodzaak" om de NAVO in oostelijke en mediterrane richting uit te breiden ter "garantie van de stabiliteit" in deze regio's.
In plaats daarvan werd benadrukt dat de geplande uitbreiding eerder de bestaande tegenstellingen zullen verscherpen en nieuwe tegenstellingen zullen doen ontstaan, en dat zelfs de kans op een kernoorlog erdoor vergroot zal worden.
In dit nummer gaan we in op enkele achtergronden van de plannen tot uitbreiding van de NAVO, aan de hand van enkele gesprekken die Vredesinfo voerde met twee conferentiedeelnemers.

Nino Pasti International Foundation

Trouwe lezers van Vredesinfo zullen zich de naam Nino Pasti herinneren. Deze voormalige NAVO-generaal behoorde tot de groep van elf ex-NAVO-bevelvoerders, die zich onder de naam "Generaals voor vrede en ontwapening" teweer stelden tegen de bewapeningswedloop.
Nino Pasti was in 1990 aanwezig tijdens het Stop Starwars-symposium "Europa, Duitsland en de vrede". Bij die gelegenheid vertrouwde de gepensioneerde generaal aan Vredesinfo zijn militaire ervaring en intuïtie toe: "De laatste jaren leek me het niet meer zo nodig, maar de Golfcrisis heeft laten zien hoe nodig het is, dat we ons uit alle macht verzetten tegen het gevaar van een kernoorlog." (Vredesinfo, 1990/nr.5)

Na zijn overlijden, wordt vanaf 1993 dit verzet, en deze inzet, gecontinueerd door de Nino Pasti International Foundation. En zoals "de ouwe" zijn zorgen uitsprak tijdens de militaire opbouw voor de operaties *Desert Shield* en *Desert Storm* in het Midden-Oosten, zo spreken zijn opvolgers hun zorgen uit ten tijde van de operaties *Sharp Guard*, *Deny Flight*, *Deliberate Force* en de *implementatie van de Dayton-akkoorden* in het voormalige Joegoslavië. Operaties die nu worden uitgevoerd binnen de commando-structuren van de NAVO, waarbij deze organisatie voor het eerst buiten haar (huidige) verdragsgebied optreedt.

NAVO-uitbreiding

Tijdens de conferentie in Praag wordt er steeds op gewezen dat deze onderneming in het voormalige Joegoslavië de eerste concrete stap betekent naar uitbreiding van de NAVO in oostelijke richting. (De uitbreiding naar het gebied van de voormalige DDR voor het gemak maar even buiten beschouwing gelaten.)



De Russische minister van defensie Gratsjov (links) in gesprek met NAVO-opperbevelhebber Joulwan (rechts) over details van de Russische deelname aan de vredesmacht in Bosnië.

Een korte chronologie: Het balletje van de uitbreiding werd in het najaar van 1991 aan het rollen gebracht, met de oprichting van de NACC, de Noordatlantische Samenwerkingsraad. De Noordatlantische landen nodigen negen vroegere Warschaupact-staten uit hierin zitting te nemen.
In januari '94 wordt er wat meer schot in de zaak gebracht doordat de Verenigde Staten het *Partnerschap voor de Vrede* lanceren. Hierbij krijgen de Oost-Europese landen de mogelijkheid geboden om deel te nemen aan verscheidene NAVO-activiteiten, waaronder militaire oefeningen en militaire trainingen en dus ook het onvermijdelijke *peace-keeping*.
In november '95 tenslotte komt de NAVO tot de afronding van haar "*interne bondgenootschappelijke studie*" over de uitbreiding van de NAVO met landen uit het voormalige Warschaupact. De NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken hebben al op 5 december de bevindingen van deze studie onderschreven:
"Voortbouwend op de dialoog die reeds in het kader van het Partnerschap voor de Vrede wordt gevoerd, verheugen wij ons erop met de Partners samen te werken aan de ontwikkeling van gemeenschappelijke doelstellingen om hen te helpen bij hun huidige hervormingsinspanningen."

Concrete landen, of een concreet tijdstip voor volledige toetreding tot de NAVO (met daarbij alle "rechten" en "plichten", zoals bijvoorbeeld ook atoom'bescherming' en atoomtaken) worden door de ministers nog niet genoemd. Definitieve beslissingen

Gezondheidszorg in Irak verwoest door VN-embargo

21-2-98

Van onze medewerkster
Irene Jansen

BAGDAD

Het Saddam-hospitaal in Bagdad, dat is gespecialiseerd in de behandeling van kinderen, wordt dagelijks overstroomd door bezorgde ouders. Het ziekenhuis is smerig, op de tegelvloer zitten bloedspatten en overal liggen wattenproppen, verband en lege infuuszakken. De nieuwe vleugel van de eerste hulp is nog maar een week open, maar nu al is het op de afdeling een bende.

De kliniek barst uit zijn voegen. Kinderen krijgen op de gang hun infuus toegediend. De zelfde naald die er net bij een baby is uitgehaald, wordt bij een tweejarig meisje ingebracht. Hygiëne is ver te zoeken. Er wordt zelfs geen poging gedaan de naalden in kokend water te steriliseren. De dienstdoende arts mompelt iets over tijdgebrek.

Op de zaal, waar zo'n dertig patiëntjes liggen, is de situatie niet veel beter. Op kapotte bedjes liggen de broodmagere kinderen te huilen.

Het aantal sterfgevallen in Irak is verzesvoudigd sinds de de Verenigde Naties in 1990 het embargo afkondigden. Maandelijks sterven er vierenhalfduizend kinderen onder de vijf jaar aan ondervoeding of ziektes. Het zijn cijfers van Unicef en de Wereldgezondheidsorganisatie. Zeven jaar blokkade heeft de gezondheidszorg de genadeslag gegeven.

De Iraakse gezondheidszorg stond voor de Golfoorlog hoog aangeschreven. Voor 90 procent van de bevolking waren de medische voorzieningen – vaak gratis – toegankelijk. In de jaren zeventig en tachtig hebben vooral Japanse aannemers geholpen met de bouw van ziekenhuizen, verspreid over heel Irak. Zelfs aan geavanceerde apparatuur voor laboratoriumonderzoek en gespecialiseerde operaties was geen gebrek.

Nu is bijna alle apparatuur – van monitoren en röntgenapparaten tot echo-apparatuur – buiten werking door een gebrek aan reserveonderdelen. De Iraakse geneeskunde is door het embargo honderd jaar teruggeworpen in de tijd, zoals artsen in Bagdad zelf zeggen. Met steeds minder middelen moeten steeds meer patiënten worden geholpen. Het tekort aan medicijnen is schrijnend.

De Iraakse medische stand vecht tegen de bierkaai. De levensomstandigheden van de meeste Irakezen zijn sinds 1990 alleen maar verslechterd. De straten van Bagdad, die langzamerhand veranderen in vuilnisbelten, zijn een haard van ziektes. De vuilnisdienst functioneert niet langer. Het water is in grote delen van het land besmet en elk huishouden heeft maar een paar uur elektriciteit per dag. Dat is een erfenis uit de Golfoorlog, toen de geallieerden veel electriciteitscentrales en waterzuiveringsinstallaties bombardeerden.

Ondervoeding is wijdverbreid onder de Iraakse bevolking. Het olie-voor-voedselprogramma, dat Irak op grond van resolutie 986 toestaat elk half jaar voor twee miljard dollar olie te verkopen en de opbrengst te gebruiken voor voedsel en medicijnen, brengt nauwelijks uitkomst.

Van deze som moet Irak namelijk 30 procent als schadevergoeding betalen aan Koeweit, het land dat Saddam Hussein in 1990 binnenviel. 10 Procent wordt aan variabele kosten besteed. Van de 60 procent die overblijft, wordt voor 900 miljoen dollar voedsel gekocht en voor 210 miljoen dollar medicijnen.

Het is een druppel op een gloeiende plaat. Kofi Annan, secretaris-generaal van de VN, heeft voorgesteld dat bedrag van twee miljard per half jaar te verhogen naar 5,2 miljard.

De VN-agentschappen die werkzaam zijn in Irak waarschuwen dat tyfus en dysenterie weer de kop opsteken, hoewel deze ziekten met een antibioticakuur te verhelpen zouden zijn.

Kinderen met leukemie of botkanker sterven een langzame dood doordat bestraling of chemotherapie gewoonweg niet beschikbaar zijn. Het benodigde radioactieve materiaal valt onder het VN-embargo. De VN zijn bang dat het materiaal wordt gebruikt voor de productie van massavernietigingswapens.

Sterfte neemt toe door gebrek aan geneesmiddelen

Het aantal uitgevoerde operaties is schrikbarend afgenomen. De wachtlijsten voor patiënten die op de nominatie staan om geopereerd te worden, zijn ellenlang.

Zainah Zwian, arts in het vrouwenziekenhuis Al Wya in Bagdad, vertelt dat vrouwen die een keizersnede krijgen met een minimale verdoving onder narcose worden gebracht.

Het Al-Wya is niet zomaar een ziekenhuis. Het is voor rijke Irakezen die in staat zijn een eigen bijdrage te betalen. De medicijnkastjes zijn leeg en er wordt geopereerd met behulp van een enkel lampje, maar de kliniek is schoon en de staf gemotiveerd.

Hier en daar staan vazen met kunstbloemen, de muren zijn roze geschilderd. Overal hangen foto's en schilderijen van Saddam.

In de operatiekamer ligt een dertigjarige vrouw dood te gaan. Ze is haar kind verloren door een vroeggeboorte en heeft na de bevalling een infectie opgelopen. Het personeel van het Al Wya-ziekenhuis heeft er geen vertrouwen in dat de vrouw het zal overleven. Als er een spoedgeval binnenkomt, moet zij plaatsmaken. Ze ligt namelijk in de operatiekamer die ook als *intensive care* dienst doet.

Irene Jansen is verslaggeefster van Actienieuws (SBS6).

P. 1/ 1
TEL 31703455951
0000 IALANA
Dec.17 '98 13:17

t.a.v. mw N. Steyaert p/a fax 030 - 6913534 uit TROUW 17 NOV 1998

'Aanval zou tienduizend mensen hebben gedood'

WASHINGTON (AFP, Reuters, AP) – Als de Amerikaanse bombardementen op Irak waren doorgegaan, hadden er volgens het Amerikaanse ministerie van defensie tienduizend doden kunnen vallen.

Dat schrijft de krant *Washington Post*. De aanvallen gingen niet door toen op het allerlaatste moment Irak beloofde weer te zullen samenwerken met de wapeninspecteurs van de VN-commissie Unscom, die toeziet op de ontmanteling van de Iraakse massa-vernietigingswapens. De tienduizend doden zouden al zijn gevallen bij de eerste aanval, zo heeft het Pentagon becijferd.

Drie topadviseurs van president Clinton wilden de aanval toch laten doorgaan, ondanks de Iraakse brief aan VN-chef Kofi Annan. Dat waren minister van buitenlandse zaken Madeleine Albright, minister van defensie William Cohen en stafchef William Shelton. Ze vonden de omständigheden voor een aanval in het weekeinde gunstig. Maar uiteindelijk luisterde Clinton naar veiligheidsadviseur Sandy Berger, die de aanval wilde afblazen.

Albright, Shelton en Cohen vonden dat de aanval gewoon door kon gaan, terwijl Clinton de voorstellen van Irak bestudeerde. Als ze de moeite waard zouden blijken kon volgens hen de president de aanvallen alsnog laten afbreken. Maar Clinton vreesde voor een omslag in de publieke opinie en een ineenstorting van de internationale consensus.

Amerika liet gisteren weten dat het nog altijd op elk gewenst moment kan aanvallen. Het houdt de schepen en vliegtuigen die het in de Golf heeft daar voorlopig, maar zal geen versterkingen sturen. Gisteren waren er al wel de eerste tekenen van normalisatie. Een deel van de humanitaire medewerkers van de VN keerde terug naar Irak. Zij voeren het programma olie-voor-voedsel uit. Volgens dat programma mag Irak jaarlijks voor 8 miljard dollar olie uitvoeren, om daar voedsel en medicijnen voor te kopen.

De VN-medewerkers zien erop toe dat die spullen eerlijk worden verdeeld. Vandaag komen ook de eerste wapeninspecteurs terug.

Amerikaanse functionarissen hebben een toelichting gegeven op de uitspraak van Clinton dat Irak beter af is als dictator Saddam Hoessein en zijn regime plaatsmaken voor een democratische regering. Clinton had aangekondigd dat de VS intensief gaat samenwerken met de Iraakse opposite. Maar de functionarissen zeiden dat Amerika niet overijld te werk zal gaan, want dat zou aan Saddam de kans bieden een bloedbad aan te richten onder opposanten. Algemeen geldt de Iraakse oppositie als te verdeeld om een vuist te kunnen maken.

(Advertentie)

TIJDSCHRIFTEN
Pagina
MAAK UW KEUZE
Laat het blad van uw keuze thuis bezorgen.

DONDERDAG 14 JANUARI 1999

Het zwijgen van de Nederlandse vredesbeweging

Door Bert Sabbelaars

De recente bombardementen op Irak door de Amerikanen en Britten hebben nog al wat protesten losgemaakt in de wereld. Ook in Nederland waren er enkele demonstraties, zoals op zondag 20 december in Amsterdam, waar ongeveer 4.000 mensen aan deelnamen. Het zou kunnen lijken dat de Nederlandse vredesbeweging bezig is uit het diepe dal te klimmen waarin men zich nu al jaren bevindt. Niets is minder waar. De demo in Amsterdam, die op een negatieve manier in de burgerlijke pers kwam nadat er wat stenen richting het Amerikaanse consulaat op het Museumplein waren gevlogen, was voor het merendeel door allochtone groepen georganiseerd. Bij een vorige gelegenheid was dit ook al het geval.

De Nederlandse vredesbeweging blijft zwijgen, onderling verdeeld en besluiteloos. De splitsing in wat eens een beweging van duizenden was is vrij duidelijk. *Een deel van de beweging, waaronder het IKV, heeft sinds het conflict in Joegoslavië de weg van de interventie gekozen. Dit uit zogenaamd humanitaire overwoging. Men is duidelijk ingegaat door de morele problemen van defensie met militaire ingrijpen in bepaalde situaties nodig is om bevolkingsgroepen te redden.* Met andere woorden, het is prima om de ene bevolkingsgroep plat te bombarderen, om een andere bevolkingsgroep te redden als dit in het belang van het Westen is. Het andere deel van de beweging blijft vasthouden aan het pacifisme. Dus geen militair ingrijpen, als er iets moet gebeuren, dan maar via zogenaamde burgervredesteams.

Beide groepen gaan er vanuit dat er toch zoiets als een internationale wetgeving bestaat, we hebben immers de Verenigde Naties. De vredesactivist en GroenLinks-sterrenlid Hans Feddema zegt bijvoorbeeld dat hoewel hij tegen interventie is, VN-blauwhelmen prima kunnen worden gebruikt om de vrede te bewaren als er een overeenkomst is tussen conflictpartijen. Met de politieke partijen staat het er al niet beter voor: De SP zegt dat militair ingrijpen moet kunnen mits de VN het groene licht geven. GroenLinks is helemaal ingepakt en sukkelt zonder mosite achter de imperialisten aan, met hier en daar wat milde kritische kanttekeningen.

Misschien dat na de laatste aanvallen op Irak de ogen opengaan, maar de kans is klein. Wat het Amerikaanse en Britse ingrijpen duidelijk hebben gemaakt is dat er geen internationale wetten bestaan die de naam waardig zijn. De VN zijn totaal buitenspel gezet en hebben in feite geen bestaansrecht meer. Na jarenlang te zijn misbruikt door de VS-imperialisten om hun misdaden te dekken, is de rol van de VN nu volledig uitgespeeld. Het enige recht dat telt is het recht van de imperialisten, met de Amerikanen voorop, om iedereen aan te vallen die niet doet wat Washington zegt.

Voor het veiligstellen van de Amerikaanse belangen begaat men zonder moeite een volkerenmoord. Hiervoor worden twee manieren gebruikt. Sancties en embargo's als het om een sluipende volkerenmoord gaat en de militaire optie als er haast bij is. De Britten mogen meedoen om toch de wereld nog een beetje het idee te geven dat het om een geslleerde actie gaat.
Maar ook hier gaat het om schijn. Tony Blair mag zichzelf zien als wereldleider, maar zijn inbreng is beperkt. De beslissingen worden genomen in het Witte Huis, maar vooral in het Pentagon.

Amerika treedt op als de wereldDictator die geen tegenspraak duldt. Natuurlijk is dit niets nieuws. Sinds het wegvallen van de voormalige Sovjet-Unie is het niet meer nodig om nog een schijn van democratie hoog te houden. De actie tegen Irak is tot nu toe het tragische hoogtepunt van deze politiek. Er wordt nu openlijk en keihard opgetreden, met als achtergrondmuziek de propagandacampagne in de media. Een campagne die overal in het Westen volgens hetzelfde scenario werkt. Schilder eerst de tegenstander af als een bedreiging voor de gehele mensheid, en laat dan zien hoe humaan de nieuwe bommen en raketten zijn.

Ook de VN-blauwhelmen zijn onderdeel van dit proces. Wat wordt voorgespiegeld als humanitaire operaties om levens te redden, wordt al snel het inzetten van een bezettingsmacht in dienst van het imperialisme. Het feit dat zelfs activisten uit het anti-interventiekamp de blauwhelmen als optie aandragen geeft aan hoe groot de crisis in de vredesbeweging is.

Het grote probleem is dat de meeste vredesactivisten handelen uit alleen humanitaire overwegingen. Men begrijpt niet, of wil niet begrijpen, dat oorlogen een onderdeel van het imperialisme zijn. De strijd tegen oorlog en interventie is een anti-imperialistische strijd, een strijd voor een andere wereld, dus een strijd voor het socialisme. Uit humanitaire overwegingen van de ene brandhaard in de wereld naar de andere hollen is niet de oplossing.

Een vredesbeweging waarvan een groot deel gebaseerd is op humanisme zonder te begrijpen dat het huidige systeem moet worden vernietigd om een einde te maken aan oorlogen en conflicten in de wereld zal altijd vervallen in onderlinge conflicten. Uiteindelijk leidt dit tot het accepteren van de argumenten van de imperialisten.

Natuurlijk geldt dit niet voor alle vredesactivisten in Nederland. Een deel van de vredesbeweging wil wel degelijk een ander systeem, maar houdt de eigen standpunten verborgen omdat men bang is potentiële aanhang af te schrikken. Anderen vervallen in doelloos anarchisme of actionisme zonder perspectief. Ook dit is een doodlopende weg.

Met de imperialisten doorlopend op het oorlogspad, gebruikmakend van dreigementen of militair handelen, is een sterke vredesbeweging keihard nodig. Het moet den wel een beweging zijn met de juiste uitgangspunten en een perspectief op een andere wereld. Helaas ziet het er nog niet naar uit dat zo'n beweging op korte termijn in Nederland van de grond zal komen. De communisten zullen intussen niet aan de kant blijven staan, en samen met die mensen in de vredesbeweging die dit perspectief wel hebben de strijd tegen het imperialisme voeren.

heeft Irak hard geraakt'

Door onze correspondent

WASHINGTON, 9 JAN. De Amerikaanse bombardementen op Irak hebben volgens het Pentagon twee keer zoveel schade aangericht als tot nu toe werd aangenomen. Dat heeft de hoogste Amerikaanse officier, generaal Henry Shelton, gisteren gezegd.

De Iraakse leider Saddam Hussein zou steeds waakzaamheid worden, aldus Shelton. De Amerikaanse generaal schat dat bijdehandsemmeldden 600 tot 1.600 leden van de Republikeinse Garde, Saddams elitetroepen, zijn omgekomen. Onder hen zouden enkele dienstdoeners zijn, van wie Saddam Hussein oftenkelijk was een her liger onder controle te houden. Maar Shelton meende geen namen van topmilitairen die tussen 16 en 19 december bij de bombardementen zouden zijn omgekomen.

Volgens een nieuwe schatting van het Pentagon zou het Irak nu twee jaar kosten om alle schade te herstellen, vooral omdat de helft van alle gebombardeerde gebouwen vol stond met munitie te vervangen apparatuur en materieel voor het maken van chemische, biologische en nucleaire wapens. Washington erkent wel dat sommige getroffen gebouwen voor de bombardementen ontruimd waren.

De commandant van de Amerikaanse troepen in het Golfgebied, generaal Anthony Zinni, zei dat de Amerikaanse en Britse troepen die de operatie Desert Fox uitvoerden, 85 van de honderd gestelde doelen hebben getroffen. Onder de gemiste doelen waren installaties voor raketten, windtunnels en bunkers van de Republikeinse Garde. Veel gardisten zouden nu vanuit tenten opereren.

„We weten wie het zwaartepunt beschermt", zei Shelton over de Republikeinse Gardisten. „En op hen hebben we onze aanvallen dan gericht."

Volgens Zinni, die zei dat er „structurele en onherstelbare" schade is toegebracht aan sommige economische faciliteiten", Irak de Iraakse president nu moeilijkheden te hebben om zijn regulieren troepen onder controle te houden.

„Ik denk dat er verwarring onder de rekruteringsjongens is." Een aantal militaire leiders zou gefrustreerd zijn, omdat wie een bevelhebber in het zelden van Irak die weigerde bevelen te gehoorzamen van de Republikeinse Garde.

„Ik denk dat hij ongelooglijk is", zei Zinni over Saddam Hussein. „Maar er bestreurre dat van belang is. Iran is niet beoordeelen."

Zinni zei dat hij en zijn actie extra veiligheidsmaatregelen en enkele handelingen heeft gevraagd om beter te kunnen patrouilleren in de zogehetenzes-Dji-zones. De afgelopen twee weken zijn Amerikaanse en Britse toestellen vier keer aangevallen door Iraakse vliegtuigen af afstandsgeschut.

NRC HANDELSBLAD 5

VN-rapport: bevolking Irak rechteloos

GENEVE, 23 APRIL. De schendingen van de rechten van de mens in Irak belopen tot de ernstigste sinds de Tweede Wereldoorlog. Dat schrijft de speciale VN-rapporteur voor Irak, Max van der Stoel, in een rapport voor de jaarlijkse zitting van de VN-Commissie voor de rechten van de mens in Genève. Volgens Van der Stoel, voormalig minister van Buitenlandse Zaken van Nederland, „heeft het zittende regime in Irak een einde gemaakt aan de rechten op leven, vrijheid, lichamelijke integriteit en de vrijheden van denken, meningsuiting, vereniging en vergadering". Hij stelt in zijn conclusies van de Veiligheidsraad dat het Iraakse beweid „een bedreiging vormt voor vrede en veiligheid in de regio". De rapporteur zegt van dat „alleen al de suggestie dat iemand geen aanhanger is van de president Saddam Hussein het vooruitzicht opent op de dood straf". Het rapport meldt dat in de laatste maanden van 1998 honderden executies van gevangenen zijn uitgevoerd tijdens een „schoonmaakcampagne" in Iraakse gevangenissen, waarvoor het totale aantal terechtgestelde gedetineerden sinds 1997 op 2.500 komt. (AP, Reuters).

Ruimere regels voor piloten VS

VS: raket mogelijk op Iraakse woonwijk

Irakezen gedood door bommen VS

Irak:
Bombarderen gaat door

22-4-99

Terwijl de bombardementen op Joegoslavië losbarstten, gingen de VS door met hun bombardementen op Irak. Op 2 april bijvoorbeeld bombardeerden VS-vliegtuigen Irak onder het mom dat dit land de door de VS opgelegde en internationaal onrechtmatige "no flight"-zones schond. En net als de vorige keren geven Irakese en VS-officials verschillende lezingen van het incident. Irakese officials meldden de aanval op woonwijken ongeveer 200 kilometer ten zuiden van Bagdad. Twee woonhuizen zouden zijn vernietigd en twee bewoners zouden gewond zijn geraakt. Ook zou een olieraffinaderij zijn geraakt.

De VS ontkennen deze versie en stellen dat zij een communicatiecentrum en een radiozendmast in de provincie Basra hebben geraakt.

Dit is niets nieuws. De vernietiging van de civiele infrastructuur is uitgebreid gedocumenteerd in Ramsey Clark's boek "The fire this time: U.S. war crimes in the Gulf". Vorig jaar december bombardeerden VS en Britse gevechtsvliegtuigen rakese steden met meer dan honderd bommen en kruisraketten. Washington beschreef deze actie eveneens als gericht tegen militaire doelwitten. Volgens een rapport [illegible] werden bij die bombardementen twaalf ziekenhuizen in Basra en Bagdad zwaar beschadigd. Een opslagplaats met 2.600 ton rijst werd getroffen en vernietigd. Ook een opslagplaats van graan werd geraakt. De schade aan de infrastructuur was eveneens groot. Ook een olieraffinaderij die aardolieproducten voor binnenlands gebruik produceerde werd bij de bombardementen vernietigd. Sinds het einde van operatie 'Desert Fox' (16-19 dec, '98) is de VS doorgegaan met het bestoken van Irak. De bombardementen zijn een bijna dagelijkse aangelegenheid geworden. De bombardementen van 2 april volgden op een korte pauze van twee weken. Het Pentagon had het even te druk met de bombardementen op Joegoslavië. (WW 15-4-99, HdR)

VS: luchtafweer Irak in woonwijken

5-5-99

WASHINGTON – Irak gaat luchtafweerraketten en radarinstallaties in woonwijken plaatsen. Irak hoopt zo geallieerde vliegtuigen meer te laten doden, die boven de no-flyzones patrouilles uitvoeren. Dat zegt het Amerikaanse ministerie van defensie. Volgens het Pentagon hebben VS-jagers gisteren een bomaanval op een radarinstallatie afgebroken nadat ze in de gaten hadden gekregen dat die in een woonwijk stond.

Amerikaanse bommen op N-Irak

AP

ANKARA

Amerikaanse gevechtsvliegtuigen hebben maandag militaire doelwitten in Noord-Irak gebombardeerd. Volgens de Amerikaanse functionarissen die dit bekendmaakten, handelden de piloten uit zelfverdediging nadat ze door de Iraakse grondradar waren opgespoord.

De Amerikaanse F-15-vliegtuigen stegen op vanaf de luchtmachtbasis Incirlik in Turkije. Zij hadden de Iraakse radarinstallaties in de omgeving van Mosul bestookt met lasergestuurd bommen. Volgens de Amerikaanse verklaring was het onderzoek naar de aangerichte schade echter nog niet afgerond.

Ook het officiële persbureau van Irak meldde in zijn berichtgeving over de aanvallen geen melding van de toegebrachte schade. Na een eerdere Amerikaanse luchtaanval in de zelfde omgeving, afgelopen zaterdag, maakten de Iraakse strijdkrachten bekend dat daarbij vier burgers de dood hadden gevonden.

De geallieerden hebben na de Golfoorlog van 1991 een vliegverbod voor de Iraakse luchtmacht ingesteld in het noorden en het zuiden van Irak, ter bescherming van Koerden en sjiieten.



Wanhoop Een Irakese vrouw rouwt om een kind dat vermist wordt sinds de Britse en Amerikaanse bo[illegible] handen[illegible] van afgelopen dinsdag. In Jassan kwamen twaalf leden van dezelfde familie om het leven bij luchtaanvallen. Volgens Bagdad zijn verder nog acht burgers gedood en tien verwond. (A



Vrouwen rouwen in de woestijn

Deze Irakese vrouwen in het dorpje Jassan, ten zuiden van Bagdad, rouwden gisteren om hun familieleden die dinsdag omkwamen bij een bombardement van Amerikaanse en Britse vliegtuigen. Hoewel het dorp van de vliegtuigen een radarpost huiten de door het Westen opgelegde no-flyzone was, raakten ze dwarbij ook een burgerwijk. Volgens de VS was het bombardement een gevolg van Iraakse pogingen om westerse vliegtuigen neer te halen. FOTO REUTERS

Irak meldt 17 doden bij luchtaanvallen VS

BAGDAD, 19 FEB. Bij nieuwe Amerikaanse luchtaanvallen in het zuiden van Irak zijn gisteren 17 doden en 17 gewonden gevallen. Dat heeft het Iraakse leger meegedeeld. Volgens deze mededeling waren de aangevallen doelen civiel en de slachtoffers alle burgers, en voornamelijk vrouwen, kinderen en bejaarden. Van onafhankelijke zijde was nog geen bevestiging te krijgen van het dodencijfer, dat een van de hoogste is sinds Amerikaanse en ook Britse vliegtuigen vorig jaar december op bijna dagelijkse basis begonnen militaire doelen in Irak aan te vallen.

Het Amerikaanse Centrale Commando in Florida had eerder gemeld dat zijn vliegtuigen twee militaire installaties in Zuid-Irak hadden aangevallen nadat de Iraakse luchtverdediging het vuur had geopend op toestellen die patrouilleerden in de *No-fly* zone. Volgens het Centraal Commando ging het om installaties bij Abu Sukhayr, ruim 300 kilometer ten zuiden van Bagdad en bij Al-Khidr, 240 kilometer ten zuidoosten van de hoofdstad. Een woordvoerder zei later dat nog werd gekeken naar de schade. „Onze piloten handelden gepast om hun missie uit te voeren en hun veiligheid te beschermen", aldus de woordvoerder. Hij wees erop dat de Iraakse president Saddam Hussein „een bedreiging blijft vormen voor de belangen van de internationale gemeenschap en wij zullen blijven patrouilleren in de *No-fly* zones". Irak erkent deze zones niet.

Een groep internationale deskundigen is gisteren in Bagdad begonnen giftige chemicaliën waaronder mosterdgas te verwijderen uit een laboratorium dat de VN-ontwapeningscommissie UNSCOM in december bij zijn overhaaste vertrek uit Irak verzegeld had achtergelaten. De vertegenwoordiger van de Verenigde Naties in Irak, Prakash Shah, moest uiteindelijk toegeven aan een Iraakse eis dat Franse, Russische en Chinese diplomaten bij de operatie aanwezig zouden zijn. Bij had dat aanvankelijk afgewezen onder verwijzing naar de veiligheid van de diplomaten. Frankrijk, Rusland en China staan relatief vriendelijk tegenover Irak. Met de aanwezigheid van de diplomaten heeft Irak mogelijk een precedent voor toekomstig ontwapeningswerk gecreëerd. (Reuters, AFP)

Irak: doden bij aanval westerse vliegtuigen

19-2-99

BAGDAD, maandag

Vliegtuigen van Groot-Brittannië en de Verenigde Staten hebben bij aanvallen op installaties in het zuiden van Irak zeker veertien mensen gedood en zeventien mensen verwond. Een Iraakse militaire woordvoerder heeft dat gisteren in Bagdad bekendgemaakt.

Het Pentagon heeft de aanval bevestigd. Maar de Amerikanen zouden slechts tot de aanval zijn overgegaan nadat ze door Irakki's waren beschoten.

De stille oorlog

28-8-99

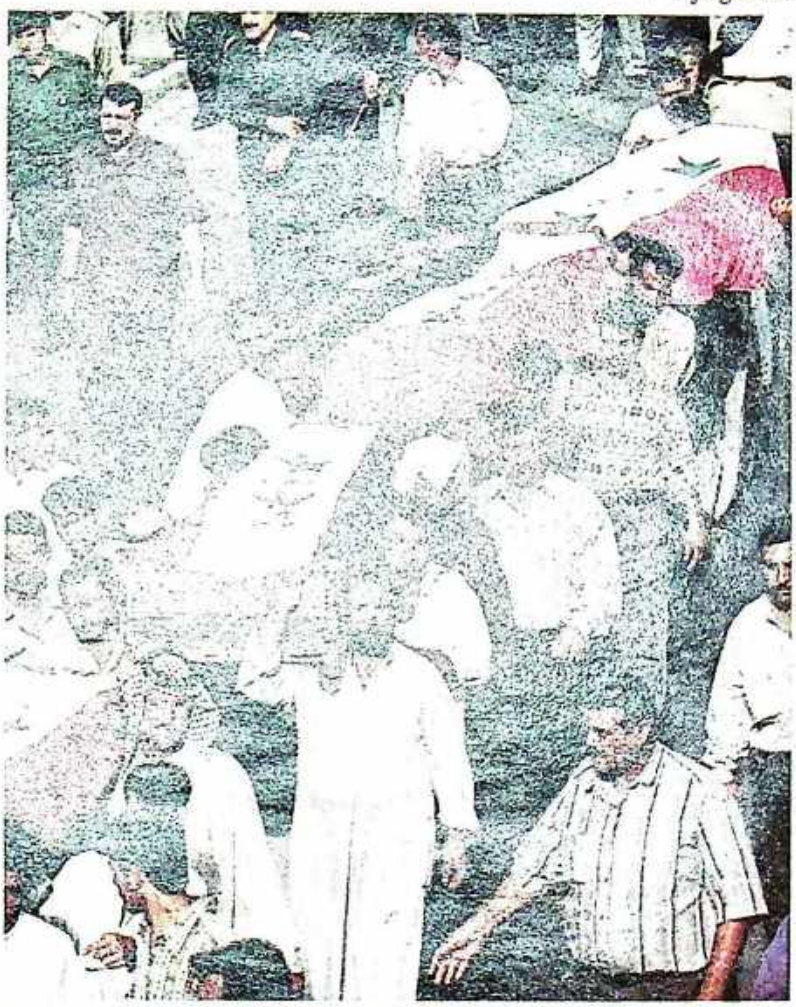
In vergeten conflict zijn vooral Iraakse kinderen slachtoffer, en komen Engeland en Amerika steeds meer alleen te staan

Unicef berichtte vorige week dat de sterfte onder de jongste kinderen in het land van Saddam Hoessein het afgelopen decennium is verdubbeld. Intussen ontduikt Irak sancties door babyvoeding te exporteren. En terwijl de Amerikaans-Britse bommenregen op Irak steeds zwaarder wordt, brokkelt de coalitie tegen Saddam verder af.

Een tussenstand van de stille oorlog tegen Saddam Hoessein.

Acht jaar oorlog

Na de Golfoorlog in 1991, kwamen de Koerden in het noorden en de shi'ieten in het zuiden in opstand. Saddam onderdrukte het verzet hardhandig. Dat leidde tot de afkondiging van het vliegverbod boven de 36ste en onder de 32ste (sinds 1996 de 33ste) breedtegraad. Toen Irak de wapeninspecteurs bleef tegenwerken en hen eind 1998 het land uitstuurde, reageerden Amerikanen en Britten in december met operatie Desert Fox: vier nachten lang werden Iraakse doelen intensief gebombardeerd. Desondanks blijft Saddam het vliegverbod schenden. De Britten en Amerikanen blijven daarom – buiten de Verenigde Naties om – elke dag Irak bestoken.



Iraakse burgers stierven in juli door Amerikaanse bommen

Slachtoffers

Hoeveel doden sinds 1991 in Irak zijn gevallen, is niet te zeggen. Wel staat vast dat veel van de slachtoffers kinderen zijn. Unicef meldde dat de kindersterfte in Irak dit decennium tweemaal zo hoog is als tijdens de jaren tachtig. In het midden en zuiden van Irak, waar 85 procent van de Irakezen woont, gaan 131 per 1000 kinderen dood voor ze vijf jaar zijn. Dat komt neer op ongeveer een half miljoen kinderen, die sinds 1991 stierven door oorlog, sancties en Saddams beleid. Ter vergelijking: in buurland Iran gaan 37 per 1000 kinderen onder vijf jaar dood, in Nederland 6 per 1000.

Naast het nieuws over de kindersterfte verscheen vorige week het bericht dat Irak de sancties ontduikt door babyvoeding te exporteren voor buitenlandse valuta. Irak ontkende dat het iets met de 'melkpoeder van Chinese origine op een Indiaas schip' te maken had.

Wapeninspecties

De wapenproductie van Irak werd sinds de Golfoorlog gecontroleerd door de Speciale Ontwapeningscommissie van de VN, UNSCOM. Al voordat de inspecteurs, geleid door de Australiër Richard Butler, Irak werden uitgestuurd, was er kritiek. Nationale veiligheidsdiensten, vooral de Amerikaanse, bleken informatie van UNSCOM voor eigen spionagedoeleinden te gebruiken. Wat Irak nu doet aan wapenproductie, weet niemand. De teleurgestelde Butler, die een boek schrijft, haalde in het blad *Talk* fel uit naar VN-chef Annan. Hij zou diepgaande inspecties onmogelijk hebben gemaakt en te lief voor Saddam zijn geweest. Annan vond dat 'nonsens'.



Saddams tegenstanders

Britse en Amerikaanse vliegtuigen dropten dit jaar al drie keer zoveel bommen op Irak als tijdens Desert Fox, en tweederde van het aantal bommen dat de NAVO liet vallen op Joegoslavië tijdens de Kosovo-oorlog. Maar met China en Rusland verzet nu Frankrijk, toch al nooit enthousiast over de anti-Irak politiek, zich tegen de aanvallen.

De Fransen blijven pleiten voor een soepeler omgang met Irak, en wensen dat de sancties snel worden opgeheven zodat Irak meer olie kan verkopen en een begin kan maken met de schuldvereffening. Frankrijk heeft naar schatting acht miljard dollar van Irak tegoed. Conform het huidige *oil-for-food* programma, mag Irak officieel voor 5,2 miljard dollar olie verkopen ten behoeve van humanitaire inkopen. Bagdad heeft nu overigens contracten voor meer dan 6 miljard dollar lopen, als gevolg van de stijgende olieprijzen.

Hoe verder

Geen wapeninspecties, wel bombardementen, sancties, hoge kindersterfte en een verdeelde Veiligheidsraad. Dat is de status quo die 'nog wel even kan doorgaan', volgens Peter Mollema van de Nederlandse missie bij de VN in New York. Nederland, de komende maand voorzitter van de Raad, heeft eerder dit jaar met Groot-Brittannië een compromisvoorstel ingediend om tot hervatting van wapeninspecties te komen. Dit zou gebeuren onder UNSCIM, een nieuwe commissie die werkelijk van de VN zou zijn, en er niet van kan worden verdacht aan de leiband van Washington of Londen te lopen. Geleidelijke opheffing van sancties als de inspecties kunnen worden hervat, maakt deel uit van het plan.

Rusland, China en Frankrijk hebben het afgewezen, en Irak ziet er niets in. Mollema is toch 'voorzichtig optimistisch' over een verenigde Veiligheidsraad achter dit voorstel. Mocht het zover komen en Irak werkt toch niet mee, dan verwacht hij een voortzetting van de huidige situatie, waarbij een intensiever 'gebruik van militaire middelen niet uitgesloten' is.

Diederik van Hoogstraten



Wie moet bloeden?

Bagdad is vorige maand akkoord gegaan met een VN-regeling die Irak in staat stelt, buiten het embargo om, elk half jaar voor twee miljard dollar aan olie te verkopen. Dit geld is bestemd voor de hoognodige aanschaf van voedsel en medicijnen voor de burgerbevolking. Saddam Hoessein heeft deze regeling vijf jaar getraineerd omdat een deel van het geld (300 miljoen) als compensatie aan Koeweit moet worden afgestaan. Isam al-Khafaji legt de schuld voor dit fatale uitstel vooral bij de VN.

Drie ontwikkelingen rond de kwestie-Irak waren recentelijk voorpaginanieuws. Allereerst het Britse Scott-rapport over betrokkenheid van de regering-Major bij wapenhandel met Irak. Ten tweede de hervatting van onderhandelingen tussen Bagdad en de VN over resolutie 986 die verkoop van olie ter waarde van twee miljard dollar moet regelen. Die dollars moeten dan wel worden gebruikt om de hongerende Iraakse burgers te voorzien van voedsel en medicijnen. En tot slot: de moord op twee overgelopen schoonzonen van Saddam Hoessein, de broers Hoessein en Saddam Kamel, en hun gezins- en familieleden.

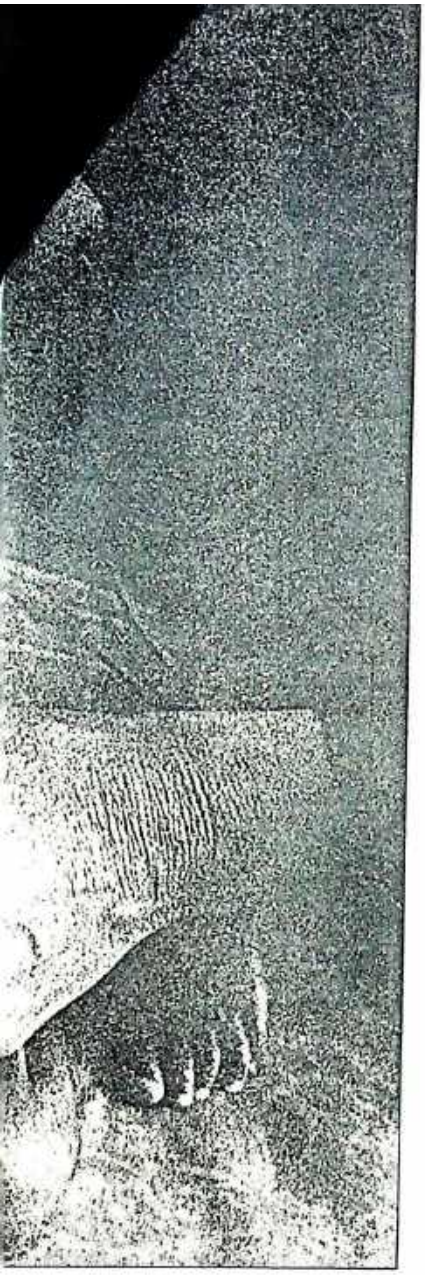
Uit het eerste geval van Britse wapenleveranties aan Irak, waarbij de Britse regering het parlement en volk opzettelijk misleidde, blijkt opnieuw de westerse verantwoordelijkheid, ten minste ten dele, voor het aanmoedigen van agressieve en brute regimes in de derde wereld. Eenzelfde westerse aansprakelijkheid voor het weinig benijdenswaardige lot van de Irakezen is minder evident. Dat komt doordat argumenten voor en tegen opheffing van de sancties die Irak sinds augustus 1990 verstikken, al gauw leiden tot een politieke polemiek. Enerzijds, vanuit het standpunt van Bagdad bezien, heeft het duivelse beleid van het Westen opzettelijke uithongering van de Iraakse bevolking tot gevolg. En aan de andere kant, en in dit standpunt volhardt Washington, moge het duidelijk zijn dat de VN-resoluties de toevoer van medicijnen en voedsel naar Irak in theorie niet verhinderen. Bovendien heeft Saddam Hoessein middelen genoeg voorhanden om in de basisbehoeften van de Irakezen te voorzien.

Kreperen

Al zes jaar lang zit het Iraakse volk gevangen tussen de argumenten voor en tegen. Wat resteert is dat zij kreperen, en het waarom hiervan ontgaat hen. De bittere realiteit is dat zij worden gestraft voor iet waar ze niet verantwoordelijk voor kunnen worde gehouden. De hervatting van de dialoog met de VI werd in de straten van Bagdad dan ook met gejuic begroet. De afloop van de onderhandelingen wa

Waarom neemt het Westen Iraks wanhoopslied niet serieus?

gunstig, en daarmee is de kans reëel dat de sanctie ooit helemaal zullen worden opgeheven.
Maar ook al worden de onderhandelingen weer a gebroken, of blijkt dat er te weinig van de twee mi jard overblijft om de noden van de bevolking te le nigen, zal de internationale gemeenschap zich da nog steeds verschuilen achter het schrikbewind va Saddam Hoessein? Of zal ze nu ook zelf verant woording afleggen voor de catastrofale gevolgen va sancties?
In dit hevige, politiek zeer beladen debat zien opi



Hongersnood in Irak: Een ondervoede baby in het pediatrisch ziekenhuis El Mansour. Foto: Eddy Posthuma de Boer/HH

nieleiders doorgaans een paar kernzaken over het hoofd. Allereerst: sancties zijn van oorsprong bedoeld als alternatief voor een afgrijselijker oplossing, namelijk oorlog. Dit houdt in dat de kosten van sancties lager uitvallen dan die van oorlogvoeren, dat het aantal burgerslachtoffers minder is, en dat de tijdsduur waarin de burgers aan gevaar blootstaan beperkt blijft.

Maar, dit gaat niet op voor Irak. Tien- tot twintigduizend slachtoffers vielen tijdens de Golfoorlog, vergeleken met honderdduizenden in de nasleep als gevolg van sancties. Sarah Graham-Brown van het Golf Informatie Project in Irak schreef in *Middle East Report*, een jaar geleden: 'Zelfs als morgen de sancties worden opgeheven en het regime zou verdwijnen, blijft het vermogen van de Iraakse samenleving om zichzelf er weer bovenop te helpen in groot gevaar.'

Een tweede feit is dat de internationale gemeenschap, en de VS in het bijzonder, het mogelijke effect van sancties in 1991 nog geen zes maanden heeft afgewacht, voordat ze militair ten strijde trok tegen Bagdad. De economische blokkade tegen Irak had blijkbaar niet het beoogde effect. En dat is een belangrijk argument tégen sancties. Vaak wordt beweerd dat voortzetting van de blokkade het omverwerpen van het regime bespoedigt. En als bewijs daarvoor dient volgens de aanhangers van deze these de toenemende hoeveelheid haarscheurtjes binnen de junta. In Irak geldt dit echter niet, want ze zien over het hoofd hoezeer we hier van doen hebben met een buitensporig bloedige en despotische structuur. Het mechanisme dat onvrede van onderop kanaliseert naar de top, bestaat niet of is volledig ontwricht. Dit wil niet zeggen dat het Iraakse bewind totaal ongevoelig is voor de onrust onder de bevolking, ik beweer eenvoudigweg dat de hongersnood binnenslands zulke proporties aanneemt dat Irakezen nergens anders mee bezig zijn dan te overleven. Elke aansporing tot enige politieke activiteit van betekenis gaat hiermee teloor, erger nog: het ernstige tekort aan eerste levensbehoeften helpt het regime in Bagdad de greep te versterken op het volk. Immers het bewind zelf is verantwoordelijk voor toewijzing en distributie van de schaarse goederen.

Nachtmerrie

Het meest optimistische scenario om uit deze nachtmerrie-achtige impasse te geraken is dat een nieuwe legerchef aan de macht komt. Maar ook zo'n ontwikkeling kan moeilijk worden beschouwd als een beloning voor de bevolking voor het langdurige afzien. Het zou elke politieke waarnemer ervan moeten doordringen hoe hoog de tol is die het Iraakse volk betaalt.

Op de keper beschouwd heeft de internationale gemeenschap evenmin Pol Pot (Cambodja) of Stalin veroordeeld voor hun politieke stellingname maar wel voor de volkenmoord die het najagen van die politiek met zich meebracht. Wat de Veiligheidsraad wil bereiken in Irak moet door dezelfde bril worden bekeken: namelijk dat het nobele streven gepaard gaat met volkenmoord.

Men hoeft wat mij betreft geen aanhanger te zijn van de in het Midden-Oosten alom gebezigde complottheorie die stelt dat het Amerikaanse Irak-beleid erop is gericht een verzwakte Saddam Hoessein aan de macht te houden. Maar om de volgende vraag kunnen we niet heen: Waarom valt de meerderheid van de resoluties van de Veiligheidsraad inzake Irak onder hoofdstuk zeven van het Handvest, hetgeen Irak keihard verplicht ze uit te voeren, terwijl de resoluties die aandringen op respect voor de fundamentele rechten van de Iraakse burgerbevolking - en ook resolutie 986 - louter een beroep doen op de 'vrijwillige, goede politieke wil' van het Iraakse bewind? Om nogmaals met Graham-Brown te spreken: 'De Veiligheidsraad heeft een internationaal hulpprogramma goedgekeurd om de zwakkeren, die het meeste te lijden hebben van sancties, bij te staan. Tegelijkertijd onderschrijft het *Memorandum of Understanding*, dat de verdeling van hulpgoederen regelt, de aanspraken van de Iraakse regering op soevereiniteit, en biedt het Bagdad alle ruimte deze VN-operatie te blokkeren of te controleren.' ■

Isam al-Khafaji
Iraakse balling in Nederland

Het Westen de boeman?

Auteur Isam al-Khafaji is terecht zeer bezorgd over het lot van het Iraakse volk. Dat het gebrek aan voedsel vooral de zwakkeren in de samenleving treft is treurig, dat de sancties tot nu toe geen positief resultaat geven eveneens, maar het valt te betwijfelen of opheffing ervan een beter resultaat zou geven.

Uit zijn stuk spreekt echter een zekere vooringenomenheid die ik niet terecht vind. Als eerste zijn het de Verenigde Naties die ervan langs krijgen. Hij zet de toon voor een strafexpeditie tegen deze organisatie, culminerend in de aanklacht van volkenmoord door uithongering van het - onschuldige - Iraakse volk. Deze aanklacht is mijns inziens niet alleen onterecht, maar ook nogal naief.

Al snel wordt de bal naar het Westen toegespeeld. Als de auteur de bezetting van Koeweit, die toch aanleiding voor de sancties was, slechts als resultaat van westerse wapenleveranties ziet, slaat hij de plank mis. Dat deze sancties door een gebrek aan resultaat al na zes maanden afgedaan zouden hebben, ziet Isam al-Khafaji overigens ook verkeerd. Het besluit om tot oorlog over te gaan had te maken met het voortduren van de bezetting van Koeweit, niet met het aanblijven van Saddam Hoessein. Dit argument tegen de sancties gaat dus niet op.

De auteur noemt als boosdoeners veelvuldig de internationale gemeenschap, het Westen en de VN die tezamen achter de sancties zouden staan die het volk van Irak uithongeren. Er zijn echter feiten die dit tegenspreken. Als eerste ligt de voornaamste steun voor de sancties nog altijd bij de naburige Arabische staten, die vooral de scherpe val van de olieprijzen vrezen die zou ontstaan als de Iraakse olie weer op de markt kwam. Scherp dalende inkomsten en een versterkt regime in Irak wensen zij vooralsnog niet te accepteren. Ten tweede vloeit het gebrek aan voedsel niet alleen voort uit de sancties, maaar vooral ook uit de Iraakse politiek zelf. Bagdad was niet al te lang geleden een belangrijk voedselproducent. Als gevolg van enorme olie-inkomsten ging Bagdad voedsel importeren. Minder zelfstandigheid breekt Irak nu op, al is een omgekeerde tendens merkbaar.

Saddam Hoessein en zijn bewind zijn en blijven de hoofdschuldigen van de hongersnood in Irak. De VN worden wel door meer lidstaten misbruikt. Ik zou, net als de auteur, graag zien dat naleving van mensenrechten hoger op de lijst kwam, maar vind dat nog geen aanleiding om de schuld voor de huidige malaise ergens anders te leggen.

Robert Vermaat
Landenspecialist Irak

Sancties als botte bijl

Boycotten of niet? Waar diplomatie faalt en oorlog voor het thuisfront onaanvaardbaar is, kiezen regeringen steeds vaker voor economische sancties als drukmiddel. Toch is de staat van dienst van de verschillende sancties en hun effect nogal uiteenlopend van kwaliteit, om het mild uit te drukken. Een studie van het Washington Instituut voor Internationale Economie, een Amerikaanse denktank, concludeerde dat strafmaatregelen slechts in éénderde van de 116 bestudeerde gevallen uit deze eeuw daadwerkelijk hun politieke doelstelling benaderden. Sancties resulteren maar al te vaak in een zware aanslag op de bevolking van de staat die op de korrel wordt genomen. Kort en goed, het sanctiemiddel is een nogal botte bijl. Het is dan ook hoog tijd dat de internationale gemeenschap eens nader bezlet op welke manier voorkomen kan worden dat het toegebrachte kwaad in geen enkele verhouding komt te staan met het beoogde goed. Bevordering van de vrede en bescherming van de mensenrechten zijn immers niet voor niets de twee peilers onder de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Indien niets wordt ondernomen om de nood van de bevolking door sancties te lenigen, zal het tweede principe steeds geslachtofferd worden.

Een studie van het Internationale Rode Kruis naar de strafmaatregelen tegen Irak, Haïti en Servië-Montenegro onderstreept het domino-effect dat sancties kunnen hebben. De meest zwaarwegende conclusie is dat sancties tegen deze landen maar weinig politiek profijt hebben opgeleverd tegen een bijzonder hoge prijs. In Servië was eind 1994 zestig procent van de beroepsbevolking werkloos of met onbetaald verlof. De koopkracht was afgenomen tot tien procent van het niveau van 1990. Een gezin had alleen voor zijn maaltijden al vier inkomens nodig. In Haïti was de sterfte van kinderen onder de vijf jaar ook voor de sancties al de hoogste van het westelijk halfrond. De situatie werd er natuurlijk niet beter op toen vervolgens de voedseltekorten groter werden en de helft van de beroepsbevolking op straat kwam te staan. In Irak is de kindersterfte sinds de afkondiging van de strafmaatregelen verdubbeld, zo niet verdrievoudigd. Een op de vijf baby's wordt te vroeg geboren of is te licht. Hiermee wil niet gezegd zijn dat sancties maar helemaal moeten worden afgeschaft. Ze zijn een gerechtigvaardigd middel waar de diplomatie ons in de steek laat en militaire actie te drastisch wordt gevonden. De kwestie is veeleer of sancties onbeteugeld kunnen worden ingezet met alle gevolgen van dien, of dat ze, net zoals oorlog, binnen duidelijke grenzen beperkt moeten blijven.

Ik geloof dat vier eenvoudige stappen kunnen voorkomen dat sancties een te zware wissel trekken op de burgerbevolking van een land.

Allereerst dient de Veiligheidsraad voldoende rekening te houden met de humanitaire aspecten bij het opleggen en evalueren van sancties. Teneinde dit te bevorderen dient de VN-afdeling voor Humanitaire Aangelegenheden (DHA) direct toegang te krijgen tot de zittingen van de Veiligheidsraad die over sancties handelen. Ten tweede moet de DHA het effect van sancties gaan peilen op de meest kwetsbare volken; zowel voordat ze worden opgelegd, als gedurende de tijd dat ze van kracht zijn.

In de derde plaats is herziening nodig van de bestaande omslachtige, bureaucratische sanctieprocedures van de VN die resulteren in de kritische inspectie van bijna elk afzonderlijk exportartikel van een door sancties getroffen land. Centrale doelstelling zou een onbelemmerde doorvoer van humanitaire goederen moeten zijn, die vervolgens even onbelemmerd binnen het bereik dienen te komen van degenen voor wie ze bedoeld zijn.

Ten vierde behoeven de sanctieprocedures een dusdanige stroomlijning dat geen beperkingen gelden voor de humanitaire hulpverlening door de hiervoor aangewezen organisaties, zoals die van de VN en het Internationale Rode Kruis. Momenteel gaat de administratieve rompslomp ten koste van de slagvaardigheid van deze organisaties. Dit zijn geen ingewikkelde ingrepen; er is geen nieuwe internationale wetgeving nodig en ze gaan evenmin de restricties in geval van gewapend conflict te boven. Bovendien doen ze op geen enkele manier afbreuk aan de politieke of economische gevolgen die sancties op de machthebbers in kwestie dienen te hebben.

Peter Walker

Directeur Rampen- en Vluchtelingenbeleid

Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Maan Verenigingen, de overkoepelende organisatie van Rode Kruisverenigingen wereldwijd

Dit artikel verscheen eerder in *Red Cross, Red Crescent*, nr. 3, 1995. Vertaling: Arthur Olof.

Embargo's langs de

Handels

Een embargo is een dubieuze remedie tegen onrecht. Het gebruik ervan is vaak de vrucht van dubbele politieke moraal en willekeur. Ze staan ten dienste van politieke belangen. Bovendien worden hele volken aldus gijzelaar van politieke doelstellingen die op zichzelf immoreel zijn, en niet zelden strijdig met het internationaal recht. Een pleidooi tegen sancties van prof. Ed Herman

Zonder veel moeite kan men bedenken en zelfs aa tonen dat vooral wapenembargo's onrecht bestr den, tegelijk agressie temperen en schendende stat tot matiging aanzetten. Overvloedig blijkt echter u recente ervaring dat ze ook zelf een instrument vo onrecht kunnen zijn. Ze worden niet afgekondi door onpartijdige instellingen maar door nationa staten die hun vijand een slag willen toebrengen; o als dit gebeurt onder de dekmantel van een intern tionaal instituut. Onderliggende politieke motiev maken sancties ernstig verdacht en soms ronduit o rechtvaardig. En embargo's zijn evenzeer botte mi delen: ze maken veel onschuldige slachtoffers bij h najagen van een relatief eng politiek doel.

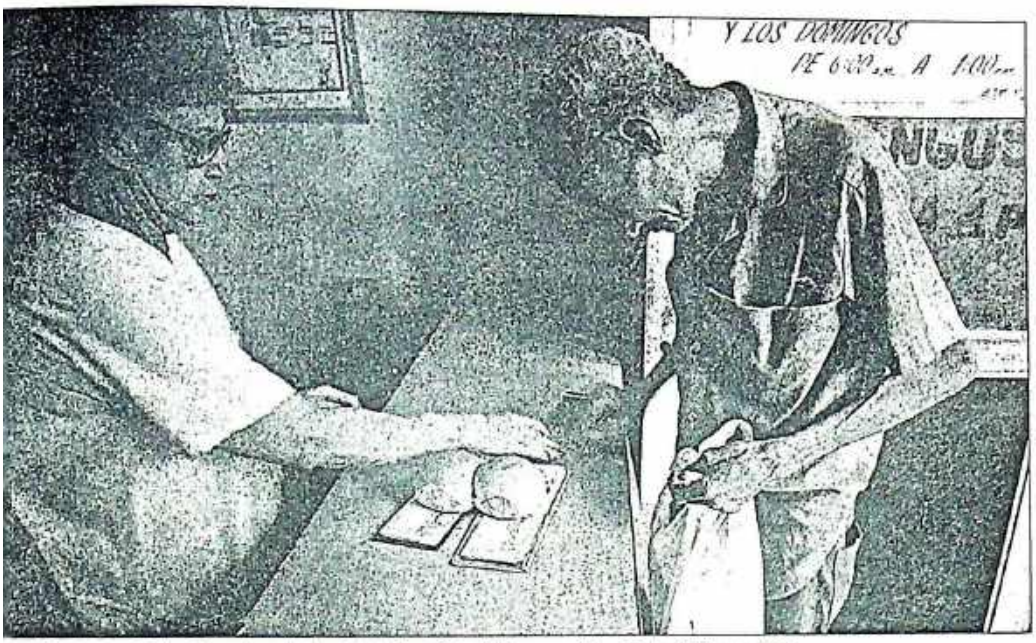
Keihard

Het primaat van de nationale besluitvorming bij afkondiging van een internationale boycot beteke dat onbeschaamd met twee maten wordt gemete Betrekkelijk kleine vergrijpen van vijanden van c minante staten, in het bijzonder de Verenig Staten, worden keihard afgestraft. Veel ernstig misstappen van bondgenoten, klanten en vriend blijven echter volledig buiten schot.

Zo had Zuid-Afrika in de jaren tachtig de volste sy pathie van de VS en de Britse regering ondanks stuitende apartheidspraktijken, onrechtmatige zetting van Namibië, steun aan de verzetsbeweg gen Renamo in Mozambique en Unita in Angola veelvuldige overvallen op buurlanden. Amerikaanse regering beschouwde de brutale zetting van Namibië en de illegale grensoversch dingen nooit als 'onaanvaardbare naakte agressi zoals de Iraakse bezetting van Koeweit in 19 Nooit vroeg iemand direct om herstellende ac om een embargo of een militaire interventie. Amerikaanse president Reagan was gewoon Zuidafrikaanse regering als 'hervormingsgezind' betitelen, en mevrouw Thatcher 'haalde de band met Pretoria aan om de hervormingen te versn len'. Onder druk van de internationale publieke o nie kwamen ze er uiteindelijk wel, maar ze werd slapjes gecontroleerd en in de VS per decreet w beëindigd zodra er een plausibel excuus voor wa Irak kreeg een wat andere behandeling. Net zoals Nicaragua van de sandinisten (1979-90) en Cu Bij Nicaragua legden de VS in 1981 een embargo wegens vermeende Nicaraguaanse steun aan de stand in El Salvador. De bewijsvoering was flint dun en de steun was bovendien geen overtred maar hulp aan inheems verzet tegen een moord

onrecht

ang boven alles!



ancties tegen Cuba: Brood op de bon in de hoofdstad Havana. Foto: Felix Kalkman/HH

dig en nimmer gekozen minderheidsbewind. Maar iet embargo trof wel een hervormingsgezinde rege-ing die de puin ruimde van een hebzuchtig, door de /S gesteund Somoza-bewind. Herstelbetalingen aan Nicaragua door de VS waren meer op hun plaats ge-weest. Het Amerikaanse embargo wordt er des te schrijnender door. Frappant is intussen het verschil met de 'constructieve betrokkenheid' als reactie op de Zuidafrikaanse binnenlandse onderdrukking en buitenlandse terreur en agressie.

De VS vervangen deze term steeds vaker door 'commercieel engagement', een notie van wijlen Ron

Embargo's maken vele onschuldige slachtoffers

Brown voor een beleid dat beoogt verbeteringen te-weeg te brengen in landen die de mensenrechten schenden door meer zaken met ze te doen. Door de schender een aanlokkelijk aandeel in de wereldhandel voor te houden, zou een 'hefboom' ontstaan om de schender te corrigeren. Dankzij wederzijds contact zou de schender bovendien beter de democratische waarden van zijn zakenpartner kunnen indrinken.

Deze redenering gaat mank. Allereerst kan die hefboomfunctie ook anders uitpakken: de handelspartner kan erop aandringen schendingen te negeren omwille van het zakenbelang. Anderzijds is het niet langer uit te leggen waarom commercieel engagement niet wordt ingezet in Cuba, Nicaragua en Vietnam, als het inderdaad zoveel vruchten afwerpt. De argwaan neemt verder toe als dit middel wel wordt ingezet in contacten met Indonesië en China. Commercieel engagement lijkt derhalve voor de regering Clinton vooral een rationalisatie om zaken te doen met mensenrechtenschenders. Nog onlangs citeerde de *New York Times* een hoge ambtenaar van Clinton over het verschil in behandeling van Cuba en Indonesië: 'We verliezen geen stemmen om de manier waarop we met Indonesië omgaan, en maar weinig met China.' Mensenrechten zijn blijkbaar overgeleverd aan onverhuld opportunisme. Ze worden genegeerd als dat kan zonder stemmenverlies.

De eerlijkheid van deze zegsman is indrukwekkend, zijn boodschap weerzinwekkend: *'Commerce über alles!'*

Bovendien staat deze bekentenis op gespannen voet met de verklaring van Warren Christopher tijdens de VN-mensenrechtenconferentie in Wenen in 1993. Daarin verkondigt de minister van Buitenlandse Zaken dat wie mensenrechten ontheiligt 'verstoten zal worden. Hen wacht strafmaatregelen. Overtreders zullen voor internationale gerechtshoven worden gedagvaard. Hen zal investeringen onthouden worden.'

Alle fraai klinkende retoriek ten spijt is commercieel (constructief) engagement zelden of nooit als hefboom gebruikt om overtreders tot beterschap te bewegen. Het was eerder voorwendsel voor felbegeerde *business* en een vergoeilijking van vuile zaakjes. Ook de regering-Clinton werkt uitstekend samen met commercieel interessante landen die de mensenrechten aan hun laars lappen. Tijdens Clintons bezoek aan Jakarta berichtte de *New York Times* dat hij 'obligate klachten uitte over de Indonesische onderdrukking van Oost-Timor om vervolgens onmiddellijk tot zaken te komen en Soeharto's interesse te wekken voor openstelling van de markt'. Een 'hooggeplaatste ambtenaar' verklaarde 'dat dit onze man was...' De boodschap van Clintons bezoek was duidelijk: 'Dit is het soort relaties dat we ook met China willen.'

(vervolg op pag. 14)

'Democratie' voor Cuba

Het staat buiten kijf dat embargo's en andere strafmaatregelen vragen over gerechtigheid en moraliteit oproepen. Maar deze snijden alleen hout als ook de grootmachten ze laten meetellen. Dat is overduidelijk niet het geval. Deze waarheid verliest men gemakkelijk uit het oog bij een discussie over de (ernstige en belangrijke) principekwestie zelf, die de relevantie immers steeds stilzwijgend vooronderstelt.

De Amerikaanse houding inzake de 'vrijhandel' blijkt uit het vertrouwen in sancties als wapen tegen derde-wereld-vijanden, van democratisch-kapitalistisch Guatemala en Chili tot zondaars als Cuba, Vietnam en Nicaragua. Van de 116 keer dat sinds de tweede wereldoorlog sancties werden opgelegd, was tachtig procent het initiatief van de VS. Deze maatregelen zijn in strijd met de vrijhandelsdoctrine en met uitspraken van het Internationaal Gerechtshof en de GATT-raad (nu WTO, de Wereldhandelsorganisatie). Amerikanen zien het Gallup-onderzoek uit 1994 over het hoofd waaruit blijkt dat 88 procent van de Cubanen 'trots is Cubaan te zijn', 58 procent vindt 'dat de successen van de revolutie ruim opwegen tegen de gebreken', 69 procent zichzelf 'revolutionair' noemt (en maar 21 procent 'communist') en slechts drie procent 'politieke problemen' noemt als de grootste handicap van het land. Gelukkig maar, want als al deze communistische gruwelen wel bekend waren, zou het waarschijnlijk nodig zijn een atoombom op Havana te gooien en niet eenvoudig zoveel mogelijk mensen uit te hongeren in de kruistocht voor 'democratie'. Dit nieuwe excuus voor een Amerikaanse wurggreep deed opgeld toen de Berlijnse muur viel. Cuba was niet langer een Sovjet-agent die heel Latijns Amerika en de angstig siderende VS wilde bezetten. In de herziene versie waren terreur en economische oorlogsvoering altijd al een instrument geweest om de 'democratie te bevorderen'.

Clintons 'Cubaanse Democratiewet' veroorzaakte een aanzienlijke verslechtering in de Cubaanse gezondheidssituatie en de 'meest alarmerende volksgezondheidscrisis in de recente geschiedenis', een neurologische ziekte die niet meer was waargenomen sinds de Zuidoostaziatische gevangenkampen van de tweede wereldoorlog. Een hoogleraar medicijnen van Columbia University vernam van Cubaanse aanschaf van een Zweeds waterzuiveringssysteem om vaccins te produceren waarvan de levering werd geblokkeerd omdat er Amerikaanse onderdelen in zaten. Levensreddende vaccins werden zodoende tegengehouden om 'democratie' te brengen aan de overlevenden.

Beschaafde mensen staan evenmin stil bij het feit dat de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in oktober 1994 een resolutie aanvaardde met 101 tegen twee stemmen die opriep tot een einde van het onrechtmatige embargo. Zelfs Albanië, Roemenië en Paraguay lieten toen verstek gaan in de kruistocht voor de democratie, waarin de VS alleen nog met Israël volhardde.

Noam Chomsky

Vertaling/samenstelling: Arthur Olof

(vervolg van pag. 13)

Politieke overwegingen om Cuba hard aan te pakken illustreren hoe onrechtvaardig een embargo is. Deze strafmaatregelen zijn te danken aan de invloed van een kleine maar energieke diaspora van Cubaanse ballingen in Florida. Die groep tevreden stellen heeft hogere prioriteit dan de hongersnood en crisis in de gezondheidszorg op Cuba.
Eenzelfde bekrompen politieke blik verklaart het achttien jaar oude Amerikaanse embargo tegen Vietnam. Hier ging het om een rechtse vendetta tegen een land dat zo vermetel was in opstand te komen tegen een door de VS gesteund minderheidsbewind. Ook hier waren royale Amerikaanse herstelbetalingen meer geëigend geweest.

Dezelfde betuttelende houding verklaart het vijf jaar oude olie-embargo tegen Irak. De twee landen die het meest verbeten pleiten voor handhaving van dit embargo, de VS en Groot-Brittannië, waren de meest notoire handlangers van Saddam Hoessein in zijn oorlog tegen Iran (1980-1988) en verschaften tot aan de vooravond van zijn invasie in Koeweit, op 2 augustus 1990, een breed assortiment aan hulp. Na die invasie stuurden ze het aan op een gewapend conflict en sindsdien blijven ze onvermurwbaar in de olieboycot. De VS gunnen, net als bij Vietnam, kinderachtig genoeg, een ooit gedemoniseerde vijand geen genade. Ook Israëls vijandigheid jegens Irak speelde een rol bij Clintons toeschietelijkheid. Een derde motief vormden de goede betrekkingen tussen de VS en Saoedi-Arabië, dat in het krijt staat bij Washington vanwege verplichtingen aan de Amerikaanse militaire- en andere belangen, gecombineerd met de constante behoefte Iraakse olie van de markt te weren. Hoe men deze overwegingen ook waardeert, een rechtvaardiging voor een embargo zijn ze niet.
Een andere rechtvaardiging voor het embargo tegen Irak is de Amerikaans-Britse wens om Saddam Hoessein ten val te brengen. Met de verarming van de Iraakse staat, schatkist en volk neemt Saddams macht af, zou het volk in opstand komen, waarna de generaals hem wel zouden afzetten, dacht men. Gijzeling van een complete bevolking is volgens deze redenering gerechtvaardigd om een enkeling uit het zadel te wippen. Het internationaal recht verbiedt het uithongeren van een onschuldige burgerbevolking als wapen in de strijd. Hoe kan de internationale gemeenschap dit wapen dan rechtvaardigen als hefboom voor politieke veranderingen in vredestijd? ■

Edward S. Herman

Emeritus hoogleraar Financiën, Universiteit van Pennsylvania.
Vertaling: Arthur Olof

Samen met professor Noam Chomsky schreef Edward Herman onder meer de tweedelige *The Political Economy of Human Rights* (South End Press 1979) en *Manufactering Consent: The Political Economy of the Mass Media* (Pantheon 1988). Zijn meest recente publicatie is *Triunph of the Market* (South End Press 1995).

Een vrou bij de Talibaa

'Het aller-, allerslechtste is om naar een andere vrouw te kijken.' Antoinette de Jong verbleef enige tijd in Afghanistan, waar ze maar moeilijk kon wennen aan de vrouwvijandigheid van de Talibaan, de moslimstrijders die langzaamaan bezit nemen van het hele land. 'Ik telde tien keer tot tien, om niet te ontploffen.'

Herat, Afghanistan - 'Heimwee naar Talibaan-gebied?', vraagt mijn collega als ik 's ochtends langskom, 'we hebben gehoord dat de weg open is en dat zowel de Talibaan als de regeringssoldaten verkeer doorlaten.'
'Tsja, nou, ik weet het niet.' Ik denk even na. Dat je de frontlijn over moet om bij de Talibaan te komen is één ding, maar misschien willen ze niet eens met me praten. Vorig jaar heb ik het ook geprobeerd maar de Talibaan, die zichzelf islamitische studenten noemen, weigerden een gesprek. Het is slecht om met andere vrouwen dan je eigen vrouw te praten, het is slecht om vrouwenstemmen te horen en het aller-, allerslechtste is om naar een andere vrouw te kijken. Dat staat allemaal in de heilige koran. 'Ik ben er niet op gekleed', zeg ik. '*I'm not decent*'. Mijn collega lacht me uit. Uiteraard loop ik niet rond in een minirok en een onthullend decolleté. Ik draag een *shalwar kameez*: een wijde broek met een wijde lange jurk eroverheen, maar ik ben niet tevreden over mijn sluier: ik kan niet al mijn haar bedekken. Er ligt nog ergens een lap die ik kan lenen. Het is een sjaal met de omvang van een half beddelaken. Ik doe hem zo om dat alleen mijn neus en ogen nog te zien zijn. 'Laten we het maar proberen.'
Bij de laatste controlepost aan regeringskant stappen we uit om even met de soldaten te praten. Is de weg naar Talibaangebied echt open? Hebben jullie de mijnen weggehaald? 'Ja, ja, geen enkel probleem. Je kunt zo doorrijden. Doe de groeten aan de Talibaan! Moge god hen beschermen.'

Kogelvrij vest

Deze oorlog is lastig te begrijpen. De regeringssoldaten hebben vrijwel dagelijks vuurcontact met de Talibaan en nu moeten we ze de hartelijke groeten doen? De vijanden van de Talibaan kijken ons meewarig aan terwijl wij de weg afspeuren of er echt geen mijnen liggen. Vers omgewoelde grond duidt erop dat ze hier antipersonen- en antitankmijnen hebben opgegraven. We besluiten om op onze kogelvrije vesten te gaan zitten. Als we dan toch op een mijn rijden, zijn onze delicate delen in ieder geval beschermd.

Langs de weg zijn tientallen mijnen op ste
delijk zichtbaar. Wat je niet ziet, zijn de d
door het gras en de sneeuw lopen, maar d
de bedoeling. Als je tegen die draden oplo
ploft de mijn. De half vergane karkasser
melen, geiten en koeien maken duidelijk v
volgen zijn.
Voorbij de bergkam is de eerste Talib-cont
We stappen even uit. Ik zet twee stappen
teruggestuurd, ga weer in de auto zitten, tel
tot tien, haal diep adem, vervloek de Tali
nog en wacht op mijn collega. '*I'm not*

Talibaan staren naar me vanonder hun tulband

knars ik tussen mijn tanden. 'Tegen mij zij
ze aardig', zegt hij. Op het *mullah*-hoofd
van de Talibaan in Maidan Shar gebeurt h
Op straat is geen enkele vrouw te bespeur
collega heeft zijn onderhoud met de plaatse
permullah, terwijl ik wederom zit te wach
beredenering van het vrouwenverbod is als
mannen vrouwen zien, krijgen ze slechte ge
Dat moet vermeden worden en het meest pr
is om vrouwen uit het openbare leven te
Du moment dat mijn collega de auto heeft
wordt die omsingeld door een stuk of twint
Talibaan-strijders die uitgebreid naar mij
met grote met *kohl* omrande ogen onder
banden vandaan. Verbijsterd over dit mirak
schaamteloze hypocrisie brengt me tot ontp
Ik schuif de raampjes open en jaag ze weg
Buru! Wegwezen jullie. Wat denk je wel nie
slecht om naar een vrouw te kijken!'

Niet opportuun

Een hoge functionaris van het ministe
Defensie in Kaboel moet hard lachen als ik
voorval vertel. Als hij klaar is, zeg ik dat zi
ring ook niet bepaald een vrouwvriendelijk
voert. 'Jullie hebben als een van de weinige
geweigerd om een delegatie naar de VN-vr
conferentie in Beijing te sturen. Het verwee
Wij zijn een obscuur land en willen helem
bij de wereld horen.'

(vervolg op p

Moslim duwt in *burqa* gestoken echtgenote
een kar door de straten van Kaboel, Afgh
Foto: Eric Bou